รูปแบบอนาคตภาพโดยใช้เทคนิค EDFR เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน (2565-2574)

พระสมคิด ติกฺขปญฺโญ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2566

รูปแบบอนาคตภาพโดยใช้เทคนิค EDFR เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน (2565-2574)

พระสมคิด ติกฺขปญฺโญ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2566

A FUTURE-LOOKING MODEL USING EDFR TECHNIQUES TO DEVELOP ACADEMIC ADMINISTRATION OF PHRAPARIYATTHAMMA SCHOOL IN LAMPHUN PROVINCE (2022-2031)

PHRA SOMKID TIKKHAPANYO

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE MASTER DEGREE OF EDUCATION
PROGRAM IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION
FACULTY OF EDUCATION
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
2023

หัวข้อวิทยานิพนธ์	:	รูปแบบอนาคตภาพโดยใช้เทคนิค EDFR เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดลำพูน (2565-2574)
ชื่อนักศึกษา	:	พระสมคิด ติกฺขปญฺโญ
ชื่อปริญญา	:	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	:	การบริหารการศึกษา
ปีพุทธศักราช	:	2566
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	:	ดร.ฉัตรชัย ศิริกุลพันธ์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	:	ดร.ชาลี ภักดี

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ .....
(พระครูศรีวีรคุณสุนทร, ผศ.ดร.)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ :
ประธานกรรมการ .....
(ดร.ประพัฒน์พงศ์ เสนาฤทธิ์)

กรรมการ (อาจารย์ที่ปรึกษา) .....
(ดร.ฉัตรชัย ศิริกุลพันธ์)

กรรมการ .....
(ดร. ชาลี ภักดี)

กรรมการ .....
(พระครูวิทิตศาสนาทร, ผศ.ดร.)

กรรมการ .....
(พระมหาสกุล มหาวีโร, ผศ.ดร.)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thesis Topic	:	A Future-Looking Model Using EDFR Techniques to Develop Academic Administration of Phrapariyatthamma School in Lamphun Province (2022-2031)
Student's Name	:	Phra Somkid Tikkhapanyo
Degree Sought	:	Master of Education
Program	:	Educational Administration
Academic Year	:	2023
Advisor	:	Dr. Chatchai Sirikulpan
Co-Advisor	:	Dr. Chalee Pakdee

Accepted by the Faculty of Education, Mahamakut Buddhist University in Partial Fulfillment of the Requirements for the Master of Education (Educational Administration)

Dean of Faculty of Education .....

(Phrakhrusriveerakhunsunthon, Asst. Prof. Dr.)

Thesis Committee :

Chairman .....

(Dr. Prapatpong Senarith)

Member (Advisor) .....

(Dr. Chatchai Sirikulpan)

Member .....

(Dr. Chalee Pakdee)

Member .....

(Phrakhruvititsasanatorn, Asst. Prof. Dr.)

Member .....

(Phramaha Sakun Mahavīro, Asst. Prof. Dr.)

Copyright of Mahamakut Buddhist University

บทคัดย่อ

หัวข้อวิทยานิพนธ์	:	**รูปแบบอนาคตภาพโดยใช้เทคนิค EDFR เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน (2565-2574)**
ชื่อนักศึกษา	:	**พระสมคิด ติกฺขปญฺโญ**
ชื่อปริญญา	:	**ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**
สาขาวิชา	:	**การบริหารการศึกษา**
ปีพุทธศักราช	:	**2566**
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	:	**ดร. ฉัตรชัย ศิริกุลพันธ์**
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	:	**พระมหาสกุล มหาวีโร, ผศ. ดร.**

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน 2) เพื่อศึกษารูปแบบอนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน 3) เพื่อศึกษาแนวโน้มการพัฒนารูปแบบอนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน เป็นการวิจัยเชิงอนาคต (Future Research) ด้วยเทคนิค EDFR (Ethnographic Delphi Future Research) การทำวิจัยระยะที่ 1 และการวิจัยระยะที่ 2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เชี่ยวชาญ โดยคัดเลือกจากผู้ที่มีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าชั้นชำนาญการพิเศษ หรือประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 10 ปี โดยในการเลือกกลุ่มตัวอย่างนั้นต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 20 คน ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากการสัมภาษณ์ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แบบสอบถามรอบที่ 2 มาประมวลผล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อหาค่ามัธยฐาน (Median) ฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquatile Range) เป็นรายข้อ

ผลการวิจัยพบว่า :

1. สภาพการบริหารสถานศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญ 4 ประการคือ ความเข้าใจในการจัดการหลักสูตร พัฒนาการของสถานศึกษา อัตลักษณ์ของสถานศึกษา และการบูรณาการหลักสูตร ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เป็นการพัฒนาครูให้มีทักษะที่โดดเด่นเน้นการมีส่วนร่วมเป็นการสร้างกระบวนการเรียนรู้พร้อมด้วยสิ่งแวดล้อมที่ดีต่อการเรียนรู้และบทบาทการเป็นที่ปรึกษาที่ดี ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนเป็นการแสดงผลของกิจกรรมเรียนรู้โดยยึดตามหลักความจริงและดำเนินการตามกฎระเบียบของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาเป็นการสนับสนุนเทคโนโลยีในการเรียนรู้ร่วมกันและสร้างสื่อที่เป็นนวัตกรรม และสุดท้ายคือการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยดำเนินการตามระเบียบสถานศึกษาเพื่อสร้างระบบประเมินคุณภาพที่มีมาตรฐาน

2. รูปแบบในอนาคตในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน ด้านการวางแผนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาการเชื่อมโยงความร่วมมือทุกระดับการกำหนดเป้าหมายหลักสูตรที่ชัดเจนทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน ด้านการนำหลักสูตรมาสร้างกระบวนการเรียนรู้คือการสร้างความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรด้วยการออกแบบกิจกรรมที่หลากหลายและเข้าใจง่าย ด้านการวัดผล ประเมินผลการบริหารงานวิชาการคือการใช้เทคโนโลยีเข้ามาใช้ให้มากขึ้นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการวัดผลและประเมินผล ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาคือการเสริมสร้างความรู้และสนับสนุนอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัย ด้านปรับปรุงและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาคือการเสริมสร้างองค์ความรู้ในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเน้นให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทเพื่อการกำหนดนโยบายที่มีมาตรฐานระบบการประเมินคุณภาพการศึกษา ทุกประเด็นที่ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีทิศทางในการให้ข้อมูลอยู่ในทิศทางเดียวกันคือมีความพึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นจริงในอนาคตทุกประเด็น

3 แนวโน้มการพัฒนารูปแบบในอนาคตในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน ประกอบไปด้วย ด้านการวางแผนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการนำหลักสูตรมาสร้างกระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผลประเมินผลการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ในทศวรรษหน้า พบว่า ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีทิศทางในการให้ข้อมูล และด้านปรับปรุงและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ในทศวรรษหน้า พบว่า ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีทิศทางในการให้ข้อมูล ในการตอบแบบสอบถามอยู่ในทิศทางเดียวกันทุกด้าน และได้รับการแสดงความประสงค์อยู่ที่ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 85 ในทุกด้าน หมายความว่ามีความประสงค์ให้เกิดขึ้น

คำสำคัญ : อนาคตภาพ, เทคนิค EDFR, การบริหารงานวิชาการ, โรงเรียนพระปริยัติธรรม

ABSTRACT

Thesis Topic	:	**A Future-Looking Model Using EDFR Techniques to Develop Academic Administration of Phrapariyatthamma School in Lamphun Province (2022-2031)**
Student's Name	:	**Phra Somkid Tikkhapanyo**
Degree Sought	:	**Master of Education**
Program	:	**Educational Administration**
Academic Year	:	**2023**
Advisor	:	**Dr.Chatchai Sirikulpan**
Co-Advisor	:	**Pramaha Sakun Mahaviro, Asst. Prof. Dr.**

The purposes of this research are as follows : 1) to study the state of school administration in terms of academic administration of Phrapariyattidhamma School, Lamphun Province 2) to study the future model of academic administration of Phrapariyatthamma School, Lamphun Province 3) to study the trend The Development of the Future Model of Academic Administration of Phra Pariyattidhamma School, Lamphun Province It is a future research (Future Research) with EDFR (Ethnographic Delphi Future Research) technique for Phase 1 research and Phase 2 research. Or experience in school administration not less than 10 years. In selecting the sample, 20 experts were required. The researcher selected a purposive sampling from the interview using content analysis.) The second round of questionnaires were processed by using a packaged program. to find the median (median), mode (mode), and interquartile range (interquatile range) for each item

The research results showed that :

1. The condition of school administration in terms of academic administration of Phra Pariyattidhamma School, Lamphun Province. Educational curriculum development It depends on four important factors: understanding of curriculum management. educational institution development school identity and curriculum integration The development of the learning process is to develop teachers to have outstanding skills, emphasizing participation, creating a learning process with a good learning environment and a good mentor role. In terms of assessment, evaluation and transfer, it shows the results of learning activities based on truth and operating in accordance with the rules and regulations of educational institutions. Media Development Educational innovation and technology support technology in collaborative learning and create innovative media. And finally, the development of a quality assurance system within educational institutions by following the educational institution regulations to create a standardized quality assessment system.

2. Future Models in Academic Administration of Phra Pariyattidhamma Schools in Lamphun Province Planning for curriculum development, educational institutes linking cooperation at all levels Setting clear curriculum goals in a timely manner The use of the curriculum to create a learning process is to build knowledge and understanding in the curriculum by designing a variety of activities that are easy to understand. The assessment and evaluation of academic administration is to use more technology to increase the efficiency of measurement. and evaluate Media Development Innovation and technology in education is about enhancing knowledge and supporting modern technological equipment. The improvement and development of the quality assurance system within educational institutions is to strengthen the body of knowledge in the educational quality assurance system, emphasizing on the community to play a role in formulating a policy that meets the educational quality assessment system standards. All issues that most experts have in the direction of providing information in the same direction is that there is a desire to be realized in every issue in the future.

3 Trends in the development of future forms in academic administration of Phra Pariyattidhamma Schools in Lamphun Province consisted of planning for curriculum development. in bringing the curriculum to create a learning process Assessment and Evaluation of Academic Administration Regarding the development of innovative media and educational technology in the next decade, it was found that most experts had a direction in providing information. and improvement and development of quality assurance systems within educational institutions. In the next decade, it was found that most experts had a direction in providing information. In responding to the questionnaire in the same direction on all sides and has received an indication of at least 85 percent in all aspects, meaning that there is an intention to happen

Keywords : future vision, EDFR techniques, academic administration, Phrapariyattidhamma School

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้เนื่องจากบุคคลหลายฝ่ายที่ได้ช่วยเหลือในครั้งนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งเป็นสถาบันที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ทางการศึกษาด้านการบริหารการศึกษา ระดับปริญญาโท

ขอกราบขอบพระคุณรองอธิการบดี วิทยาเขตล้านนา และคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ที่ได้อำนวยความสะดวกในการศึกษาตลอดหลักสูตร ขอกราบขอบพระคุณ ดร. ประพัฒน์พงศ์ เสนาฤทธิ์ ที่กรุณาเป็นประธานควบคุมการสอบ ขอขอบคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนให้ความรู้ระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ขอขอบคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับความถูกต้องของเนื้อหาในเล่มวิทยานิพนธ์ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.ฉัตรชัย ศิริกุลพันธ์ และพระมหาสกุล มหาวีโร, ผศ. ดร. ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้ให้คำปรึกษาตลอดจนตรวจสอบข้อบกพร่องต่าง ๆ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จนสำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษาระดับปริญญาโททุกท่านที่คอยเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมาและให้ข้อคิด กำลังใจ ในการทำวิทยานิพนธ์จนประสบผลสำเร็จ ตลอดจนผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูนทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จนสำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณครอบครัว และญาติมิตรทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้ ที่คอยห่วงใย ให้การสนับสนุน และเป็นกำลังใจตั้งแต่เริ่มเรียนจนถึงจบการศึกษา

คุณงามความดี และประโยชน์อันเกิดจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอใช้เป็นเครื่องสักการบูชา คุณพระรัตนตรัย พระคุณของมารดา บิดา ครูอาจารย์ที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ที่มีคุณค่ายิ่ง และขอแผ่คุณความดีนี้ให้แก่เพื่อนมนุษย์และสรรพสัตว์ทุกรูปทุกนาม พร้อมทั้งเจ้ากรรมนายเวรในทุกภพทุกชาติด้วย

พระสมคิด ติกฺขปญฺโญ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	**จ**
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	**ช**
กิตติกรรมประกาศ	**ฌ**
สารบัญ	**ญ**
สารบัญตาราง	**ฏ**
สารบัญภาพ	**ฐ**
บทที่ 1 บทนำ	**1**
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	3
1.4 กรอบแนวคิดการทำวิจัย (Conceptual Framework)	4
1.5 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	5
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	**7**
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา	7
2.2 แนวคิดการบริหารงานวิชาการ	13
2.3 เทคนิคการวิจัยอนาคต EDFR (Ethnographic Delphi technique)	53
2.4 บริบทของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดลำพูน	64
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	68
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	**71**
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	71
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	72
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	73
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	74
3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย	75
3.6 การนำเสนอข้อมูล	75

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	**76**
4.1 สภาพกการบริหารสถานศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน	76
4.2 รูปแบบอนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน	90
4.3 แนวโน้มการพัฒนารูปแบบอนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน	110
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	**117**
5.1 สรุปผลการวิจัย	117
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	121
5.3 ข้อเสนอแนะ	123
บรรณานุกรม	**124**
ภาคผนวก	**130**
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	131
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ	139
ภาคผนวก ค ผลการพิจารณาแบบตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC)	163
ภาคผนวก ง หนังสือตอบรับการลงตีพิมพ์บทความวิจัย	166
ประวัติผู้วิจัย	**168**

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 2.1	จำนวนผู้เชี่ยวชาญและการลดลงของความคลาดเคลื่อน.....	63
ตารางที่ 2.2	ชื่อและโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดลำพูน.....	65
ตารางที่ 4.1	รูปแบบอนาคตภาพการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม ด้านการวางแผนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา.....	105
ตารางที่ 4.2	รูปแบบอนาคตภาพการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม ด้านการนำหลักสูตรมาสร้างกระบวนการเรียนรู้.....	106
ตารางที่ 4.3	รูปแบบอนาคตภาพการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม ด้านการวัดผล ประเมินผลการบริหารงานวิชาการ.....	107
ตารางที่ 4.4	รูปแบบอนาคตภาพการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา.....	108
ตารางที่ 4.5	รูปแบบอนาคตภาพการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม ด้านปรับปรุงและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา...	109
ตารางที่ 4.6	วิเคราะห์เปรียบเทียบแนวโน้มแนวโน้มการพัฒนารูปแบบอนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน ด้านการวางแผนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา.....	110
ตารางที่ 4.7	วิเคราะห์เปรียบเทียบแนวโน้มการพัฒนารูปแบบอนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน ด้านการนำหลักสูตรมาสร้างกระบวนการเรียนรู้.....	112
ตารางที่ 4.8	วิเคราะห์เปรียบเทียบแนวโน้มการพัฒนารูปแบบอนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน ด้านการวัดผล ประเมินผลการบริหารงานวิชาการ.....	113
ตารางที่ 4.9	วิเคราะห์เปรียบเทียบแนวโน้มการพัฒนารูปแบบอนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา.....	114
ตารางที่ 4.10	วิเคราะห์เปรียบเทียบแนวโน้มการพัฒนารูปแบบอนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน ด้านปรับปรุงและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.....	115

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการทำวิจัย (Conceptual Framework)..... 4

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาทุกประเภท ทุกระดับนั้น งานด้านวิชาการนับเป็นงานที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะจุดมุ่งหมายของการบริหารวิชาการอยู่ที่การสร้างผู้เรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ มีจริยธรรม และมีคุณสมบัติตามที่ต้องการ งานวิชาการเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพและความสำเร็จของสถานศึกษา ความสำเร็จของสถานศึกษามักจะพิจารณาจากคุณภาพของผลผลิต คือ ตัวนักเรียน ดังนั้น คุณภาพของผลผลิตจึงขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ด้วยเหตุนี้การบริหารงานด้านวิชาการ จึงเป็นงานที่สำคัญของผู้บริหารที่จะต้องรับผิดชอบในการใช้หลักการในการบริหารงานด้านนี้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยถือว่างานวิชาการเป็นงานหลัก เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของผู้เรียนในเชิงคุณภาพและปริมาณ ส่วนงานอื่น ๆ ถือเป็นงานที่มีความสำคัญรองลงมาและเป็นงานสนับสนุน เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน (ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ, 2550, หน้า 3-4) ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษาดังที่ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ ได้กล่าวถึงขอบข่ายของงานวิชาการไว้ว่า การบริหารงานวิชาการจะประกอบด้วยงานดังต่อไปนี้ คือ การพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน การจัดตารางสอน การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การปรับปรุงการเรียนการสอนเพื่อเป็นการพัฒนาครูผู้สอนให้ก้าวทันวิทยาการเทคโนโลยีใหม่ ๆ การจัดสื่อการเรียนการสอน การจัดห้องสมุดเป็นที่รวมหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ และวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นแหล่งวิทยาการ ให้นักเรียนได้ศึกษาและค้นคว้าเพิ่มเติม การนิเทศภายในเป็นการช่วยเหลือแนะแนวครูให้เกิดการปรับปรุงแก้ไขปัญหาการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในด้านการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการเรียน (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2546, หน้า 3-4)

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีการจัดตั้งขึ้นจากความร่วมมือระหว่างมหาเถรสมาคมกับกระทรวงศึกษาธิการเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของพระภิกษุสามเณรให้มีความรู้และประสบการณ์ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและวิทยาการสมัยใหม่ ทำให้ผู้เรียนเป็นผู้สืบทอดพระพุทธศาสนาหรือเป็นประชากรที่มีคุณภาพของสังคม และเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กที่ด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคม เช่น ครอบครัวอยู่ชนบทฐานะยากจน ไม่มีทุนทรัพย์ในการศึกษาเล่าเรียน พำนักอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ห่างไกลความเจริญ ไม่สามารถเข้าเรียนในโรงเรียนของรัฐตามปกติได้ ให้บุตรหลานของประชาชนเหล่านั้นมีโอกาสได้เข้ามาศึกษาเล่าเรียน เพื่อพัฒนาความรู้พัฒนาฐานะทางสังคมและเป็นคนดีของสังคมต่อไป (พระเทพเวที (ป.อ. ปยุตฺโต), 2529, หน้า 10)

ตามนโยบายของสำนักงานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 ซึ่งเป็นหน่วยงานรองรับการจัดระบบการศึกษาตามนโยบายจากกระทรวงศึกษาธิการเพื่อพัฒนาระบบการศึกษาให้ต่อเนื่องดังเห็นได้จากแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการศึกษาในด้านวิสัยทัศน์ภายในปีการศึกษา 2564 สำนักงานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 มุ่งพัฒนาคุณภาพ

การจัดการศึกษาสถานศึกษาภายในกลุ่มโรงเรียน โดยการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การบริหารจัดการศึกษา ครูบุคลากร การเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะและคุณธรรม จริยธรรมที่พึงประสงค์ ตามจุดเน้นของการจัดการศึกษาโรงเรียน ให้บริการและจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพได้ทั่วถึงเป็นคนดีมีปัญญา มีจิตสำนึกในความเป็นไทย (สำนักงานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5, 2564, ออนไลน์)

แต่อย่างไรก็ตาม สภาพการณ์ที่เป็นอยู่ของการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีประเด็นที่ต้องได้รับการพัฒนาที่สำคัญอยู่หลาย ๆ ประเด็นไม่ว่าจะเป็นในด้านคุณภาพและมาตรฐานในการจัดการศึกษาในปัจจุบันของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาที่ยังไม่เป็นที่ยอมรับจากสังคมในวงกว้าง ความไม่ชัดเจนในอัตลักษณ์ของการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทที่ควรจะเป็นอย่างแท้จริง ประสิทธิภาพของระบบการดำเนินการด้านการบริหารจัดการและการจัดการศึกษาที่ยังไม่มีทิศทางการพัฒนาและขาดความชัดเจนในการสร้างเอกภาพทางการบริหารให้กับกลุ่มโรงเรียนและสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด นอกจากนั้นยังพบว่าการสร้างพันธสัญญาการดำเนินงานและการจัดการศึกษาเพื่อการสร้างศาสนทายาทที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันยังไม่ได้มีการกำหนดให้มีขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมมากนัก (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2553, หน้า 1)

การบริหารจัดการงานด้านวิชาการให้มีคุณภาพได้มาตรฐานอันจะส่งผลให้การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษามีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องมีการบริหารจัดการอย่างจริงจังและถูกต้องตามหลักการบริหารงานวิชาการ ทั้งในด้านหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี การวัดผลและประเมินผล การนิเทศการศึกษา รวมทั้งการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งการจัดการศึกษาในด้านต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้ล้วนเป็นแนวทางที่จะพัฒนางานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ให้เจริญมีคุณภาพ และได้มาตรฐานยิ่งขึ้น ซึ่งในปัจจุบันสถานการณ์ในการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน แผนกสามัญศึกษาสาเหตุหลักคือการมีจำนวนนักเรียนที่เข้าเรียนลดน้อยลง ซึ่งอาจเกิดจากหลาย ๆ สาเหตุ เช่น พระภิกษุสามเณรมีโอกาสเข้าเรียนในสถาบันการศึกษาอื่น ๆ มากขึ้น ขาดแรงจูงใจในการเข้าเรียนและผู้ที่เข้ามาเรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาสามารถสอบแข่งขันเข้าเรียนต่อในสถาบันการศึกษาที่มีเชื่อเสียงระดับประเทศมีจำนวนน้อยมาก เป็นต้น ซึ่งสาเหตุเหล่านี้ล้วนมีผลมาจากปัญหาการบริหารงานวิชาการที่ขาดประสิทธิภาพ

ดังนั้นการที่บุคลากรในสถานศึกษาศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน ได้ทราบถึงระบบการบริหารงานวิชาการ ได้ทราบว่าสภาพการบริหารสถานศึกษาในด้านการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน พระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน เป็นอย่างไร ได้ทราบว่ารูปแบบอนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม จังหวัดลำพูนควรเป็นอย่างไร และทราบแนวโน้มการพัฒนารูปแบบอนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน ควรเป็นอย่างไร เพื่อเป็นนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาให้ก้าวทันโลกยุคปัจจุบันที่เป็นยุคการสื่อสารไร้พรมแดนและเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบทั้งร่างกายจิตใจสติปัญญาความรู้และมีคุณธรรมจริยธรรมที่ดีงามสามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุขการทราบทิศทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูนในอนาคตจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อให้กระบวนการบริหารสถานศึกษามีประสิทธิภาพและมีคุณภาพผู้วิจัยจึงสนใจและให้

ความสำคัญเกี่ยวกับการศึกษารูปแบบอนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน (พ.ศ. 2565-2574) ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนการพัฒนาระบบการบริหารงาวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน (พ.ศ. 2565-2574) ให้มีระบบที่ดีและมีประสิทธิภาพอันจะส่งผลหรือเป็นแนวโน้มที่ดีต่อการพัฒนาวงการศึกษาในอนาคตต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน

1.2.2 เพื่อสร้างรูปแบบอนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน

1.2.3 เพื่อประเมินผลและรูปแบบอนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษารูปแบบอนาคตภาพโดยใช้เทคนิค EDFR เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน (2565-2574)

1.3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งผู้วิจัยมุ่งศึกษาเนื้อหาครอบคลุมแนวคิดคือ รูปแบบอนาคตภาพโดยใช้เทคนิค EDFR เพื่อพัฒนาด้านการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน (2565-2574)

1.3.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งประกอบไปด้วยผู้อำนวยการเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา หรือนักการศึกษาและนักวิชาการที่มีประสบการณ์โดยตรงในด้านการบริหารจัดการศึกษา นักวิชาการที่มีความรู้และประสบการณ์ในด้านการบริหารจัดการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญจากสถานศึกษาโรงเรียนปริยัติธรรมทั้งหมด 10 โรงเรียน โดยคัดเลือกจากผู้ที่มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 20 คน

1.3.3 ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยตัวแปร 2 ประเภท คือ

1) ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) คือ รูปแบบอนาคตภาพการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน

2) ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ประกอบด้วย

การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอน
4. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

5. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

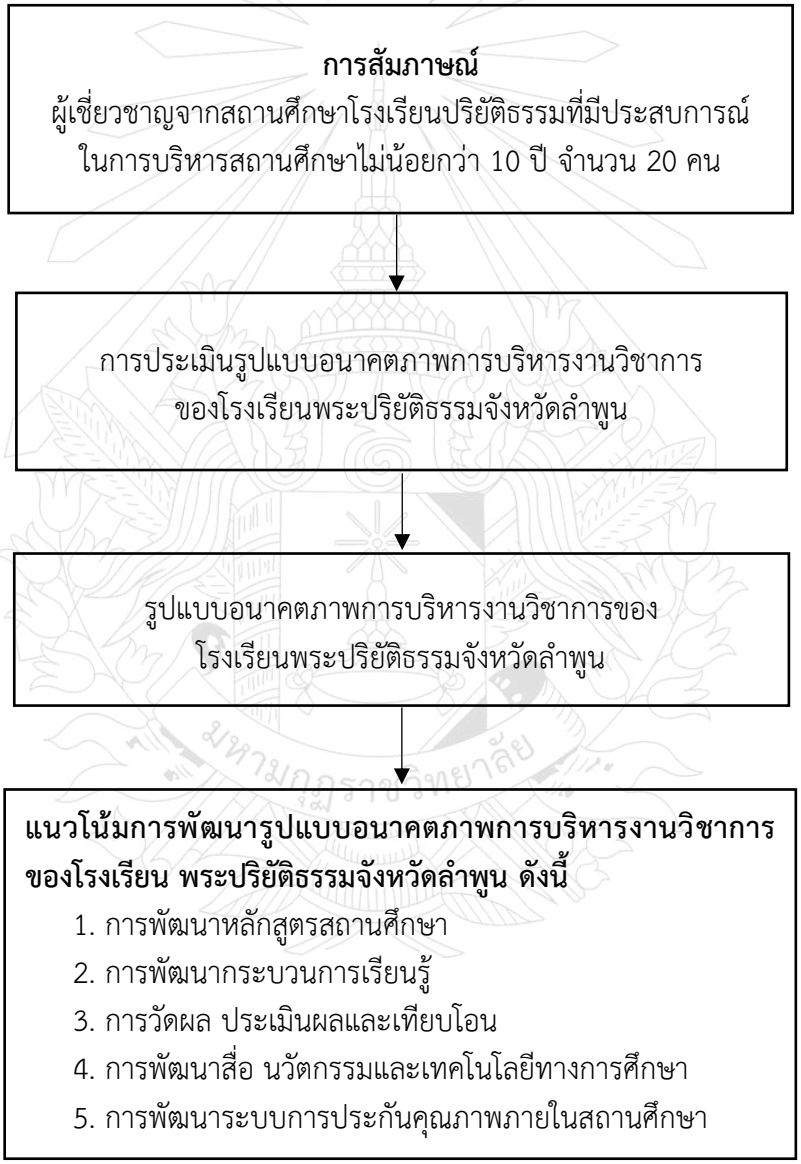
1.3.4 ขอบเขตด้านสถานที่

โรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน 10 โรงเรียน

1.3.5 ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาในการทำวิจัยตั้งแต่ เดือน ธันวาคม 2564 ถึง เดือน พฤศจิกายน 2565 รวมระยะเวลา 12 เดือน

1.4 กรอบแนวคิดการทำวิจัย (Conceptual Framework)

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการทำวิจัย (Conceptual Framework)

1.5 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1.5.1 ได้ทราบการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน

1.5.2 ได้นำเสนอรูปแบบอนาคตภาพการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน

1.5.3 ได้นำผลการประเมินแนวโน้มการพัฒนารูปแบบการบริหารอนาคตภาพของสถานศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน ไปพัฒนาเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารการศึกษาของสถานศึกษา

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

รูปแบบ หมายถึง กรอบความคิดหรือสิ่งที่สร้างและพัฒนาขึ้นแสดงให้เห็นถึงหลักการบริหารการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารการศึกษาในอนาคต

การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของรูปแบบบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน จากสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่งที่ดีกว่าเดิมอย่างเป็นระบบ

อนาคตภาพ หมายถึง ลักษณะภาพที่แสดงองค์ประกอบของการบริหารการศึกษาในการพัฒนาหรือการเปลี่ยนแปลง ด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณการบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไปที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตตามทรรศนะของผู้เชี่ยวชาญ

การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบตามภารกิจทางการศึกษาทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป โดยมุ่งประโยชน์อย่างสูงสุดต่อเป้าหมาย คือ คุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน

การบริหารวิชาการ หมายถึง การกำหนดนโยบายเป้าหมายและการวางแผนงานของโรงเรียนการบริหารหลักสูตรการส่งเสริมสนับสนุนการใช้และการบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอนการนิเทศการสอนการส่งเสริมสนับสนุนการควบคุมดูแลเกี่ยวกับการประเมินผลและวัดผลการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูพัฒนาการสอนใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้และอีก 1 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ผู้ทรงคุณวุฒิ หมายถึง ผู้อำนวยการเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา หรือนักการศึกษาและนักวิชาการที่มีประสบการณ์โดยตรงในด้านการบริหารจัดการศึกษาเพื่อคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญจำนวน 20 คนตอบคำถามปลายเปิดในรอบที่ 1 รอบที่ 2 รอบที่ 3 เกี่ยวกับแนวโน้มการบริหารจัดการการศึกษาแบบกระจายอำนาจทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และ ด้านการบริหารทั่วไป

ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ผู้บริหารการศึกษา หรือนักการศึกษาและนักวิชาการที่มีประสบการณ์โดยตรงในด้านการบริหารการศึกษาหรือการวางแผนการจัดการศึกษาแบบกระจายอำนาจทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และ ด้านการบริหารทั่วไปจำนวน 20 คนเพื่อตอบแบบสอบถามรอบที่ 1 รอบที่ 2 และรอบที่ 3

โรงเรียนพระปริยัติธรรม หมายถึง สถานศึกษาที่วัดจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา และการศึกษาพระพุทธศาสนาทั้งแผนกบาลีสนามหลวงและธรรมสนามหลวง ควบคู่กับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้หมายความถึงโรงเรียนพระปริยัติธรรมที่อยู่ในจังหวัดลำพูน

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง รูปแบบอนาคตภาพโดยใช้เทคนิค EDFR เพื่อพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดลำพูน ผู้วิจัยได้ศึกษาจากตำรา เอกสาร ทฤษฎี แนวความคิดและหลักการวิจัยอนาคต รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวิจัยตามลำดับดังนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

2.2 แนวคิดการบริหารงานวิชาการ

2.3 เทคนิคการวิจัยอนาคต EDFR (Ethnographic Delphi technique)

2.4 บริบทของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดลำพูน

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

2.1.1.ความหมายของการบริหารจัดการสถานศึกษา

คำว่า “การบริหารสถานศึกษา” มีนักวิชาการทั้งของต่างชาติและชาวไทยเป็นจำนวนมากได้ให้ความหมายไว้ในลักษณะที่คล้ายกัน ดังนี้

กิติมา ปรีดีดิลก (2542, หน้า 13) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการทุกอย่างในสถานศึกษา ตั้งแต่การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานอาคารสถานที่ การบริหารงานธุรการและการเงิน การบริหารงานกิจการนักเรียน นักศึกษา และงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

อมรชัย ตันติเมธ (2542, หน้า 10) กล่าวไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การร่วมมือกันดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งด้านบุคลิกภาพ ความรู้ความสามารถ พฤติกรรม และคุณธรรม ตลอดจนค่านิยมให้ตรงกับความต้องการของสังคม สามารถเป็นสมาชิกที่ดี และมีประสิทธิภาพของสังคม โดยใช้กระบวนการและทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งที่เป็นระเบียบและไม่เป็นระเบียบ

Hoy and Cecil (1996, p.170) อธิบายว่า การบริหารโรงเรียนเป็นการบริหารบุคลากรทางการศึกษา ครู นักเรียน เพื่อให้ความร่วมมือและความร่วมแรงร่วมใจในการปฏิบัติงานในโรงเรียน ให้บุคคลทั้ง 3 กลุ่ม เห็นด้วยและดำเนินการตามข้อตกลงที่วางไว้และพึงยึดปฏิบัติโดยเคร่งครัด

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการบริหารการศึกษาของสถานศึกษา หรือโรงเรียนที่ผู้บริหารดำเนินกิจกรรม หรือใช้กระบวนการต่าง ๆ โดยความร่วมมือของผู้บริหาร และผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยเริ่มจากการวางแผน การวินิจฉัยสั่งการ การอำนวยการ การควบคุมและการจัดการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ มีคุณภาพ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามเจตนารมณ์ของการศึกษา สำหรับการมีชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในสังคม

2.1.2. ขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษา เป็นบริบทที่เกี่ยวกับการบริหารและจัดการด้านการศึกษาเล่าเรียนให้แก่เด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และได้รับการสนับสนุน ส่งเสริมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพราะขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษาหรือโรงเรียนนั้น จะต้องกระทำอย่างเป็นระบบและได้มาตรฐาน ดังนั้นจึงมีหน่วยงานและนักวิชาการหลายท่านได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับขอบข่ายของการบริหารงานสถานศึกษา หรือโรงเรียน ดังต่อไปนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2545, หน้า 33–38) ได้กำหนดการบริหารงานในสถานศึกษาไว้ 4 กลุ่ม ดังนี้

1. การบริหารวิชาการ ประกอบด้วย
   1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
   2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
   3) การวัดผล การประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
   4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
   5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา
   6) การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้
   7) การนิเทศการศึกษา
   8) การแนะแนวการศึกษา
   9) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
   10) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
   11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
   12) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
2. การบริหารงบประมาณ ประกอบด้วย
   1) การจัดทำและเสนอของบประมาณ
   2) การจัดสรรงบประมาณ
   3) การตรวจสอบ การติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการใช้เงิน
   4) การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
   5) การบริหารการเงิน
   6) การบริหารบัญชี
   7) การบริหารพัสดุและทรัพย์สิน
3. การบริหารงานบุคคล ประกอบด้วย
   1) การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง
   2) การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง
   3) การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ
   4) วินัยและการรักษาวินัย
   5) การออกจากราชการ

4. การบริหารทั่วไป ประกอบด้วย

1) การดำเนินงานธุรการ

2) งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3) งานพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ

4) การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา

5) การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์การ

6) งานเทคโนโลยีการสนเทศ

7) การส่งเสริมด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและบริหารทั่วไป

8) การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม

9) การจัดทำสำมโนนักเรียน

10) การรับนักเรียน

11) การส่งเสริมและประสานงานการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย

12) การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน

13) การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา

14) การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

15) การจัดระบบการควบคุมในหน่วยงาน

16) งานบริหารสาธารณะ

17) งานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น

ดังที่กล่าวมานี้ ย่อมแสดงให้เห็นอย่างเด่นชัดว่า ขอบข่ายของการบริหารงานในสถานศึกษามีอย่างกว้างขวาง เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องทำความเข้าใจทั้ง 4 กลุ่มงาน แล้วนำมาเข้าสู่กระบวนการของการบริหารสถานศึกษา ตามเจตนารมณ์ของกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้ คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป

2.1.3. กระบวนการบริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาทุกท่านจำเป็นที่จะต้องนำขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษาที่รับผิดชอบอยู่ทั้ง 4 ด้าน มากำหนดเป็นกลยุทธ์ วิธีการ แผนงาน เทคนิค และขั้นตอนในการบริหารและการปฏิบัติงานไว้อย่างเป็นระบบ และสุขุมรอบคอบอย่างเป็นรูปธรรม เพราะถ้าระบบการบริหารงานไม่ดีแล้วก็อาจมีผลกระทบกระเทือนส่วนอื่น ๆ ได้ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา ต้องยึดมั่นในกระบวนการบริหารการศึกษา ซึ่งมีอยู่หลายแนวคิด หลายทฤษฎี หลายเทคนิค และหลายแนวทางในการปฏิบัติที่ผู้บริหารต้องใช้สติปัญญา พิจารณาตามความเหมาะสม ซึ่งมีอย่างย่อ ๆ ดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543, หน้า 10) ได้กล่าวว่า กระบวนการบริหารสถานศึกษา เป็นระบบครบวงจร (PDCA) ซึ่งประกอบไปด้วย ร่วมกันวางแผน (Plan) ร่วมกันปฏิบัติตามแผน (Do) ร่วมกันตรวจสอบ (Check) และร่วมกันปรับปรุง (Action) โดยจะต้องมีการควบคุมคุณภาพและตรวจสอบคุณภาพด้วย

2.1.4. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา

คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษานั้น มีนักปราชญ์นักการศึกษาและนักวิชาการได้แสดงทรรศนะหรือความคิดเห็นไว้ ดังนี้

สมบัติ บุญประเคน (2544, หน้า 20–21) ได้แสดงทรรศนะเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้บริหารในยุคปฏิรูปการศึกษาไว้ว่า ต้องมีทั้ง 6 ป สรุปได้ดังนี้

1. ปฏิรูป การทำงานของผู้บริหารแบบนี้จะเป็นนักคิด นักพัฒนา ปรับเปลี่ยนหน่วยงาน และพัฒนางานตลอดเวลา การดำเนินงานต้องทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก

2. ประชาธิปไตย เป็นการบริหารงานที่ผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้บังคับบัญชาจะต้องพบกันครึ่งทาง หาแนวทางที่พึงประสงค์ให้ได้ ผู้บริหารจะต้องตัดสินปัญหาที่ไม่มีทางออกให้ได้ ผู้บริหารจะต้องมีบุคลิกภาพ และการทำงานเป็นประชาธิปไตย

3. ประสาน เป็นลักษณะของผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพมาก ทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี การทำงานจะคำนึงถึงผลสำเร็จของงานเป็นสำคัญ รู้จักใช้ความสามารถ ของผู้ใต้บังคับบัญชา ให้เป็นประโยชน์มากที่สุด ให้เกียรติและยกย่องอย่างสมศักดิ์ศรี

4. ประนีประนอม บุคลิกลักษณะของผู้บริหารแบบนี้ พยายามไม่ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความขัดแย้ง สิ่งใดที่พอยอมได้ก็จะยอม

5. ประชาสัมพันธ์ ผู้บริหารลักษณะนี้จะมีบุคลิกที่ว่าจะทำอะไร จะพูดที่ไหนจะเป็นเรื่องสำคัญทุกเรื่อง มีความสามารถในการโน้มน้าวจูงใจสูง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

6. ประชาสงเคราะห์ ผู้บริหารลักษณะนี้จะให้ความช่วยเหลือผู้ร่วมงานทุกเรื่อง เป็นห่วงเป็นใยตลอดเวลา จะประสานงานกับหน่วยงานอื่นเพื่อขอความช่วยเหลือ เป็นกัลยาณมิตรกับทุกคน

สุพล วังสินธ์ (2543, หน้า 29–30) ได้สรุปคุณลักษณะที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างมืออาชีพในยุคปฏิรูปการศึกษาไว้ว่า

1. มีวิสัยทัศน์กว้างไกล
2. มีบุคลิกภาพประชาธิปไตย ใช้หลักเหตุผลในการบริหารงาน
3. มีจิตสำนึกในความมุ่งมั่น
4. ใจกว้างเปิดโอกาสให้ครูมีเสรีภาพในการคิด
5. ปฏิบัติการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้ให้เกิดตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา
6. มีศักยภาพในการจัดการระบบบริหารโรงเรียน โดยการนำระบบคุณธรรมมาใช้ในโรงเรียน
7. สร้างขวัญกำลังใจให้ครู มีกำลังใจที่จะเป็นครูดี ครูเก่ง ครูที่ปรึกษา (Mentor)

บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ พอสรุปได้ดังนี้

1. เป็นผู้นำในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของครูและนักเรียน
2. เป็นผู้นำในการบริหาร โดยยึดแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
3. เป็นผู้นำด้านการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยี มาใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้
4. เป็นผู้ในการพัฒนาวิชาการ
5. เป็นผู้ประสานความร่วมมือกับชุมชน
6. เป็นผู้นำในการบริหารงานแบบประชาธิปไตย โดยร่วมกันทำงานเป็นทีม และส่งเสริมให้ทุกคนมีส่วนร่วมอย่างแข็งขัน
7. เป็นผู้นำในการจัดการศึกษา และเป็นเอกลักษณ์ขององค์กรในทางสร้างสรรค์
8. เป็นผู้นำในการบริหารคุณภาพ โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ลงมือทำ และรับผิดชอบร่วมกัน เพื่อมุ่งพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ
9. เป็นผู้สร้างขวัญ และกำลังใจแก่บุคลากรเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมในการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน
10. เป็นผู้นำในการจัดหางบประมาณ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2545, หน้า 23–30) ได้อธิบาย บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ตามมาตรา 39 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารจัดการไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรงใน 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป สรุปพอสังเขปได้ดังนี้

1. ด้านวิชาการ
   1) มีความรู้ และเป็นผู้นำด้านวิชาการ
   2) มีความรู้ มีทักษะ มีประสบการณ์ด้านการบริหารงาน
   3) สามารถใช้ความรู้ และประสบการณ์แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ทันท่วงที
   4) มีวิสัยทัศน์
   5) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
   6) ใฝ่เรียน ใฝ่รู้ มุ่งพัฒนาตนเองอยู่เสมอ
   7) รอบรู้ทางด้านการศึกษา
   8) ความรับผิดชอบ
   9) แสวงหาข้อมูลข่าวสาร
   10) รายงานผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ
   11) ใช้นวัตกรรมทางการบริหาร
   12) คำนึงถึงมาตรฐานวิชาการ

2. การบริหารงบประมาณ
   1) เข้าใจนโยบาย อำนาจหน้าที่ และกิจการในหน่วยงาน
   2) มีความรู้ระบบงบประมาณ
   3) เข้าใจระเบียบคลัง วัสดุ การเงิน
   4) มีความซื่อสัตย์ สุจริต
   5) มีความระเอียดรอบคอบ
   6) มีความสามารถในการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล
   7) หมั่นตรวจสอบการใช้งบประมาณอยู่เสมอ
   8) รายงานการเงินอย่างเป็นระบบ
3. การบริหารงานบุคคล
   1) มีความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ในการบริหารงานบุคคล
   2) เป็นแบบอย่างที่ดี
   3) มีมนุษยสัมพันธ์
   4) มีอารมณ์ขัน
   5) เป็นนักประชาธิปไตย
   6) ประนีประนอม
   7) อดทน อดกลั้น
   8) เป็นนักพูดที่ดี
   9) มีความสามารถในการประสานงาน
   10) มีความสามารถจูงใจให้คนร่วมกันทำงาน
   11) กล้าตัดสินใจ
   12) มุ่งมั่นพัฒนาองค์กร
4. การบริหารทั่วไป
   1) เป็นนักวางแผน และกำหนดนโยบายที่ดี
   2) เป็นผู้ที่ตัดสินใจ และวินิจฉัยสั่งการที่ดี
   3) มีความรู้ และบริหารโดยใช้ระบบสารสนเทศที่ทันสมัย
   4) เป็นผู้ที่มีความสามารถในการติดต่อสื่อสาร
   5) รู้จักมอบอำนาจ และความรับผิดชอบแก่ผู้ที่เหมาะสม
   6) มีความคล่องแคล่ว ว่องไว และตื่นตัวอยู่เสอม
   7) มีความรับผิดชอบงานสูง ไม่ย่อท้อต่อปัญหาอุปสรรค
   8) กำกับ ติดตาม และประเมินผล

เฉลิมชัย สมท่า (2547, หน้า 42) ให้ความเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษา ไว้ดังนี้

1. ความเป็นผู้นำ (Leadership) คือ มีอิทธิพลในตนเองสูงกว่าอิทธิพลอื่น ๆ ของบุคคลในกลุ่ม และสามารถชักนำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในหน่วยงานได้ คุณสมบัติด้านนี้ประกอบด้วยลักษณะต่าง ๆ คือ มีความร่าเริงแจ่มใสและอดทน สามารถตัดสินใจและชักจูงใจคน มีความรับผิดชอบ ฉลาดและไหวพริบดี มีความอุตสาหะ วิริยะ มีความเสียสละ มีบุคลิกภาพดีและมีความเป็นประชาธิปไตย

2. มีความรู้และประสบการณ์ (Knowledge and Experience) เป็นคุณสมบัติที่เกี่ยวกับงานในอาชีพของผู้บริหารโดยเฉพาะ เช่นมีความรู้ และประสบการณ์ มีความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติของงาน และรู้เท่าทันเหตุการณ์

3. มีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดี (Human Relationship) ผู้บริหารจะต้องทำงานร่วมกับบุคคลทั้งนอกและในสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารจำเป็นต้องเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ดี ซึ่งประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ ๆ คือ ยิ้มแย้มแจ่มใส มีความเสมอต้นเสมอปลาย ยกย่องชมเชย รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความยืดหยุ่น เปิดเผยและเป็นกันเอง

4. มีคุณธรรมสูง (Virtue) คุณธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของผู้บริหารให้ประพฤติแต่สิ่งที่ดีงาม ได้แก่ มีความยุติธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความจงรักภักดี และมีศีลธรรม มีสุขภาพดี (Healthy) คือ มีสุขภาพกาย (Physical Health) และมีสุขภาพจิตดี (Mental Health) สุขภาพจะเป็นเครื่องเสริมการปฏิบัติงานให้ถูกต้องและสม่ำเสมอ

สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีคุณลักษณะเด่นด้านความเป็นผู้นำด้านต่าง ๆ เช่น ผู้นำด้านการจัดระบบ ด้านวิชาการ ด้านบริหารวิชาการ ด้านสังคมและชุมชน ด้านพัฒนาตนเอง เพื่อให้การบริหารสถานศึกษาเป็นไปตามเป้าหมาย ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความสามารถในการพัฒนางานให้ทันเหตุการณ์และทันสมัย มีอุดมการณ์ มีความเสียสละ เป็นประชาธิปไตย เป็นสิ่งที่จะต้องสร้างให้มีขึ้นในตัวผู้บริหารสถานศึกษา

2.2 แนวคิดการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการถือว่าเป็นหลักสำคัญของการบริหารการศึกษาหรือบริหารสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จหรือบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา ได้มีนักวิชาการให้ความหมายไว้ ดังนี้

1) ความหมายการบริหารงานวิชาการ

วินิจ เกตุขำ (2542, หน้า 1) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารงานวิชาการ คือการบริหารกิจกรรมทุกชนิดที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนในโรงเรียนหรือสถานศึกษา เพื่อให้การเรียนการสอนเกิดผลดีมีประสิทธิภาพ

รุจิร์ ภู่สาระ และจันทรานี สงวนนาม (2545, หน้า 56) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดผลตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2545, หน้า 307) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง ภารกิจที่สำคัญของสถานศึกษาที่จะช่วยให้การใช้หลักสูตรสถานศึกษาประสบผลสำเร็จตามจุดหมายที่หลักสูตรกำหนด

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546, หน้า 3) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารสถานศึกษาโดยมีการจัดกิจกรรมทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

กมล ภู่ประเสริฐ (2547, หน้า 6) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารงานด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอันเป็นเป้าหมายสูงสุดของภารกิจของสถานศึกษา

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินกิจกรรมทางการศึกษาทุกชนิดในสถานศึกษาเพื่อปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีมีคุณภาพ และมาตรฐานสูงสุด และถือเป็นภารกิจสำคัญที่สุดที่ช่วยให้หลักสูตรสถานศึกษาประสบผลสำเร็จ

2) แนวคิดการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการเป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมทุกชนิดที่ช่วยส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและมาตรฐานจนบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา มีนักการศึกษาและนักวิชาการได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการไว้ ดังนี้

วินิจ เกตุขำ (2542, หน้า 1-2) ได้อธิบายขอบข่ายงานวิชาการว่า ควรจะประกอบด้วยงานด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. งานเกี่ยวกับการบริหารครูอาจารย์ ได้แก่ งานจัดครูอาจารย์ งานพัฒนาครูอาจารย์ งานบำรุงขวัญครูอาจารย์

2. งานที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ได้แก่ งานพัฒนาหลักสูตร งานทำแผนการสอน งานเลือกหนังสือ และแบบเรียน งานจัดตารางสอน งานพัฒนาหลักสูตรสำหรับชุมชน

3. งานที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ได้แก่ งานเตรียมการสอน งานพัฒนาเทคนิคการจัดการเรียนการสอน งานนิเทศการเรียนการสอน

4. งานที่เกี่ยวกับการสนับสนุนการเรียนการสอน ได้แก่ งานทะเบียนนักเรียน งานห้องสมุด งานแนะแนวการศึกษา งานบริการสื่อและเทคโนโลยีการสอน

5. งานที่เกี่ยวข้องกับการวัดผลและประเมินผลการศึกษา ได้แก่ งานข้อสอบมาตรฐานและคลังข้อสอบ งานวัดและประเมินผลการเรียน งานประเมินโครงการหรือการประเมินคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนหรือสถานศึกษา

6. งานที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์กับชุมชน ได้แก่ งานการใช้แหล่งทรัพยากรชุมชน งานบริการทางวิชาการแก่ชุมชน

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 32) ได้กำหนดกรอบงานด้านวิชาการเพื่อกระจายอำนาจไปยังสถานศึกษา ซึ่งมีขอบข่ายงานและภารกิจสอดคล้องกันดังนี้

1. งานพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. งานพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. งานวัดผล ประเมินผลและเทียบโอน

4. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

5. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ธีระ รุญเจริญ (2546, หน้า 71-74) ได้เสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการ และจัดการศึกษาของสถานศึกษาโดยมีหลักการและแนวคิด สรุปได้ดังนี้

1. ยึดหลักให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการของชุมชนและสังคมอย่างแท้จริงโดยมี ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

2. มุ่งส่งเสริมสถานศึกษาให้จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญสูงสุด

3. มุ่งส่งเสริมให้ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นเครือข่ายและแหล่งการเรียนรู้

4. มุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน โดยจัดให้มีดัชนีชี้วัดคุณภาพการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ สามารถตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาได้ทุกช่วงชั้นทั้งระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา

5. มุ่งสิ่งเสริมให้มีการร่วมมือเป็นเครือข่าย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพคุณภาพในการจัดและพัฒนาการศึกษา

กมล ภู่ประเสริฐ (2547, หน้า 6) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ไว้ดังนี้

1. การบริหารหลักสูตร

2. การบริหารการเรียนการสอน

3. การบริหารการประเมินผลการเรียน

4. การบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา

5. การบริหารการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ

6. การบริหารการวิจัยและพัฒนา

7. การบริหารโครงการทางวิชาการอื่น ๆ

8. การบริหารระบบข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, หน้า 28) ได้กำหนดแนวทางการกระจายอำนาจการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ซึ่งมีขอบข่าย ดังนี้

1. ยึดหลักให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและสังคมอย่างแท้จริง โดยมีครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วม

2. มุ่งส่งเสริมสถานศึกษาให้จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด

3. มุ่งส่งเสริมให้ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นเครือข่ายและแหล่งเรียนรู้

4. มุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานโดยจัดให้มีดัชนีชี้วัดคุณภาพการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ และสามารถตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาได้ทุกช่วงชั้นทั้งระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา

5. มุ่งส่งเสริมให้มีการร่วมมือเป็นเครือข่าย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการจัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษา

จากแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการดังกล่าว สรุปได้ว่าการบริหารงานวิชาการมีขอบข่ายการดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารและพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา การบริหารโครงการทางวิชาการอื่น ๆ การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศทางวิชาการ และการประกันคุณภาพการศึกษา

2.2.1 ความหมาย

มีหน่วยงาน นักการศึกษา นักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิได้ที่ให้ความหมายและคำจำกัดความของคำว่าการบริหารงานวิชาการไว้หลากหลายทรรศนะ ดังต่อไปนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 99 - 112) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการหมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกอย่างในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ และการศึกษาของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

หวน พินธุพันธ์ (2549, หน้า 4) ได้ให้ความหมายของการบริหารวิชาการว่าเป็นกระบวนการ ปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน ทั้งนี้ต้องมีองค์ประกอบ เช่น การควบคุม การดูแล การจัดเตรียมอุปกรณ์ การจัดเตรียมคู่มือการเรียน การเผยแพร่งานวิชาการ การวัดและการประเมิน เป็นต้น

ภิญโญ สาธร (2552, หน้า 21) กล่าวว่า การบริหารวิชาการ หมายถึง การบริหารทุกชนิดในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนนักเรียนเพื่อพัฒนานักเรียนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพมากที่สุดจึงสรุปได้ว่าการบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมในงานวิชาการ ซึ่งเป็นภารกิจหลักให้เกิดการปรับปรุงพัฒนา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนหรือผู้รับบริการ ซึ่งควรมีองค์ประกอบหลายด้าน เช่น ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศ ด้านการวัดและการประเมินผล และด้านสารสนเทศ เป็นต้น

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นการบริหารกิจกรรมทุกอย่างในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ และการศึกษาของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ต้องมีองค์ประกอบ เช่น การควบคุม การดูแล การจัดเตรียมอุปกรณ์ การจัดเตรียมคู่มือการเรียน การเผยแพร่งานวิชาการ การวัดและการประเมิน

2.2.2 หลักการบริหารงานวิชาการ

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2545, หน้า 9) และยาเบ็น เรืองจรูญศรี (2552, ออนไลน์) กล่าวไว้ว่าหลักการบริหารงานวิชาการเป็นแนวคิดเพื่อปฏิบัติไปสู่ความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการจำเป็นต้องมีหลักการที่สำคัญ ๆ ดังนี้

1. หลักการพัฒนาคุณภาพ (Quality Management) เป็นการบริหารงานเพื่อนำไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ องค์ประกอบของคุณภาพที่เป็นตัวชี้วัดคือผลผลิตและกระบวนการเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคลากรและผู้รับบริการได้รับความพึงพอใจ พัฒนาศักยภาพเป็นที่ยอมรับของสังคมในระดับสากลมากขึ้น โดยอาศัยกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ

2. หลักการมีส่วนร่วม (Participation) เป็นการบริหารที่ให้ทุกคนในหน่วยงานมีส่วนร่วมเสนอแนะปรับปรุงและพัฒนา หลักการมีส่วนร่วมต้องการให้ทุกคนได้ร่วมกันทำงาน ซึ่งลักษณะของงานวิชาการต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย อาจดำเนินงานในรูปของคณะกรรมการวิชาการ ซึ่งจะมีเป้าหมายการทำงานร่วมกัน นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพได้มากขึ้น การมีส่วนร่วมต้องเริ่มจาก การร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมประเมินผล

3. หลักสามองค์ประกอบ (3 ป หรือ 3 E) เป็นการบริหารเพื่อประสิทธิภาพ (Efficiency) ประสิทธิผล (Effectiveness) และประหยัด (Economy)

4. หลักความเป็นวิชาการ (Academic) หมายถึง ลักษณะที่ครอบคลุมเนื้อหาสาระของวิชาการ ได้แก่ หลักการพัฒนาหลักสูตร หลักการเรียนรู้ หลักการสอน หลักการวัดผลประเมินผล หลักการนิเทศการศึกษาและหลักการวิจัย เป็นต้น

ทัศนีย์ วงศ์ยืน (2553, หน้า 11-12) ได้กล่าวถึง หลักการบริหารงานวิชาการ ว่าการบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักที่สำคัญของสถานศึกษา ควรมีหลักการบริหารงานวิชาการดังนี้

1. สถานศึกษาต้องคำนึงถึงองค์ประกอบหลักที่สำคัญของงานวิชาการ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การพัฒนาสื่อนวัตกรรมการเรียนการสอน และการจัดประเมินผลการเรียนการสอน

2. สถานศึกษาต้องมีกลไกควบคุมมาตรฐานทางวิชาการของสถานศึกษาให้มีคุณภาพ เพื่อการพัฒนาทางวิชาการจะได้มีทิศทางพัฒนางานวิชาการอย่างชัดเจน และไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับการประเมินคุณภาพภายใน และการประเมินจากหน่วยงานภายนอก

3. สถานศึกษาต้องมีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน การวัดประเมินผล การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ

4. สถานศึกษาต้องมีโครงสร้างการบริหารงานวิชาการที่ชัดเจนมีการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบให้ผู้ปฏิบัติงาน โดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ และความเหมาะสมของผู้ปฏิบัติงาน

5. สถานศึกษาต้องมีการประเมินติดตามผลการปฏิบัติงานทางวิชาการเพื่อให้ได้มาตรฐานของงานวิชาการ และนำผลที่ได้มาปรับปรุงวางแผนงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

6. สถานศึกษาต้องมีเครือข่ายการประสานงานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการของสถานศึกษาในการพัฒนาผู้เรียน

7. สถานศึกษาต้องสามารถบริหารงานวิชาการได้อย่างมีอิสระคล่องตัว

และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน (โรงเรียนตะโกดอนหญ้านาง, 2555, หน้า 1) ในการบริหารงานวิชาการจะต้องมีหลักการและวิธีการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหาร ดังนั้นในหลักการเบื้องต้นของการบริหารจึงต้องมีข้อความชัดเจนในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. ยึดหลักให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามกรอบหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน และสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและสังคมอย่างแท้จริง โดยมีครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วม

2. มุ่งส่งเสริมสถานศึกษาให้จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด

3. มุ่งส่งเสริมให้ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้รวมทั้งเป็นเครือข่ายและแหล่งการเรียนรู้

4. มุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน โดยจัดให้มีดัชนีชี้วัดคุณภาพการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ และสามารถตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาได้ทุกช่วงชั้นทั้งระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา

5. มุ่งส่งเสริมให้มีการร่วมมือเป็นเครือข่าย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการจัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษา

จึงสรุปได้ว่าหลักการบริหารวิชาการโดยอาศัยหลักการบริหารทั้ง ผู้บริหาร ผู้สอน ทรัพยากร นักเรียน ชุมชน สิ่งแวดล้อม ในการสร้างคุณภาพให้การศึกษาให้บรรลุตามความคาดหวังของทุกฝ่าย

2.2.3 ความสำคัญของงานวิชาการ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546, หน้า 1) ได้ให้ความเห็นไว้ว่าเนื่องจากงานวิชาการเกี่ยว ข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นการบริหารจึงเป็นภาระที่ควรให้ความเอาใจใส่เป็นอันดับแรก

ศันสนีย์ เครือชะเอม (2546, หน้า 22) ระบุว่า ผู้บริหารใช้เวลาในการบริหารงานด้านต่าง ๆ โดยมีงานบริหารวิชาการมากที่สุดคือ

1. การบริหารงานวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 40
2. การบริหารงานบุคคล คิดเป็นร้อยละ 20
3. การบริหารงานกิจการนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 20
4. การบริหารการเงิน คิดเป็นร้อยละ 5
5. การบริหารอาคารสถานที่ คิดเป็นร้อยละ 5
6. การบริหารงานทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 5

ประนอมศรี จันทนวงษ์ (2547, หน้า 37) ได้ให้ความคิดเห็นในเรื่องความสำคัญของงานวิชาการไว้ว่า งานวิชาการถือว่าเป็นภารกิจที่สำคัญสูงสุดและเป็นเรื่องท้าทายสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เพราะผลผลิตของสถานศึกษาจะมีคุณภาพเพียงใด งานวิชาการจะเป็นเครื่องบ่งชี้ และไม่ว่าสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษานั้นสามารถพิจารณาได้จากผลงานวิชาการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, หน้า 163) ได้กำหนดขอบข่ายงานวิชาการไว้ 6 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศภายใน ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านการประกันคุณภาพการศึกษา และการบริหารงานวิชาการจะให้สัมฤทธิ์ผลเพียงใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาว่าจะเอาจริงเอาจังกับการบริหารงานวิชาการเพียงใด

จึงสรุปได้ว่า งานวิชาการถือว่าเป็นหัวใจของการบริหารการศึกษา เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาก็คือ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ซึ่งขึ้นอยู่กับงานวิชาการทั้งสิ้น งานวิชาการเป็นกิจกรรมการจัดการเกี่ยวกับงานด้านหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ แบบเรียน งานการเรียนการสอน งานสื่อการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล งานห้องสมุดงานนิเทศการศึกษางานวางแผนการศึกษา และงานประชุมอบรมทางวิชาการ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2.4 ขอบข่ายภาระงานวิชาการ

ภาระงานสำคัญของการบริหารวิชาการตามแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, (2547, หน้า 163) กิจกรรมหลักที่สำคัญ 6 ด้าน ดังต่อไปนี้

2.2.4.1 ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร

ความหมายของหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร

นักการศึกษาได้ให้ความหมายและการคำจำกัดความของหลักสูตรและการบริหารหลักสูตรไว้ดังต่อไปนี้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา ได้กล่าวถึงการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา กรมวิชาการ (2546, หน้า 25) ดังต่อไปนี้

- สถานศึกษามีภารกิจหลักในการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ สถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และดำเนินการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ ในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

- สถานศึกษาจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจหลักสูตรใหม่ และเตรียมความพร้อมในการใช้หลักสูตร

- สถานศึกษาจะต้องพัฒนาหลักสูตรที่ครอบคลุมส่วนสำคัญ และยังต้องมีการบริหารจัดการหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพสถานศึกษาต้องมีการเตรียมวางแผนเพื่อใช้หลักสูตรใหม่

กรมวิชาการ ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในส่งเสริมให้การจัดทำและการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาที่ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา เข้าใจบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารอย่างถ่องแท้และนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังแบบต่อเนื่อง จะช่วยให้การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาประสบผลสำเร็จได้อย่างมีคุณภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษาต้องปรับเปลี่ยนบทบาทจากการสั่งการมาเป็นผู้ร่วม คือ ร่วมวางแผนและร่วมปฏิบัติ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรมีบทบาทดังนี้

1.1 จัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาเพื่อใช้ในการดำเนินการจัดการศึกษา

1.2 เป็นผู้นำในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยร่วมประสานกับบุคลากรทุกฝ่าย เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ตลอดจนสาระตามหลักสูตรสถานศึกษา

1.3 ประชาสัมพันธ์หลักสูตรสถานศึกษา

1.4 สนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่ายของสถานศึกษามีความรู้และความสามารถในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา รวมทั้งพัฒนาบุคลากรให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

1.5 มีการนิเทศภายใน เพื่อนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างมีระบบ

1.6 จัดให้มีการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อปรับปรุง พัฒนาสาระของหลักสูตรสถานศึกษาให้ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น

2. ครูผู้สอน

ครูผู้สอนมีบทบาทโดยตรงในการร่วมพัฒนาหลักสูตรจัดการเรียนรู้ ครูในยุคปฏิรูปการศึกษาจะต้องปรับเปลี่ยนจากการเป็นผู้สอน เป็นผู้เอื้ออำนวยความสะดวกต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยการชี้แนวทางการนำความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ครูต้องมีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ดังต่อไปนี้ กรมวิชาการ (2546, หน้า 16)

2.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจนเข้าใจกระจ่าง

2.2 ศึกษาหลักการ วิธีการพัฒนาหลักสูตรระดับสถานศึกษา

2.3 ร่วมวางแผน และร่วมพัฒนาหลักสูตรระดับสถานศึกษา

2.4 ตรวจสอบความสอดคล้องสัมพันธ์กันของสาระที่จัดทำขึ้นตามสภาพปัญหา/ความต้องการของชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น กับมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มวิชาและมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.5 วางแผนการจัดการเรียนการสอนตามขอบข่ายเนื้อหาสาระ มาตรฐาน สัดส่วนของเวลาและหน่วยการเรียนรู้

2.6 นำหลักสูตรไปปฏิบัติให้เกิดผลในห้องเรียน โดยเลือกใช้กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับธรรมชาติของสาระการเรียนรู้และเหมาะสมกับผู้เรียน

2.7 วางแผนและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ได้ข้อมูลที่แสดงความสามารถที่แท้ จริงของผู้เรียน ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้แต่ละช่วงนั้น และนำผลการประเมินมาพัฒนาผู้เรียนต่อไป

3. ผู้เรียน

เนื่องจากผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการกำหนดจุดหมายของการพัฒนาหลักสูตร หลักสูตรทุกหลักสูตรพัฒนาขึ้นเพื่อสนองความต้องการของผู้เรียนโดยตรง ผู้เรียนจึงควรมีส่วนแสดงความคิดเห็นและให้ข้อมูลที่สะท้อนความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียนให้ผู้รับผิดชอบพัฒนาหลักสูตรได้ทราบและเนื่องจากผู้เรียนเป็นผลผลิตของการจัดการศึกษาโดยตรง ผู้เรียนจะมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คือเป็นคนดี มีปัญญา และมีความสุขได้ ผู้เรียนจะต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ของตนจากการเป็นผู้รับมาเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง มีความมุ่งมั่นในการ

พัฒนาตนเอง มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความสามารถของตนเอง

4. ผู้ปกครอง

การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้เปิดโอกาสให้บิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายร่วมมือกับสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (มาตรา 24) ฉะนั้น บิดามารดาและผู้ปกครองจะต้องปรับเปลี่ยนความคิดในการฝากบุตรหลานไว้ในความดูแลของครูมาเป็นผู้ร่วมพัฒนาการเรียนรู้ของ

5. ชุมชน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำ หลักสูตรและบริหารจัดการให้เกิดวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่กลมกลืนกับท้องถิ่น และร่วมกับสถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

สรุปได้ว่า ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำและการใช้หลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การช่วยเหลือของสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วย การพัฒนาบุคลากร การจัดสรรงบประมาณ ทรัพยากร การดำเนินการแบบมีส่วนร่วมและการสนับสนุนส่งเสริมด้านวิชาการ

การจัดทำและการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

กรมวิชาการ (2546, หน้า 29) ให้แนวทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาจะต้องดำเนินการจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา ดังนี้

1. ศึกษาองค์ประกอบของหลักสูตรว่า กำหนดสาระที่เป็นแกนกลางและสาระของท้องถิ่นไว้อย่างไร และมีความสอดคล้องสัมพันธ์และสมดุลอย่างไร

2. วิเคราะห์ขอบข่ายเนื้อหาหรือสาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ทั้งองค์ประกอบด้านความรู้

3. ศึกษาสภาพปัญหาของชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ความต้องการของชุมชนและสังคม

4. ปรับปรุงสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมในส่วนที่ต้องจัดให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน

5. ตรวจสอบความสอดคล้องของสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมกับมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มวิชาและมาตรฐานหลักสูตร

6. วางแผนการจัดการเรียนการสอนตามขอบข่ายสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ สัดส่วน เวลาและหน่วยกิตตามที่หลักสูตรแกนกลางกำหนด

7. พัฒนาแนวการจัดการเรียนการสอนเพื่อนำไปสู่การจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน

ถวัลย์ มาศจรัส (2545, หน้า 39) กล่าวว่า การจัดทำหลักสูตรควรพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความสนุก และความเพลิดเพลินในการเรียนรู้ เปรียบเสมือนเป็นวิธีการสร้างกำลังใจทำให้เกิดความก้าวหน้าแก่ผู้เรียน ควรให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ ได้รับข้อมูลสารสนเทศส่งเสริมจิตใจและมีกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล หลักสูตรสถานศึกษาควรส่งเสริมการพัฒนาด้านจิตวิญญาณ จริยธรรม สังคม และวัฒนธรรม และโดยเฉพาะพัฒนาหลักการในการจำแนกระหว่าถูกและผิด เข้าใจและ

ศรัทธา ในความเชื่อของตน ต้องพัฒนาหลักสูตรคุณธรรม ช่วยให้เป็นพลเมืองมีความรับผิดชอบ สามารถช่วยสังคมพัฒนาสังคมให้เป็นธรรมมีความเสมอภาค

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, หน้า 38-64) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของฝ่ายต่าง ๆ อาทิ ฝ่ายบริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชน โดยทั่วไปนั้นมีการดำเนินการใน 2 ส่วน คือ

1. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
2. การใช้หลักสูตรสถานศึกษา

สรุปได้ว่า ด้านการจัดทำและการใช้หลักสูตรสถานศึกษา หมายถึงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปตามกำหนดในหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง เรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น เรียนรู้แบบบูรณาการ การจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ การนำภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพยากรท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ในชุมชนมาใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้ การใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และการวัดประเมินผลตามสภาพจริง

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ปรับปรุงและพัฒนาจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการใช้หลักสูตรที่ผ่านมา และเพื่อช่วยให้การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ยึดหลักการและแนวคิดสำคัญคือ มีมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียน (Standards-based Curriculum) โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีบทบาทหน้าที่ในการกำหนดมาตรฐาน การเรียนรู้ขึ้น มาตรฐานการเรียนรู้มีความสำคัญสำหรับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเช่นเดียวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 แต่กำหนดตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้แกนกลาง เพื่อให้ชัดเจนและสะดวกในการจัดการเรียนการสอนและประเมินผลการเรียนรู้

ผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนทราบถึงสิ่งที่ตนต้องรู้และปฏิบัติได้ รวมทั้งคุณลักษณะสำคัญซึ่งเป็นสิ่งท้าทาย กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความพยายามที่จะก้าวไปให้ถึงจุดนั้น

ผู้สอน มาตรฐานการเรียนรู้เป็นกรอบและแนวทางในการสร้างหลักสูตร ออกแบบการเรียนการสอนและการประเมินผล ทำให้ทราบว่าอะไรเป็นสิ่งสำคัญที่นักเรียน ควรจะรู้ และปฏิบัติได้

ชุมชน ท้องถิ่น และระดับชาติ มาตรฐานการเรียนรู้เป็นความคาดหวังทางการศึกษาที่ตั้งไว้ร่วมกัน ช่วยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องสื่อสารเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับหลักสูตร ทำให้บุคคลและส่วนต่าง ๆ ในระบบการศึกษาทำงานร่วมกันในการวางแผนพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและมีทิศทางที่ชัดเจนยิ่งขึ้นด้วยเหตุนี้ในการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนไปสู่มาตรฐาน ครูผู้สอนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำหลักสูตรจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเรื่องมาตรฐานและกระบวนการพัฒนาหลักสูตรอิงมาตรฐานเป็นอย่างดี

ลักษณะสำคัญของหลักสูตรอิงมาตรฐาน

การกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เพื่อเป็นเป้าหมายในการพัฒนาการศึกษาเป็นเรื่องสำคัญแต่มาตรฐานการเรียนรู้จะไม่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ได้เลย หากไม่มีการเชื่อมโยงมาตรฐานไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง การสร้างหลักสูตรที่สัมพันธ์หรืออิงกับมาตรฐานการเรียนรู้อย่างชัดเจน จะช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็น (Carr J.F. & Harris D.E., 2001, Codd, J., Gordon, L. & Harker, R, 1990, อ้างถึงใน กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, หน้า 9) ในการจัดทำหลักสูตรและจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนไปสู่มาตรฐาน ครูผู้สอนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำหลักสูตร จำเป็นต้องเข้าใจแนวคิด หลักการ และแนวปฏิบัติของหลักสูตรอิงมาตรฐานซึ่งมีลักษณะที่สำคัญ คือ

1. มาตรฐานเป็นจุดเน้นของการพัฒนาหลักสูตรในทุกระดับ

ในระบบการศึกษาที่มีมาตรฐานเป็นเป้าหมายนั้น กระบวนการพัฒนาหลักสูตรตลอดแนวตั้งแต่ระดับชาติ ระดับท้องถิ่น ระดับสถานศึกษา ตลอดจนถึงระดับชั้นเรียนจะต้องเน้นและยึดมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นหลักและเป้าหมายสำคัญ นักการศึกษาและนักพัฒนาหลักสูตรในยุคปัจจุบันเชื่อว่า การนำมาตรฐานการเรียนรู้ไปสู่หลักสูตรสถานศึกษา และการเรียนการสอนในชั้นเรียนเป็นเรื่องที่ สำคัญที่สุดเพราะเป็นขั้นตอนของการนำสิ่งที่คาดหวังในระดับชาติ ไปก่อให้เกิดผลในการพัฒนาผู้เรียน ดังนั้นการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนให้เชื่อมโยงกับมาตรฐาน จึงเป็นเรื่องที่ทุกฝ่ายควรให้ความสัมพันธ์เชื่อมโยงของมาตรฐานการเรียนรู้ระดับชาติ กับการพัฒนาหลักสูตรในระดับท้องถิ่นสถานศึกษา และการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนความสนใจอย่างจริงจัง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอนใน ชั้นเรียนนั้นมีผลโดยตรงต่อผู้เรียน จำเป็นที่ครูผู้สอน ต้องเอาใจใส่เป็นพิเศษว่าเป้าหมาย กิจกรรมการเรียนการสอนสื่อการเรียนการสอน หรือวิธี การประเมินผล เชื่อมโยงสัมพันธ์กับมาตรฐานการเรียนรู้หรือไม่เพียงไร

2. องค์ประกอบของหลักสูตรเชื่อมโยงกับมาตรฐาน

นักการศึกษาและนักพัฒนาหลักสูตรในยุคปัจจุบันเชื่อว่า การนำมาตรฐานการเรียนรู้ไปสู่หลักสูตร สถานศึกษาและการเรียนการสอนในชั้นเรียนเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นขั้นตอนของการนำสิ่งที่คาดหวังในระดับชาติ ไปก่อให้เกิดผลในการพัฒนาผู้เรียน ดังนั้นการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนให้เชื่อมโยงกับมาตรฐาน ทุกองค์ประกอบของหลักสูตรไม่ว่าจะเป็นเนื้อหาสาระที่สอน กิจกรรมการเรียนรู้ ชิ้นงาน/ภาระงานที่ผู้เรียนต้องปฏิบัติ เกณฑ์การวัดและประเมินผล สื่อการเรียนรู้ ต้องเชื่อมโยงสะท้อนสิ่งที่ต้องการพัฒนาผู้เรียนที่ระบุไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้ ในการออกแบบหลักสูตร และจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพผู้เกี่ยวข้องและครูผู้สอนต้องวิเคราะห์คำสำคัญ (Key Word) ว่ามาตรฐานและตัวชี้วัดนั้นระบุว่านักเรียนควรรู้อะไร และทำอะไรได้ หรือต้องการให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะ เจตคติ คุณธรรมจริยธรรมอะไร ข้อมูลจากการวิเคราะห์นี้จะเป็นข้อมูลสำคัญในการกำหนด องค์ประกอบของหลักสูตรดังกล่าวต่อไป

3. หน่วยการเรียนรู้คือหัวใจของหลักสูตร

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ (Unit of Learning) ถือเป็นขั้นตอนที่สำคัญของการจัดทำหลัก สูตรอิงมาตรฐาน เพราะหน่วยการเรียนรู้จะมีรายละเอียดของเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียน การวัดและประเมินผล ซึ่งจะนำมาตรฐานไปสู่การปฏิบัติในในการจัดการเรียน

การสอนในชั้นเรียนอย่างแท้จริง ปรัชญาการศึกษาในยุคที่ผ่านมานั้นมักจะเน้นการสอนเนื้อหาสาระ ดังนั้นรูปแบบหลักสูตรการเรียนการสอนในยุคก่อนจึงมีลักษณะเป็นหลักสูตรอิงเนื้อหา (Content-based Curriculum) การวัดประเมินผลในหลักสูตรรูปแบบนี้ก็เน้นที่การจดจำเนื้อหาให้ได้มากที่สุดและเกณฑ์การวัดประเมินผลก็กำหนดเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (Behavioral Objectives) การจัดทำหลักสูตรลักษณะนี้ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้เนื้อหา และการท่องจำ หลักสูตรแบบอิงมาตรฐานเน้นการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่มีมาตรฐานเป็นเป้าหมาย (Standards-based Unit) มีการกำหนดแก่นเรื่องของหน่วย (Theme) ซึ่งเอื้อต่อการหลอมรวมเนื้อหาของศาสตร์สาขาต่าง ๆ เข้าด้วยกันเป็นหน่วยการเรียนรู้บูรณาการและกำหนดงานให้ผู้เรียนปฏิบัติเพื่อฝึกฝนและเป็นร่องรอยสำหรับประเมินว่าผู้เรียนมีความรู้ความสามารถถึงระดับที่กำหนดไว้เป็นมาตรฐานหรือไม่ดังนั้นมาตรฐานที่เป็นเป้าหมายในแต่ละหน่วยการเรียนรู้อาจมีได้หลายมาตรฐาน และอาจมาจากหลากหลายสาขาวิชา และอาจมีทั้งมาตรฐานที่เป็นเนื้อหา มาตรฐานที่เน้นทักษะกระบวนการ (Carr, J.F. & Harris, D.E., 2001 อ้างถึงใน กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, หน้า 12) การจัดการเรียนรู้เป็นหน่วยลักษณะนี้ เนื้อหาสาระ และกิจกรรมจึงเป็นเพียงหนทาง (Means) ที่จะนำพาผู้เรียนไปถึงหลักชัย (Ends) คือมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด ผู้เรียนอาจบรรลุถึงมาตรฐานเดียวกันด้วยเนื้อหาและวิธีการที่แตกต่างกันได้ นักวิชาการ และนักพัฒนาหลักสูตรในยุคปัจจุบันเชื่อว่าหลักสูตรลักษณะนี้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่นอย่างแท้จริง

4. กระบวนการและขั้นตอนการจัดทำหลักสูตรมีความยืดหยุ่น

ในการออกแบบหลักสูตรการเรียนการสอนอิงมาตรฐานนั้น สามารถทำได้หลายรูปแบบเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุถึงเป้าหมายเดียวกัน มิได้มีการกำหนดหรือจัดลำดับขั้นตอนที่แน่นอนตายตัว ขึ้นอยู่กับเหตุผล วัตถุประสงค์ และความจำเป็นของแต่ละบริบท เช่น อาจเริ่มต้นจากการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ หรืออาจเริ่มจากการกำหนดหัวข้อ/ประเด็นปัญหาที่น่าสนใจ หรือเริ่มจากบทเรียนที่มีอยู่เดิมแล้ว โดยเชื่อมโยงหัวข้อหรือบทเรียนนั้น ๆ ว่าสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ใดบ้าง อย่างไรก็ตาม รูปแบบที่เป็นที่รู้จักและใช้อย่างแพร่หลายที่สุดคือการออกแบบย้อนกลับ (Backward Design) ซึ่งเป็นรูปแบบที่สมาพันธ์ทางการนิเทศและพัฒนาหลักสูตร (Association for Supervision and Curriculum Development) ของสหรัฐอเมริกาและผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรจำนวนมากเสนอแนะ ว่าเป็นการออกแบบหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาผู้เรียนไปสู่มาตรฐานโดยการเอาผลลัพธ์สุดท้ายที่ต้องการคือคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดเป็นตัวตั้ง การออกแบบหลักสูตรลักษณะนี้จะเริ่มต้นจากการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดที่กำหนดเป็นเป้าหมายของหน่วยการเรียนการสอนแล้วจึงกำหนดชิ้นงานหรือภาระงานที่ต้องการให้ผู้เรียนปฏิบัติและกำหนดเกณฑ์ในการประเมินงานก่อนการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน การเริ่มต้นแต่ละวิธีมีทั้งข้อดีและข้อจำกัด ครูผู้สอนจึงควรใช้วิธีการที่หลากหลายและพิจารณาตามความเหมาะสม

5. การประเมินผลสะท้อนมาตรฐานอย่างชัดเจน

มาตรฐานและการประเมินผลมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด การวัดและประเมินผลถือว่าเป็นจุดที่สำคัญที่สุดขั้นตอนหนึ่งของการจัดทำหลักสูตรแบบอิงมาตรฐาน แนวคิดด้านการศึกษาในยุคปัจจุบันได้ปรับเปลี่ยนจากยุคที่เน้นพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) ซึ่งวัดประเมินผลการเรียนรู้

ตามจุดประสงค์ย่อยเป็นยุคที่ให้ความสำคัญแก่การประเมินในองค์รวมโดยเทียบเคียงกับมาตรฐานเป็นสำคัญ นักวิชาการในยุคของการปฏิรูปการศึกษาที่มีมาตรฐานเป็นเป้าหมาย ต่างมีความเห็นสอดคล้องกันว่าการจะพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างประสบความสำเร็จนั้น มาตรฐานต้องเป็นตัวเทียบเคียง

สรุปได้ว่า การบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา

1. สถานศึกษามีภารกิจหลักในการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ

2. สถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และดำเนินการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ ในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

3. สถานศึกษาจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจหลักสูตรใหม่ และเตรียมความพร้อมในการใช้หลักสูตร

4. สถานศึกษาจะต้องพัฒนาหลักสูตรที่ครอบคลุมส่วนสำคัญ และยังต้องมีการบริหารจัดการหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพสถานศึกษาต้องมีการเตรียมวางแผนเพื่อใช้หลักสูตรใหม่

ดังนั้น การบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา ต้องมีส่วนร่วมขอแต่ละฝ่ายผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ผู้เรียน ผู้ปกครองชุมชน

2.2.4.2 ด้านการวิจัยในชั้นเรียน

ความหมายและคำจำกัดความ

สุวิมล ว่องวานิช (2543, หน้า 31) ได้ให้ความหมายว่า การวิจัยในชั้นเรียนคือการวิจัยที่ทำโดยครูผู้สอนในห้องเรียน เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียนและนำผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนผู้วิจัยต้องทำอย่างรวดเร็ว นำผลไปใช้ได้ทันที และสะท้อนข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของตนเอง ทั้งตนเองและเพื่อนร่วมงานในโรงเรียนได้มีโอกาสอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในแนวทางที่ได้ปฏิบัติและผลที่เกิดขึ้นเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

นงลักษณ์ วิรัชชัย (2545, หน้า 6) ได้ให้ความหมายและลักษณะของการวิจัยเชิงปฏิบัติในชั้นเรียน (Classroom Action Research) โดยสรุปว่า หมายถึง การวิจัยที่ผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการ โดยการศึกษาวิเคราะห์ แสวงหาข้อมูลหรือพยายามดึงปัญหาในการเรียนการสอนออกมาและแสวงหาวิธีการเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวด้วยกระบวนการที่เชื่อถือได้ แล้วนำผลที่ได้ไปแก้ปัญหาหรือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนที่กำลังดำเนินการอยู่ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ซึ่งผลของการวิจัยอาจเกิดประโยชน์เฉพาะต่อปัญหานั้นในเวลานั้นเท่านั้นอาจไม่เกิดประโยชน์ต่อปัญหาอื่นก็ได้

สรุปได้ว่าการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การให้การสนับสนุน ช่วยเหลือแก่ครูผู้ทำวิจัยให้มีการค้นคว้าหาความรู้หรือวิธีการใหม่ ๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับสภาพการณ์ของการเรียนการสอนในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน

ความสำคัญของการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2550, หน้า 17) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน สรุปได้ดังนี้

1. ผู้เรียนจะมีการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. ช่วยให้ครูมีวิถีชีวิตการทำงานอย่างเป็นระบบ เห็นภาพของงานตลอดแนว มีการตัดสินใจที่มีคุณภาพ ช่วยพัฒนาไปสู่ความเป็นครูมืออาชีพ (Professional Teacher)
3. ช่วยทำให้เกิดการพัฒนาทั้งตัวผู้เรียนและผู้สอนอย่างต่อเนื่อง โดยเกิดการเปลี่ยนแปลงผ่านกระบวนการวิจัยในที่ทำงาน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อองค์กร เนื่องจากนำไปสู่การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติและการแก้ปัญหา
4. เป็นการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้นอกเหนือจากการเปลี่ยนแปลงหรือสะท้อนผลการทำงาน
5. ทำให้ครูเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent)

ขั้นตอนและรูปแบบของการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

ขั้นตอนและรูปแบบของการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนนี้ ผู้วิจัยขอนำเสนอพร้อมกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

ขั้นตอนของการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนส่วนใหญ่พัฒนามาจากขั้นตอนของ Action Research ที่เสนอโดย Kemmis & Mc Taggart (1990 อ้างใน ยาใจ พงษ์บริบูรณ์, 2537, หน้า 35) ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นวางแผน (Plan) เริ่มต้นด้วยการสำรวจปัญหาที่ต้องการให้มีการแก้ไข โดยมีการปรึกษาร่วมกันระหว่างผู้เกี่ยวข้อง การใช้แนวคิดวิเคราะห์สิ่งที่เกี่ยวข้องกับปัญหาทำให้มองเห็นสภาพของปัญหาชัดเจนขึ้น

ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติ (Act) เป็นการดำเนินการตามแผนที่วางไว้

ขั้นที่ 3 ขั้นสังเกตการณ์ (Observe) เป็นการใช้เทคนิควิธีต่าง ๆ ที่เหมาะสมมาช่วยในการรวบรวมข้อมูล ในขณะที่ดำเนินกิจกรรมตามที่วางไว้

ขั้นที่ 4 ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflect) เป็นการประเมินตรวจสอบกระบวนการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะนำไปสู่การปรับปรุงและวางแผนการปฏิบัติต่อไป

นอกจากนี้ยังผู้ให้แนวคิดเกี่ยวกับขั้นตอนในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนไว้ดังนี้

พรรณี ชุติวัฒนธาดา (2545, หน้า 45) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการทำวิจัยในชั้นเรียนว่ามีทั้งหมด 10 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 เป็นขั้นวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดจากผู้เรียน กระบวนการเรียนครู กระบวนการสอนในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

ขั้นที่ 2 การระบุปัญหาข้อสงสัยที่กระชับ มีขนาดเล็กและสามารถทำได้ ในขั้นนี้ครูตัดสิน ใจเลือกเรื่องที่สามารถทำได้ หรือเลือกผู้เรียนที่เป็นปัญหาที่ต้องแก้ไขก่อน นั่นคือครูจัดลำดับความจำเป็นและความสำคัญของเรื่องที่ตนสามารถทำได้ภายใต้เวลา แรงงาน และสติปัญญาของตน

ขั้นที่ 3 การแสวงหาคำตอบความช่วยเหลือแหล่งความรู้ในเบื้องต้น เมื่อครูกำหนดประเด็นปัญหาข้อสงสัยที่ตนสามารถทำได้แล้วครูใช้การปรึกษา การอ่าน การถามคนอื่น การแสวงหาแหล่งความรู้ที่ครูจะไปหาคำตอบ เช่น ศึกษานิเทศก์ ครูคนอื่น ผู้บริหาร นักวิชาการ หนังสือ ห้องสมุด บุคคลทั่วไปและรายงานต่าง ๆ ฯลฯ ที่ตนอาจได้รับแนวทางเพื่อนำไปสู่คำตอบและการปฏิบัติต่อไป

ขั้นที่ 4 การกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติ เมื่อได้แนวพอที่จะเห็นทางในการปฏิบัติแล้ว ครูระบุขั้นตอนการปฏิบัติว่าจะทำอะไรเมื่อไร อย่างไร กับใคร

ขั้นที่ 5 การปฏิบัติ ครูดำเนินงานไปพร้อมกับงานประจำของตน เป็นการสร้างระบบภายใน บทบาทหน้าที่ของตน (Built-in) เป็นการดำเนินงานที่แฝงอยู่ในบทบาทหน้าที่หลัก ซึ่งการปฏิบัตินี้ ได้แก่ การสังเกตเพิ่ม การให้ความสนใจเพิ่ม การพูดคุยเพิ่ม การจดบันทึก

ขั้นที่ 6 การอ่านสิ่งที่บันทึกและสังเกตเพิ่มเติม ครูอ่านสิ่งที่บันทึกไว้เป็นระยะ ๆ ขมวดหรือสรุปเป็นตอน ๆ ถึงสิ่งที่ทำไปแล้วและผลที่เกิดขึ้น แล้วทำวิธีทำต่อ เปรียบเทียบผลที่ได้ในอดีต กับผลที่เพิ่งได้รับว่าเหมือนหรือต่างกัน เปรียบเทียบวิธีไว้เป็นระยะ ๆ ว่าวิธีใดให้ผลมากกว่า เขียนรายงานสรุปเป็นระยะ ๆ

ขั้นที่ 7 การสรุปเป็นช่วง เมื่อดำเนินการไประยะหนึ่งครูประมวลผลว่าปัญหาที่สงสัยได้รับการแก้ไขบ้างหรือยัง ยังคงมีปัญหา ข้อสงสัยใดค้างอยู่ ถ้าข้อสงสัยหรือปัญหาของเด็กคนนี้หมดไป ข้อสงสัยหรือปัญหานี้ยังคงเกิดกับผู้เรียนคนอื่นหรือไม่ ระดับมากน้อยเพียงใด ครูก็ขยายวงไปยังเด็กคนอื่นในปัญหาหรือข้อสงสัยเดิม

ขั้นที่ 8 การสรุปผล เมื่อขยายวงไปยังเด็กคนอื่นจนครบถ้วน ครูสามารถเขียนสรุปผลตั้งแต่ขั้นที่ 1-7 ได้ ซึ่งเป็นรายงานการวิจัยของครู (Action Research)

ขั้นที่ 9 การเริ่มต้นกับเรื่องใหม่ที่เกิดเกี่ยวข้อง เมื่อครูขมวดข้อสงสัยและผลที่ได้ทำไปแล้วในประเด็นดังกล่าวกับเด็กหลายคนแล้ว ครูสามารถสรุปผลในประเด็นดังกล่าวได้ และถ้าครูมองเห็นปัญหาหรือประเด็นที่เกี่ยวข้อง ครูก็อาจเพิ่มประเด็นศึกษาต่อซึ่งจะเป็นการเพิ่มเติมเรื่องที่ทำ ความแตกต่างระหว่างขั้นที่ 8 กับขั้นที่ 9 ก็คือ ในขั้นที่ 1-8 เป็นการศึกษาจนได้คำตอบเพิ่มในประเด็นเดิม แต่ขยายวงไปยังเด็กหลายคนแต่ในขั้นที่ 9 เป็นการขยายเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มเด็กออกไป ซึ่งครูอาจเริ่มที่ ขั้นที่ 1-7

ขั้นที่ 10 การสรุปองค์ความรู้ ถ้าครูทำขั้นที่ 9 ต่อไปเรื่อย ๆ ยังประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ก็เท่ากับครูขยายข้อสงสัยและได้รับคำตอบที่กว้างและลึกมากพอจนทำให้ครูสรุปองค์ความรู้ได้

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนเป็นการพัฒนาที่เน้นผู้เรียน ต้องมีการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ขั้นตอนและรูปแบบของการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน และขั้นตอนการทำวิจัยในชั้นเรียนว่า มีทั้งหมด 10 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 เป็นขั้นวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดจากผู้เรียน ขั้นที่ 2 การระบุปัญหาข้อสงสัยที่กระชับ ขั้นที่ 3 การแสวงหาคำตอบความช่วยเหลือแหล่งความรู้ในเบื้องต้น ขั้นที่ 4 การกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติ ขั้นที่ 5 การปฏิบัติ ครูดำเนินงานไปพร้อมกับงานประจำของตน ขั้นที่ 6 การอ่านสิ่งที่บันทึกและสังเกตเพิ่มเติม ขั้นที่ 7 การสรุปเป็นช่วง ขั้นที่ 8 การสรุปผล ขั้นที่ 9 การเริ่มต้นกับเรื่องใหม่ที่เกิดเกี่ยวข้อง และขั้นที่ 10 การสรุปองค์ความรู้

2.2.4.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน

ความหมายและคำจำกัดความ

วันเพ็ญ จันทร์เจริญ (2542, หน้า 19) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัด การเรียนการสอนด้วยวิธีการหรือเทคนิคการสอนใด ๆ ที่เน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทในการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ โดยครูเป็นผู้วางแผน เตรียมการในเรื่องเนื้อหาที่จะเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนและการวัดประเมินผลการเรียน รวมทั้งช่วยเหลือดูแล แนะนำ อำนวยความสะดวกต่าง ๆ

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542, หน้า 11) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนทีมุ่งจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิตที่เหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียน ดังนั้นครูผู้สอน จึงควรต้องมีวิธีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย เพื่อเพิ่มทักษะกระบวนการต่าง ๆ ให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2550, หน้า 35) กล่าวถึงความหมายของการจัดการเรียนการสอนว่า คือแนวการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่และสิ่งประดิษฐ์ใหม่ โดยการใช้กระบวนการทางปัญญา (กระบวนการคิด) กระบวนการทางสังคม (กระบวนการกลุ่ม) และให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมในการเรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ โดยผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต้องจัดให้สอดคล้องกับความสนใจ ความสามารถและความถนัดเน้นการบูรณาการความรู้ในศาสตร์สาขาต่าง ๆ ใช้หลากหลายวิธีการสอนหลากหลายแหล่งความรู้สามารถพัฒนาปัญญาอย่างหลากหลายคือ พหุปัญญา รวมทั้งเน้นการวัดผลอย่างหลากหลายวิธี

สรุปได้ว่าการจัดการเรียนการสอน เป็นกระบวนการสร้างประสบการณ์ให้กับผู้เรียนให้ประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมาย โดยแบ่งผู้เกี่ยวข้องเป็นสองกลุ่มคือผู้จัดประสบการณ์และเรียนรู้ ซึ่งทั้งสองกลุ่มนี้ควรมีทั้งปฏิสัมพันธ์ภายในและภายนอกเพื่อทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้บังเกิดได้อย่างมีประสิทธิผล

หน้าที่ของผู้บริหารต่อภาระงานวิชาการที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน

Trusty (1987 อ้างถึงใน รุจิร์ ภู่สาระ และจันทรานี สงวนนาม, 2545, หน้า 30-32) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำทางวิชาการ มีภาระงาน 17 ประการ คือ

1) ส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ทางวิชาการของสถานศึกษา

2) ส่งเสริมให้ครูนำเป้าหมายและวัตถุประสงค์ทางวิชาการของสถานศึกษาไปปฏิบัติ

3) สร้างความเชื่อมั่นว่ากิจกรรมของสถานศึกษาและของห้องเรียนสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา

4) สร้างความเชื่อมั่นว่าโครงการทางวิชาการของสถานศึกษาเป็นผลจากผลการวิจัยและการปฏิบัติทางการศึกษา

5) มีการวางแผนร่วมกันกับคณะครูเกี่ยวกับโครงการต่าง ๆ ทางวิชาการเพื่อให้บรรลุความต้องการของนักเรียน

6) ส่งเสริมให้ครูนำโครงการทางวิชาการไปปฏิบัติ

7) ปฏิบัติงานร่วมกับคณะครูในการประเมินผลโครงการทางวิชาการของโรงเรียน

8) ติดต่อสื่อสารกับครู และนักเรียนด้วยความคาดหวังที่สูงในด้านมาตรฐานทางวิชาการ

9) ให้การสนับสนุนในการจัดกิจกรรมทางสังคมของนักเรียน

10) ให้การสนับสนุนในการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างเชาวน์ปัญญาของนักเรียน

11) มีการจัดสรรเวลาเพื่องานวิชาการร่วมกับครูไว้อย่างชัดเจน

12) ให้ความร่วมมือกับนักเรียนในการกำหนดระเบียบเพื่อแก้ไขปัญหาด้านวินัยของนักเรียน

13) ร่วมมือกับนักเรียนให้มีการนำระเบียบ กฎเกณฑ์ที่สร้างขึ้นมาแก้ไขปัญหาด้านวินัย

14) ร่วมมือกับคณะครูให้มีการนำระเบียบ กฎเกณฑ์ที่สร้างขึ้นมาใช้ในการแก้ปัญหาด้านวินัยของนักเรียน

15) มีการปฐมนิเทศคณะครูเกี่ยวกับโครงการของสถานศึกษา

16) มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูอย่างยุติธรรม

17) ช่วยเหลือครูในการพัฒนาระบบงานเพื่อให้มีความก้าวหน้าทางวิชาชีพ

องค์ประกอบในการจัดแผนการเรียนการสอนการจัดแผนการเรียนการสอนที่ประสบผลสำเร็จควรคำนึงถึงองค์ประกอบสำคัญ 6 ประการดังนี้

1. หลักการและแนวทฤษฎีของวิชาที่ทำการสอน (Approach) ศึกษาหลักการและทฤษฎีของวิชาที่ทำการสอนอย่างละเอียด โดยพิจารณาหลักการและเหตุผลของแนวโน้มในการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมจากตำรา หรือผลงานวิจัยต่าง ๆ จากอดีตถึงปัจจุบัน

2. วิธีการสอน (Method of Teaching) ศึกษาแนวโน้มของหลักการและทฤษฎีหรือผลงานวิจัยวิธีการสอนที่ได้ผลของวิชาที่ทำการสอนที่เหมาะสมและจัดลำดับขั้นตอนการสอนให้สอดคล้องตามแนวโน้มของหลักการและทฤษฎีที่ได้ศึกษา

3. เทคนิคการสอน (Techniques of Teaching) ศึกษากลวิธีการสอนต่าง ๆ ที่จะช่วยทำให้ขั้นตอนการสอนต่าง ๆ ประสบความสำเร็จได้ เช่น วิธีการสอนโดยใช้การเรียนรู้ด้วยคำถามเป็นหลัก (Problem-Based Learning) เทคนิคหรือกลวิธีการสอนที่สำคัญคือ การใช้คำถาม การนำการอภิปราย การเสริมต่อการเรียนรู้ ฯลฯ

4. หลักสูตร (Curriculum) ผู้เรียนต้องเข้าใจรายละเอียดของหลักสูตรตั้งแต่ปรัชญา หลักการ วัตถุประสงค์ รายละเอียดของรายวิชาที่กำหนด รวมทั้งการวัดและประเมินผลเพื่อการวางแผนการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพทั้งในระยะยาวและระยะสั้น

5. สื่อการเรียนการสอน อุปกรณ์การสอน (Teaching Materials) การเตรียมการเพื่อนำเสนอเนื้อหาแก่ผู้เรียนเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องมีการวางแผน และการเตรียมการว่าจะนำเสนอเนื้อหา หรือแนวคิดอย่างไรจึงจะเหมาะสม สื่อการเรียนการสอน และอุปกรณ์ใดบ้างที่สมควรนำมาใช้

ให้เหมาะสมกับวัย ระดับความสามารถและความสนใจ สอดคล้องกับเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

6. บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน (Roles of Teachers and Students) การเตรียมการจัด การเรียนการสอนทั้งระยะยาวและระยะสั้น เพื่อพิจารณาบทบาทของผู้สอนและผู้เรียนจากกิจกรรมการเรียนการสอนต่าง ๆ ในแต่ละขั้นตอนเพื่อการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างราบรื่น

ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน

ครูผู้สอนมีบทบาทโดยตรงในการร่วมพัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนรู้ ครูในยุคปฏิรูปการศึกษาจะต้องปรับเปลี่ยนจากการเป็นผู้สอนมาเป็นผู้เอื้ออำนวยความสะดวกต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยการชี้แนวทางการนำความรู้จากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ประโยชน์ กล่าวคือ ทำให้ผู้เรียนรู้วิธีการเข้าถึงแหล่งข้อมูล มีทักษะในการใช้สื่อ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการสืบค้นข้อมูลมาใช้ได้สะดวก และครูยังต้องมีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ดังต่อไปนี้ (กรมวิชาการ, 2546, หน้า 16)

1. ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจนเข้าใจกระจ่าง
2. ศึกษาหลักการ วิธีการพัฒนาหลักสูตรระดับสถานศึกษา
3. ร่วมวางแผน และร่วมพัฒนาหลักสูตรระดับสถานศึกษา
4. ตรวจสอบความสอดคล้องสัมพันธ์กันของสาระที่จัดทำขึ้นตามสภาพปัญหา/ความต้องการของชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น กับมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มวิชาและมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
5. วางแผนการจัดการเรียนการสอนตามขอบข่ายเนื้อหาสาระ มาตรฐาน สัดส่วนของเวลาและหน่วยการเรียนรู้
6. นำหลักสูตรไปปฏิบัติให้เกิดผลในห้องเรียน โดยเลือกใช้กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับธรรมชาติของสาระการเรียนรู้และเหมาะสมกับผู้เรียน
7. วางแผนและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ได้ข้อมูลที่แสดงความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้แต่ละช่วงนั้น และนำผลการประเมินมาพัฒนาผู้เรียนต่อไป
8. ร่วมประเมินผลการใช้หลักสูตรกับสถานศึกษาและพัฒนาต่อไป

ไพศาล หวังพานิช (2526, หน้า 6) กล่าวว่า การสอนเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดของการจัดการศึกษา เพราะเป็นการนำหลักสูตรไปใช้ปฏิบัติให้เกิดผลตามที่มุ่งหวังไว้ คุณภาพของการศึกษาจะดีหรือไม่เพียงใดนั้นย่อมเป็นผลโดยตรงจากการสอนเป็นประการสำคัญ ดังนั้นในการสอนแต่ละครั้งไม่ว่าจะเป็นเนื้อหาวิชาใดก็ตาม ควรจะมีองค์ประกอบพื้นฐานของกระบวนการเรียนการสอนดังนี้

1. จุดมุ่งหมายการสอน ก่อนจะเริ่มต้นสอนครูผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตร แล้วกำหนดจุดมุ่งหมายของการสอนให้ชัดเจนว่า หลังจากสิ้นสุดการเรียนการสอนแล้ว ครูผู้สอนประสงค์จะให้นักเรียนเรียนรู้อะไรบ้าง และมีความสามารถทำอะไรได้บ้าง จุดมุ่งหมายในการสอนควรกำหนดให้อยู่ในรูปของจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม (Behavioral Objectives) ซึ่งสามารถสังเกตได้และวัดได้

2. พฤติกรรมพื้นฐานของผู้เรียน ก่อนที่ครูจะทำการสอนในเรื่องใด หากครูได้ทราบสภาพพื้นฐานของผู้เรียนก่อน ก็จะทำให้สามารถจัดกิจกรรมในการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพได้อย่างเต็มที่

3. การเรียนการสอน เป็นขั้นตอนที่ครูจะทำการสอนในเนื้อหาวิชาจริง ๆ ครูผู้สอนอาจเลือกใช้เทคนิควิธีสอนต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับวัยและสภาพพื้นฐานของผู้เรียน โดยคำนึงถึงลักษณะของเนื้อหาวิชาด้วยว่าจะแบ่งเนื้อหาวิชาเป็นหน่วยย่อยได้อย่างไร หน่วยย่อยใดควรสอนก่อนหรือหลัง และเนื้อหาในแต่ละหน่วยย่อยนั้นจะใช้อุปกรณ์ชนิดใดเข้าช่วย

4. การวัดและประเมินผล เป็นการตรวจสอบผลการเรียนการสอนเพื่อจะได้ทราบว่าภายหลังจากผ่านการเรียนการสอนแล้ว ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ดีขึ้นเพียงไร อยู่ในเกณฑ์น่าพอใจหรือไม่โดยเทียบกับจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนที่ครูกำหนดไว้ก่อน การเรียนการสอนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

เอกชัย เอกขุนฤทธิ์ (2556, ออนไลน์) ได้ให้แนวทางการจัดการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้
2. การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการพหุปัญญา
3. การจัดการเรียนรู้แบบประสบการณ์และที่เน้นการ
4. การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน
5. การเรียนรู้แบบส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์
6. การจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้
7. การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน
8. การจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการแก้ปัญหา
9. การจัดการเรียนรู้แบบพัฒนากระบวนการคิดด้วยการใช้คำถาม หมวกความคิด 6 ใบ

การจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิผล Carroll, John B. (1974, pp.116-118 อ้างอิงใน ยาใจ พงษ์บริบูรณ์ (2537, หน้า 35) ได้เสนอหลักการสำคัญจากงานวิจัย เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่ประสบความสำเร็จ ไว้ 5 ประการดังนี้

1. ความถนัดของผู้เรียน (Learner’s Aptitude) ผู้เรียนย่อมมีความแตกต่างกันในด้านความถนัดในการเรียนรู้ การใช้เวลาของผู้เรียนแต่ละคนย่อมแตกต่างกัน แต่ทุกคนสามารถประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ได้

2. ความสามารถทางสติปัญญาของผู้เรียน (Learner’s Intelligence) ผู้เรียนย่อมมีความสามารถ ทางสติปัญญาที่แตกต่างกัน เวลาที่ใช้ในการเรียนรู้ก็ย่อมแตกต่างกันด้วยในชั้นเรียนแต่ละชั้น ย่อมจะมีผู้เรียนที่มีระดับสติปัญญาแตกต่างกัน

3. ความอุตสาหพยายามของผู้เรียน (Learner’s Perseverance) ผู้เรียนแต่ละคนย่อมมีความสนใจและความต้องการในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน และย่อมจะมีผลต่อแรงจูงใจ พร้อมทั้งความใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนรู้แตกต่างกันด้วย

4. คุณภาพในการสอน (Quality of Instruction) กลวิธีการสอนที่แตกต่างกันย่อมมีผลในการเรียนรู้ของผู้เรียนแตกต่างกัน การสอนที่ดีย่อมทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี

5. โอกาสในการเรียนรู้ (Learning Opportunities) ผู้เรียนที่มีโอกาสในการเรียนรู้มากย่อมมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ได้ดี

นอกจากนั้น Carroll, John B. ยังได้ให้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนไว้ดังต่อไปนี้

1. ขั้นรับรู้ (Acquisition Stage) ในขั้นนี้ผู้เรียนเข้าใจสิ่งที่เรียนโดยการลองผิดลองถูกและยังไม่มีความชำนาญมากนัก ยกตัวอย่างเช่น เมื่อเริ่มการรับรู้การสอนของผู้สอนใหม่ ๆ

2. ขั้นคล่องตัว (Fluency Stage) ในขั้นนี้ผู้เรียนจะได้รับการฝึกฝนสิ่งที่เรียนรู้มากขึ้นผู้เรียนจะมีความชำนาญในความรู้ที่เรียนมา เช่น การฝึกทำแบบฝึกหัดต่าง ๆ

3. ขั้นคงที่ (Maintenance Stage) ในขั้นนี้ผู้เรียนจะมีความชำนาญ และความสามารถจดจำสิ่งที่เรียนรู้ได้อย่างคงที่เนื่องจากประสบความสำเร็จในการฝึกฝนจนคล่องตัวแล้วในขั้นที่ 2 จึงทำให้เกิดความทรงจำระยะยาวได้ในสิ่งที่เรียนรู้ เช่น การจำคำศัพท์ การจัดรูปประโยค

4. ขั้นนำไปใช้ (Application Stage) ในขั้นนี้ผู้เรียนจะสามารถนำความรู้ที่มีความแม่นยำไปใช้ เช่น การลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยใช้ความรู้ที่ได้เรียนมาในสถานการณ์จริง

5. ขั้นปรับตัว (Adaptation Stage) ในขั้นนี้ผู้เรียนจะสามารถปรับการนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม เช่น การสร้างโครงงาน หรือ แผนงาน ด้วยความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน

นอกจากนี้แล้วการจัดแผนการเรียนการสอนที่ได้ผล ควรพิจารณาแผนการสอนระยะสั้นหรือแผนการสอนในแต่ละคาบเรียนให้สอดคล้องกับแผนการสอนระยะยาว ซึ่งกำหนดไว้ตามหลักสูตรและแบ่งช่วงของการสอนออกเป็น 3 ช่วง ดังนี้

1. การให้รูปแบบการสอน (Modeling) พิจารณาการนำเสนอรูปแบบของแนวคิดหรือเนื้อหา ให้ผู้เรียนสนใจในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การใช้รูปภาพ การใช้สื่อทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ การเล่าเรื่อง การใช้กรณีศึกษา การใช้คำถาม ฯลฯ การใช้รูปแบบการสอน จะเน้นการนำเสนอที่สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดแนวคิด หรือการค้นคว้าที่ต่อเนื่องโดยการนำ หรือเสนอแนะวิธีการจากผู้สอนเป็นตัวอย่าง

2. การให้ฝึกปฏิบัติ (Practicing) ในช่วงนี้ให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกปฏิบัติในกลุ่มย่อยกับเพื่อน ๆ หรือตามลำพังภายใต้การดูแลเอาใจใส่และการแนะนำของผู้สอน

3. การปฏิบัติกิจกรรมอย่างอิสระ (Conducting Independent Activities) ในช่วงนี้ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ อย่างอิสระตามแนวคิดของตนเอง หรือของกลุ่มโดยให้ประยุกต์ความรู้และแนวคิดที่ได้เรียนรู้มาใช้ด้วยความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง

ที่สำคัญในการพิจารณากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนคือการพิจารณาหลักการจัดการเรียนรู้ ซึ่งถือเป็นเสาหลักของการศึกษา (Delors, 1998, อ้างถึงใน เสาวลักษณ รัตนวิชช์, 2551, หน้า 7) ในยุคสหัสวรรษใหม่ ให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ประการณ์การเรียนรู้ดังกล่าวดังนี้

1. การเรียนรู้เพื่อเข้าใจ (Learning to know) ให้ผู้เรียนได้รับรู้และเรียนรู้ เนื้อหาต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณด้วยเหตุและผล เพื่อเข้าใจรายละเอียดของเนื้อหาหรือแนวคิดต่าง ๆ ลักษณะของการเรียนรู้จึงควรเน้นกระบวนการทางการคิด เช่น การอภิปราย การคิดวิเคราะห์ฯลฯ

2. การเรียนรู้เพื่อปฏิบัติ (Learning to do) ให้ผู้เรียนมีโอกาสลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้โดยตรงจากการปฏิบัติ

3. การเรียนรู้เพื่ออยู่ร่วมกัน (Learning to live together) ให้ผู้เรียนมีโอกาสทำงานร่วมกันกับผู้อื่น เพื่อให้รู้จักการแบ่งปันความรับผิดชอบร่วมกัน การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และการรับฟัง ความคิดเห็นของผู้อื่น

4. การเรียนรู้เพื่อเป็นตัวของตัวเอง (Learning to be) ให้ผู้เรียนมีโอกาสได้รับประสบการณ์การเรียนโดยการรู้จักคิดและตัดสินใจในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตัวเองอย่างมีเหตุผล เพื่อให้เกิดความมั่นใจในตนเอง และมีความเป็นตัวของตัวเองได้อย่างภาคภูมิใจ เป็นทั้งคนดี คนเก่ง และมีความสุขในการเรียนรู้

รูปแบบการจัดการเรียนการสอน ของคณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ (2543, หน้า 36-37) ใช้เทคนิควิธีการเรียนรู้รูปแบบการสอนหรือกระบวนการเรียนการสอนใน หลากหลายวิธี ซึ่งจำแนกได้ดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอนทางอ้อม ได้แก่ การเรียนรู้แบบสืบค้น แบบค้นพบแบบแก้ปัญหาแบบ สร้างแผนผังความคิดแบบใช้กรณีศึกษาแบบตั้งคำถามแบบใช้การตัดสินใจ

2. เทคนิคการศึกษาเป็นรายบุคคล ได้แก่ วิธีการเรียนแบบศูนย์การเรียน แบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง แบบชุดกิจกรรมากรเรียนรู้ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน

3. เทคนิคการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ประกอบการเรียน เช่น การใช้สิ่งพิมพ์ ตำราเรียน และแบบฝึกหัดการใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชน ศูนย์การเรียนชุดการสอน คอมพิวเตอร์ช่วยสอน บทเรียนสำเร็จรูป

4. เทคนิคการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นปฏิสัมพันธ์ ประกอบด้วย การโต้วาที กลุ่ม Buzz การ อภิปราย การระดมพลังสมอง กลุ่มแก้ปัญหา กลุ่มติว การประชุมต่าง ๆ การแสดงบทบาทสมมติ กลุ่มสืบค้นคู่คิดการฝึกปฏิบัติ เป็นต้น

5. เทคนิคการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นประสบการณ์ เช่น การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เกม กรณีตัวอย่างสถานการณ์จำลองละคร เกม กรณีตัวอย่างสถานการณ์จำลอง

สรุปได้ว่า หลักการและกระบวนการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนควรทำความเข้าใจธรรมชาติของการเรียนรู้ โดยเฉพาะการทำงานของสมองซึ่งเป็นกลไกการเรียนรู้ที่สำคัญ แนวคิดจากกลไกการเรียนรู้จะช่วยให้เข้าใจระบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งแนวโน้มในการจัดการเรียนการสอนให้ประสบความสำเร็จย่อมมีองค์ประกอบสำคัญที่ควรพิจารณาทั้งในด้านตัวผู้เรียน และคุณสมบัติของผู้สอน อันได้แก่ คุณภาพของการจัดการเรียนการสอน และเวลาในการเรียนรู้ ของผู้เรียน การพิจารณาจัดขั้นตอนการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถได้อย่างแท้จริง ก็นับว่าเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้สอนต้องตระหนักในการจัดวางแผนการ สอนระยะยาว และระยะสั้น ให้สอดคล้องกัน รวมทั้งการพิจารณารายละเอียดขององค์ประกอบในการจัดการเรียนการสอน นับตั้งแต่การเข้าใจหลักการและทฤษฎีของวิชาที่ทำการสอน การเลือกหรือสร้างสรรค์วิธีการสอน

และเทคนิคการสอน รวมทั้งความเข้าใจกระบวนการพัฒนาหลักสูตร สื่อการสอน บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน รวมทั้งลักษณะของการเรียนรู้ที่ผู้เรียนควรมีโอกาสในการจัดการเรียนรู้อย่างครบวงจร

2.2.4.4 ด้านการนิเทศภายใน

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา

ปัจจุบันงานในด้านการศึกษาได้เจริญก้าวหน้าไปมาก มีการเปลี่ยนแปลงหลายประการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร ความรู้ในสาขาวิชาการต่าง ๆ เพิ่มขึ้น แนวความคิดและแนวการเรียนการสอนใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงจุดมุ่งหมายของการศึกษา แต่ยังพบว่า ผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้องบางคน ยังไม่สามารถปรับเปลี่ยนให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลง ปัญหาดังกล่าวข้างต้นสามารถจะแก้ไขได้โดยอาศัยผู้นิเทศ หรือศึกษานิเทศก์ ซึ่งมีหน้าที่นิเทศการศึกษาให้ครูมีความเจริญงอกงามทางวิชาการ สามารถพึ่งตนเองได้ และนำความรู้เหล่านี้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในการพัฒนา การเรียนการสอนตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ดังนั้นเรื่องการนิเทศการศึกษา จึงเป็นเรื่องสำคัญที่ศึกษา นิเทศก์ควรจะได้ศึกษาและทำความเข้าใจในหลักการ กระบวนการ และวิธีการของการนิเทศการศึกษาเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนต่อไปเพื่อให้เกิดความเข้าใจในเรื่องของการนิเทศ การศึกษาดีขึ้น จึงขอนำเอาความรู้เบื้องต้นของการนิเทศการศึกษามากล่าวในรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. แนวคิด

จากการศึกษาศาสตร์ทางการนิเทศการศึกษา จากเอกสารตำราที่เผยแพร่ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะการให้นิยามหรือให้ความหมายการนิเทศ รวมถึงบทบาทหน้าที่ และการปฏิบัติ งานการนิเทศการศึกษา มีการเปลี่ยนแปลงมาโดยตลอด แต่ละช่วงแต่ละเวลา ปัจจุบันเมื่อพูดถึงคำว่านิเทศ (Supervision) หมายรวมถึงการนิเทศการศึกษาและนิเทศการสอน ซึ่งมีเป้าหมายหลักเดียวกันคือคุณภาพการศึกษาและตัวบ่งชี้คุณภาพคุณภาพที่สำคัญ คือ คุณภาพของนักเรียนหรือประสิทธิผลการเรียนรู้ของนักเรียนนั่นเอง ตามความหมายของคำว่า การนิเทศการศึกษา (Educational Supervision) มีความหมายกว้างกว่าการนิเทศการสอน (Supervision of Instruction หรือ Instructional Supervision) โดยที่การนิเทศการสอนนั้นมีความหมายแคบกว่าจากคำว่า “การสอน” ซึ่งหมายถึงการมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนโดยตรง การนิเทศการสอนจึงเป็นส่วนย่อย (Subset) ที่สำคัญส่วนหนึ่งของการนิเทศการศึกษา ซึ่งหมายความว่าการนิเทศการศึกษาต้องมีการนิเทศการสอนรวมอยู่ด้วย จึงจะทำให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนาในด้านการจัดการเรียนการสอนโดยตรงได้ เนื่องจากทั้งการนิเทศการศึกษาและการนิเทศการสอนมีทฤษฎีต่าง ๆ เป็นพื้นฐาน และแนวทางการปฏิบัติ หลักการแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการนิเทศการศึกษาและการนิเทศการสอน จึงใช้หลักการแนวคิดและทฤษฎีเดียวกัน

2. ความหมาย

คำว่า การนิเทศ (Supervision) แปลว่า การให้ความช่วยเหลือแนะนำหรือปรับปรุง ดังนั้นการนิเทศการศึกษาก็น่าจะหมายถึงการให้ความช่วยเหลือแนะนำ หรือปรับปรุงเกี่ยวกับการศึกษาโดยเฉพาะในโรงเรียนได้มีผู้ให้ความหมายคำว่า การนิเทศการศึกษาไว้แตกต่างกันดังนี้

มนูญ อรุณไพโรจน์ (2550, หน้า 13) ได้ให้คำจำกัดความว่า การนิเทศการศึกษาคือ กระบวนการสร้างสรรค์ที่ไม่หยุดนิ่งในการให้คำแนะนำและการชี้ช่องทางในลักษณะที่เป็นกันเอง แก่ครูและนักเรียน เพื่อการปรับปรุงตัวเขาเองและสภาพการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่พึงประสงค์

สันติ บุญภิรมย์ (2553, หน้า 204) การนิเทศการศึกษา คือ การบริหารอย่างหนึ่งในการบริหารงานต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาผู้เรียน โดยมุ่งให้ผู้สอนได้ปรับปรุงกิจกรรมการสอนและกิจกรรมอื่น ๆ ทั่วไป

สรุปความหมายของการนิเทศการศึกษาได้ว่าคือ กระบวนการพัฒนาครู เพื่อให้ครูปรับปรุงและ พัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ การนิเทศการศึกษาจึงเป็นกระบวนการในการแนะนำช่วยเหลือ ครู ให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการนิเทศนั้นอยู่บนหลักการของประชาธิปไตย ได้แก่ การเคารพซึ่งกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศการนิเทศการศึกษาจัดขึ้นเพื่อปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้น ในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นี้จะสำเร็จได้ผลดีเพียงไรนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับทักษะและความสามารถของศึกษานิเทศก์ผู้ทำงานร่วมกับครู ตลอดจนเทคนิคและวิธีการต่าง ๆ ที่ศึกษานิเทศก์นำมาใช้ในการนิเทศการศึกษาโดยให้ครูมีโอกาสค้นคว้างานที่จะต้องทำด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดความงอกงามขึ้น เมื่อได้เรียนรู้และมีความเจริญงอกงามแล้ว ย่อมจะได้รู้จักปรับปรุงงานด้านการเรียนการสอนให้ได้ผลดีมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การนิเทศการศึกษามิใช่เน้นการปรับปรุงตัวครู โดยเห็นว่า ครูยังทำหน้าที่ไม่สมบูรณ์ในการสร้างความเจริญงอกงามให้แก่ผู้เรียน หากแต่ให้ความสำคัญไปถึงนโยบายการศึกษาจุดประสงค์ของการให้การศึกษา การพิจารณาความเหมาะสมของหลักสูตรที่ใช้วัสดุอุปกรณ์การสอนและวิธีสอนของครู สิ่งแวดล้อมของครูและผู้เรียนในขณะที่เรียน ตลอดจนปัญหาด้านต่าง ๆ ในส่วนตัวครูและผู้เรียนซึ่งสิ่งเหล่านี้อยู่ในขอบเขตการนิเทศการศึกษาทั้งสิ้น

2.2.4.4.1 ความจำเป็นในการนิเทศการศึกษา

1. สภาพสังคมเปลี่ยนไปทุกขณะ การศึกษาจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมด้วย การนิเทศการศึกษาจะช่วยทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงขึ้นในองค์การที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

2. ความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ เพิ่มขึ้นโดยไม่หยุดยั้ง แม้แนวคิดในเรื่องการจัดกระบวนการเรียนรู้ก็เกิดขึ้นใหม่ตลอดเวลา การนิเทศการศึกษาจะช่วยทำให้ครูมีความรู้ทันสมัยอยู่เสมอ

3. การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้พัฒนาขึ้น จำเป็นต้องได้รับการชี้แนะหรือการนิเทศการศึกษาจากผู้ชำนาญการโดยเฉพาะ จึงจะทำให้แก้ไขปัญหาสำเร็จได้ลุล่วง

4. การศึกษาของประเทศเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ จะต้องมีการควบคุมดูแลด้วยระบบนิเทศการศึกษา

5. การศึกษาเป็นกิจกรรมที่ซับซ้อน จำเป็นที่จะต้องมีการนิเทศ เพื่อเป็นการให้บริการแก่ครูที่มีความสามารถต่าง ๆ กัน

6. การนิเทศการศึกษาเป็นงานที่มีความจำเป็นต่อความเจริญงอกงามของครู แม้ว่าครูจะได้รับการฝึกฝนมาอย่างดีแล้วก็ตาม แต่ครูก็จะต้องปรับปรุงฝึกฝนตนเองอยู่เสมอในขณะที่ทำงานในสถานการณ์จริง

7. การนิเทศการศึกษา มีความจำเป็นต่อการช่วยเหลือครูในการเตรียมการจัดกิจกรรม

8. การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อการทำให้ครูเป็นบุคคลที่ทันสมัยอยู่เสมอ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีอยู่เสมอ ด้วยเหตุผลความจำเป็นดังกล่าวข้างต้น ผู้มีหน้าที่นิเทศจึงควรจะต้องจัดดำเนินการเพื่อช่วยเหลือครูให้มีความสามารถในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้ครูก้าวทันโลกที่กำลังเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนอย่างเต็มที่

สรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นช่วยทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงขึ้นในองค์การที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา จึงจำเป็นที่จะต้องมีการนิเทศ เพื่อเป็นการให้บริการแก่ครูที่มีความสามารถต่าง ๆ กัน

2.2.4.4.2 แนวทางการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษาเป็นการช่วยพัฒนางานวิชาการเพื่อให้เป็นไป ตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาการจัดการศึกษา ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรและ วิธีดำเนินการสอน การนิเทศเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ผู้บริหารใช้พัฒนางานวิชาการของโรงเรียนกระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 36) ได้กำหนดแนวทางในการปฏิบัติในการนิเทศการศึกษา ดังนี้

1. จัดระบบการนิเทศงานวิชาการ การเรียนการสอนภายในสถานศึกษา

2. ดำเนินการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนในรูปแบบหลากหลายและเหมาะสมกับสถานศึกษา

3. ประเมินผลการจัดระบบและการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา

4. ติดตามประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนของสถานศึกษา

5. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์การจัดระบบนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่นหรือเครือข่ายการนิเทศภายในเขตพื้นที่การศึกษา

จากแนวทางการปฏิบัติในการนิเทศการศึกษาดังกล่าวมา ผู้บริหารจะต้องส่งเสริมการนิเทศ ภายในแบบกัลยานมิตร เพื่อช่วยเหลือครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน เสนอวิธีการวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคของการนิเทศภายในโรงเรียน จัดให้มีการนิเทศโดยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องและส่งเสริมให้ครูนำผลงานจากการนิเทศภายในมาปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน

สรุปได้ว่า แนวทางการนิเทศการศึกษา เป็นการช่วยพัฒนางานวิชาการเพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาการจัดการศึกษา ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรและวิธีดำเนินการสอนอย่างต่อเนื่อง

2.2.4.4.3 ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา

สงัด อุทรานันท์ (2530, หน้า 35) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาว่ามีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ 4 ประการ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาคน
2. เพื่อพัฒนางาน
3. เพื่อสร้างการประสานสัมพันธ์
4. เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ

การนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาคน หมายถึง การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันกับครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ครูและบุคลากรได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น

การนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนางาน หมายถึง การนิเทศการศึกษามีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่ผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตจากการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยเหตุนี้การนิเทศที่จัดขึ้นจึงมีจุดหมายที่จะพัฒนางาน คือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดีขึ้น

การนิเทศการศึกษาเพื่อสร้างการประสานสัมพันธ์ หมายถึง การนิเทศการศึกษาเป็นการสร้างการประสานสัมพันธ์ระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศซึ่งเป็นผลมาจากการทำงานร่วมกันรับผิดชอบร่วมกันมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ซึ่งไม่ใช่เป็นการทำงานภายใต้การถูกบังคับและคอยตรวจตราหรือคอยจับผิด

การนิเทศการศึกษาเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ หมายถึง การจัดกิจกรรมการนิเทศที่มุ่งให้กำลังใจแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาซึ่งถือว่าเป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการนิเทศ เนื่องจากขวัญและกำลังใจเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้บุคคลมีความตั้งใจทำงาน หากนิเทศโดยไม่ได้สร้างกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานแล้ว การนิเทศการศึกษาก็ย่อมประสบผลสำเร็จได้ยาก

สรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษาว่า มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ 4 ประการ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาคน
2. เพื่อพัฒนางาน
3. เพื่อสร้างการประสานสัมพันธ์
4. เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ

2.2.4.4.4 กระบวนการแนวทางการนิเทศภายใน

กระบวนการนิเทศการสอนตามแนวคิดของ Allen อ้างใน ชารี มณีศรี (2538, หน้า 80–82) มี 5 ขั้นตอน คือ

1. การวางแผน (Planning)
   1.1 คิดวางแผน จะทำอะไรบ้าง
   1.2 จัดทำตารางงาน กำหนดแผนงานวาจะทำสิ่งไหน เมื่อไร
   1.3 ทำโครงการกำหนดเคาโครงตั้งแต่ตนจนจบ
   1.4 คาดคะเนผลที่จะเกิด

2. กระบวนการจัดสายงาน (Organizing Processes) กระบวนการจัดสายงานหรือจัดบุคลากรต่าง ๆ เพื่อทำงานตามแผนงานที่วางไวมีกระบวนการ ดังนี้

2.1 กำหนดเกณฑมาตรฐานในการทำงาน

2.2 ประสานงานกับบุคลากรต่าง ๆ ที่จะปฏิบัติงาน

2.3 จัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ สำหรับการดำเนินงาน

2.4 มอบหมายงานใหบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ

2.5 จัดใหมีการประสานงานสัมพันธกันระหว่างผู้ทำงาน

2.6 จัดทำโครงสร้างในการปฏิบัติงาน

2.7 จัดทำภาระหนาที่ของบุคลากร

2.8 พัฒนานโยบายในการทำงาน

3. กระบวนการนำ (Leading Processes) กระบวนการนำบุคลากรต่าง ๆ ให้ทำงานนั้นประกอบด้วย การดำเนินงานตอไปนี้คือ

3.1 ตัดสินใจเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ

3.2 ให้คำปรึกษาแนะนำ

3.3 สร้างนวัตกรรมในการทำงาน

3.4 ทำการสื่อสารเพื่อความเขาใจในคณะทำงาน

3.5 สร้างแรงจูงใจในการทำงาน

3.6 เร้าความสนใจในการทำงาน

3.7 กระตุนใหทำงาน

3.8 อำนวยความสะดวกในการทำงาน

3.9 ริเริ่มการทำงาน

3.10 แนะนำการทำงาน

3.11 แสดงตัวอย่างในการทำงาน

3.12 บอกขั้นตอนการทำงาน

3.13 สาธิตการทำงาน

4. กระบวนการควบคุม (Controlling Processes) กระบวนการควบคุม ประกอบด้วยการดำเนินในสิ่งตอไปนี้

4.1 นำใหทำงาน

4.2 แกไขการทำงานที่ไม่ถูกต้อง

4.3 วากล่าวตักเตือนในสิ่งที่ผิดพลาด

4.4 เร่งเร้าใหทำงาน

4.5 ปลดคนที่ไม่มีคุณภาพใหออกจากงาน

4.6 สร้างกฎเกณฑในการทำงาน

4.7 ลงโทษผู้กระทำผิด

5. กระบวนการประเมินสภาพการทำงาน (Assessing Processes) กระบวนการประเมินสภาพการทำงาน ประกอบด้วยสิ่งตอไปนี้

5.1 การพิจารณาตัดสินเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน

5.2 วัดพฤติกรรมในการทำงาน

5.3 ทำการวิจัยผลงาน

สงัด อุทรานันท (2530, หน้า 41) ได้กล่าวถึงกระบวนการนิเทศการศึกษา ที่เห็นวามีความสอดคลองกับสภาพสังคมไทยไว้เป็น 5 ขั้นตอน ซึ่งสามารถนำมาใชกับการนิเทศการสอนได้ดังนี้

1. วางแผนการนิเทศ (Planning–P) เป็นขั้นที่ผู้บริหาร ผู้นิเทศกและผู้รับการนิเทศจะทำการประชุมปรึกษาหารือ เพื่อสรุปปญหาและเรื่องจำเป็นที่จะตองมีการนิเทศ รวมทั้ง วางแผนถึงขั้นตอนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนิเทศทที่จะจัดขึ้นอีกด้วย

2. ให้ความรูในสิ่งที่จะทำ (Informing–I) เป็นขั้นตอนของการให้ความรูความเขาใจถึงสิ่งที่จะดำเนินการวาจะตองอาศัยความรูความสามารถอย่างไรบ้าง จะมีขั้นตอนในการดำเนินการอย่างไร และจะทำอย่างไรจึงจะทำให้ได้ผลงานออกมาอย่างมีคุณภาพ ขั้นนี้จำเป็นสำหรับการนิเทศที่จัดขึ้นใหม่และงานนิเทศที่ยังเป็นไปอย่างไม่ได้ผล หรือได้ผลไม่ถึงขั้นที่พอใจซึ่งจำเป็นจะตองทำการทบทวนให้ความรูในการปฏิบัติงานที่ถูกตองอีกครั้งหนึ่ง

3. การปฏิบัติงาน (Doing–D) ประกอบด้วยการปฏิบัติงานใน 3 ลักษณะ คือ

3.1 การปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศเป็นขั้นที่ผู้รับการนิเทศลงมือปฏิบัติงานตามความรูความสามารถที่ได้รับจากการดำเนินการในขั้นที่ 2

3.2 การปฏิบัติงานของผู้นิเทศกขั้นนี้ผู้นิเทศกจะทำการนิเทศและควบคุมคุณภาพให้งานสำเร็จออกมาทันตามกำหนดเวลาและมีคุณภาพสูง

3.3 การปฏิบัติงานของผู้สนับสนุนการนิเทศ ผู้บริหารก็จะให้บริการสนับสนุนในเรื่องวัสดุอุปกรณตลอดจนเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่จะช่วยให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างได้ผล

4. การสร้างขวัญและกำลังใจ (Reinforcing–R) ขั้นนี้เป็นขั้นของการเสริมกำลังใจของผู้บริหาร เพื่อให้ผู้รับการนิเทศมีความมั่นใจและบังเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ขั้นนี้อาจจะดำเนินการไปพรอม ๆ กันกับที่ผู้รับการนิเทศกำลังปฏิบัติงาน หรือการปฏิบัติงานได้เสร็จสิ้นลงไปแล้วก็ได้

5. ประเมินผลผลิตของการดำเนินงาน (Evaluating–E) เป็นขั้นที่ผู้นิเทศกทำการประเมินผลการดำเนินการซึ่งผ่านไป หากพบวามีปญหา หรืออุปสรรคอย่างหนึ่งอย่างใด ที่ทำให้การดำเนินงานไม่ได้ผลก็ตองทำการปรับปรุงแกไข ซึ่งการปรับปรุงแกไขอาจจะทำได้โดยการให้ความรูแนะนำอีกครั้งหนึ่ง สำหรับกรณีที่ผลงานออกมายังไม่เป็นที่พอใจ จะตองดำเนินการปรับปรุงการดำเนินงานทั้งหมด หากการประเมินผลพบวาประสบผลสำเร็จตามที่ได้ตั้งใจไว ก็ควรจะดำเนินการนิเทศตอไป การดำเนินการนิเทศตามวัฏจักรนี้จะเป็นไปอย่างต่อเนื่อง และไม่หยุดนิ่งจนกว่าจะบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่วางไวหรือพัฒนาผู้รับการนิเทศให้เป็นไปตามความตองการ

สรุปได้ว่า กระบวนการนิเทศการสอน มีกระบวนการดังนี้

1. การวางแผน (Planning)

2. กระบวนการจัดสายงาน (Organizing Processes)

3. กระบวนการนำ (Leading Processes)

4. กระบวนการควบคุม (Controlling Processes) กระบวนการควบคุม

5. กระบวนการประเมินสภาพการทำงาน (Assessing Processes) กระบวนการประเมินสภาพการทำงาน

2.2.4.5 การวัดผลประเมินผลการศึกษา

จุดมุ่งหมายของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนจุดมุ่งหมายพื้นฐานสองประการ ประการแรก คือ การวัดและประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลการเรียน และการเรียนรู้ของผู้เรียนในระหว่างการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง บันทึก วิเคราะห์ แปลความหมาย ข้อมูลแล้วนำมาใช้ในการส่งเสริมหรือปรับปรุงแก้ไขการเรียนรู้ของผู้เรียนและการสอนของครู การวัดและประเมินผลกับการสอนจึงเป็นเรื่องที่สัมพันธ์กันหากขาดสิ่งหนึ่งสิ่งใดการเรียนการสอนก็ขาดประสิทธิภาพ การประเมินระหว่างการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้เช่นนี้เป็นการวัดและประเมินผลย่อย (Formative Assessment) ที่เกิดขึ้นในห้องเรียนทุกวัน เป็นการประเมินเพื่อให้รู้จุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุง จึงเป็นข้อมูลเพื่อใช้ในการพัฒนา ในการเก็บข้อมูล ผู้สอนต้องใช้วิธีการและเครื่องมือการประเมินที่หลากหลาย เช่น การสังเกต การซักถาม การระดมความคิดเห็นเพื่อให้ได้มติข้อสรุปของประเด็นที่กำหนด การใช้แฟ้มสะสมงาน การใช้ภาระงานที่เน้นการปฏิบัติ การประเมินความรู้เดิม การให้ผู้เรียนประเมินตนเอง การให้เพื่อนประเมินเพื่อน และการใช้เกณฑ์การให้คะแนน (Rubrics) สิ่งสำคัญที่สุดในการประเมินเพื่อพัฒนาคือการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนในลักษณะคำแนะนำที่เชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ทำให้การเรียนรู้พอกพูน แก้ไขความคิด ความเข้าใจเดิมที่ไม่ถูกต้อง ตลอดจนการให้ผู้เรียนสามารถตั้งเป้าหมายและพัฒนาตนได้ จุดมุ่งหมายประการที่สอง คือ การวัดและประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียน เป็นการประเมินสรุปผลการเรียนรู้ (Summative Assessment) ซึ่งมีหลายระดับ ได้แก่ เมื่อเรียนจบหน่วยการเรียน จบรายวิชาเพื่อตัดสินให้คะแนนหรือให้ระดับผลการเรียนให้การรับรองความรู้ความสามารถของผู้เรียนว่าผ่านรายวิชาหรือไม่ ควรได้รับการเลื่อนชั้นหรือไม่ หรือสามารถจบหลักสูตรหรือไม่ การประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียนที่ดีต้องให้โอกาสผู้เรียนแสดงออกความรู้ความสามารถด้วยวิธีการที่หลากหลายและพิจารณาตัดสินบนพื้นฐานของเกณฑ์ผลการปฏิบัติมากกว่าใช้เปรียบเทียบระหว่างนักเรียนการกำกับดูแลคุณภาพการศึกษาการจัดการศึกษาในปัจจุบันนอกจากให้ทั่วถึงแล้วยังมุ่งเน้นคุณภาพด้วย ผู้ปกครอง สังคมและรัฐต้องการเห็นหลักฐานอันเป็นผลมาจากการจัดการศึกษา นั่นคือคุณภาพของผู้เรียนที่เป็นไปตามมาตรฐานของหลักสูตร หน่วยงานที่รับผิดชอบนับตั้งแต่สถานศึกษาต้นสังกัด หน่วยงานระดับชาติ ที่ได้รับมอบหมายจึงมีบทบาทหน้าที่ในการตรวจสอบคุณภาพผู้เรียนตามความคาดหวังของหลักสูตร ดังนั้นหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จึงกำหนดให้มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ใน 4 ระดับ ได้แก่

1. การประเมินระดับชั้นเรียน เป็นการวัดและประเมินผลที่อยู่ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนดำเนินการเพื่อพัฒนาผู้เรียนและตัดสินผลการเรียนในรายวิชาหรือกิจกรรมที่ตนสอน ในการประเมินเพื่อพัฒนา ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ตามตัวชี้วัดที่กำหนดเป็นเป้าหมายในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การซักถามการสังเกต การตรวจการบ้าน การแสดงออกในการปฏิบัติผลงาน การแสดงกริยาอาการต่าง ๆ ของผู้เรียนตลอดเวลาที่จัดกิจกรรม เพื่อดูว่าบรรลุตัวชี้วัดหรือมีแนวโน้มว่าจะบรรลุตัวชี้วัดเพียงใด แล้วแก้ไขข้อบกพร่องเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่องการประเมินเพื่อตัดสินเป็นการตรวจสอบ ณ จุดที่กำหนดแล้วตัดสินว่า ผู้เรียนมีผลอันเกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือไม่และมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บคะแนนของหน่วยการเรียนรู้ หรือของการประเมินผลกลางภาค หรือปลายภาคตามรูปแบบการประเมินที่สถานศึกษากำหนดผลการประเมินนอกจากจะให้เป็นคะแนนหรือระดับผลการเรียนแก่ผู้เรียนแล้วต้องนำมาเป็นข้อมูลใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนต่อไปอีกด้วย

2. การประเมินระดับสถานศึกษา เป็นการตรวจสอบผลการเรียนของผู้เรียนเป็นรายปีและรายภาค ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และเป็นการประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษาว่าส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนตามเป้าหมายหรือไม่ ผู้เรียนมีสิ่งที่ต้องได้รับการพัฒนาในด้านใด รวมทั้งสามารถนำผลการเรียนของผู้เรียนในสถานศึกษาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับชาติและระดับเขตพื้นที่การศึกษา ผลการประเมินระดับสถานศึกษาจะเป็นข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการปรับปรุงนโยบาย หลักสูตร โครงการ หรือวิธีการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนเพื่อการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาและการรายงานผลการจัดการศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองและชุมชน

3. ระดับเขตพื้นที่การศึกษาการประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษาเป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับเขตพื้นที่การศึกษาตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ตามภาระความรับผิดชอบ สามารถดำเนินการโดยประเมินคุณภาพของผู้เรียนด้วยวิธีการและเครื่องมือที่เป็นมาตรฐานซึ่งจัดทำและดำเนินการโดยเขตพื้นที่การศึกษา หรือด้วยความร่วมมือกับหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังสามารถดำเนินการได้ด้วยการตรวจสอบข้อมูลจากการประเมินระดับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

4. การประเมินระดับชาติ เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับชาติตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และเข้ารับการประเมิน ผลจากการประเมินใช้เป็นข้อมูลในการเทียบเคียงคุณภาพการศึกษาในระดับต่าง ๆ เพื่อนำ ไปใช้ในการวางแผนยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ตลอดจนเป็นข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจในระดับนโยบายของประเทศข้อมูลการประเมินในระดับต่าง ๆ ข้างต้น เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาในการตรวจสอบ ทบทวนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ถือเป็นภาระความรับผิดชอบของสถานศึกษาที่จะต้องจัดระบบดูแลช่วยเหลือปรับปรุงแก้ไข ส่งเสริมสนับสนุน เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ

บนพื้นฐานความแตกต่างระหว่างบุคคลที่จำแนกตามสภาพปัญหาและความต้องการ ได้แก่ กลุ่มผู้เรียนทั่วไป กลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ กลุ่มผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหาด้านวินัยและพฤติกรรมกลุ่มผู้เรียนที่ปฏิเสธโรงเรียน กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม กลุ่มผู้เรียนที่พิการทางร่างกายและสติปัญญา เป็นต้น ข้อมูลจากการประเมินจึงเป็นหัวใจของสถานศึกษาในการดำเนินการช่วยเหลือผู้เรียนได้ทันท่วงที อันเป็นโอกาสให้ผู้เรียนได้รับ

อย่างไรก็ตามทุกระดับมีเจตนารมณ์เช่นเดียวกันคือ ตรวจสอบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อนำผลการประเมินมาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาอย่างต่อเนื่องต่อไป

กระบวนการวัดและประเมินผลทางการศึกษา

ตามแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สิ่งที่ผู้สอนต้องทำการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 คือ (1) ผลการเรียนรู้ใน 8 กลุ่มสาระ (2) ผลการเรียนรู้ด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน (3) ผลการเรียนรู้ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรอย่างน้อย 8 ประการ และ (4) ผลการเรียนรู้ที่เกิดจากกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ผลการเรียนรู้ตามหลักสูตร 4 ประการดังกล่าวข้างต้น มีที่มาจากองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย โดยทั้ง 3 ด้านมีลักษณะสำคัญที่สามารถนำมาอธิบายโดยสังเขปดังนี้คือ

1. ผลการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย ผลการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย หมายถึง ข้อมูลสารสนเทศ หลักฐานต่าง ๆ ที่แสดงถึงความสามารถด้านสติปัญญา 6 ด้าน คือ ความจำ ความเข้าใจ การประยุกต์ใช้ การวิเคราะห์ การประเมินค่าและการคิดสร้างสรรค์ โดยพฤติกรรมที่สะท้อนว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย ได้แก่ การบอกเล่าอธิบาย หรือเขียนแสดงความคิดรวบยอดโดยการตอบคำถาม เขียนแผนภูมิ แผนภาพ นำเสนอแนวคิด ขั้นตอนในการแก้ปัญหา การจัดการ การออกแบบประดิษฐ์หรือสร้างสรรค์ชิ้นงาน เป็นต้น

2. ผลการเรียนรู้ด้านจิตพิสัย ผลการเรียนรู้ด้านจิตพิสัย หมายถึง ข้อมูลสารสนเทศที่สะท้อนความสามารถด้านการเรียนรู้ ในการจัดการอารมณ์ ความรู้สึก ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมและ เจตคติ โดยพฤติกรรมที่สะท้อนว่าผู้เรียน สามารถเกิดการเรียนรู้ด้านจิตพิสัย คือ ผู้เรียนมีการแสงอารมณ์ ความรู้สึกในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างเหมาะสมตามบรรทัดฐานของสังคม มีความสามารถในการตัดสินใจเชิงจริยธรรมและมีค่านิยมพื้นฐานที่ได้รับการปลูกฝังโดยแสดงพฤติกรรมที่สะท้อนให้เห็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์อย่างน้อย 8 ประการ ตามหลักสูตร

3. ผลการเรียนรู้ด้านทักษะพิสัย ผลการเรียนรู้ด้านทักษะพิสัย หมายถึง ข้อมูลสารสนเทศที่แสดงถึงทักษะการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ ของร่างกายที่เกิดจากการประสานงานของสมองและกล้ามเนื้อ ที่ใช้งานอย่างคล่องแคล่วประสานสัมพันธ์กัน ผลการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้านที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาในกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรและกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตลอดจนประสบการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตจริงที่ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเป็นผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นพร้อมกับการเจริญเติบโตในแต่ละช่วงวัยของผู้เรียน ซึ่งเป็นพัฒนาการที่ครูต้องแสวงหาหรือคิดค้นเทคนิควิธีการและเครื่องมือต่าง ๆ เพื่อใช้วัดและประเมินผลโดยคำนึงถึง

ความสอดคล้องและเหมาะสม เพื่อให้ได้ผลการวัดและประเมินที่มีคุณภาพ สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนและกระบวนการจัด การเรียนการสอนของครูได้อย่างแท้จริง การประเมินผลการเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตร ซึ่งเป็นภารกิจของผู้สอนกระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่ผู้สอนควรปฏิบัติมีดังนี้

1. ศึกษา วิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัดจากหลักสูตรสถานศึกษา สัดส่วนคะแนนระหว่างเรียนกับคะแนนปลายปีหรือปลายภาค เกณฑ์ต่าง ๆ ที่สถานศึกษากำหนด ตลอดจนต้องคำนึงถึงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรีย รวมทั้งสมรรถนะต่าง ๆ ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน เพื่อนำไปบูรณาการ สอดแทรกในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงธรรมชาติรายวิชา รวมถึงจุดเน้นของสถานศึกษา

2. จัดทำโครงสร้างรายวิชาและแผนการประเมิน

2.1 วิเคราะห์ตัวชี้วัดในแต่ละมาตรฐานการเรียนรู้แล้วจัดกลุ่มตัวชี้วัด เนื่องจากการวิเคราะห์ตัวชี้วัดจะช่วยผู้สอนในการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนและประเมินให้ครอบคลุมทุกด้านที่ตัวชี้วัดกำหนด หากเป็นรายวิชาเพิ่มเติมให้วิเคราะห์ผลการเรียนรู้ตามที่สถาน ศึกษากำหนด

2.2 กำหนดหน่วยการเรียนรู้โดยเลือกมาตรฐานตัวชี้วัดที่สอดคล้องสัมพันธ์กันหรือประเด็นปัญหาที่อยู่ในความสนใจของผู้เรียน ซึ่งอาจจัดเป็นหน่วยเฉพาะวิชา (Subject Unit) หรือหน่วยบูรณาการ (Integrated Unit) แต่ละหน่วยการเรียนรู้อาจนำการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาพัฒนาในหน่วยการเรียนรู้ด้วยก็ได้ ในขณะเดียวกันผู้สอนควรวางแผนการประเมินที่สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ด้วย กรณีที่ตัวชี้วัดใดปรากฏอยู่หลายหน่วยการเรียนรู้ ควรพัฒนาตัวชี้วัดนั้นในทุกหน่วยการเรียนรู้ ด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายก่อนบันทึกสรุปผล เพื่อสามารถประเมินผู้เรียนได้อย่างครอบคลุม

2.3 กำหนดสัดส่วนเวลาเรียนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ตามโครงสร้างรายวิชาโดยคำนึงถึงความสำคัญของมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด หรือผลการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้

2.4 กำหนดภาระงานหรือชิ้นงานหรือกิจกรรมที่เป็นหลักฐานแสดงออกซึ่งความรู้ความสามารถที่สะท้อนตัวชี้วัดหรือผลการเรียนรู้ การกำหนดภาระงานหรือชิ้นงาน อาจมีลักษณะดังนี้

- บูรณาการหลายสาระการเรียนรู้และครอบคลุมหลายมาตรฐานการเรียนรู้หรือหลายตัวชี้วัด
- สาระการเรียนรู้เดียวแต่ครอบคลุมหลายมาตรฐานการเรียนรู้ หรือหลายตัวชี้วัด

2.5 กำหนดเกณฑ์สำหรับประเมินภาระงาน/ชิ้นงาน/กิจกรรม โดยใช้เกณฑ์การประเมิน (Rubrics) หรือกำหนดเป็นร้อยละ หรือตามที่สถานศึกษากำหนด

2.6 สำหรับตัวชี้วัดที่ยังไม่ได้รับการประเมินโดยภาระงาน ให้เลือกวิธีการวัดและประเมินผลด้วยวิธีการและเครื่องมือที่เหมาะสม

3. ชี้แจงรายละเอียดของการวัดและประเมินผลให้ผู้เรียนเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ วิธีการเครื่องมือ ภาระงาน เกณฑ์ คะแนน ตามแผนการประเมินที่กำหนดไว้

4. การจัดการเรียนรู้ของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ควรวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็น 3ระยะ ได้แก่ ประเมินวิเคราะห์ผู้เรียนก่อนการเรียนการสอน ประเมินความก้าวหน้าระหว่างเรียน และการประเมินความสำเร็จหลังเรียน โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1 ประเมินวิเคราะห์ผู้เรียน การประเมินวิเคราะห์ผู้เรียน เป็นหน้าที่ของครูผู้สอนในแต่ละรายวิชา ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อตรวจสอบความรู้ ทักษะและความพร้อมด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนโดยใช้วิธีการที่เหมาะสม แล้วนำผลการประเมินมาปรับปรุง ซ่อมเสริม หรือเตรียมผู้เรียนทุกคน ให้มีความพร้อมและมีความรู้พื้นฐานซึ่งจะช่วยให้การจัดกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนได้เป็นอย่างดี แต่จะไม่นำผลการประเมินนี้ไปใช้ในการพิจารณาตัดสินผลการเรียน มีแนวปฏิบัติดังนี้

4.1.1 วิเคราะห์ความรู้และทักษะที่เป็นพื้นฐานของเรื่องที่จะเรียนรู้

4.1.2 เลือกวิธีการและเครื่องมือสำหรับประเมินความรู้และทักษะพื้นฐานอย่างเหมาะสม เช่น การใช้แบบทดสอบ การซักถามผู้เรียน การสอบถามผู้สอน การพิจารณาผลการเรียนเดิมหรือพิจารณาแฟ้มสะสมงาน (Portfolio) ที่ผ่านมา เป็นต้น

4.1.3 ดำเนินการประเมินความรู้และทักษะพื้นฐานของผู้เรียน

4.1.4 นำผลการประเมินไปพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมที่จะเรียน เช่น จัดการเรียนรู้พื้นฐานสำหรับผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ และเตรียมแผนจัดการเรียนรู้เพื่อสนับสนุนผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ เป็นต้น

4.2 การประเมินความก้าวหน้าระหว่างเรียน การประเมินความก้าวหน้าระหว่างเรียน เป็นการประเมินที่มุ่งตรวจสอบพัฒนาการของผู้เรียนในการบรรลุมาตรฐานตัวชี้วัด ผลการเรียนรู้ ตามหน่วยการเรียนรู้ที่ผู้สอนได้วางแผนไว้เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศไปพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่อง และส่งเสริมผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถและเกิดพัฒนาการสูงสุดตามศักยภาพ นอกจากนี้ยังใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้ของผู้สอน การประเมินความก้าวหน้าระหว่างเรียนที่ดำเนินการอย่างถูกหลักวิชาและต่อเนื่องจะให้ผลการประเมินที่สะท้อนความก้าวหน้าในการเรียนรู้และศักยภาพของผู้เรียนอย่างถูกต้อง น่าเชื่อถือ โดยผู้สอนเลือกวิธีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับภาระงานหรือกิจกรรมที่กำหนดให้ผู้เรียนปฏิบัติวิธีการประเมินที่เหมาะสม สำหรับการประเมินความก้าวหน้าระหว่างเรียนได้แก่ การประเมินจากสิ่งที่ผู้เรียนได้แสดงให้เห็นว่ามีการพัฒนา ด้านความรู้ความสามารถ ทักษะ ตลอดจนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นผลจากการเรียนรู้ ซึ่งผู้สอนสามารถเลือกใช้วิธีการวัดและประเมินผลได้หลากหลาย ดังนี้

4.2.1 เลือกวิธีและเครื่องมือการประเมินให้สอดคล้องกับตัวชี้วัด หรือผลการเรียนรู้ เช่น การประเมินด้วยการสังเกต การซักถาม การตรวจแบบฝึกหัด การประเมินตามสภาพจริง การประเมินการปฏิบัติ เป็นต้น

4.2.2 สร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนให้สอดคล้องกับวิธีการประเมินที่กำหนด

4.2.3 ดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

4.2.4 นำผลไปพัฒนาผู้เรียน

4.3 การประเมินความสำเร็จหลังเรียน การประเมินความสำเร็จหลังเรียนเป็นการประเมินเพื่อมุ่งตรวจสอบความสำเร็จของผู้เรียน ใน 2 ลักษณะ คือ

4.3.1 การประเมินเมื่อจบหน่วยการเรียนรู้ เป็นการประเมินผู้เรียนในหน่วยการเรียนรู้ที่ได้เรียนจบแล้ว เพื่อตรวจสอบผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามตัวชี้วัดหรือผลการเรียนรู้พัฒนา การของผู้เรียนเมื่อนำไปเปรียบเทียบกับผลการประเมินวิเคราะห์ผู้เรียน ทำให้สามารถประเมินศักยภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียน และประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ของผู้สอน ข้อมูลที่ได้จากการประเมินความสำเร็จภายหลังการเรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุง แก้ไขวิธีการเรียนของผู้เรียน การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ของผู้สอน หรือซ่อมเสริมผู้เรียนให้บรรลุตัวชี้วัดหรือผลการเรียนรู้ การประเมินความสำเร็จหลังเรียนนี้ จะสอดคล้องกับการประเมินวิเคราะห์ ผู้เรียนก่อนการเรียนการสอน หากใช้วิธีการและเครื่องมือประเมินชุดเดียวกันหรือคู่ขนานกัน เพื่อดูพัฒนาการของผู้เรียนได้ชัดเจน

4.3.2 การประเมินปลายปี/ปลายภาค เป็นการประเมินผลเพื่อตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในการเรียนรู้ตามตัวชี้วัดหรือผลการเรียนรู้ และใช้เป็นข้อมูลสำหรับปรับปรุง แก้ไข ซ่อมเสริม ผู้เรียนที่ไม่ผ่านการประเมินตัวชี้วัด การประเมินปลายปีหรือปลายภาคสามารถใช้วิธีการและเครื่องมือประเมินได้อย่างหลากหลายและเลือกใช้ให้สอดคล้องกับตัวชี้วัด อาจใช้แบบทดสอบชนิดต่าง ๆ หรือประเมินโดยใช้ภาระงานหรือกิจกรรม โดยมีขั้นตอนหรือวิธีการดังนี้

1) เลือกวิธีการและเครื่องมือที่จะใช้ในการวัดและประเมินผล

2) สร้างเครื่องมือประเมิน

3) ดำเนินการประเมิน

4) นำผลการประเมินไปใช้ตัดสินผลการเรียน ส่งผลการเรียนซ่อมเสริมแก้ไขผลการเรียน

สรุปได้ว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนจุดมุ่งหมายพื้นฐานสองประการ ประการแรก คือ การวัดและประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลการเรียน และการเรียนรู้ของผู้เรียนในระหว่างการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง บันทึก วิเคราะห์ แปลความหมาย ข้อมูลแล้วนำมาใช้ในการส่งเสริมหรือปรับปรุงแก้ไขการเรียนรู้ของผู้เรียนและการสอนของครู การวัดและประเมินผลกับการสอน

2.2.4.6 การประกันคุณภาพการศึกษา

ความหมายและความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา

คำว่า “ประกัน” ในภาษาอังกฤษมี 2 คำ คือ “Insure” กับ “Assure” Insure ภาษาไทย ใช้คำว่า “ประกัน” โดยมุ่งที่ประกันชีวิต ประกันอุบัติเหตุ ประกันวินาศภัย Assure ภาษาไทยใช้คำว่า “ประกัน” เช่นกัน แต่มุ่งที่ให้ความมั่นใจแก่เจ้าของเงินว่า ผลผลิตของหน่วยงานน่าจะมีคุณภาพ

ดังนั้นการประกันคุณภาพ (Quality Assurance) การศึกษาของโรงเรียนจึงเป็นการให้หลักฐานข้อมูลแก่ประชาชนว่าบุคคลในโรงเรียนทำงานอย่างเต็มความสามารถเพื่อให้ผู้ปกครอง นักเรียน และสาธารณะชนมั่นใจว่านักเรียนน่าจะมีคุณภาพตามที่ระบุไว้ในหลักสูตรและมาตรฐานคุณภาพการศึกษา และสามารถดำเนินการให้เกิดคุณภาพการศึกษาตามบทบาทหน้าที่ของครูในระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก พร้อมทั้งมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 81 ได้กำหนดให้รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิด “ความรู้คู่คุณธรรม” และจัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งนำไปสู่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ก่อให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาครั้งใหญ่ที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา คือ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 : มาตรา 47 ได้กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ

ประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง สร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการทางการศึกษา ทั้งผู้รับบริการโดยตรง ได้แก่ ผู้เรียน ผู้ปกครอง และผู้รับบริการทางอ้อม ได้แก่ สถานประกอบการ ประชาชน และสังคมโดยรวม

ความสำคัญของการประกันคุณภาพมีความสำคัญ 3 ประการ คือ

1. ทำให้ประชาชนได้รับข้อมูลคุณภาพการศึกษาที่เชื่อถือได้ เกิดความเชื่อมั่นและสามารถตัดสินใจเลือกใช้บริการที่มีคุณภาพมาตรฐาน

2. ป้องกันการจัดการศึกษาที่ไม่มีคุณภาพ ซึ่งจะเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคและเกิดความเสมอภาคในโอกาสที่จะได้รับการบริการการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง

3. ทำให้ผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษามุ่งบริหารจัดการศึกษาสู่คุณภาพและมาตรฐานอย่างจริงจัง ซึ่งมีผลให้การศึกษามีพลังที่จะพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษาคือการบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการการศึกษา ทั้งยังเป็นการป้องกันการจัดการศึกษาที่ด้อยคุณภาพและสร้างสรรค์การศึกษาให้เป็นกลไกที่มีพลังในการพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพสูงยิ่งขึ้น

การประกันคุณภาพการศึกษาเกี่ยวข้องกับการดำเนินการที่สำคัญ 2 เรื่องดังนี้

1. การกำหนดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาซึ่งหลักปฏิบัติทั่วไปจะกำหนดโดยองค์คณะบุคคล ผู้เชี่ยวชาญ หรือ ผู้มีประสบการณ์ (Murgatroyd, Stephen and Morgan, Colin 1994, p.45) ในระบบการศึกษาไทยตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 31 และ 34 กำหนดให้กระทรวงการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นผู้กำหนดมาตรฐาน โดยมีสภาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมแห่งชาติ คณะกรรม การการศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะกรรมการการอุดมศึกษาเป็นผู้พิจารณาเสนอตามลำดับสายงาน

2. กระบวนการตรวจสอบและประเมินการดำเนินการจัดการศึกษาว่าเป็นไปตามมาตรฐาน คุณภาพการศึกษามากน้อยเพียงไรพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 48 และมาตรา 49 ได้กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายใน เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และให้มีการประเมินคุณภาพภายนอก ของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุก 5 ปี โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นผู้ดำเนินการ

ระบบและกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาไทยตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 47 ประกอบด้วย 2 ระบบคือ

1. ระบบการประกันคุณภาพภายใน
2. ระบบการประกันคุณภาพภายนอก

กระบวนการประกันคุณภาพภายใน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 : มาตรา 4 ให้คำจำกัดความของระบบการประกันคุณภาพภายในว่า หมายถึง ระบบการประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายในโดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเองหรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น

สถานศึกษาจะต้องพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารและการปฏิบัติงาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543, หน้า 11) โดยคำนึงถึงหลักการและกระบวนการดังต่อไปนี้

1. หลักการสำคัญของการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษามี 3 ประการ คือ

1.1 จุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพภายใน คือ การที่สถานศึกษาร่วมกันพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา ไม่ใช่การจับผิดหรือทาให้บุคลากรเสียหน้า โดยเป้าหมายสำคัญอยู่ที่การพัฒนาคุณภาพให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

1.2 การที่จะดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามจุดมุ่งหมายการประกันคุณภาพภายใน ต้องทำให้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการและการทำงานของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาไม่ใช่เป็นกระบวนการที่แยกส่วนมาจากการดำเนินงานตามปกติของสถานศึกษาโดยสถานศึกษาจะต้องวางแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการที่มีเป้าหมายชัดเจน ทำตามแผนตรวจสอบประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบที่มีความโปร่งใสและมีจิตสำนึกในการพัฒนาคุณภาพการทำงาน

1.3 การประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู อาจารย์และบุคลากรอื่น ๆ ในสถานศึกษาโดยในการดำเนินงานจะต้องให้ผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้เรียน ชุมชน เขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานที่กำกับดูแลเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วางแผน ติดตามประเมินผลพัฒนาปรับปรุง ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันผลักดันให้สถานศึกษามีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ดีมีคุณภาพ เป็นไปตามความต้องการของผู้ปกครอง สังคม และประเทศชาติ

2. กระบวนการการประกันคุณภาพภายในตามแนวคิดของการประกันคุณภาพมี 3 ขั้นตอนคือ

2.1 การควบคุมคุณภาพ เป็นการกำหนดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้เข้าสู่มาตรฐาน

2.2 การตรวจสอบคุณภาพ เป็นการตรวจสอบ และติดตามผลการดำเนินงานของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

2.3 การประเมินคุณภาพเป็นการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาโดยสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดในระดับเขตพื้นที่การศึกษาฯ และระดับกระทรวง

3. กระบวนการประกันคุณภาพภายในตามแนวคิดของหลักการบริหารที่เป็นกระบวนการครบวงจร (PDCA) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนคือ

3.1 การร่วมกันวางแผน (Planning)

3.2 การร่วมกันปฏิบัติตามแผน (Doing)

3.3 การร่วมกันตรวจสอบ (Checking)

3.4 การร่วมกันปรับปรุง (Action)

การควบคุมคุณภาพและการตรวจสอบคุณภาพก็คือกระบวนการบริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพตามหลักการบริหารนั่นเอง โดยการควบคุมคุณภาพ คือ การที่สถานศึกษาต้องร่วมกันวางแผนและดำเนินการตามแผนเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษา ส่วนการตรวจสอบคุณภาพ คือ การที่สถานศึกษาต้องร่วมกันตรวจสอบเพื่อพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษาเมื่อสถานศึกษามีการตรวจสอบตนเองแล้วหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษาและต้นสังกัดก็เข้ามาช่วยติดตามและประเมินคุณภาพเพื่อให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาปรับปรุงสถานศึกษา ซึ่งจะทำให้สถานศึกษามีความอุ่นใจ และเกิดความตื่นตัวในการพัฒนาคุณภาพอยู่เสมอ

ขั้นตอนการดำเนินงานตามกระบวนการประกันคุณภาพภายใน

1. ขั้นการเตรียมการ ซึ่งการเตรียมการที่มีความสำคัญ คือ

1.1 การเตรียมความพร้อมของบุคลากร โดยต้องสร้างความตระหนักถึงคุณค่าของการประกันคุณภาพภายในและการทำงานเป็นทีม ซึ่งจะจัดทำการชี้แจงทำความเข้าใจโดยใช้บุคลากรภายในสถานศึกษาหรือวิทยากรมืออาชีพจากภายนอก โดยบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาได้มีโอกาสเข้าร่วมประชุมรับทราบพร้อมกัน และต้องพัฒนาความรู้ ทักษะเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในให้บุคลากรทุกคนเกิดความมั่นใจในการดำเนินงานประกันคุณภาพด้วยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยเน้นเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการในแต่ละปีต่อมาเน้นเนื้อหาการกำหนดกรอบและแผนการประเมิน การสร้างเครื่องมือประเมินและการรวบรวมข้อมูล ในช่วงท้ายเน้นเรื่องเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอผลการประเมินและการเขียนรายงานผลการประเมินตนเอง (Self Assessment Report)

1.2 การแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบในการประสานงาน กำกับดูแล ช่วยเหลือสนับสนุนให้ทุกฝ่ายทำงานร่วมกันและเชื่อมโยงเป็นทีม โดยการตั้งคณะกรรมการควรพิจารณา

ตามแผนภูมิโครงสร้างการบริหารซึ่งฝ่ายที่รับผิดชอบงานใดควรเป็นกรรมการรับผิดชอบการพัฒนาและประเมินคุณภาพงานนั้น

2. ขั้นการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 4 ขั้นตอน

2.1 การวางแผน จะต้องมีการกำหนดเป้าหมาย แนวทำงานการดำเนินงาน ผู้รับผิดชอบงาน ระยะเวลาและทรัพยากรที่ต้องใช้ สำหรับแผนต่าง ๆ ที่ควรจัดทำคือ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี แผนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา แผนการประเมินคุณภาพและแผนงบประมาณ เป็นต้น

2.2 การปฏิบัติตามแผน ซึ่งในขณะดำเนินการต้องมีการเรียนรู้เพิ่มเติมตลอดเวลา และผู้บริหารควรให้การส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรทุกคนทำงานอย่างมีความสุข จัดสิ่งอำนวยความสะดวก สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการปฏิบัติ กำกับ ติดตามการทำงานทั้งระดับบุคลากรรายกลุ่ม รายหมวด และให้การนิเทศ

2.3 การตรวจสอบประเมินผล ซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่จะกระตุ้นให้เกิดการพัฒนา เพราะจะทำให้ได้ข้อมูลย้อนกลับที่แสดงว่าการดำเนินงานที่ผ่านมาบรรลุเป้าหมายเพียงใด โดยการประเมินต้องจัดวางกรอบการประเมิน จัดหาหรือจัดทำเครื่องมือ จัดเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล แปลความข้อมูล และการตรวจสอบ ปรับปรุงคุณภาพการประเมิน

2.4 การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน เมื่อแต่ละฝ่ายประเมินผลเสร็จแล้วจะส่งผลให้คณะกรรมการรับผิดชอบนำไปวิเคราะห์ สังเคราะห์และแปลผลแล้วนำเสนอผลต่อผู้เกี่ยวข้องเพื่อนำไปปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้บริหารและบุคลากร นำไปวางแผนในระยะต่อไป และจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศหรือการเขียนรายงานประเมินตนเอง

3. ขั้นการจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี เมื่อสถานศึกษาดำเนินการประเมินผลภายในเสร็จแล้วจะจัดทำรายงาน โดยเริ่มจากรวบรวมผลการดำเนินงานและผลการประเมินมาวิเคราะห์จำแนกตามมาตรฐานการศึกษาและเขียนรายงาน

บทบาทหน้าที่ของครูในการประกันคุณภาพภายในควรเป็นดังนี้

1. มีการเตรียมความพร้อมของตนเอง โดยทำการศึกษาให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ วิธีการ ขั้นตอนในการประเมินผลภายใน รวมทั้งพยายามสร้างเจตคติที่ดีต่อการประเมินภายใน

2. ให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในการให้ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปที่คณะกรรมการประเมินผลภายในต้องการ

3. ให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาเมื่อได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งของการประเมินผลภายใน เช่น เข้าร่วมพิจารณาจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานด้านการประเมินผลภายในสถานศึกษา ร่วมกันพิจารณาจัดสร้างเครื่องมือในการจัดเก็บข้อมูลลักษณะต่าง ๆ ในกระบวนการประเมินผลภายใน ร่วมกันทำการสำรวจเก็บข้อมูลที่คณะกรรมการสำรวจ ร่วมกันทำการวิเคราะห์ข้อมูล (หากมีความรู้ด้านการวิเคราะห์) ร่วมกันสรุปผลการประเมิน เป็นต้น

4. ให้ความร่วมมือกับสถานศึกษา ในการร่วมกันกำหนดจุดประสงค์ กำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้ในการประเมินด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาเอง และร่วมกันกำหนดเกณฑ์การตัดสินมาตรฐานและตัวบ่งชี้ในด้านต่าง ๆ

5. ปฏิบัติหน้าที่หลักหรือหน้าที่ประจำที่รับผิดชอบอย่างมีระบบ ตามกระบวนการและสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา เช่น ในหน้าที่การสอนต้องมีการพัฒนาหลักสูตรและแผนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ จัดเตรียมเนื้อหาสาระที่ถูกต้องเหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนการสอน จัดทำสื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพตรงตามจุดประสงค์การเรียนการสอน จัดกิจกรรม วิธีการเรียนรู้ที่สร้างให้ผู้เรียนเกิดการค้นคว้าหาความรู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง เลือกวิธีการประเมินผลการเรียนหลากหลายและเหมาะสมรวบรวมผลสรุปผล ประเมินการเรียนการสอน พฤติกรรมของผู้เรียน นำผลการประเมินมาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง เป็นต้น

การประเมินคุณภาพภายนอก คือ การประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา การติดตามการตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยผู้ประเมินภายนอกที่ได้รับการรับรองจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา โดยผู้ประเมินภายนอกที่ได้รับการรับรองจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. เพื่อมุ่งให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น ผู้ประเมินภายนอกหรือคุณหมอโรงเรียนมีความเป็นอิสระและเป็นกลาง ไม่มีผลประโยชน์ขัดแย้งกับการประเมินคุณภาพภายนอกจะนำไปสู่การเข้าถึงคุณภาพการ ศึกษาด้วยความเป็นกลาง เพื่อสร้างสรรค์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาอย่างแท้จริง

1. แนวคิดและหลักการของการประเมินคุณภาพภายนอก

การประเมินภายนอกของ สมศ. เป็นการประเมินโดยใช้รูปแบบ “กัลยาณมิตรประเมิน” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เพื่อตรวจสอบ ยืนยันสภาพจริงในการดำเนินงาน ของสถานศึกษา และประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด

2. เพื่อให้ได้ข้อมูลซึ่งช่วยสะท้อนให้เห็นจุดเด่น-จุดด้อยของสถานศึกษา เงื่อนไขของความสำเร็จ และสาเหตุของปัญหา

3. เพื่อช่วยเสนอแนะแนวทางปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาแก่สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด

4. เพื่อส่งเสริมให้สถานศึกษามีการพัฒนาคุณภาพและประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง

5. เพื่อรายงานผลการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

2. ความสำคัญของการประเมินคุณภาพภายนอก

การประเมินคุณภาพภายนอกมีความสำคัญและมีความหมายต่อสถานศึกษาหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสาธารณชน ดังต่อไปนี้

1. เป็นการส่งเสริมให้สถานศึกษาพัฒนาเข้าสู่เกณฑ์มาตรฐานและพัฒนาตนเองให้เต็มตามศักยภาพอย่างต่อเนื่อง

2. เพิ่มความมั่นใจและคุ้มครองประโยชน์ให้ผู้รับบริการทางการศึกษาว่าสถานศึกษาได้จัดการศึกษามุ่งสู่คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีความสามารถ และมีความสุขเพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

3. สถานศึกษาและหน่วยงานที่กำกับดูแล เช่น คณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชุมชนท้องถิ่น มีข้อมูลที่จะช่วยตัดสินใจในการวางแผนและดำเนินการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปในทิศทางที่ต้องการและบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด

4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับนโยบายมีข้อมูลสำคัญในภาพรวมเกี่ยวกับคุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษาทุกระดับทุกสังกัด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดแนวนโยบายทางการศึกษาและการจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

3. กระบวนการประเมินคุณภาพภายนอก ประกอบด้วย

กระบวนการประเมินคุณภาพภายนอกสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) Office for National Education Standards and Quality Assessment (Public Organization) ประกอบด้วย

1. การจัดคณะผู้ประเมินภายนอก

1) สมศ. ประกาศรายชื่อผู้ประเมินภายนอกผ่านทางเว็บไซต์

2) สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาเสนอรายชื่อผู้ประเมินภายนอก 10 ชื่อ จากรายชื่อผู้ประเมินภายนอกที่สมศ. ประกาศภายในเวลาที่กำหนด

3) สมศ. เลือกรายชื่อผู้ประเมินภายนอกจากที่สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาเสนออย่างน้อย 1 ชื่อ

4) สมศ. ส่งหนังสือแจ้งรายชื่อผู้ประเมินภายนอกของสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาเพื่อให้พิจารณา ถ้าไม่มีการทักท้วงจะแต่งตั้งเป็นคณะผู้ประเมินภายนอกของสถานศึกษานั้น ๆ

5) คณะผู้ประเมินภายนอก ติดต่อสถานศึกษา เพื่อประสานวันที่จะเข้าตรวจเยี่ยม

6) สถานศึกษาจัดส่งรายงานการประเมินตนเองรายคณะ และระดับสถาบัน ให้กับสมศ. ก่อนวันที่รับการประเมินเป็นระยะเวลาไม่ต่ำกว่า 1 เดือน

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลถือเป็นขั้นตอนที่สำคัญสำหรับการประเมินคุณภาพภายนอกซึ่งจะต้องดำเนินการ ดังนี้สถานศึกษาแจ้งให้บุคลากรภายในทราบ เตรียมการจัดห้องประชุมและเตรียมการนำเสนอ สรุปผลการดำเนินงาน คณะผู้ประเมินภายนอกตรวจเยี่ยมโดยเก็บรวบรวมข้อมูลได้หลายวิธีซึ่งในที่นี้นำเสนอ 3 วิธีได้แก่

1) การศึกษาจากเอกสาร แหล่งข้อมูลเอกสาร ได้แก่ รายงานประจำปีของสถานศึกษา รายงานการประเมินตนเอง รายงานการประชุม รายงานการวิจัยที่เกี่ยวกับสถานศึกษานั้น ๆ เอกสารที่รายงานเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน เป็นต้น ทั้งนี้อาจรวมถึงป้ายกระดาน แผนที่ เทปบันทึกเสียงวีดีทัศน์ เป็นต้น

2) การสัมภาษณ์เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยดำเนินการสัมภาษณ์บุคคลเป้าหมาย และบันทึก ในที่นี้หมายถึง สัมภาษณ์บุคลากรทางการศึกษา เช่น ผู้บริหารสถานศึกษา

อาจารย์รวมถึงนักศึกษาผู้ใช้นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา เป็นต้น แหล่งข้อมูลที่เป็นคนอาจมีจำนวนมาก ผู้เก็บรวบรวมจึงต้องคิดพิจารณาว่าจะเลือกเก็บรวบรวมจากใครจึงจะได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือมากที่สุดซึ่งการรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์อาจใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเผชิญหน้า การสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์การสัมภาษณ์แบบหนึ่งต่อหนึ่ง การสัมภาษณ์แบบกลุ่มการสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นต้น

3) การสังเกต เป็นวิธีเก็บข้อมูลโดยตรงจากปฏิกิริยา ท่าทางของกลุ่มเป้าหมายหรือเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์หรือสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นในขณะใดขณะหนึ่ง และจดบันทึกไว้โดยไม่มีการสัมภาษณ์ ข้อมูลที่บันทึกได้แก่ข้อมูลด้านกายภาพของสถานศึกษาข้อมูลทางสังคมรอบ ๆ สถานศึกษา หรืออาจจะเป็นการสังเกตการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา เป็นต้น

3. ขั้นตอนการประเมิน

การประเมินคุณภาพภายนอกมีการดำเนินงานตามขั้นตอนที่สำคัญประกอบด้วย 3 ขั้นตอนคือ

1. ก่อนการตรวจเยี่ยมสถานศึกษา
2. ระหว่างการตรวจเยี่ยมสถานศึกษา
3. หลังการตรวจเยี่ยมสถานศึกษา

4. การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ประเมินภายนอก

ในระหว่างและภายหลังการประเมินสถานศึกษาของคณะผู้ประเมินภายนอก สมศ. จะดำเนินการกำกับดูแลคุณภาพ และประเมินผลงานของคณะผู้ประเมินภายนอก โดยอาศัยทั้งข้อมูลย้อนกลับจากสถานศึกษาที่ได้รับการประเมินและบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องว่าผู้ประเมินภายนอกได้ปฏิบัติหน้าที่เหมาะสมตรงตามวัตถุประสงค์และข้อกำหนดของ สมศ. หรือไม่ นอกจากนั้นยังมีการตรวจสอบคุณภาพของผู้ประเมินภายนอกจากรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาที่คณะผู้ประเมินภายนอกจัดส่งมายัง สมศ.

5. การติดตามผลการพัฒนาของสถานศึกษา

การติดตามผลเป็นขั้นตอนที่ทำให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา การติดตามผลการพัฒนาของสถานศึกษาให้พิจารณาจากรายงานประจำปีที่สถานศึกษาแต่ละแห่งต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และจากรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอก โดยคณะผู้ประเมินภายนอกที่ สมศ. รับรอง รวมทั้งการติดตาม ส่งเสริม สนับสนุนประสาน เชื่อมโยงกับหน่วยงานต้นสังกัดในการประเมินคุณภาพภายใน ตลอดจนการพัฒนาสถานศึกษาตามข้อเสนอแนะจากการประเมินคุณภาพภายนอก นอกจากนี้ยังติดตามตรวจสอบวิจัยกรณีตัวอย่างว่าสถานศึกษานั้น ๆ ได้ใช้ผลการประเมินในการปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนดหรือไม่

สรุปได้ว่า ประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง สร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการทางการศึกษา ทั้งผู้รับบริการโดยตรง ได้แก่ ผู้เรียน ผู้ปกครอง และผู้รับบริการทางอ้อม ได้แก่ สถานประกอบการ ประชาชน และสังคมโดยรวม

ความสำคัญของการประกันคุณภาพมีความสำคัญ 3 ประการ คือ

1. ทำให้ประชาชนได้รับข้อมูลคุณภาพการศึกษาที่เชื่อถือได้ เกิดความเชื่อมั่นและสามารถตัดสินใจเลือกใช้บริการที่มีคุณภาพมาตรฐาน

2. ป้องกันการจัดการศึกษาที่ไม่มีคุณภาพ ซึ่งจะเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคและเกิดความเสมอภาคในโอกาสที่จะได้รับการบริการการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง

3. ทำให้ผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษามุ่งบริหารจัดการศึกษาสู่คุณภาพและมาตรฐานอย่างจริงจัง

สรุปได้ว่า การบริหารการจัดการเรียนการสอนสิ่งสำคัญต้องมีการนิเทศภายในสถานศึกษา สภาพสังคมเปลี่ยนไปทุกขณะ การศึกษาจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมด้วย การนิเทศการศึกษาจะช่วยทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงขึ้นในองค์การที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

การนิเทศการศึกษาเป็นการช่วยพัฒนางานวิชาการเพื่อให้เป็นไป การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันกับครูและบุคลากรทางการศึกษา กระบวนการแนวทางการนิเทศภายใน การวัดผลประเมินผลการศึกษา การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนจุดมุ่งหมายพื้นฐานสองประการ ประการแรก คือ การวัดและประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลการเรียน และการเรียนรู้การประกันคุณภาพ (Quality Assurance) การศึกษาของโรงเรียนจึงเป็นการให้หลักฐานข้อมูลแก่ประชาชนว่าบุคคลในโรงเรียนทำงานอย่างเต็มความสามารถเพื่อให้ผู้ปกครอง นักเรียน ได้รับรู้ผลการสำเร็จของผู้เรียน

2.3 เทคนิคการวิจัยอนาคต EDFR (Ethnographic Delphi technique)

การวิจัยอนาคต เป็นการวิจัยที่ตั้งอยู่บนแนวคิดตามปรัชญา “อนาคตนิยม” (Futurism) ซึ่งเป็นแนวความคิดความเชื่อเกี่ยวกับทางเลือกอนาคตต่าง ๆ (Alternative Futures) ของกลุ่มประชากร หรือกลุ่มสังคมกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง โดยเป็นแนวความคิดที่เพิ่งเกิดใหม่ และแพร่หลาย เมื่อไม่นานมานี้โดยมีความเชื่อว่า อนาคตเป็นเรื่องที่สามารถจะศึกษาได้อย่างเป็นระบบ การคิด เกี่ยวกับอนาคตของมนุษย์มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ มนุษย์เป็นผู้สร้างอนาคต มนุษย์จึงต้อง คิดเลือกทำอนาคตที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้น ในขณะเดียวกันก็ต้องคิดและหาแนวทางป้องกันทางเลือก อนาคตที่ไม่พึงประสงค์ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ การศึกษาและหรือการวิจัยอนาคตจะเน้นไปที่การศึกษาทางเลือกอนาคตต่าง ๆ ที่เป็นไปได้ (Possible) หรือน่าจะเป็น (Probable) หลายทางไม่ใช่ทางเดียว การทำนายอนาคตของนักอนาคตนิยม จึงไม่มีลักษณะเหมือนการทำนาย (Prediction) ในวิทยาศาสตร์ซึ่งมีอำนาจในการทำนายในแง่ สถิติสูงกว่าการทำนายอนาคตที่นักอนาคตนิยมใช้การทำนายอนาคต (Futures Forecasting) เปิดโอกาสให้มีความผิดพลาดสูงกว่า ดังนั้น นักอนาคตนิยมจึงนิยมใช้คำว่า Forecast มากกว่า Predict ทั้งนี้เพราะสิ่งที่ทำนายไว้มักจะเกิดก่อนระยะเวลาที่เราทำนายอยู่เสมอ เพราะเมื่อมนุษย์ ยิ่งคิดเกี่ยวกับอนาคตที่พึงประสงค์ที่เป็นไปได้มากเท่าใดจะพยายามที่จะทำให้เกิดเร็วขึ้นเท่านั้น (สุวัลภา จงพีรเดชานนท์, 2562, หน้า 33-34) เพื่อนำไปสู่การสร้างอนาคตที่พึงประสงค์และป้องกันหรือขจัดอนาคตที่ไม่พึงประสงค์ได้การศึกษาอนาคต

จึงเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการบริหาร การจัดการต่าง ๆ และช่วยผู้บริหารได้เตรียมรับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องยิ่งขึ้น

2.3.1.ความหมายการวิจัยอนาคต

ได้มีนักการศึกษาหลายท่าน ได้ให้ความหมายของการวิจัยอนาคต ไว้ดังนี้ อธิบายว่า การวิจัยอนาคตศึกษาเป็นคำที่แปลมา จากคำภาษาอังกฤษว่า Futures Studies ซึ่งหมายถึงวิชาสาขาใหม่ที่ศึกษาถึงแนวคิดและทฤษฎี เกี่ยวกับการศึกษาอนาคต ตลอดจนระเบียบวิธีที่ใช้ในการศึกษาแนวโน้มและทางเลือกต่าง ๆ ที่มีความเป็นไปได้ในอนาคต

สมบุญ ศิลป์รุ่งธรรม (2547, หน้า 94) ได้ให้ความหมายว่าการวิจัยอนาคตเป็นการศึกษา แนวโน้มของภาพเหตุการณ์ภาพใดภาพหนึ่งในอนาคตโดยมีการศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยใช้ข้อมูล จากอดีต ปัจจุบันไปสู่อนาคตอนาคตภาพเป็นเทคนิคหนึ่งที่ถูกนำมาใช้อย่างกว้างขวางในกระบวนการ มองอนาคต (Foresight) เพราะเป็นเทคนิคการสร้างเรื่องอนาคตที่มีโครงเรื่องชัดเจนผ่านกระบวนการ ที่มีระบบมีการแลกเปลี่ยนความคิดการใช้ความรู้ประสบการณ์จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องอนาคตภาพเป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์อีกวิธีการหนึ่งสำหรับการคาดการณ์ เกี่ยวกับอนาคตภาพหรือภาพที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตเป็นการตั้งสมมติฐานของเหตุการณ์ ที่เกิดขึ้นต่อเนื่องกันตามที่ได้คาดไว้อย่างมีเหตุผลว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตอนาคตภาพทำให้ภาพที่คาดไว้ มีโอกาสเกิดขึ้นจริงหรือเชื่อมโยงกับความเป็นจริง

ชมพูนุท ร่วมชาติ (2548, หน้า 55) ได้ให้ความหมายว่าการวิจัยอนาคตเป็นระเบียบวิธีการ ค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับอนาคตโดยใช้วิธีการวิทยาศาสตร์และมีกิจกรรม 3 ขั้นตอน คือ การวางแผน การพยากรณ์และการตัดสินใจ เพื่อศึกษาเหตุการณ์หรือพฤติกรรมต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต อันเนื่องมาจากการตัดสินใจหรือนโยบายปัจจุบันเพื่อที่จะนำผลที่ได้มาวางแผนระยะยาว

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า การวิจัยอนาคต เป็นการศึกษาแนวโน้มของภาพเหตุการณ์ภาพใดภาพหนึ่งในอนาคต โดยมีการศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยใช้ข้อมูลจากอดีต ปัจจุบันไปสู่อนาคต ทำให้สามารถเข้าใจถึงสภาพการบริหารสถานศึกษาในปัจจุบันจนนำไปสู่การกำหนดรูปแบบการบริหารสถานศึกษาในอนาคตได้

2.3.2.จุดมุ่งหมายของการวิจัยอนาคต

สุวิมล ว่องวาณิช (2548, หน้า 216) อธิบายว่าการวิจัยอนาคตเป็นวิธีวิจัยที่มีจุดมุ่งหมาย 2 ประการ ประการแรกเพื่อกำหนดอนาคตของหน่วยงานองค์กร และประการที่สองเพื่อวิเคราะห์ ศึกษาตัดสินใจเลือกยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมในการพัฒนาหน่วยงานองค์กรให้บรรลุเป้าหมายในอนาคต วิธีวิจัยอนาคตเป็นการสำรวจสร้างทดสอบวิสัยทัศน์ที่เป็นไปได้หรือที่พึงปรารถนาจะให้เกิด และ การนำวิสัยทัศน์เชิงอนาคตมาใช้ในการกำหนดนโยบายยุทธวิธีแผนงานที่ต้องการให้เกิดมามีโอกาส จะเป็นจริงมากขึ้น

บุญใจ ศรีสถิตย์นรากูร (2550, หน้า 166) กล่าวถึงการวิจัยเชิงอนาคตว่าเป็นการวิจัยที่มี จุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาแนวโน้มของเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ในอนาคต ประการสำคัญที่จะทำให้แนวโน้มของปรากฏการณ์ที่ค้นพบจากการวิจัยมีความเป็นไปได้ว่าน่าจะเกิดขึ้นจริงในอนาคตหรือสามารถคาดการณ์ปรากฏการณ์ได้ตรงตามความเป็นจริงหรือใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด คือ ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้ให้มุมมองหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ที่วิจัย ต้องเป็น

ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรอบรู้และมีประสบการณ์ในปรากฏการณ์ที่วิจัยอย่างแท้จริง รวมทั้งเป็นผู้ที่ตระหนักถึงความสำคัญและมีความสนใจเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่วิจัยอย่างแท้จริง เนื่องจากการศึกษาแนวโน้มเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์โดยใช้การวิจัยเชิงอนาคต ผู้เชี่ยวชาญเปรียบเสมือนแหล่งข้อมูลสำคัญสำหรับการค้นหาคำตอบของปัญหาการวิจัยจุดมุ่งหมายของการวิจัยอนาคต

กล่าวโดยสรุป จุดมุ่งหมายของการวิจัยอนาคตเพื่อที่จะศึกษาเหตุการณ์ที่พึงปรารถนาและไม่พึงปรารถนาที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต และเพื่อเตือนว่าอนาคตที่ไม่พึงปรารถนาอาจเกิดขึ้นได้ รวมทั้งทำให้เข้าใจถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อที่จะได้เตรียมตัวหรือกำหนดเป็น นโยบายเพื่อนำไปสู่อนาคตที่ต้องการ เรียกได้ว่าเป็นการศึกษาเพื่อการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาในส่วนที่ดีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น และเพื่อป้องการปัจจัยที่อาจส่งผลกระทบในอนาคต ทำให้การบริหารสถานศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นนั่นเอง

2.3.3.วิธีการวิจัยอนาคต

การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเชิงลึก

Joseph (1994, pp.4-5) ได้กล่าวว่า ในการสัมภาษณ์เชิงลึกนั้น เป็นการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ชำนาญ หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการคัดเลือกผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึกนั้น หน่วยงานที่รับผิดชอบหรือผู้ที่รับผิดชอบต้องทำการวิเคราะห์ก่อนว่าผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholders) ในสาขาวิชาที่เราต้องการจะศึกษานั้นเป็นใคร ซึ่งจำนวนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอาจมีตั้งแต่ 10 - 100 คน หรือเป็นร้อย ๆ คนก็ได้ก่อนที่จะทำการสัมภาษณ์ผู้สัมภาษณ์ต้องทำจดหมายติดต่อล่วงหน้า เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบและเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้สัมภาษณ์กำลังทำ และเหตุผลที่ให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นผู้ให้สัมภาษณ์การสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นการสัมภาษณ์แบบปลายเปิด สามารถสัมภาษณ์ได้หลายคน คือ 5, 10, 50 และ 100 คน หรือมากกว่านั้น ขั้นตอนที่สำคัญ คือการนิยามหรือกำหนดสิ่งที่ต้องการจะได้จากผู้ให้สัมภาษณ์ดังนั้น ผู้ให้สัมภาษณ์ควรจะมีการเตรียมประเด็นที่สอดคล้องกับเป้าหมายที่ต้องการ มีการกำหนดกรอบสัมภาษณ์กำหนดคำถามโดยควรจะมีการทดลองสัมภาษณ์ก่อน กับคน 2 - 3 คน เพื่อที่จะได้ทดสอบความชัดเจนของข้อคำถาม คำตอบที่ได้รับตรงกับความต้องการของผู้ให้สัมภาษณ์หรือไม่ แล้วจึงนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมก่อนนำไปใช้จริง และผู้สัมภาษณ์ควรต้องมีเวลาให้ผู้ให้สัมภาษณ์ได้อธิบายความคิดหรือเสนอแนะสิ่งใหม่ ๆ ซึ่งข้อเสนอแนะจะนำมาเป็นประโยชน์ในการสัมภาษณ์คนต่อไปในอนาคต ซึ่งเวลาที่ใช้สัมภาษณ์อาจจะใช้เวลา 20 - 60 นาที ซึ่งผู้สัมภาษณ์จะยุติการสัมภาษณ์ก็ต่อเมื่อข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์ไม่มีการเปลี่ยนแปลงแล้ว และน่าเชื่อถือ ประการสุดท้ายผู้สัมภาษณ์ต้องมีวิธีการที่จะบูรณาการและตีความในสิ่งที่ผู้ให้สัมภาษณ์พูด

2.3.4. เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique)

เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) เป็นวิธีการรวบรวมและการประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เป็นวิธีการรวบรวมและประเมินอย่างมีระบบ โดยผู้ตอบสามารถตอบได้อย่างเสรีและมีโอกาสแก้ไขแนวความคิดที่ตอบในตอนแรก ๆ ของตนได้ด้วยการแสดงเหตุผล (ไชยยศ เรืองสุวรรณ, 2533, หน้า 156)

เทคนิคเดลฟาย คือ เทคนิคที่สกัดความคิดเห็นจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ได้คำตอบที่เป็นเอกฉันท์เพื่อการตัดสินใจ เทคนิคเดลฟายเป็นการจัดกลุ่มโดยให้ข้อมูลย้อนกลับหลังจากการพิจารณาคำตอบเป็นข้อ ๆ ช่วยให้ผู้ตอบได้ทบทวนคำตอบของตน และอาจแก้ไขคำตอบของตนหลังจากที่ได้ข้อมูลย้อนกลับ (อุทุมพร จามรมาน, 2537, หน้า 131)

สุวิมล ว่องวาณิช (2548, หน้า 221-222) กล่าวว่ากระบวนการเดลฟายมีลักษณะสำคัญ 4 ประการ คือ การไม่เปิดเผยชื่อของผู้ให้ข้อมูล การเก็บข้อมูลซ้ำ การให้ข้อมูลย้อนกลับที่ได้รับจากการควบคุมจากผู้ดำเนินการ และการสรุปคำตอบของกลุ่มด้วยวิธีการทางสถิติการไม่เปิดเผยชื่อกระทำได้โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลและกระทำซ้ำโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลหลายรอบ สำหรับการให้ข้อมูลย้อนกลับนั้นเกิดขึ้นระหว่างรอบของการเก็บข้อมูลซึ่งมีการวิเคราะห์ค่าคำตอบที่ได้จากแต่ละรอบ โดยผู้ดำเนินการเดลฟายกระบวนการเดลฟาย เริ่มต้นด้วยการศึกษาประเด็นคำถามที่ผู้มีอำนาจในการตัดสินใจอยากทราบ จากนั้นจะเสาะหากลุ่ม ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญมาแสดงความคิดเห็นเพื่อให้ได้คำตอบ การเก็บข้อมูลในรอบแรกจะเปิด โอกาสให้มีการแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่จากคำถามปลายเปิดจากนั้นสร้างแบบสอบถามจาก ข้อมูลที่ได้ในรอบแรกแล้วส่งแบบสอบถามกลับไปให้ผู้ตอบกลุ่มเดิมวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้คืนมาแล้ว สรุปผลการวิเคราะห์ส่งไปให้ผู้ตอบทราบในแบบสอบถามฉบับใหม่ที่มีคำถามเดิมให้ผู้ตอบมีโอกาส ทบทวนคำตอบของตนเองใหม่แล้วสรุปผลไปให้ผู้ตอบทราบ มีการดำเนินการซ้ำแบบเดิมจนกว่าจะได้ ความคิดเห็นที่ค่อนข้างสอดคล้อง (Consensus) โดยมีข้อดีของเทคนิคเดลฟายคือ

1. เป็นเทคนิคที่ไม่เปิดเผยข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลสามารถเก็บเป็นความลับได้
2. สามารถรวบรวมความคิดเห็นจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำนวนมากได้อย่างกว้างขวางโดยไม่ต้องจัดการประชุมลดข้อจำกัดด้านการเดินทางทำให้ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายไม่ต้องมีการจัดประชุมจ่ายเฉพาะค่าไปรษณีย์
3. ข้อมูลที่ได้จากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความน่าเชื่อถือ เพราะผู้เชี่ยวชาญสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ ไม่ถูกครอบงำทางความคิด
4. ข้อสรุปที่ได้จากเทคนิคเดลฟายผ่านการไตร่ตรองอย่างรอบคอบหลายขั้นตอนให้เวลาในการคิดทำให้คำตอบที่ได้รับมีความน่าเชื่อถือมากขึ้น
5. เป็นกระบวนการกลุ่มที่มีปฏิสัมพันธ์ทางความคิดเกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ แม้จะไม่มีการเผชิญหน้า
6. สามารถกำหนดระดับความสอดคล้องทางความคิดโดยอธิบายได้ด้วยสถิติ
7. เป็นการเก็บข้อมูลที่ให้อิสระทางความคิดแก่ผู้ตอบหากไม่เห็นด้วยกับคำตอบของกลุ่ม สามารถแสดงความคิดเห็นโดยใช้คำตอบปลายเปิดได้
8. ข้อมูลหากได้จากฐานความรู้จะเป็นการดำเนินการที่เป็นทางการ

ประยูร ศรีประสาธน์ (2523, หน้า 48) ได้ให้ความหมายของเทคนิคเดลฟายว่าเป็นเทคนิค ของการรวบรวมการพิจารณาตัดสินที่มุ่งเพื่อชนะจุดอ่อนของการตัดสินใจแต่เดิมที่จำต้องขึ้นอยู่กับ ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนใดคนหนึ่งโดยเฉพาะหรือความคิดเห็นของกลุ่มหรือมติที่ประชุม

ขนิษฐา วิทยาอนุมาส (2531, หน้า 25) กล่าวถึงการวิจัยแบบเดลฟายว่า เมื่อใดก็ตามที่ต้องการคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต หรือเมื่อใดก็ตามที่เห็นว่าความสอดคล้องต่อเนื่องกันระหว่างเป้าหมาย (Goal) และวัตถุประสงค์(Objective) เป็นสิ่งที่สำคัญแล้ว เมื่อนั้นควรให้เทคนิคเดลฟาย และในการศึกษานั้น เทคนิคเดลฟายยังอาจใช้ประโยชน์ในการหาค่านิยมที่สอดคล้องกันในการประเมินผลสิ่งใด ๆ

Linstone and Turoff (1975, p.3) ให้ความหมายของเทคนิคเดลฟายว่าเป็นวิธีการวางโครงสร้างกระบวนการติดต่อสื่อสารของกลุ่มเป็นกระบวนการที่มีประสิทธิภาพโดยใช้กลุ่มบุคคลเพื่อแก้ปัญหาที่ซับซ้อน

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า เทคนิคเดลฟายเป็นวิธีการรวบรวมข้อมูลอย่างมีระบบจากผู้เชี่ยวชาญกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยสอบถามความคิดเห็นที่หลากหลาย และให้อิสระในการตอบ พร้อมทั้งให้โอกาสในการแก้ไขแนวความคิดที่ตอบในตอนแรก ๆ ของตนได้ ด้วยการแสดงเหตุผลประกอบเพื่อเป็นแนวทางในการทำนายอนาคต

ข้อจำกัดของเทคนิคเดลฟาย

1. การใช้เวลาในการตอบแบบสอบถามหลายรอบ ทำให้ผู้เชี่ยวชาญรู้สึกว่าถูกรบกวนมากเกินไปและไม่ให้ความสำคัญของการตอบแบบสอบถามในรอบต่อไป
2. การปิดกั้นข้อมูลของผู้เชี่ยวชาญในการจำกัดกรอบความคิดผู้เชี่ยวชาญให้อยู่ภายใต้กรอบความคิดที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นเท่านั้น
3. ผู้วิจัยอาจขาดความรอบคอบหรือมีความลำเอียงในการพิจารณาวิเคราะห์คำตอบที่ได้ในแต่ละรอบ
4. แบบสอบถามอาจสูญหายระหว่างทางหรือไม่ได้รับคำตอบกลับมาในแต่ละรอบ
5. คำตอบอาจมีความลำเอียงจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญถูกกำหนดโดยไม่เป็นตัวแทนประชากร
6. การวิเคราะห์เนื้อหาและการนำเสนอผลโดยการให้ข้อมูลย้อนกลับเป็นงานที่ยุ่งยากและใช้เวลามากกว่ากระบวนการกลุ่มอื่น ๆ
7. มีความเป็นไปได้ที่ความคิดที่แตกต่างไม่ได้รับความสนใจและถูกบีบให้ตอบตามค่ากลางเพื่อให้เกิดฉันทามติ
8. การรอแบบสอบถามกลับคืนในแต่ละรอบทำให้สิ้นเปลืองเวลาในการเก็บข้อมูลใช้เวลา 30-45 วัน ในการเก็บข้อมูล (สุวัลภา จงพีรเดชานนท์, 2562, หน้า 33)

บุญใจ ศรีสถิตย์นรากูร (2550, หน้า 167-168) กล่าวถึงเทคนิคเดลฟายว่า เป็นเทคนิคในการวิจัยเพื่อศึกษาแนวโน้มของเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยการรวบรวมความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญที่มีความรอบรู้และมีประสบการณ์เกี่ยวกับปัญหา การวิจัยที่ศึกษาอย่างแท้จริง รวมทั้งเป็นผู้ที่ตระหนักถึงความสำคัญและสนใจในปัญหาการวิจัย ที่ผู้วิจัยศึกษาตลอดจนยินดีให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามจนครบทุกขั้นตอน ซึ่งผู้วิจัย จะไม่เปิดเผยรายชื่อผู้เชี่ยวชาญท่านอื่นให้ผู้เชี่ยวชาญทราบ รวมทั้งไม่ให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่าน ได้เผชิญหน้ากันเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ซึ่งช่วยขจัดปัญหา การครอบงำความคิดระหว่างผู้เชี่ยวชาญด้วยกัน (Bandwagon Effect)

คุณลักษณะของเทคนิคเดลฟาย เทคนิคเดลฟายมีลักษณะสำคัญดังนี้

1. เทคนิคนี้มุ่งเพื่อแสวงหาความคิดเห็นของกลุ่มด้วยแบบสอบถามโดยให้ผู้เข้าร่วมโครงการตอบแบบสอบถามตามที่ผู้ทำการวิจัยได้กำหนดขึ้นในแต่ละขั้นตอน

2. เทคนิคนี้ในเบื้องต้นไม่ต้องการให้ความคิดเห็นของผู้อื่นมีอิทธิพลต่อการพิจารณาตัดสินใจของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละคนจึงไม่ทราบว่ามีผู้ใดบ้างที่ได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมโครงการและจะไม่ทราบว่าผู้เข้าร่วมโครงการแต่ละคนมีความคิดเห็นแต่ละข้อ อย่างไรผู้ตอบแบบสอบถามจะมีความคิดเห็นโดยอิสระ

3. เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนตอบแบบสอบถามด้วยความคิดเห็นที่กลั่นกรองอย่างละเอียดรอบคอบ และเพื่อให้คำตอบที่ได้รับมีความเป็นอันเดียวกันยิ่งขึ้น ผู้ทำการวิจัยจะแสดงตำแหน่งของความคิดเห็นที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นสอดคล้องกันในคำตอบแต่ละข้อของแบบสอบถามที่ตอบไปในครั้งก่อนในรูปสถิติและผู้ทำการวิจัยจะส่งกลับไปให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนทราบเพื่อจะได้พิจารณาตัดสินว่าจะคงคำตอบเดิมหรือจะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงคำตอบจากเดิมอย่างไรบ้าง การเปลี่ยนแปลงคำตอบจากเดิมนี้ควรจะบอกเหตุผลให้ทราบด้วย ดังนั้น ในการตอบแบบสอบถามแต่ละครั้งของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนนั้น เขาจะทราบความคิดเห็นของเขาเป็นอย่างไรต่างกับคนอื่นหรือไม่อย่างไร

4. ใช้สถิติวิเคราะห์การทำนายของกลุ่มทุก ๆ ครั้ง สถิติที่นำมาใช้ในการพิจารณาคำตอบจากแบบสอบถามรอบที่ 2 และรอบที่ 3 คือ สถิติการวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง (Central Tendency) อันได้แก่ ฐานนิยม (Mode) มัธยฐาน (Median) หรือค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์(Interquartile Range) เพื่อแสดงตำแหน่งของความคิดเห็นเนื่องจากมาตราที่ใช้กับคำตอบมีเพียงเล็กน้อย ดังนั้น ในการใช้ค่าเฉลี่ยจึงไม่เหมาะสมจะมีการใช้มัธยฐานหรือฐานนิยมมากกว่าในกรณีที่เป็นความคิดเห็นเรื่องเวลาปริมาณหรือสภาพการณ์ในอนาคต กระบวนการของเทคนิคเดลฟาย หลักการของเทคนิคเดลฟาย ตั้งอยู่บนความเชื่อที่ว่าบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในสาขานั้นจำนวนหลายคนย่อมจะช่วยแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในด้านนั้นได้ดีกว่าผู้ชำนาญเพียงคนเดียวหรือสองคน ดังนั้น เทคนิคเดลฟายจึงมีกระบวนการ 3 ขั้นตอน ในการทำนายเหตุการณ์ในอนาคตแต่ละขั้นเรียกว่า “รอบ (Round)”

รอบที่ 1 เรียกว่าเป็นขั้นการระดมสมอง (Brainstorming) ผู้ชำนาญจะได้รับคำถามส่วนใหญ่จะเป็นแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อเก็บรวบรวมความคิดเห็นจากผู้ชำนาญทั้งหมดในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับประเด็นหรือปัญหา ผู้วิจัยนำกรอบมโนทัศน์ของการวิจัยเบื้องต้นมาสร้างเป็นแบบสอบถาม ฉบับแรก ซึ่งเป็นคำถามในลักษณะกว้าง ๆ โดนอาจเป็นแบบคำถามปลายเปิดหรือแบบสัมภาษณ์ ที่มีโครงสร้างเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับปัญหาการวิจัยที่ศึกษามากที่สุดเท่าที่จะมากได้ในการรวบรวม ข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามนั้น ผู้วิจัยอาจใช้วิธีส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ หรือนำ แบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเอง ส่วนการรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์จากแบบสัมภาษณ์ ที่มีโครงสร้างนั้น ผู้วิจัยอาจสัมภาษณ์โดยการเผชิญหน้ากันสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์หรือสัมภาษณ์ โดยวิธีประชุมทางไกล (Video Conference)

รอบที่ 2 เป็นการประเมินความคิดเห็น (Evaluation of Ideas) หลังจากผู้วิจัยได้ข้อมูลจากผู้ชำนาญในรอบที่ 1 แล้วมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จัดหมวดหมู่เนื้อหาโดยนำเนื้อหาที่มีสาระในลักษณะเดียวกันมารวบรวมเข้าด้วยกันไปเรียบเรียงเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า อาจมีการปรับเปลี่ยนบ้างแต่ต้องคงความหมายเดิมที่เป็นความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ในกรณีที่ความคิดเห็นใดสอดคล้องกับขอบข่ายของปัญหาการวิจัยที่ศึกษา ผู้วิจัยต้องไม่ตัดความคิดเห็นส่วนนี้ออกโดยใช้ดุลพินิจของผู้วิจัย การพิจารณาว่าความคิดเห็นใดเหมาะสมหรือไม่เหมาะสมนั้นต้องให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้พิจารณา นอกจากนี้ความคิดเห็นที่แตกต่างเมื่อรวบรวมนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญท่านอื่น ๆ พิจารณาในรอบที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญท่านอื่นอาจมีความคิดเห็นที่คล้อยตามได้แต่หากผู้เชี่ยวชาญโดยส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับความคิดเห็นที่แตกต่างนี้ เมื่อนำข้อมูล รอบที่ 2 มาวิเคราะห์ความคิดเห็นที่แตกต่างนี้ย่อมถูกคัดออก เนื่องจากมีค่ามัธยฐานที่ 1.50 ซึ่งเป็นค่าที่อยู่นอกขอบเขตค่าปกติหรือเป็นค่า Outlier และค่า Extreme เมื่อวิเคราะห์เนื้อหาและจัดหมวดหมู่ของเนื้อหาแล้ว จากนั้นให้นำเนื้อหาที่จัดหมวดหมู่ มาสร้างแบบสอบถามลักษณะมาตรประมาณค่า (Rating Scale) และส่งแบบสอบถามรอบที่ 2 ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาระดับความสำคัญหรือความเป็นไปได้ของแนวโน้มเกี่ยวกับปรากฏการณ์หรือ ปัญหาการวิจัยที่ศึกษา

รอบที่ 3 เป็นการประเมินซ้ำ (Re-evaluation of Ideas) ผู้วิจัยจะพัฒนาแบบสอบถาม ด้วยการวิเคราะห์คำตอบในแบบสอบถามรอบที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่ประกอบไปด้วยข้อความเดิม แต่เพิ่มการแสดงค่าสถิติเกี่ยวกับการตอบข้อคำถามในรอบที่ 2 ของผู้ชำนาญทั้งหมด เช่น แสดงตำแหน่งมัธยฐาน (Median) และพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ของแต่ละข้อคำถามส่งไปให้ผู้ชำนาญคนเดิมตอบอีก บุญใจ ศรีสถิตย์นรากูร (2550, หน้า 168-169) กล่าวว่าหากผู้เชี่ยวชาญยืนยันคำตอบของตนในรอบที่ 2 และมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.50 ผู้เชี่ยวชาญท่านนั้นควรต้องให้เหตุผลประกอบด้วยว่ามีเหตุผลใดที่ยังคงตัดสินใจยืนยันคำตอบของตนในรอบที่ 2 การรวบรวมข้อมูลแต่ละรอบผู้วิจัยจะต้องให้เวลาแก่ผู้เชี่ยวชาญอย่างเหมาะสมด้วยไม่ควรเร่งรัดผู้เชี่ยวชาญเพราะผู้เชี่ยวชาญย่อมมีภารกิจที่ต้องรับผิดชอบมากมาย อย่างไรก็ตามช่วงระยะเวลาในการตอบคำถามแต่ละรอบไม่ควรยาวนานเกินไป เพราะการใช้เวลาในการตอบคำถามแต่ละรอบที่ยาวนานเกินไปผลเสียที่ตามมาคืออาจทำให้ปัญหาที่วิจัยไม่น่าสนใจแล้ว เนื่องจากมีผู้วิจัยอื่นได้ค้นพบคำตอบที่เป็นคำถามเดียวกับปัญหาที่ผู้วิจัยกำลังศึกษา

2.3.5.เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR

เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR เป็นเทคนิคการวิจัยอนาคตที่ตอบสนองจุดมุ่งหมาย และความเชื่อพื้นฐานของการวิจัยอนาคตมากที่สุดวิธีหนึ่งในปัจจุบัน เป็นเทคนิคการวิจัยที่รวมเอาจุดเด่นหรือข้อดีของเทคนิค EFR และ Delphi เข้าด้วยกัน การรวมข้อดีของทั้งสองเทคนิคช่วย - แก้จุดอ่อนของแต่ละเทคนิคได้เป็นอย่างดี โดยหลักการแล้วเทคนิค EDFR เป็นการผสมผสาน ระหว่างเทคนิค EFR และ Delphi เข้าด้วยกัน ขั้นตอนต่าง ๆ ของ EDFR ก็คล้าย ๆ กัน Delphi เพียงแต่ว่ามีการปรับปรุงวิธีให้มีความยืดหยุ่นและเหมาะสมมากขึ้น โดยในรอบแรกของการวิจัย จะใช้การสัมภาษณ์แบบ ERR ที่ปรับปรุงแล้วหลังจากการสัมภาษณ์ในรอบแรก ผู้วิจัยจะนำ ข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และสร้างเครื่องมือ ซึ่งจะมีลักษณะเป็นแบบสอบถาม แล้วส่งไปให้ ผู้เชี่ยวชาญตอบตามรูปแบบของเดลฟาย เพื่อทำการกรองความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เพื่อหาฉันทามติ ซึ่งมักทำ 2 – 3 รอบ

หลังจากนั้นจะนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อหาแนวโน้มที่ มีความเป็นไปได้มาก และมีความสอดคล้องทางความคิดเห็นระหว่างกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เพื่อสรุป เขียนเป็นอนาคตภาพ (จุมพล พูลภัทรชีวิน, 2530, หน้า 257-258)

Futures Studies และการวิจัยอนาคต (Futures Research) ในระดับบัณฑิตศึกษาที่มหาวิทยาลัย มินิโซต้า ทำให้เกิดความสนใจในแนวคิดและระเบียบวิธีวิจัยของศาสตร์สาขานี้ โดยเฉพาะเทคนิค การวิจัยแบบเดลฟาย (Delphi) และ EFR (Ethnographic Futures Research) ซึ่งไม่สามารถตอบสนอง ต่อจุดหมาย ควรคิดหาวิธีปรับปรุงแก้ไข ประการที่สองการมีโอกาสได้รู้จักกับ Robert B. Textor แห่งมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด (Stanford University) ซึ่งเป็นผู้พัฒนาเทคนิคการวิจัยแบบ EFR การปรับปรุงแก้ไขโดยเพิ่มความเป็นระบบความน่าเชื่อถือของข้อมูล จึงนำเสนอในการผสมผสาน ระเบียบวิธีระหว่าง EFR และ Delphi เข้าด้วยกัน ทำให้ข้อมูลเป็นระบบและน่าเชื่อถือ โดยมีพื้นฐาน ความเชื่อว่า (สุวัลภา จงพีรเดชานนท์, 2562, หน้า 42)

1. อนาคตเป็นเรื่องที่มนุษย์สามารถทำการศึกษาได้เป็นระบบ
2. ความเชื่อของมนุษย์เกี่ยวกับอนาคตมีอิทธิพลต่อพฤติกรรม และการตัดสินใจของเขา
3. เชื่อว่ามนุษย์สามารถจะควบคุมและสร้างอนาคตได้

มีจุดมุ่งหมายสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการวิจัยอนาคต คือ ไม่ได้หวังการทำนายที่ถูกต้อง แต่เน้นการสำรวจ ศึกษา แนวโน้มที่เป็นไปได้ทั้งที่พึงประสงค์ และไม่พึงประสงค์ ให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ เพื่อหาแนวทางทำให้แนวโน้มที่พึงประสงค์เกิดขึ้น และป้องกันแนวโน้มที่ไม่พึงประสงค์ให้หมดไป หรือถ้าไม่สามารถกำจัดแนวโน้มที่ไม่พึงประสงค์ได้ จะมีแนวทางเผชิญกับแนวโน้มที่ไม่พึงประสงค์นั้นได้อย่างไร ข้อเด่นของเทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR คือ เป็นการผสมผสานข้อดีและแก้ไข ข้อด้อยของเทคนิคสำคัญของการวิจัยอนาคตสองเทคนิค คือ Delphi และ EFR (Ethnographic Futures Research) ด้วยการผสมผสานทั้งสองเทคนิคและปรับให้มีความยืดหยุ่นในระเบียบวิธีวิจัยเพื่อให้สามารถนำไป ประยุกต์ใช้ได้ตามปัญหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่หลากหลายรูปแบบ (จุมพล พูลภัทรชีวิน, 2551, หน้า 260)

จุดมุ่งหมายหลักการวิจัยอนาคตนั้นมิใช่อยู่ที่การทำนายที่ถูกต้องหากแต่อยู่ที่การสำรวจและศึกษาแนวโน้มที่เป็นไปได้หรือน่าจะเป็นของเรื่องที่ศึกษาให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ทั้งที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ เพื่อที่จะหาแนวทางทำให้แนวโน้มที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้น และ ป้องกันแนวโน้มที่ไม่พึงประสงค์ให้ลดไป หรือหาทางที่จะเผชิญกับแนวโน้มที่ไม่พึงประสงค์นั้นอย่างมีประสิทธิภาพ ถ้าหากว่ามันเกิดขึ้นจริงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ดังนั้น ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยอนาคตภาพจะมีประโยชน์โดยตรงต่อการวางแผนการกำหนดนโยบายและการตัดสินใจ ที่จะนำไปสู่การสร้างอนาคตที่พึงประสงค์และการป้องกัน และขจัดอนาคตที่ไม่พึงประสงค์จุดเด่นที่ทำให้ EDFR แตกต่างจากเดลฟาย คือ การใช้ EFR ในรอบแรกให้โอกาสผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากรอบแรกของ EDFR และตอบอีก 2-3 รอบ ตามที่ต้องการตามวิธีการของเดลฟายทำให้ EDFR แตกต่างจาก EFR ซึ่งมีขั้นตอนของการวิจัย 5 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 การเตรียมผู้เชี่ยวชาญควรจะเลือกจากผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้นเป็นตัวอย่างในการศึกษาอนาคตการคาดการณ์ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญนั้นน่าจะเชื่อถือได้มากกว่าการคาดการณ์ของคนทั่ว ๆ ไป และเหตุผลสำคัญคือการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นบุคคลที่ทำให้เกิดคือกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง กลุ่มผู้มีอำนาจกลุ่มผู้บริหารกลุ่มที่มีความรู้ในเรื่องนั้น ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนมีความต้องการ ที่จะรับรู้ข้อมูลแลกเปลี่ยนความเชี่ยวชาญซึ่งกันและกัน เพื่อประกอบการตัดสินใจการวางแผน การกำหนดนโยบายขั้นนี้นับว่าสำคัญและจำเป็นมาก หากได้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญจริง ๆ จะทำให้ผลการวิจัยน่าเชื่อถือมากขึ้นเท่านั้น ส่วนการเตรียมตัวกลุ่มผู้เชี่ยวชาญยิ่งมีความจำเป็นเพราะ ผู้เชี่ยวชาญอาจมองไม่เห็นความสำคัญของการวิจัยลักษณะนี้หรืออาจไม่มีเวลาให้ผู้วิจัยได้เต็มที่ ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องติดต่อกับผู้เชี่ยวชาญเป็นการส่วนตัวอธิบายถึงจุดมุ่งหมายขั้นตอนต่าง ๆ ของการวิจัยเวลาที่ต้องใช้โดยประมาณ และประโยชน์ของการวิจัยย้ำถึงความจำเป็นและความสำคัญของการใช้ ผู้เชี่ยวชาญแล้วจึงขอความร่วมมือถ้าไม่ได้รับความร่วมมือก็จำเป็นต้องหาผู้เชี่ยวชาญท่านอื่นต่อไป ถ้าได้รับความร่วมมือจึงขอนัดวันและเวลาสำหรับสัมภาษณ์การเตรียมผู้เชี่ยวชาญดังกล่าว นอกจาก จะทำให้มั่นใจว่าจะได้รับความร่วมมืออย่างดีแล้ว ยังเปิดโอกาสให้ผู้เชี่ยวชาญได้มีเวลาเตรียมตัว เตรียมข้อมูลจัดระบบข้อมูลและความคิดล่วงหน้าช่วยให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือมากขึ้น

ขั้นที่ 2 การสัมภาษณ์แบบ EDFR เป็นการสัมภาษณ์โดยขอให้ผู้เชี่ยวชาญให้แง่คิดหลายด้าน โดยมองเป็น 3 ภาพ และให้ผู้เชี่ยวชาญพูดถึงแนวโน้มที่เป็นไปได้หรือน่าจะเป็นไม่ว่าจะเป็นแนวโน้มที่พึงประสงค์หรือไม่พึงประสงค์ EDFR เราสามารถจำแนกอนาคตภาพที่พึงประสงค์หรือไม่พึงประสงค์ได้โดยใช้สถิติง่าย ๆ ในรอบที่ 2 และรอบที่ 3 และการสัมภาษณ์แบบ EDFR เปิดโอกาสให้ผู้วิจัยหรือผู้สัมภาษณ์สามารถเพิ่มประเด็นแนวโน้มที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญคนแรกผนวกเข้าไปกับการสัมภาษณ์คนต่อไป เพราะจุดมุ่งหมายของการวิจัยอนาคตคือการศึกษาแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นมากที่สุดเท่าที่จะมากได้โดยการสัมภาษณ์ (EDFR รอบที่หนึ่ง) การสัมภาษณ์มีลักษณะและขั้นตอนคล้ายกับ EFR แต่ EDFR มีความยืดหยุ่นมากกว่า ผู้วิจัยสามารถทำได้ โดยการออกแบบสอบถามที่ช่วยให้อนาคตภาพทั้งสามภาพอย่างเป็นระบบ

ขั้นที่ 3 สังเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 1 ของ EDFR มาสังเคราะห์และวิเคราะห์อย่างละเอียดและระมัดระวังแล้วนำข้อมูลที่สังเคราะห์และวิเคราะห์ แล้วสร้างเป็นเครื่องมือสำหรับทำเดลฟายเป็นประเด็นหรือแนวโน้มในแบบสอบถามต่อไป

ขั้นที่ 4 พัฒนาแบบสอบถามหรือสร้างเครื่องมือ นำประเด็นหรือแนวโน้มที่ สังเคราะห์แล้วมาสร้างเป็นแบบสอบถามควรจะใช้ภาษาที่สั้นกะทัดรัดชัดเจนโดยพยายาม คงความหมายเดิมของผู้เชี่ยวชาญไว้ให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้พยายามหลีกเลี่ยงภาษาที่เกิดจาก ความลำเอียงของผู้วิจัย

ขั้นที่ 5 ใช้วิธีการเดลฟาย (EDFR รอบที่สองและรอบที่สาม) ในขั้นนี้ผู้เชี่ยวชาญจะพิจารณาแนวโน้มความเป็นไปได้ของข้อมูลว่าสามารถเป็นไปได้หรือสามารถเกิดขึ้นได้จริงหรือไม่และสามารถเป็นไปได้ภายในเวลาที่กำหนดผู้เชี่ยวชาญจะได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์และพิจารณาข้อความแนวโน้มต่าง ๆ เหล่านั้น ถ้าข้อความแนวโน้มนั้นเกิดขึ้นจริงจะเป็นอนาคตที่พึงประสงค์หรือไม่พึงประสงค์และให้พิจารณาโอกาสที่ข้อความเหล่านั้นจะเป็นไปได้ภายในเวลาที่กำหนด จำนวนรอบที่เหมาะสมขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายงบประมาณเวลาและกำลังคนของการวิจัย โดยควรจะ พิจารณา

ดูคำตอบที่ได้ในรอบต่าง ๆ ว่ามีความเป็นเอกภาพหรือมีความสอดคล้องกันของกลุ่ม ผู้เชี่ยวชาญที่ครอบคลุมเรื่องที่ศึกษามากพอหรือยัง โดยพบว่าการทำจำนวน 3 รอบ เป็นจำนวนรอบที่ พอดีคือความคลาดเคลื่อนจะมีไม่มากตั้งแต่รอบที่ 3 ขึ้นไป จากนั้นจึงเขียนอนาคตภาพ การวิเคราะห์ ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูลจะเหมือนกับเทคนิคเดลฟาย ส่วนการนำเสนอผลการวิจัยนั้นอาจเขียนบรรยายทั้ง 3 ภาพ คือ ทางบวก ทางลบ และภาพที่เป็นไปได้มากที่สุด แนวทางที่นำมาเขียนอนาคต ภาพนั้นควรจะมีความสอดคล้องกันในระดับหนึ่ง ความเที่ยง (Reliability) และความตรง (Validity) ของเทคนิค EDFR ขึ้นอยู่กับการตอบคำถามของผู้เชี่ยวชาญ ส่วนความตรงของเครื่องมือนั้นจะต้องตรงกันกับความรู้สึกการรับรู้และการมีประสบการณ์โดยปราศจากอคติของผู้เชี่ยวชาญด้วย (สุวัลภา จงพีรเดชานนท์, 2562, หน้า 42-44)

การเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

การเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ถือเป็นประเด็นที่สำคัญที่สุดในการวิจัยอนาคตแบบ EDFR เนื่องจากเหตุผล ที่เลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก เพราะมีความเชื่อว่าผู้เชี่ยวชาญ คือ ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ในเรื่องที่ศึกษา มีความสามารถมองหรือคาดการณ์อนาคตได้ชัดเจน ถูกต้องมากกว่าบุคคลทั่วไป นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมหรือหน่วยงานหนึ่งหน่วยงานใดนั้น บุคคลที่อยู่เบื้องหลัง การเปลี่ยนแปลงเหล่านั้นคือ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งประกอบด้วย กลุ่มผู้บริหาร กลุ่มผู้มีอำนาจในการตัดสินใจทั้ง ทางตรงและทางอ้อมซึ่งอาจจะเป็นนักการเมืองที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการตัดสินใจของหน่วยงานนั้น ๆ รวมไปถึงกลุ่มนักวิชาการผู้มีความรู้ในเรื่องนั้นเป็นอย่างดี เหตุผลทางจิตวิทยาง่าย ๆ ว่าเมื่อใดก็ตามที่ผู้บริหารได้รับรู้ความเคลื่อนไหวของสิ่งหนึ่งสิ่งใด โดยเฉพาะงานที่ต้องเกี่ยวข้องและเมื่อใดที่ความเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญคน อื่น ๆ โดยเฉพาะกลุ่มนักวิชาการ ผู้ใช้บริการ หรือผู้บริหารภายในหน่วยงานนั้น ๆ บังเอิญไปสอดคล้องกับความคิดของตน เขาก็มีโอกาสที่จะตัดสินใจได้ทันทีทั้งนี้กลุ่มนักวิชาการควรจะต้องได้รับคัดเลือกเข้าเป็นกลุ่ม ผู้เชี่ยวชาญเสมอ เนื่องจากนักวิชาการในสาขาที่ผู้วิจัยศึกษาเป็นกลุ่มที่ค่อนข้างมีความคิดเป็นอิสระ สร้างสรรค์หลากหลายรูปแบบ ซึ่งส่งผลให้ได้รายละเอียดในแง่ที่เป็นวิชาการ ผลงานทางวิชาการ เพื่อให้ได้แนวโน้มที่เป็นไปได้หรือน่าจะเป็นไปได้หลากหลายรูปแบบ นำไปสู่การกำหนดเกณฑ์การเลือกผู้เชี่ยวชาญ (ทนง ทองภูเบศร์ และคณะ, 2564, หน้า 165)

เกณฑ์ในการเลือกผู้เชี่ยวชาญ นั้นเป็นเกณฑ์เฉพาะที่ไม่ต้องห่วงกังวลเรื่องความลำเอียง (Bias) เพราะการวิจัยอนาคต คือ ความลำเอียง ลำเอียงที่จะเชื่อความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เน้นที่ความเชี่ยวชาญ ดังนั้นต้องมีเกณฑ์ เกณฑ์ที่ยิ่งเข้มก็จะยิ่งดี การเลือกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจึงเป็นการเลือกแบบจำเพาะเจาะจง (Purposive Sampling) นั่นคือ เมื่อคณะผู้วิจัยทราบว่าใครเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องที่ศึกษา อย่างเรื่องนี้ คือ รูปแบบการ ประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษาภายนอกระดับอุดมศึกษา หรือผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายเฉพาะอย่างใด อย่างหนึ่งลงไปก็สามารถเจาะจงเลือกผู้เชี่ยวชาญได้ทันที แต่ถ้าผู้วิจัยไม่ทราบและไม่มีข้อมูลเลยว่าใครเป็นผู้เชี่ยวชาญก็สามารถใช้เทคนิค Snow Ball คือ ถามเพื่อเชื่อมโยงไปยังผู้เชี่ยวชาญคนอื่นก็จะช่วยลดข้อจำกัด เรื่องความลำเอียงของระเบียบวิธีนี้ได้อีกทาง เนื่องจากเป็นการให้ผู้เชี่ยวชาญได้เลือกผู้เชี่ยวชาญให้โดยตรง เท่านี้ก็ยังไม่จบเสียทีเดียว ยังมีการพูดถึงจำนวนผู้เชี่ยวชาญที่พอเหมาะพอดีอีก นั่นคือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญในการ

วิจัยจะขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการวิจัยว่าเป็นอย่างไร แต่หลักเบื้องต้นที่ยึดถือกันคือ ยิ่งมีจำนวนผู้เชี่ยวชาญมากก็จะยิ่งได้คำตอบที่หนักแน่นหรือมีน้ำหนักน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามยังไม่มีการกำหนดจำนวนผู้เชี่ยวชาญที่แน่นอนตายตัว มีเพียงการกำหนดจำนวนผู้เชี่ยวชาญโดยอิงกับค่าความคลาดเคลื่อนของคำตอบ (Macmillan, T.T., 1971, cited in Nanthachai, 2002, pp.6-7) ดังแสดงในตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 จำนวนผู้เชี่ยวชาญและการลดลงของความคลาดเคลื่อน

จำนวนผู้เชี่ยวชาญ	ความคลาดเคลื่อน	ความคลาดเคลื่อนลดลง
1-5	1.20-0.70	0.50
5-9	0.70-0.58	0.12
9-13	0.58-0.54	0.04
13-17	0.54-0.50	0.04
17-21	0.50-0.48	0.02
21-25	0.48-0.46	0.02
25-29	0.46-0.44	0.02

นอกจากนี้ ควรจะต้องให้ความสำคัญกับความคงที่หรือคงเส้นคงวาของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละรอบด้วย แม้ว่าเทคนิค EDFR จะมีความยืดหยุ่นในการยอมรับสภาพความเป็นจริงที่ว่า ผู้เชี่ยวชาญไม่สามารถอยู่เป็น ผู้ให้ข้อมูลหลักให้กับโครงการวิจัยได้ตลอดรอดฝั่ง ฉะนั้นจึงไม่จำเป็นที่จำนวนผู้เชี่ยวชาญในแต่ละรอบจะต้องเท่ากัน แต่ในรอบแรกนั้นควรมีจำนวนมาก รอบที่สองอาจจะลดลงได้บ้างเพียงเล็กน้อย และในรอบที่สามเป็นรอบที่ช่วยในการยืนยันผลการวิจัย ถ้าหากได้ผู้เชี่ยวชาญเพิ่มขึ้นในรอบที่สามนี้จะเป็นการดี และมีการเปลี่ยนแปลงผู้เชี่ยวชาญ ผู้ให้ข้อมูลหลักได้ เช่น กรณีที่ผู้เชี่ยวชาญติดภารกิจไม่อาจให้ข้อมูลในรอบที่สองหรือ สาม ผู้วิจัยสามารถพิจารณาผู้เชี่ยวชาญคนอื่นทดแทน เป็นต้น

เมื่อได้ผู้เชี่ยวชาญแล้วจะเข้าสู่ขั้นตอนการสัมภาษณ์แบบ EDFR ที่ประยุกต์มาจากการสัมภาษณ์แบบ EFR ต้องการให้ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้ให้ข้อมูลหลักแสดงความคิดเห็นและจินตนาการภาพในมุมมองของ ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ภาพอนาคต คือ ภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ภาพอนาคตที่ไม่พึงประสงค์ และภาพอนาคตที่เป็นไปได้มากที่สุด โดยไม่มีการปิดกั้นหรือกำหนดขอบเขตความคิดของผู้เชี่ยวชาญ โดยนักวิจัยจะเริ่มสัมภาษณ์ที่มุมมองภาพอนาคตในแง่ดีก่อนจนกระทั่งได้มุมมองที่สมบูรณ์ จึงขยับไปถามมุมมองภาพอนาคตใน แง่ร้ายและเมื่อได้คำตอบที่สมบูรณ์ ก็จะสัมภาษณ์ภาพอนาคตที่เป็นไปได้มากที่สุด ด้วยความเชื่อที่ว่า เมื่อผู้เชี่ยวชาญให้มุมมองทั้งที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์แล้ว จะเป็นการทบทวนความคิดและกลั่นกรองให้เกิด ความคิดและมุมมองภาพอนาคตที่เป็นไปได้มากที่สุด นั่นคือนักวิจัยจะต้องมีการทบทวนคำถามและทบทวน มุมมองกับผู้เชี่ยวชาญเป็นระยะ ๆ เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้อง เข้าใจตรงกันในภาพอนาคตแต่ละภาพ แต่ละมุมมอง โดยสิ่งที่นักวิจัยต้องคำนึงถึงตลอดเวลาที่สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญคือ ความชัดเจน (Clarity) ความเข้าใจที่ครอบคลุม (Comprehensiveness) บริบท (Contextualization) และการเชื่อมโยงความสัมพันธ์

ของประเด็นคำถาม การอธิบาย มุมมอง ต้องถูกต้อง ชัดเจน เข้าใจตรงกันทั้งนักวิจัยและผู้เชี่ยวชาญ (Coherence) เหล่านี้จะส่งผลถึงความสมบูรณ์ของภาพอนาคต นอกจากนี้การสัมภาษณ์แบบ EDFR ยังเปิดโอกาสให้ผู้วิจัย หารือกับผู้เชี่ยวชาญเพิ่มเติมประเด็นแนวโน้มที่ได้จากการสัมภาษณ์คนแรก ๆ ผนวกเข้ากับการสัมภาษณ์คนต่อไป โดยนักวิจัยอาจจะต้องขอให้ผู้เชี่ยวชาญพูดเฉพาะประเด็นที่ผู้เชี่ยวชาญ เชี่ยวชาญจริง ๆ เนื่องจาก จุดมุ่งหมาย คือ ต้องการแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น ให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ซึ่งขั้นตอนต่อไปก็จะนำผลการสัมภาษณ์นี้ไปวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อให้ได้แนวโน้มแต่ละด้าน นำไปสู่การพัฒนาเครื่องมือการเก็บข้อมูลด้วย แบบสอบถามตามเทคนิค Delphi

สรุป การวิจัยแบบ EDFR จะนำแนวโน้มที่ได้จากการสัมภาษณ์ในรอบแรกป้อนกลับ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญทุกคนพิจารณาอีกครั้งในการทำเดลฟาย ทำให้ทุกแนวโน้มได้รับการพิจารณาอย่างเป็นระบบเท่าเทียมกัน ผลสรุปที่ได้จากการวิจัยแบบ EDFR จึงเป็นระบบและได้แนวโน้มที่ดีมีความครอบคลุมและน่าเชื่อถือมากกว่าแบบ EFR นอกจากนี้ EDFR เป็นเทคนิคการวิจัยอนาคตที่สามารถนำไปใช้วิจัยในทำนองเดียวกันกับการวิจัยรูปแบบอื่นที่มีอยู่ได้ปัจจุบันได้มีการนำเทคนิคการวิจัยอนาคตไปใช้เพื่อการวางแผนวิเคราะห์และแก้ปัญหาในปัจจุบัน รวมทั้งการวิเคราะห์อดีตด้วยเช่นกัน

2.4 บริบทของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดลำพูน

2.4.1.ประวัติความเป็นมาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา (วิชัย ธรรมเจริญ, 2541, หน้า 26-30) จัดตั้งขึ้นเนื่องมาจากการจัดตั้งโรงเรียนบาลีมัธยมศึกษาและบาลีวิสามัญศึกษาของมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้ง 2 แห่งคือ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งเปิดดำเนินการมาตั้งแต่ พ.ศ. 2432 และ พ.ศ. 2489 ตามลำดับ ต่อมามหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้จัดแผนกมัธยมศึกษาขึ้น เรียกว่า “โรงเรียนบาลีมัธยมศึกษา” เมื่อโรงเรียนบาลีมัธยมศึกษาได้แพร่หลายออกไป ทางคณะสงฆ์โดยองค์กรศึกษา จึงได้กำหนดให้เรียกโรงเรียนประเภทนี้ว่า “โรงเรียนบาลีวิสามัญศึกษาสำหรับนักเรียน” โดยสังฆมนตรี จากนั้นกระทรวงศึกษาธิการได้ออกเป็นระเบียบกระทรวงศึกษาธิการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2500 ต่อมาปี พ.ศ. 2507 ได้มีการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลีขึ้นใหม่เรียกว่า “บาลีศึกษาสามัญและปริยัติศึกษา” พร้อมทั้งยกเลิกระเบียบสังฆมนตรีว่าด้วยการศึกษาของโรงเรียนบาลีวิสามัญศึกษาสำหรับนักเรียน ต่อมาพิจารณาเห็นว่า การศึกษาทางโลกเจริญ ก้าวหน้ามากขึ้นตามสภาพการเปลี่ยนแปลงของโลก จึงเห็นควรให้มี โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาขึ้น เพื่อให้ผู้ศึกษาได้บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ทั้ง ทางโลกและทางธรรมควบคู่กันไป จึงได้มีระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม พุทธศักราช 2514 รองรับ และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พุทธศักราช 2535 ซึ่งใช้อยู่ในปัจจุบัน

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จัดตั้งอยู่ในวัดที่ธรณีสงฆ์ หรือที่ดินของมูลนิธิทางพระพุทธศาสนา จัดการศึกษาเฉพาะสำหรับพระภิกษุสามเณรเท่านั้น โรงเรียนจะได้รับการจัดตั้งได้ก็ต่อเมื่อได้รับอนุญาตหรือเห็นชอบจากมหาเถรสมาคม โดยสำนักงานพระพุทธศาสนา

แห่งชาติเป็นผู้ออกใบอนุญาต แก่เจ้าอาวาสวัดที่ขอจัดตั้งโรงเรียน การบริหารจัดการโรงเรียนเจ้าอาวาสวัดหรือพระภิกษุที่เจ้าอาวาสมอบหมายเป็นผู้จัดการและผู้จัดการเป็นผู้คัดเลือกพระภิกษุผู้มีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในประการคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษารูปหนึ่งทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน ซึ่งจะดำเนินการคัดเลือกพระภิกษุและคฤหัสถ์เพื่อเสนอแต่งตั้งเป็นครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียน

2.4.2.รูปแบบการศึกษา

ปัจจุบันมีการศึกษาสงฆ์มีอยู่ 3 แผนก ได้แก่ แผนกธรรม แผนกบาลี และแผนกสามัญศึกษาแผนกธรรม และแผนกบาลีนั้นเป็นการจัดการศึกษาเฉพาะด้านหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนาล้วน ๆ ไม่มีวิชาสามัญศึกษาเข้าไปปะปน ส่วนแผนกสามัญศึกษานั้นเป็นการจัดการศึกษาที่ผสมผสานกันทั้งหลักสูตรแผนกธรรม แผนกบาลี และหลักสูตรสามัญศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการเข้าด้วยกัน แต่หลักสูตรแผนกธรรม - บาลีไม่เข้มข้นมากนัก แต่ก็ยังมีเนื้อหามากกว่าวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียน ดังนั้นโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาจึงเป็นหลักสูตรที่เหมาะสมกับเยาวชนยุคปัจจุบัน เพราะสามารถบูรณาการนำเอาการศึกษาสงฆ์ทั้ง 3 แผนกมาหลอมเป็นหนึ่งเดียว ซึ่งเป็นการศึกษาแผนกเดียวที่ทุกคนย่อมรับว่า เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานของคณะสงฆ์ตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดลำพูน

กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญจังหวัดลำพูน ประกอบด้วยโรงเรียนที่อยู่ในจังหวัดลำพูนจำนวน 10 โรงเรียน ดังนี้

ตารางที่ 2.2 ชื่อและโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดลำพูน

ที่	ชื่อโรงเรียน	วัด	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	ขนาด
1	หอปริยัติศึกษา วัดพระธาตุหริภุญชัย	พระธาตุหริภุญชัย	ในเมือง	เมือง	ลำพูน	กลาง
2	โสภณวิทยา	บ้านแจ่ม	มะเขือแจ้	เมือง	ลำพูน	กลาง
3	พระปริยัติธรรมพระธาตุห้าดวง	พระธาตุห้าดวง	ลี้	ลี้	ลำพูน	กลาง
4	พระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา	พระพุทธบาทห้วยต้ม	นาทราย	ลี้	ลำพูน	กลาง
5	พระปริยัติธรรมพระเจ้าตนหลวง	พระเจ้าตนหลวง	ศรีเตี้ย	บ้านโฮ่ง	ลำพูน	กลาง
6	อินทะวิทยา	บ้านรั้ว	บ้านแป้น	เมือง	ลำพูน	เล็ก
7	พรหมจักรสังวร	พระพุทธบาทตากผ้า	มะกอก	ป่าซาง	ลำพูน	เล็ก
8	บ้านโฮ่งหลวง	บ้านโฮ่งหลวง	บ้านโฮ่ง	บ้านโฮ่ง	ลำพูน	เล็ก
9	ปริยัติสามัญสามัคคีวิทยา	ทาศาสา	ทาสบเส้า	แม่ทา	ลำพูน	เล็ก
10	พระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาวัดทุ่งหัวช้าง	ทุ่งหัวช้าง	ทุ่งหัวช้าง	ทุ่งหัวช้าง	ลำพูน	เล็ก

ที่มา : สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดลำพูน (2564, ออนไลน์)

จากตารางที่ 2.2 พบว่า กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดลำพูน มีทั้งหมด 10 โรงเรียน แบ่งเป็น 2 ขนาด คือ โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ขนาดกลาง จำนวน 5 แห่ง และ โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ขนาดเล็ก จำนวน 5 แห่ง

ขนาดของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา แบ่งเป็น 3 ขนาด ตามประกาศคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ว่าด้วยขนาดของโรงเรียน และกรอบอัตรากำลังพนักงานศาสนการด้านการศึกษา พ.ศ. 2563 (กองพุทธศาสนศึกษา, 2564, หน้า 1) ข้อที่ 4 ให้โรงเรียนพระปริยัติธรรมมี 3 ขนาด คือ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ขนาดเล็ก คือมีจำนวนนักเรียน ไม่เกิน 120 รูป โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ขนาดกลาง คือมีจำนวนนักเรียน ระหว่าง 120 – 300 รูป และ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ขนาดใหญ่ คือมีจำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 300 รูป ขึ้นไป

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ดำเนินการจัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาโดยแบ่งเป็น 2 ระดับ หรือ 2 ช่วงชั้น คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายจัดเป็นโรงเรียนในระบบเช่นเดียวกับรูปแบบโรงเรียนของรัฐและเอกชนทั่วไป โดยใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด 8 กลุ่มสาระคือ

1) ภาษาไทย 2) คณิตศาสตร์
3) วิทยาศาสตร์ 4) สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม
5) สุขศึกษาและพลศึกษา 6) ศิลปะ
7) การงานอาชีพและเทคโนโลยี 8) ภาษาต่างประเทศ

และมีวิชาเฉพาะ ที่กำหนดให้นักเรียนคือพระภิกษุสามเณรต้องเรียนตามนโยบายของคณะสงฆ์โดยมหาเถรสมาคม คือ วิชาภาษาบาลี และวิชาพระพุทธศาสนา (อันประกอบด้วยพุทธประวัติธรรมวินัย และศาสนปฏิบัติ) เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาหลักพระพุทธศาสนาในคัมภีร์พระไตรปิฎกสามารถนำไปเป็นเครื่องมือเผยแผ่พระพุทธศาสนา อันเป็นหน้าที่สำคัญของพระภิกษุสามเณรในฐานะที่เป็นศาสนทายาทผู้สืบทอดพระพุทธศาสนา

แบ่งตามงานที่จะต้องปฏิบัติจริงของสถานศึกษาศึกษาขั้นพื้นฐาน ออกเป็น 4 ด้านคือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ค้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการ บริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป โดยมีหลักการและ แนวคิด ดังนี้

1.1 ด้านการบริหารวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา ที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการ ไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้ที่มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข็มแข็งในการบริหารและการจัดการได้อย่างมีประสิทธิ์และมีคุณภาพ มีการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย วัตถุประสงค์ และการวางแผน ทำหน้าที่ควบคุม กำกับดูแล ติดตาม นิเทศปรับปรุง แก้ไขจัดหาและ

บริการสื่อการเรียนการสอน คู่มือครู เอกสารการเรียนการสอน โดยจัดให้มีห้องสมุดหรือมุมหนังสือ ดูแลการวัดผลประเมินผล ให้เป็นไปตามระเบียบรวมทั้งการส่งเสริมให้มีการนำนวัตกรรมมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

1.2 ด้านการบริหารงบประมาณ

การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาจะมุ่งเน้นถึงความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ โดยให้มีความคล่องตัว โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ และการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance - Based Budgeting : PBB) ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งการจัดหารายได้จากการบริการมาใช้ในการบริหารจัดการ เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาอันส่งผลให้สถานศึกษาและผู้เรียนมีคุณภาพดี ยิ่งขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องจัดทำแผนประจำปี หรือแผน ระยะสั้น 3 ปี แผนระยะยาว 5 ปีหรือ 10 ปี เพื่อใช้งบประมาณ ซึ่งงบประมาณที่ใช้ต้องมุ่งเน้น ให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียนเป็นสำคัญ เพราะรายรับรายจ่ายเงินต้องยึดหลักระเบียบกฎเกณฑ์ ข้อบังคับโดยเคร่งครัด การตรวจสอบบัญชีการเงินประจำวัน การเก็บรักษาเงินและเอกสารการเงิน ควรกระทำในรูปคณะกรรมการและสิ่งที่ควรคำนึงถึงเป็นอย่างยิ่งคือ ความปลอดภัยในการเก็บรักษา ควรให้มีการตรวจสอบการเงินเป็นประจำในวาระการประชุมในแต่ละครั้ง

1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล

การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา เป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งภารกิจหนึ่งที่ผู้บริหารจะมุ่งเน้นให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อสนองตอบภารกิจของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพ เพื่อการบริหารงานเป็นไปด้วยความคล่องตัว อิสระภายใต้กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลของข้าราชการครูและบุคลการทางการศึกษาที่ ได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติในสังคมและ มีความมั่นคงก้าวหน้าในวิชาชีพครูที่จะส่งผลการการพัฒนาการศึกษาโดยมุ่งเน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ การบริหารงานบุคคลเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลโดยเฉพาะ ทั้งนี้เริ่มต้นจากการสรรหาบุคคลเข้าทำงาน การปฏิบัติงานราชการการเสริมสร้างบุคลากร ให้มีประสิทธิภาพมีคุณภาพในการปฏิบัติงานและการให้ออกจากงาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ผลการปฏิบัติงานให้มากที่สุดทั้งปริมาณงานและคุณภาพของงาน โดยตั้งเป้าอยู่บนมาตรฐานที่ กำหนดของหน่วยงาน

1.4 ด้านการบริหารทั่วไป

การบริหารทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กร ให้การบริหารงานอื่น ๆ เป็นไปด้วยความเรียบร้อยบรรลุผลตามมาตรฐาน โดยมีคุณภาพและประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ซึ่งมีหลักการใหญ่ ๆ คือ การประสาน การส่งเสริมสนับสนุนและการ อำนวยการความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบ มุ่งเน้นการพัฒนาสถานศึกษา ให้มีคุณภาพโดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสม ส่งเสริมในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก โดยเน้นความโปร่งใสความรับผิดชอบที่สามารถตรวจสอบได้ ตลอดจนถึงการมีส่วนร่วมในการทำงานของ บุคลากรทางการศึกษา บุคคล ชุมชน เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพ การบริหารทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กร ให้บริการ บริหารงานอื่น ๆ บรรลุผล

ตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริมสนับสนุนและการอำนวยการความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษา ทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสมส่งเสริมในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลักโดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ธนากร เชื้อจำรูญ (2554) ได้ศึกษาและเสนออนาคตภาพที่เป็นไปได้ ในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2554-2563) โดยใช้การวิจัยอนาคตแบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ พบว่าอนาคตที่เป็นไปได้ด้านการจัด การศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ มี 11 ด้าน คือ 1) ด้านความเสมอภาคของโอกาส ทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะมีรูปแบบการจัดการศึกษาสาหรับคนพิการ ผู้ทุพลภาพ ผู้ด้อยโอกาส ผู้มีความสามารถพิเศษ 2) ด้านคุณภาพมาตรฐานการศึกษา จะมีการจัดทาระบบการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในโรงเรียนและการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก 3) ด้านระบบการบริหารและ การจัดการศึกษา จะมีการยกฐานะกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเป็นสานักการศึกษาเพื่อ การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ 4) ด้านครูอาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาจะมีการวางแผน พัฒนาครูบุคลากรทางการศึกษา 5) ด้านหลักสูตรจะมีการจัดทาหลักสูตรทั้งระดับมัธยมศึกษาและ อาชีวศึกษา มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดทาวิจัยและพัฒนาหลักสูตร 6) ด้านกระบวนการจัดการ เรียนรู้จะมีการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตทั้งในระบบนอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่หลากหลาย สอดคล้องกับธรรมชาติวิชาและภูมิปัญญาท้องถิ่น 7) ด้านทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาจะมีการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมจากที่รัฐบาลจัดสรร และเปิดโอกาสให้โรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วม ในการนาเสนองบประมาณ 8) ด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา จะมีศูนย์เทคโนโลยีการผลิต การวิจัย และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในสถานศึกษา 9) การส่งเสริมด้านกีฬา นันทนาการและกิจกรรม เด็กและเยาวชน จะมีการจัดตั้งศูนย์นันทนาการและลานกีฬาเพื่อบริการนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน 10) การส่งเสริมอาชีพ จะมีการจัดทาหลักสูตรฝึกวิชาชีพระยะสั้นให้บริการแก่นักเรียนและประชาชนทั่วไป 11) ด้านการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น จะมีการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนเพื่อส่งเสริมให้ชุมชนและโรงเรียนจัดศูนย์การเรียนรู้ศาสนา ศิลปวัฒนธรรมจารีตประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่น

นิรมล ตู้จินดา (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง อนาคตภาพหลักสูตรพลเมือง ศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า (ช่วงระหว่างปี พ.ศ.2555 - พ.ศ.2565) พบว่า อนาคต ภาพหลักสูตรพลเมืองศึกษาในด้านปรัชญาของหลักสูตรเน้นการศึกษาเพื่อการดำรงชีวิตร่วมกันอย่างมีคุณภาพ ด้านคุณลักษณะผู้เรียนเป็นผู้มีจิตสำนึกในเกียรติและศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ มีเสรีภาพมีจิตสาธารณะ ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองที่มีวัฒนธรรมประชาธิปไตย ด้านรูปแบบและโครงสร้างหลักสูตร สร้างพลเมืองให้มีภาวะผู้นำ มีจิตสาธารณะต่อการแก้ปัญหาสังคม ด้านสาระการเรียนรู้จัดสาระการเรียนรู้ให้เหมาะสมแต่ละระดับชั้น เข้าใจ

การเมืองท้องถิ่น สภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม ด้านกิจกรรม การเรียนรู้เน้นจัดการศึกษาเรียนรู้รูปแบบโครงการโครงงานในระดับครอบครัว โรงเรียน สังคม ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จัดกิจกรรมเพื่อสังคมในรูปแบบการให้และอาสาช่วยเหลือสังคม ด้านสื่อที่สนับสนุนการเรียนรู้ มุ่งใช้ข่าว เหตุการณ์ สถานการณ์จริงของสังคม ด้านการวัดและประเมินผลจากการมีส่วนร่วม การปฏิบัติในชีวิตจริง การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อที่ทันสมัยทุกรูปแบบ และใช้เทคโนโลยีมาช่วยให้การประชาสัมพันธ์ข่าวสาร มีความรวดเร็ว ทั่วถึง ทันต่อสถานการณ์ เป็นข้อมูลเชิงบวก และสร้างแรงบันดาลใจ

สุทธิศักดิ์ นันทวิทย์ และสจีวรรณ ทรรพวสุ (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 การบริหารงานทั่วไป ประกอบด้วยการปฏิบัติงาน ตามแผนและมีการกำกับติดตามให้การปฏิบัติบรรลุตามตัวชี้วัดและเป้าหมายการจัดระบบบริหาร สถานศึกษาให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงและทันสมัยอีกทั้งเน้นให้เกิดสร้างสรรค์ นวัตกรรมใหม่ ให้มีคุณภาพที่ตอบสนองต่อสถานศึกษามีการจัดทำระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีที่ทันสมัย รวมการจัดอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมเอื้อต่อการจัดการเรียน และเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ธนกฤต สิทธิราช (2558) ได้ศึกษาอนาคตภาพการจัดการมัธยมศึกษาของ ประเทศไทยในสองทศวรรษหน้า ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัจจุบันการจัดการมัธยมศึกษาของไทย ในปัจจุบันที่มีปัญหามี 7 ด้าน ได้แก่ ด้านสาระเนื้อหาหลักสูตรในการศึกษา ด้านการบริหารการศึกษา ด้านครู ด้านสถานศึกษาและสภาพแวดล้อม ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอน และด้าน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน 2) อนาคตภาพการจัดการมัธยมศึกษาของประเทศไทยในสองทศวรรษหน้า ตามฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญสรุปว่า ด้านสาระเนื้อหาหลักสูตรจะเป็นไปตาม ความสนใจ ความรู้ความสามารถของนักเรียน โดยสาระการเรียนเป็นการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ระบบ ดิจิทัล ด้านการบริหารการศึกษาเป็นระบบที่ดี คำนึงถึงภาวะผู้นำที่ดี กล้าตัดสินใจ มีการกระจาย อำนาจเต็มรูปแบบให้สถานศึกษา ด้านครูผู้สอนมีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้ทางเทคโนโลยี ด้านสถานศึกษาและสภาพแวดล้อมทางกายภาพสวยงาม ร่มรื่น ด้านการจัดการเรียนการสอนจะทำให้ ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์มากขึ้น ด้านสื่อการสอนใช้สื่อการสอนทันสมัยในระบบดิจิทัล ผ่านสื่อการสอนระบบออนไลน์ ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน เป็นนักคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหาเองได้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ประสานความร่วมมือ และพัฒนาตนเองสู่การเป็นพลโลก ของนักเรียน

สมศรี เณรจาที และวัชรี ชูชาติ (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหาร สถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของรูปแบบการบริหาร สถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย การวางระบบการบริหารและพัฒนาองค์กรอย่างมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ โดยมีวิจัยเป็นฐานการบริหารจัดการทรัพยากรและงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียน มีสมรรถนะทางเทคโนโลยีและการสื่อสาร การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อบริหารจัดการทรัพยากรและงบประมาณ ส่วนรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งรูปแบบที่มีความเหมาะสม การวางระบบการบริหารและพัฒนาองค์กรอย่างมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ โดยมีวิจัยเป็นฐานการบริหารจัดการทรัพยากรและงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีสมรรถนะทางเทคโนโลยีและการสื่อสาร การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อบริหารจัดการทรัพยากร

ทนง ทองภูเบศร์ (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “อนาคตภาพของรูปแบบการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษาภายนอกระดับอุดมศึกษาในทศวรรษหน้า” ด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยกระบวนการวิจัยอนาคตเทคนิคการวิจัยแบบ EDFR มีแหล่งข้อมูลการวิจัยคือ ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 21 คน ผลการวิจัยพบว่า (1) ปรากฏการณ์และองค์ประกอบของ HEEQA model พบว่า HEEQA model ที่ดี คือ 1) ให้การรับรองว่าสถาบันอุดมศึกษาและหลักสูตรมีคุณภาพอย่างน้อยระดับต่ำสุดเพื่อปกป้องนักศึกษา 2) สนับสนุนให้มีการปรับปรุงทุกสถาบันอุดมศึกษาและหลักสูตร ทุกระดับและสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาวัฒนธรรมคุณภาพภายในของตนเอง 3) ปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ทั้งสองข้างต้นด้วยงบประมาณที่ เหมาะสม ซึ่งไม่ควรเกินกว่าผลประโยชน์โดยประมาณที่จะได้รับจากการปรับปรุงคุณภาพและองค์ประกอบของ HEEQA model แบ่งได้เป็น 6 องค์ประกอบหลัก คือ 1) กระบวนทัศน์ 2) กลยุทธ์ 3) เป้าหมาย 4) เกณฑ์ 5) กระบวนการ และ 6) ความเชื่อมั่น ส่วนแนวปฏิบัติที่ดีของ HEEQA model มี 5 ประการ คือ 1) ตรวจสอบกลยุทธ์ตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของสถาบันอุดมศึกษานั้น 2) มุ่งเน้นกระบวนการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษา มากกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ล่วงหน้า 3) เป็นการขับเคลื่อนโดยหน่วยงาน 4) เป็นรูปแบบที่เบาที่สุดและควรผลักดันให้ สถาบันอุดมศึกษาที่เกี่ยวข้องได้ทำการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษาด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ และ 5) ปรับให้เข้ากับประเภทของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศ (2) อนาคตภาพของ HEEQA model ในทศวรรษหน้า ประกอบด้วย 1) แนวคิด ของรูปแบบการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษาภายนอกระดับอุดมศึกษาในทศวรรษหน้า ประกอบด้วย การเปลี่ยนแปลง การขับเคลื่อน ความยืดหยุ่น ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และบทบาทผู้เรียน 2) องค์ประกอบของ HEEQA model ใน ทศวรรษหน้า ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ กระบวนทัศน์ เป้าหมาย มิติเกณฑ์ นวัตกรรมวิธีการ และความเชื่อมั่น 3) แนวโน้มของ HEEQA model ในทศวรรษหน้า และ 4) กระบวนการของ HEEQA model ในทศวรรษหน้า ซึ่งทุกองค์ประกอบต่างสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน นำไปสู่คุณภาพการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตเฉพาะบุคคล สำหรับอาชีพในโลกยุคใหม่ และ (3) ปัจจัยและเงื่อนไขของอนาคตภาพของ HEEQA model ในทศวรรษหน้า ประกอบด้วย 5 ประเด็น คือ 1) ความตระหนักต่อการเปลี่ยนแปลงของการศึกษา 2) วัฒนธรรมองค์กรคุณภาพ 3) คุณภาพ คุณธรรม วิธีคิดและทัศนคติของอาจารย์ 4) การบริหารคุณภาพการศึกษาอย่างมีส่วนร่วม และ 5) กระบวนการ

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบอนาคตภาพโดยใช้เทคนิค EDFR เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน 2565-2574 เป็นการวิจัยเชิงอนาคต (Future Research) ด้วยเทคนิค EDFR (Ethnographic Delphi Future Research) ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล
3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย
3.6 การนำเสนอข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

1) การทำการวิจัยระยะที่ 1 ประชากร คือ ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งประกอบไปด้วยผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน นักการศึกษาและนักวิชาการที่มีประสบการณ์โดยตรงในด้านการบริหารจัดการศึกษา นักวิชาการที่มีความรู้และประสบการณ์ในด้านการบริหารจัดการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญจากสถานศึกษาโรงเรียนปริยัติธรรมทั้งหมด 10 โรงเรียน โดยคัดเลือกจากผู้ที่มีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าขั้นชำนาญการพิเศษ หรือประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 10 ปี

2) การทำการวิจัยระยะที่ 2 ประชากร คือ ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งประกอบไปด้วยผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน นักการศึกษาและนักวิชาการที่มีประสบการณ์โดยตรงในด้านการบริหารจัดการศึกษา นักวิชาการที่มีความรู้และประสบการณ์ในด้านการบริหารจัดการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญจากสถานศึกษาโรงเรียนปริยัติธรรมทั้งหมด 10 โรงเรียน โดยคัดเลือกจากผู้ที่มีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าขั้นชำนาญการพิเศษ หรือประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 10 ปี

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

1) การทำวิจัยระยะที่ 1 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งประกอบไปด้วยผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน นักการศึกษาและนักวิชาการที่มีประสบการณ์โดยตรงในด้านการบริหารจัดการศึกษา นักวิชาการที่มีความรู้และประสบการณ์ในด้านการบริหารจัดการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญจากสถานศึกษาโรงเรียนปริยัติธรรมทั้งหมด 10 โรงเรียน โดยคัดเลือกจากผู้ที่มีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าขั้นชำนาญการพิเศษ หรือประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 10 ปี โดยสามารถตอบแบบสอบถามได้จนเสร็จสิ้นกระบวนการวิจัย และสามารถติดต่อได้สะดวก จำนวน 20 คน เพื่อให้มีความคลาดเคลื่อนน้อยที่สุด ซึ่งจะทำให้ผลการวิจัยเป็นที่ยอมรับตามแนวคิดของ Macmillan, Thomas T., (1971) ที่ได้เสนอผลการวิจัยเกี่ยวกับผู้เชี่ยวชาญที่เหมาะสมของกลุ่ม

ผู้เชี่ยวชาญว่าจำนวนผู้เชี่ยวชาญมากขึ้นอัตราความคลาดเคลื่อนจะลดน้อยลง โดยในการเลือกกลุ่มตัวอย่างนั้นต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 20 คน จะส่งผลให้ความคลาดเคลื่อนอยู่ที่ระดับ 0.01 ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อเลือกผู้เชี่ยวชาญ

2) การทำวิจัยระยะที่ 2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งประกอบไปด้วยผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน นักการศึกษาและนักวิชาการที่มีประสบการณ์โดยตรงในด้านการบริหารจัดการศึกษา นักวิชาการที่มีความรู้และประสบการณ์ในด้านการบริหารจัดการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญจากสถานศึกษาโรงเรียนปริยัติธรรมทั้งหมด 10 โรงเรียน โดยคัดเลือกจากผู้ที่มีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าขั้นชำนาญการพิเศษ หรือประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 10 ปี โดยสามารถตอบแบบสอบถามได้จนเสร็จสิ้นกระบวนการวิจัย และสามารถติดต่อได้สะดวก จำนวน 20 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 การสร้างเครื่องมือการวิจัย การสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัยเรื่อง รูปแบบอนาคตภาพโดยใช้เทคนิค EDFR เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน 2565-2574 ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิจัยทั้ง 2 ระยะดังนี้

1) การวิจัยระยะที่ 1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Semi-Structure Interview)

2) การวิจัยระยะที่ 2 แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า

3.2.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1) การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยระยะที่ 1 ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Semi-Structure Interview) โดยมีขั้นตอนดังนี้

(1) ร่างแบบสัมภาษณ์

(2) นำร่างแบบสัมภาษณ์ดังกล่าวไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบ

(3) ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

(4) สร้างแบบสัมภาษณ์ที่สมบูรณ์

2) การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในระยะที่ 2 ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ มีขั้นตอนดังนี้

(1) สร้างร่างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่าจากข้อค้นพบที่ได้ทำการศึกษา

(2) นำร่างแบบสอบถามดังกล่าวไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบ

(3) ปรับปรุงแบบสอบถามตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

(4) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เพื่อหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระ และโครงสร้างของคำถามตลอดจนภาษาที่ใช้ และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม และวัตถุประสงค์ (Item – Objective Congruence Index : IOC) โดยได้ค่า IOC ตั้งแต่ 1.00 หมายความว่าแบบสอบถามมีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์

(5) ปรับปรุงแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) แก่ผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนบ้านห้วยต้มชัยยะวงศาอุปถัมภ์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 20 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.865

(6) สร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่าที่สมบูรณ์

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากการใช้แบบสัมภาษณ์มีโครงสร้าง แบบสอบถามทั้งปลายเปิดและแบบมาตราส่วน โดยการสอบถามผู้เชี่ยวชาญตามวิธีการ EDFR เนื่องจากเทคนิคดังกล่าวมีความสอดคล้องกับหัวข้อในการวิจัย ซึ่งเป็นการสอบถามถึงรูปแบบอนาคตภาพการพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน ที่ต้องการข้อมูลความคิดเห็นหลาย ๆ ด้านจากความรู้ ทักษะและประสบการณ์ของผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิในการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม เพื่อหาข้อสรุปและรูปแบบของความเป็นไปได้ในอนาคตของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูนในระยะ 5 ปีต่อจากนี้ (2565-2569) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. การวิจัยระยะที่ 1 การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับรูปแบบอนาคตภาพเพื่อการพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

1) สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด จำนวน 20 ท่าน

2) นำข้อมูลที่ได้มาดำเนินการถอดเสียงการสัมภาษณ์

3) นำข้อมูลที่ได้จากการถอดเสียงสัมภาษณ์มาวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล จัดแบ่งประเภทของข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

4) นำข้อมูลมาใช้ในการจัดทำแบบสอบถามในการวิจัยระยะที่ 2

2. การวิจัยระยะที่ 2 การสอบถามผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับรูปแบบอนาคตภาพเพื่อการพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า โดยมีขั้นตอนดังนี้

1) นำแบบสอบถามให้กับผู้เชี่ยวชาญที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด จำนวน 20 ท่าน เพื่อสอบถามความเป็นไปได้ ความสอดคล้อง และความพึงประสงค์ของรูปแบบแต่ละหัวข้อ

2) นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยพิจารณาเลือกรูปแบบที่เป็นไปได้ในระดับมากขึ้นไป ซึ่งรูปแบบดังกล่าวมีคุณสมบัติ คือ เป็นรูปแบบที่มีค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และเป็นรูปแบบที่มีความสอดคล้องกันของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 นอกจากนี้จะต้องเป็นรูปแบบที่พึงประสงค์ซึ่งมีค่าร้อยละของผู้เชี่ยวชาญแสดงการสนับสนุน ตั้งแต่ร้อยละ 85 ขึ้นไป

3) สรุปข้อมูล

4) ดำเนินการสอบถามผู้เชี่ยวชาญครั้งที่ 2 เพื่อยืนยันคำตอบ

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.4.1 การวิจัยระยะที่ 1 การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับรูปแบบอนาคตภาพเพื่อการพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน (พ.ศ.2565-2569) โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

1) ถอดข้อความจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

2) นำสรุปการถอดข้อความเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญยืนยันหรือแก้ไขข้อความ

3) วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลและจัดแบ่งประเภทของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อมาสร้างแบบสอบถามในการวิจัยในระยะที่ 2

3.4.2 การวิจัยระยะที่ 2 การสอบถามผู้เชี่ยวชาญถึงความเป็นไปได้ ความสอดคล้อง และความพึงประสงค์ของรูปแบบในแต่ละหัวข้อโดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า แปลผลตามเกณฑ์ค่าคะแนนกลาง (Mid-Point) ดังนี้

รอบที่ 1

(1) นำข้อมูลจากแบบสอบถามมาประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อหาค่ามัธยฐาน (Median) ฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) เป็นรายข้อ

(2) เลือกรูปแบบที่เป็นไปได้ในระดับมากขึ้นไป โดยรูปแบบดังกล่าวมีคุณสมบัติ คือ รูปแบบที่มีค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และเป็นรูปแบบที่มีความสอดคล้องกันของความเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 นอกจากนี้จะต้องเป็นรูปแบบที่พึงประสงค์ซึ่งมีค่าร้อยละของผู้เชี่ยวชาญแสดงการสนับสนุน ตั้งแต่ร้อยละ 85 ขึ้นไป

รอบที่ 2

(1) ภายหลังการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มาบันทึกในแบบสอบถาม เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อยืนยันและแก้ไขคำตอบ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามรอบที่ 2 มาประมวลผล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อหาค่ามัธยฐาน (Median) ฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) เป็นรายข้อ

(2) เลือกรูปแบบที่เป็นไปได้ในระดับมากขึ้นไป โดยรูปแบบดังกล่าวมีคุณสมบัติ คือ รูปแบบที่มีค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และเป็นรูปแบบที่มีความสอดคล้องกันของความเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 นอกจากนี้จะต้องเป็นรูปแบบที่พึงประสงค์ซึ่งมีค่าร้อยละของผู้เชี่ยวชาญแสดงการสนับสนุน ตั้งแต่ร้อยละ 85 ขึ้นไป

ค่ามัธยฐาน

ค่ามัธยฐาน 4.51 - 5.00 หมายถึง แนวโน้มนั้นมีความเป็นไปได้มากที่สุด

ค่ามัธยฐาน 3.51 - 4.50 หมายถึง แนวโน้มนั้นมีความเป็นไปได้มาก

ค่ามัธยฐาน 2.51 - 3.50 หมายถึง แนวโน้มนั้นมีความเป็นไปได้ปานกลาง

ค่ามัธยฐาน 1.51 - 2.50 หมายถึง แนวโน้มนั้นมีความเป็นไปได้น้อย

ค่ามัธยฐาน 1.01 - 1.50 หมายถึง แนวโน้มนั้นมีความเป็นไปได้น้อยที่สุด

(3) สรุปข้อมูล

(4) นำรูปแบบย่อยที่มีคุณสมบัติข้างต้นแต่ละแนวโน้มหลักมาเขียนเป็นภาพอนาคต

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.5.1 การวิจัยระยะที่ 2 ใช้สถิติ คือ ค่ามัธยฐาน (Median) ฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) เป็นรายข้อ เพื่อพิจารณาเลือกรูปแบบที่เป็นไปได้ในระดับมากขึ้นไป โดยรูปแบบดังกล่าวมีคุณสมบัติคือ รูปแบบที่มีค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และเป็นรูปแบบที่มีความสอดคล้องกันของความเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 นอกจากนี้จะต้องเป็นรูปแบบที่พึงประสงค์ซึ่งมีค่าร้อยละ 85 ขึ้นไป

3.5.2 การวิจัยระยะที่ 2 รอบที่ 2 ใช้สถิติ คือ ค่ามัธยฐาน (Median) ฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) เป็นรายข้อ เพื่อพิจารณาเลือกรูปแบบที่เป็นไปได้ในระดับมากขึ้นไป โดยรูปแบบดังกล่าวมีคุณสมบัติคือ รูปแบบที่มีค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และเป็นรูปแบบที่มีความสอดคล้องกันของความเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 นอกจากนี้จะต้องเป็นรูปแบบที่พึงประสงค์ซึ่งมีค่าร้อยละ 85 ขึ้นไป

3.6 การนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาที่เรียบร้อยแล้ว ได้นำเสนอผลการวิเคราะห์แบบตาราง และแบบบรรยายขยายความตามแนวคิดและข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ การนำเสนอรายงานในวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 5 บท คือ

บทที่ 1 เกี่ยวกับบทนำ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 วิธีดำเนินการ

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 5 บทสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้นำข้อมูลการวิจัยได้ทำเป็นบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัยต่อไป

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบอนาคตภาพโดยใช้เทคนิค EDFR เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน 2565-2574 เป็นการวิจัยเชิงอนาคต (Future Research) ด้วยเทคนิค EDFR (Ethnographic Delphi Future Research) ซึ่งมีผลการวิจัยดังนี้

4.1 สภาพกการบริหารสถานศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน

4.2 รูปแบบอนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน

4.3 แนวโน้มการพัฒนารูปแบบอนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน

4.1 สภาพการบริหารสถานศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน

จากการศึกษาเกี่ยวกับสภาพการบริหารสถานศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน เป็นการเก็บข้อมูลในประเด็นการบริหารกิจกรรมทุกประเภทในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา การปรับปรุง กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน หลักสูตร และรวมถึงการพัฒนาครูเพื่อนำผลแห่งการพัฒนาทั้งหลายทั้งปวงนั้นมาเอื้ออำนวยและปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพดีมากยิ่งขึ้น ซึ่งผลจากการเก็บข้อมูลได้พบประเด็นสำคัญดังนี้

4.1.1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ขั้นตอนแรกในกระบวนการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน ซึ่งการจัดการหลักสูตรมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาทุกระบบ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องศึกษาความหมายหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร และหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อนำมาปรับใช้ให้เข้ากับบริบทของโรงเรียนพระปริยัติธรรม โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุความคาดหวังของหลักสูตร นำไปสู่การเสริมสร้างการศึกษาของไทยมีคุณภาพ ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการพบประเด็นสำคัญดังนี้

1) ความเข้าใจในการจัดการหลักสูตร การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาบริหารโดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามีส่วนร่วมคิด ร่วมทำทุกขั้นตอน สร้างความตระหนักแก่คณะครูในโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การประชุมสร้างความเข้าใจการจัดทำหลักสูตรทั้งในโรงเรียน ร่วมประชุมประจำเดือนหมู่บ้านในเขตบริการ การประชาสัมพันธ์และกระจายข่าวสาร จัดทำเอกสารเผยแพร่ เป็นต้น ซึ่งการเข้าใจระเบียบในการจัดการหลักสูตรจะช่วยให้สามารถจัดหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังที่ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ว่า

“...ต้องเข้าใจถึงหลักสูตรขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเพื่อการพัฒนาหลักสูตรเป็นการนำของการศึกษาขั้นพื้นฐานมาใช้และรวมกับหลักสูตรด้านปริยัติธรรมแผนกสามัญ...” (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

จะเห็นได้ว่าความเข้าใจเป็นพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องตามหลักสูตรขั้นพื้นฐานและบริบทของพื้นที่ สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลอีกท่านที่ได้กล่าวไว้ว่า

“...ได้มีการพัฒนาเป็นระบบมากขึ้นได้โดยอาศัยปัจจัยหลายด้านทั้งด้านบุคลากรและผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรที่กำหนดไว้...” (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

ดังนั้นปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรก็คือการทำความเข้าใจกับหลักในการจัดหลักสูตรที่เป็นไปตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการและเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่

2) พัฒนาการของสถานศึกษา การบริหารสถานศึกษาในบริบทการบริหารงานด้านวิชาการเป็นการมุ่งให้ความสำคัญในการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อให้มีความรู้ ทักษะที่เหมาะสมในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันหรือเพื่อการนำไปใช้ในการศึกษาต่อตามความสนใจของแต่ละคน ซึ่งจะเห็นได้ว่าโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูนได้มีการพัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสมต่อสถานการณ์ปัจจุบันที่มีความสอดคล้องต่อบริบทของสังคม ดังที่ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ว่า

“...โรงเรียนมีการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาทุกปีการศึกษาเพื่อให้ทันต่อโลกทันต่อเหตุการณ์ ตามสภาพจริง และตามบริบทของโรงเรียน...” (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

จะเห็นได้ว่าการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนพระปริยัติธรรมมุ่งเน้นการพัฒนาที่ควบคู่ไปกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมเพื่อให้ผู้เรียนได้รู้เท่าทันต่อภาวะโลกาภิวัฒน์ที่เกิดขึ้น

การพัฒนาหลักสูตรที่จะต้องปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสภาวะของสังคม ไม่ใช่เพียงเท่านั้นยังต้องคำนึงถึงระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการที่กำหนดมาเพื่อเป็นมาตรฐานในการจัดการศึกษาในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ว่า

“...การจัดหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางและเพิ่มรายวิชาเพิ่มเติม...” (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

จะเห็นได้ว่านอกจากการจัดหลักสูตรตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการแล้วก็ได้มีการเพิ่มเติมรายวิชาที่เหมาะสมตามบริบทพื้นที่ของสถานศึกษาและความสนใจของผู้เรียน ทั้งนี้การพัฒนาหลักสูตรและเพิ่มเติมรายวิชาต้องอยู่บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมจากหลายภาคส่วนเพื่อเป็นการพิจารณาหลักสูตรที่มีความครอบคลุมต่อการพัฒนาความรู้และทักษะที่จำเป็นของผู้เรียนอย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลที่ได้กล่าวไว้ว่า

“...การวางแผนพัฒนาหลักสูตรโดยการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน โดยเน้นการมีส่วนร่วมและผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขวางแผนเพื่อพัฒนาต่อไป...” (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

การมีส่วนร่วมจึงเปรียบเสมือนการตรวจสอบและประเมินร่วมกันถึงเป้าหมายในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้เกิดประโยชน์กับผู้เรียนมากที่สุดอันจะส่งผลให้เกิดประสิทธิผลของหลักสูตรตามมานั่นเอง

3) อัตลักษณ์ของสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูนยึดตามหลักเกณฑ์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการที่เป็นมาตรฐานในกำหนดเป้าหมายหลักของการพัฒนาหลักสูตรที่ทุกโรงเรียนนำมาปฏิบัติ ดังที่ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ว่า

“...หลักสูตรของโรงเรียนปริยัติธรรมแผนกสามัญ ยึดหลักของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาพื้นฐานโดยตรง แต่เพิ่มเติมในส่วนหลักสูตรเฉพาะ เช่นวิชาภาษาบาลี วิชาที่เกี่ยวข้องกับทางพระพุทธศาสนาเป็นต้น...” (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

“...ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาพื้นฐาน พ.ศ.2551 และหลักสูตรพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา...” (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

จะเห็นได้ว่าการพัฒนาหลักสูตรส่วนหนึ่งต้องคำนึงถึงอัตลักษณ์หรือความเฉพาะที่เป็นบริบทของสถานศึกษา อย่างโรงเรียนพระปริยัติธรรมที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านความรู้ทางโลกและความรู้ทาง พระพุทธศาสนที่เป็นเป้าหมายในการจัดหลักสูตรของโรงเรียนพระปริยัติธรรม ซึ่งสอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลอีกท่านหนึ่งที่ได้กล่าวไว้ว่า

“...การจัดหลักสูตรตามโครงสร้างหลักหลักสูตรแกนกลางและจัดเพิ่มรายวิชาเพิ่มเติมตามจุดเน้นของโรงเรียน...” (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

การดำเนินการด้านวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมมุ่งพัฒนาความรู้และทักษะควบคู่ไปกับการปลูกฝังคุณธรรมที่เป็นหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาไปพร้อมกัน จะเห็นได้จากที่ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ว่า

“...การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 และหลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาวิชาพระพุทธศาสนา วิชาภาษาบาล พุทธ ธรรม และวิชาวินัย...” (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

แต่ทั้งนี้ความเป็นอัตลักษณ์ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมที่มีการเรียนการสอนหลักวิชาการและหลักพระพุทธศาสนา ย่อมเกิดอุปสรรคในการจัดหลักสูตรให้บูรณาการกันและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ จึงต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ดังที่ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ว่า

“...ด้านการพัฒนาหลักสูตรยังไม่เป็นที่ชัดเจนในส่วนของพระปริยัติเพราะต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงไปตามหน่วยงานต้นสังกัด...” (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

4) การบูรณาการหลักสูตร การจัดหลักสูตรที่มีการเชื่อมโยงสาระสำคัญของวิชาที่สัมพันธ์กันมาผสมผสานจนเกิดเป็นเนื้อหาใหม่ที่เป็นองค์รวม และสอดคล้องกับสภาพจริง ช่วยให้ผู้เรียนได้ เรียนรู้อย่างมีความหมาย ดังที่ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ว่า

"...โรงเรียนจัดการเรียนวิชาสามัญศึกษา ควบคู่วิชานักธรรมและภาษาบาลีโดยมีการพัฒนา และบูรณาการหลักสูตรทั้ง 2 ให้แก่ผู้เรียน..." (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

ซึ่งโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูนได้มีการกำหนดการบูรณาการหลักสูตรขั้นพื้นฐานกับการเชื่อมโยงหลักสูตรการสอนทางพระพุทธศาสนาควบคู่ไปด้วย สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลอีกท่านที่ได้กล่าวไว้ว่า

"...โรงเรียนได้จัดการเรียนการสอนวิชาสามัญศึกษา วิชานักธรรม บาลี มีการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้..." (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

ทั้งนี้การพัฒนาหลักสูตรต้องยึดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเชื่อมโยงกับสถานการณ์ปัจจุบันด้วยมุมมองทางพระพุทธศาสนาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทั้งความรู้และคุณธรรมตามเป้าหมายหลักของโรงเรียนพระปริยัติธรรม สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลที่ได้กล่าวไว้ว่า

"...จัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา พัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้เป็นศาสนทายาทที่ดี สมบูรณ์ทั้งกายจิตใจ สติปัญญา มีความควบคู่คุณธรรม โดยให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง..." (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

สรุปได้ว่าสภาพการบริหารสถานศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูนในด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญ 4 ประการ คือ 1) ความเข้าใจในการจัดการหลักสูตรคือสร้างความเข้าใจการจัดทำหลักสูตรทั้งในโรงเรียนและชุมชนในเขตบริการ 2) พัฒนาการของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับกฎระเบียบของต้นสังกัดและการเปลี่ยนแปลงของสังคมเป็นตัวกำหนดแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร 3) อัตลักษณ์ของสถานศึกษาที่เป็นการบริหารสถานศึกษาด้วยลักษณะเฉพาะตัวที่นอกจากต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของต้นสังกัดยังได้มีการกำหนดเป้าหมายในการบริหารของตนเองด้วย เพื่อให้ตอบโจทย์ของการพัฒนาหลักสูตรตามบริบทของพื้นที่ 4) การบูรณาการหลักสูตรเป็นการจัดหลักสูตรที่มีการเชื่อมโยงสาระสำคัญของวิชาโดยกำหนดการบูรณาการหลักสูตรขั้นพื้นฐานกับการเชื่อมโยงหลักสูตรการสอนทางพระพุทธศาสนา

4.1.2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

การบริหารสถานศึกษาในด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่เป็นการออกแบบกิจกรรมและวิธีการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน การพัฒนาการเรียนรู้และการพัฒนานักเรียนเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญในการจัดกระบวนการให้ผู้เรียนเข้าสู่มาตรฐานและได้รับการพัฒนาตนเองอย่างเหมาะสม กระบวนการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนกล่าวคือเป็นผู้กระตุ้นส่งเสริมสนับสนุนจัดสิ่ง

เร้าและจัดกิจกรรมให้ผู้เรียน เกิดการพัฒนาให้เต็มตามศักยภาพ ความสามารถ ความถนัด และความสนใจของแต่ละบุคคล การพัฒนากระบวนการเรียนรู้มีแนวทางเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้านทั้งทางความประพฤติ จิตใจ และปัญญา ซึ่งองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้มีดังนี้

1) เสริมสร้างบุคลากรเด่น การจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษานอกจากจะมุ่งเน้นเรื่องการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรมและแผนกบาลีแล้ว ยังมุ่งเน้นด้านการศึกษาวิชาสามัญที่เป็นพื้นฐานจำเป็นสำหรับการเรียนรู้ของบุคคลทั่ว ๆ ไปด้วย การพัฒนากระบวนการเรียนรู้สิ่งหนึ่งที่สำคัญคือการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และทักษะที่เหมาะสมในการสร้างการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ว่า

“...การจัดส่งครูเข้ารับการอบรมตามสาขาวิชาที่ตนสอนแล้วนำมาปรับปรุงพัฒนา...” (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

เป็นการเน้นสร้างความเข้าใจในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่ช่วยเพิ่มศักยภาพให้กับผู้เรียน ซึ่งผู้ให้ข้อมูลอีกท่านก็ได้ให้ข้อมูลที่สอดคล้องกันไว้ว่า

“...ครูเข้ารับอบรมนำความรู้มาบูรณาการการสอนนักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง...” (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

เรียกได้ว่าเป็นการพัฒนาครูให้มีทักษะที่โดดเด่นในการสร้างการเรียนรู้เพื่อสื่อสารต่อผู้เรียนให้เกิดความรู้และทักษะได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้อีกสิ่งที่สำคัญคือการกำหนดแนวทางการสร้างกิจกรรมที่มีความหลากหลายน่าสนใจอันจะเป็นสิ่งกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากที่จะเข้ามาเรียนรู้ สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลที่ได้กล่าวไว้ว่า

“...มีการวางแผนในการกำหนดและการดำเนินการที่วางไว้การจัดกิจกรรมเน้นผู้เรียนและบุคลากรมีความหลากหลาย...” (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

2) เน้นการมีส่วนร่วม การจัดการศึกษาให้เกิดผลดีมีประสิทธิภาพต้องอาศัยกระบวนการนำกระบวนการมีส่วนร่วมมาใช้ ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ก็ได้มีการกล่าวถึงการมีส่วนร่วมไว้ กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่อาศัยกระบวนการที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิดอย่างสร้างสรรค์และเข้ากับ บริบทของโลกที่ได้เปลี่ยนแปลง การเตรียมนักเรียนให้มีสมรรถนะการทำงานและอาชีพ พร้อมทันต่อการเปลี่ยนแปลง ดังที่ผู้ให้ข้อมูลกล่าวไว้ว่า

“...จัดกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นหลักสำคัญ...” (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

เป็นการดำเนินการตามหลักการจัดหลักสูตรขั้นพื้นฐานที่ควบคู่ไปกับวิธีการที่ผู้เรียนสามารถร่วมออกแบบได้ ช่วยให้ผู้เรียนได้เกิดความสนใจและผู้สอนก็สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลอีกท่านที่ได้กล่าวไว้ว่า

"...จัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน โดยนักเรียนมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติจริงด้วยกระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย..." (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

เป็นส่วนหนึ่งของการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลอีกท่านที่กล่าวไว้ว่า

"...เน้นครูและนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้ควบคู่กันไปด้วย..." (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

เรียกได้ว่าเป็นการสร้างกลไกลในการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียนผ่านการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน ทำให้เกิดการคิดร่วมกัน อีกทั้งยังเป็นการออกแบบออกแบบกิจกรรมที่มีความหลากหลายทำให้ผู้เรียนรู้สึกสนใจกับสิ่งใหม่ ๆ ดังผู้ให้ข้อมูลท่าหนึ่งได้กล่าวไว้ว่า

"...กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันจะเน้นลงมือปฏิบัติจริงด้วยกระบวนการและวิธีการหลากหลาย..." (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

3) พร้อมด้วยสิ่งแวดล้อมที่ดี การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ในชั้นเรียนเป็นวิธีการดำเนินการให้ชั้นเรียนได้อยู่ในสภาพความพร้อมที่จะดำเนินการเรียนการสอนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างแท้จริง ตามเป้าหมายในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมที่ใช้สำหรับการดำเนินชีวิตโดยสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นปัจจัยสำคัญของการเรียนการสอน และหมายความรวมถึงผู้เรียนมีความสุขในขณะที่อยู่ในชั้นเรียน ดังที่ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ว่า

"...ครูช่วยจัดบรรยากาศและสื่อการเรียนรู้ให้มีความน่าสนใจมากขึ้น..." (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่ดีนั้นปฏิเสธไม่ได้เลยว่าส่วนหนึ่งมาจากบรรยากาศที่เหมาะสมกับการเรียนรู้สที่เป็นแรงจูงใจที่สำคัญให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและต้องการร่วมเรียนรู้ สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลอีกท่านที่กล่าวไว้ว่า

"...การจัดการบริหารชั้นเรียนจึงเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนและร่วมกิจกรรมต่าง ๆ..." (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

4) มีการแนะนำอย่างเหมาะสม ส่วนสำคัญในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เป็นการสร้างประสบการณ์ผ่านการปฏิบัติแล้วทบทวนผลการปฏิบัตินำไปสู่การหาแนวทางพัฒนาทักษะตนเองให้เหมาะสมที่จะทำให้เกิดการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศเป็นกระบวนการที่สำคัญในการมุ่งให้คำแนะนำ และความช่วยเหลือแก่ครูผู้สอนในการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ให้เกิดผลดีต่อการเรียนรู้และพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน ดังที่ผู้ให้ข้อมูลที่กล่าวไว้ว่า

"...การพัฒนากระบวนการเรียนรู้มีการวางแผน แต่ยังไม่มีความหลากหลาย ควรมีการนิเทศการเรียนการสอนแนะนำกระบวนการเรียนรู้ให้มากขึ้น..." (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

ถือได้ว่าการให้คำแนะนำเป็นกระบวนการหนึ่งที่ทำให้เกิดการทบทวนและแลกเปลี่ยนเพื่อให้เกิดการพัฒนาวิธีการใหม่ ๆ ในการเรียนรู้ ดังนั้นผู้สอนจะต้องหมั่นพัฒนาศักยภาพเพื่อการถ่ายทอดประสบการณ์และแนะนำผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม ดังที่ผู้ให้ข้อมูลกล่าวไว้ว่า

"...โรงเรียนส่งเสริมให้มีการพัฒนา อบรม สัมมนา และศึกษาเพิ่มเติมในด้านการจัดการเรียนรู้ของครูและบุคลากร ส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อการแนะแนวให้ผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม ผ่านการใช้สื่อ การเรียนรู้จากสถานที่จริงเป็นต้น..." (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

สรุปได้ว่าการบริหารสถานศึกษาในด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้มีแนวทางเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้านทั้งทางความประพฤติ จิตใจ และปัญญา ซึ่งองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้มีดังนี้ เสริมสร้างบุคลากรเด่นเป็นการพัฒนาครูให้มีทักษะที่โดดเด่นในการสร้างการเรียนรู้เพื่อสื่อสารต่อผู้เรียนให้เกิดความรู้และทักษะได้อย่างเหมาะสม เน้นการมีส่วนร่วมเป็นการสร้างกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่อาศัยกระบวนการที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง พร้อมด้วยสิ่งแวดล้อมที่ดีเป็นการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ในชั้นเรียนเป็นวิธีการดำเนินการให้ชั้นเรียนได้อยู่ในสภาพความพร้อมที่จะดำเนินการเรียนการสอนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีการแนะนำอย่างเหมาะสมเป็นกระบวนการหนึ่งที่ทำให้เกิดการทบทวนและแลกเปลี่ยนเพื่อให้เกิดการพัฒนาวิธีการใหม่ ๆ ในการเรียนรู้

4.1.3. การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอน

สถานศึกษาต้องจัดให้มีการวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องทำเพื่อจะได้ทราบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในครั้งนั้น ๆ ประสบผลสำเร็จหรือไม่ และได้ผลเป็นอย่างไร ในปัจจุบันการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกับการวัดประเมินผลเป็นสิ่งที่ทำควบคู่กันไปเพื่อที่จะได้เห็นพัฒนาการหรือความก้าวหน้าของผู้เรียนได้ตลอดเวลา การวัดและประเมินผล ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอน ครูผู้สอนควรจัดและประเมินผลผู้เรียนให้ครบทุกด้าน ทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ และเจตคติหรือ คุณธรรม จริยธรรม ในการวัดและประเมินผล ครูผู้สอนอาจใช้วิธีการวัดและประเมินผลโดยการประเมินการปฏิบัติ ซึ่งผู้เรียนต้องปฏิบัติพฤติกรรมให้สมบูรณ์ ตามที่ผู้ประเมินต้องการจะวัด หรือใช้วิธีการประเมินตามสภาพจริง ซึ่งปัจจัยสำคัญในการการวัดผลและประเมินผลมีดังนี้

1) ยึดตามหลักความจริง การประเมินตามสภาพจริงซึ่งเป็นการประเมินผลที่นอกจากผู้เรียนจะต้องปฏิบัติพฤติกรรมให้สมบูรณ์ตามที่ผู้ประเมินต้องการแล้ว พฤติกรรมนั้นจะต้องเป็นพฤติกรรมที่สำคัญ จำเป็นต่อชีวิตประจำวัน และเป็นจริงตามสภาพของชีวิต

"...การวัดผลประเมินผล วัดตามสภาพจริง และมีวิธีการที่หลากหลาย เพราะผู้เรียนมีขีดความสามารถต่างกัน..." (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

ในการประเมินผลมีวิธีให้เลือกมากมายวิธีครูผู้สอนสามารถเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสม และผลที่ได้จะเป็นตัวชี้วัดสำคัญทำให้เห็นถึงความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน

"...มีการวางแผนกำหนดรูปแบบการวัดผลประเมินผลและมีการวัดผลให้สอดคล้องกับผู้เรียน มีการส่งเสริมการพัฒนาบุคลากร ด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน..." (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

กระบวนการสังเกตและการรวบรวมข้อมูลจากสิ่งที่ผู้เรียนปฏิบัติ นำมาประเมินผลตามสภาพจริงเน้นการประเมินทักษะการคิดจากการเรียนรู้

2) ดำเนินการตามกฎระเบียบ โรงเรียนพระปริยัติธรรมเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีอายุในเกณฑ์ตามพระราชบัญญัติและตามนโยบายของรัฐ สถานศึกษาในฐานะผู้รับผิดชอบจัดการศึกษา จะต้องจัดทำหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการเรียนของสถานศึกษา เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกัน และเป็นไปในมาตรฐานเดียวกัน ดังที่ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่ 3 และ 8 ได้กล่าวไว้ว่า

"...ดำเนินการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ..." (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

ซึ่งการวัดผลและประเมินผลเป็นขั้นตอนในการดำเนินการบริหารสถานศึกษาตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการและหลักสูตรของสถานศึกษา สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลที่ได้กล่าวไว้ว่า

"...การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียนยังต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ระเบียบของกระทรวงศึกษาธการว่าด้วยหลักสูตรปริยัติสามัญศึกษา..." (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

การวัดผลและประเมินผลเป็นเกณฑ์ในการชี้วัดคุณภาพในการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาโดยมีการวัดผลและประเมินผลอยู่ 4 ระดับ ตามที่ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ว่า

"...การวัดผลประเมินผลมี 4 ระดับ การประเมินผลในชั้นเรียน การประเมินผลระดับสถานศึกษา ประเมินผลระดับเขตการศึกษา ประเมินผลระดับชาติ โดยใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลตามมาตราฐาน ตัวชี้วัดโดยการจัดสอบใช้ข้อสอบวัดผลและเทียบโอนตามหลักกลุ่มสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษาเป็นเกณฑ์การเทียบโอน..." (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

การวัดผลและประเมินผลจะใช้เกณฑ์การให้คะแนนเป็นตัวชี้วัดหลักสูตรแล้วนำข้อมูลมาเรียบเรียงตามประเภทเพื่อทำการชี้แจงต่อหน่วยงานต้นสังกัดต่อไป สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลที่กล่าวไว้ว่า

"...มีการจัดคะแนนตามแผนและหลักสูตรใหม่หัวหน้าฝ่ายวัดผลประเมินผลเก็บคะแนนเพื่อใช้ในการนำไปลงในเอกสารประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ปพ.) ต่าง ๆ..." (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

การวัดผลประเมินผลการเรียนเป็นมาตรการหนึ่งที่จะช่วยให้ได้มาซึ่งข้อมูลมาพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร เพื่อความเข้าใจตรงกันและมีแนวทางปฏิบัติ ในเรื่องการประเมินผลการเรียนไปในทิศทางเดียวกันและสอดคล้องกับหลักสูตรของสถานศึกษา ดังที่ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ว่า

"...โรงเรียนมีเกณฑ์การวัดผลประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนมีเอกสารหลักฐานการประเมินผลการเรียนโดยมีการจัดทำให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา..." (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

สรุปได้ว่าการบริหารสถานศึกษาในด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนเป็นการแสดงผลของกิจกรรมเรียนรู้โดยการสังเกตจากพฤติกรรมของผู้เรียน การประเมินตามสภาพจริงเป็นการประเมินที่ผูกโยงกับการจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ที่ใกล้เคียงกับสถานการณ์ที่ผู้เรียนอาจได้พบจริงในชีวิตประจำวัน ซึ่งปัจจัยสำคัญในการการวัดผลและประเมินผลมีดังนี้ 1) ยึดตามหลักความจริงเป็นการสังเกตและการรวบรวมข้อมูลจากสิ่งที่ผู้เรียนปฏิบัติ นำมาประเมินผลตามสภาพจริงเน้นการประเมินทักษะการคิดจากการเรียนรู้ 2) ดำเนินการตามกฎระเบียบเป็นเกณฑ์ในการชี้วัดคุณภาพในการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาโดยมีการวัดผลและประเมินผลอยู่ 4 ระดับคือ การประเมินผลในชั้นเรียน การประเมินผลระดับสถานศึกษา ประเมินผลระดับเขตการศึกษา ประเมินผลระดับชาติ

4.1.4 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้สอนจะต้องทำการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พร้อม ๆ ไปกับการผลิตและการใช้สื่อการเรียนรู้ วิเคราะห์กิจกรรมการเรียนรู้ว่าจะต้องใช้สื่อการเรียนรู้ประเภทใดที่ช่วยสร้างความเข้าใจได้ง่ายยิ่งขึ้น โดยเน้นกิจกรรมที่ผ่านกระบวนการที่ผู้เรียนต้องลงมือค้นหาคำตอบ ทำความเข้าใจด้วยตนเอง หรือสะท้อนการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งการจะพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีที่ดีได้นั้นจะต้องหมั่นประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนรู้ ทั้งการออกแบบด้านเนื้อหา ด้านการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อ และด้านประเมินผล และสุดท้ายเป็นตัวชี้วัดสำคัญคือการประเมินความสามารถของผู้เรียนที่ประเมินได้จากการกระทำที่แสดงออกโดยตรงจากการทำงานด้านต่าง ๆ จากสภาพจริงหรือใกล้เคียงกับสภาพจริง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแก้ปัญหาผ่านการปฏิบัติงานจริง ซึ่งจากการศึกษาการบริหารสถานศึกษาในด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษามีประเด็นสำคัญดังนี้

1) การสนับสนุนเทคโนโลยีในการเรียนรู้ร่วมกัน ปัจจุบันสื่อเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือสำคัญอีกรูปแบบหนึ่ง ที่ช่วยให้ผู้สอนสามารถจัดการเรียนการสอนได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อเป็นการพัฒนาผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น การนำเทคโนโลยีมาบูรณาการร่วมกับการจัดการเรียนการสอนจึงเป็นสิ่งสำคัญ และมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการเปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้ใช้ความสามารถของตนเองในการเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ อีกทั้งยังกระตุ้นความสนใจในการเรียนได้มากขึ้นจากการใช้เทคโนโลยีในการสร้างสื่อให้มีความหลากหลาย โรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูนก็ได้มีการมุ่งเน้นในการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างการเรียนรู้ให้กับบุคลากรและผู้เรียน จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ว่า

“...ส่งเสริมครูให้จัดการเรียนการสอนที่ใช้สื่อนวัตกรรมด้วยเทคโนโลยีเข้ามามบทบาทในการสอน ตลอดถึงให้ครูเน้นผู้เรียนให้สร้างสื่อนวัตกรรมทางเทคโนโลยีด้วย...” (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

ภาครัฐได้ให้การสนับสนุนการจัดหาสื่อและเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอนตามกรอบระเบียบงบประมาณ บางครั้งงบประมาณไม่เพียงพอก็จะต้องมีการดำเนินการตามงบประมาณที่ได้มาอย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลที่ได้กล่าวว่า

“...มีการดำเนินการจัดหาสื่อใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาตามงบประมาณที่ได้รับ...” (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

การนำเครื่องมือเทคโนโลยีมาสนับสนุนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นดังที่ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ว่า

“...โรงเรียนใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนและสื่อการเรียนการสอนตามสาระวิชาที่ครูสร้างขึ้นมาเป็นสื่อการเรียนรู้...” (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

“...กิจกรรมการเรียนรู้ทุกระดับชั้น พระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาจึงนำมาใช้ได้เป็นบางกรณีเช่นการใช้โปรเจคเตอร์ คอมพิวเตอร์ช่วยการสอน...” (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

นอกจากการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสอนแล้วก็ยังนำมาใช้ในการค้นหาข้อมูลของผู้เรียนและการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติการตามรรายวิชาอีกด้วย ดังที่ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ว่า

“...โรงเรียนจัดให้มีเครื่องมือและสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อใช้จัดการเรียนทุกระดับชั้น...” (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

มีการพัฒนาห้องเรียนศิลปะ วิทยาศาสตร์ ห้องเรียนอัจฉริยะและกำลังปรับปรุงห้องสมุดเพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้อีกส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนโดยให้นวัตกรรมใหม่เข้ามาช่วย ซึ่งสรุปได้ว่าการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลา

ทุกสถานที่ส่งเสริมการเรียนรู้อิสระของผู้เรียน ฝึกให้ผู้เรียนคิดเป็นและสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง มีพื้นที่ในการแสดงความคิดเห็น และเตรียมนักเรียนให้พร้อม

2) สร้างสื่อการสอนที่เป็นนวัตกรรม ปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในสังคมอยู่ตลอดเวลา จึงมีความจำเป็นที่คนเราต้องคิดประดิษฐ์สิ่งใหม่ ๆ ขึ้นมา เพื่อตอบสนองความเปลี่ยนแปลงนั้น ๆ ทำให้เกิดความสะดวกสบายในการดำรงชีวิต เช่นเดียวกันกับการศึกษาในโรงเรียนที่ได้มีการนำนวัตกรรมมาใช้จัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนเพื่อปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ดังที่ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวถึงสภาพปัญหาของโรงเรียนปริยัติธรรมไว้ว่า

“...การพัฒนาด้านสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีของโรงเรียนพระปริยัติธรรมยังไม่ค่อยมีความพร้อมของอุปกรณ์การเรียนการสอนยังไม่ค่อยมีประสิทธิภาพ และมีการพัฒนาเท่าที่ควร...” (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

แต่ก็ยังมีการดำเนินการตามเป้าหมายของหลักสูตรและแต่ละรายวิชาที่มีการออกแบบอย่างเหมาะสมจากผู้สอน ดังที่ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ว่า

“...ครูทุกวิชามีการจัดทำสื่อการสอนของตนเองตามความถนัดตลอดจนการนำเอาสื่อนวัตกรรมใหม่ ๆ มาช่วยสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนการนำไปใช้ในชีวิตจริง...” (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

บทบาทของสื่อการเรียนการสอนในบทเรียนเป็นตัวกลางที่ช่วยในการให้ข้อมูลความรู้หรือสิ่งบอกกล่าวแก่ผู้เรียน แต่การใช้สื่อการเรียนการสอนให้ได้ผลนั้น ต้องตรงกับจุดประสงค์เนื้อหาและกิจกรรมของบทเรียน ดังที่ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ว่า

“...การพัฒนาสื่อที่เป็นนวัตกรรมโดยสอดคล้องกับเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียน...” (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

นอกจากการพัฒนาตัวผู้เรียนแล้วยังมีการพัฒนาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันสอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลที่กล่าวไว้ว่า

“...ตามที่กำหนดจากสถานศึกษา ในการใช้สื่อนวัตกรรมใหม่ในการเรียนการสอนให้สอดคล้องกันกับสมัยใหม่...” (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

ทั้งนี้ผู้สอนแต่ละรายวิชาก็ได้นำสื่อนวัตกรรมมาใช้มากขึ้นเพื่อให้ทันต่อยุคสมัยของผู้เรียน ดังที่มีผู้ให้ข้อมูลกล่าวไว้ว่า

“...โรงเรียนได้จัดสร้างแบบทดสอบตามรายวิชาทุกกลุ่มสาระวิชา ได้มีการใช้สื่อนวัตกรรมใหม่นำมามีส่วนร่วมในการเรียนการสอนมากขึ้นปรับตามยุคสมัยใหม่...” (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

สื่อการเรียนรู้เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ได้บรรลุตามจุดหมายของหลักสูตร บทบาทในการพัฒนาสื่อการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่สถานศึกษา จะต้องดำเนินการด้วยเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรของสถานศึกษา

3) การส่งเสริมประสบการณ์ด้านเทคโนโลยี การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้จัดการเรียนการสอนจึงมีจุดหมายที่จะปรับปรุง หรือเพิ่มประสิทธิภาพให้กับระบบการเรียนการสอน การเรียนรู้เทคโนโลยีที่อยู่ในหลักสูตรมีไว้เพื่อการจัดการเรียนการสอนที่จะทำให้เกิดการบูรณาการของสาระต่าง ๆ เทคโนโลยีสารสนเทศที่นำมาใช้สำหรับการเรียนการสอน เป็นการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่หลายอย่าง สอนด้วยสื่ออุปกรณ์ที่ทันสมัย ห้องเรียนสมัยใหม่ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริงดังที่ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ว่า

“...การเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติและการนำเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้ด้วย...” (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

“...วิเคราะห์วัตถุประสงค์ เนื้อหา เพื่อออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ว่าจะต้องใช้สื่อประเภทไหน จัดเตรียมสื่อนำไปใช้ในกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติร่วมกัน และประเมินผลการใช้สื่อ...” (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

การนำเทคโนโลยีมาใช้ต้องนำมาใช้โดยการ บูรณาการกับเครื่องมืออื่น ๆ ในลักษณะของการเป็นสภาพ แวดล้อมการเรียนรู้และใช้เป็นสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

สรุปได้ว่าการบริหารสถานศึกษาในด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาเป็นการที่ผู้สอนจะต้องทำการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พร้อม ๆ ไปกับการผลิตและการใช้สื่อการเรียนรู้ ซึ่งจากการศึกษาการบริหารสถานศึกษาในด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูนพบประเด็นสำคัญดังนี้ 1) การสนับสนุนเทคโนโลยีในการเรียนรู้ร่วมกันเป็นการนำเทคโนโลยีมาบูรณาการร่วมกับการจัดการเรียนการสอน 2) สร้างสื่อการสอนที่เป็นนวัตกรรมเป็นการนำนวัตกรรมมาใช้จัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนเพื่อปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน 3) การส่งเสริมประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีเป็นการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติและการนำเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้ด้วย

4.1.5. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการมีการปฏิรูประบบการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษา โดยมีการปรับปรุงมาตรฐานและประเด็นพิจารณาให้สะท้อนถึงคุณภาพอย่างแท้จริง กำหนดเกณฑ์และรายการประเมินแบบองค์รวม ในการประเมินที่มีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาบนพื้นฐานบริบทของสถานศึกษา แนวทางการพัฒนาระบบการประกัน คุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และกรณีศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบและแนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้เข้มแข็ง ซึ่งจากการศึกษาการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาพบประเด็นดังนี้

1) ดำเนินการตามระเบียบสถานศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการดำเนินงานตามภารกิจของสถานศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม โดยรวมว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพ ผ่านการติดตามตรวจสอบ

เพื่อควบคุมคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้สถานศึกษาต้องมีการประเมินคุณภาพการศึกษา เพื่อรวบรวมข้อมูล ผลการดำเนินงานที่สะท้อนคุณภาพของผู้เรียนและกระบวนการบริหารและ การจัดการ และนำผลไปเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังที่ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ว่า

"...ส่วนใหญ่เป็นการตามที่กำหนดโดยกระทรวงศึกษาธิการให้มีการประกันคุณภาพทั้งภายในและภายนอกของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด..." (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

ในส่วนของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หลังจากสถานศึกษา ดำเนินการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยบุคลากรภายในสถานศึกษาที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลอีกท่านที่กล่าวไว้ว่า

"...โรงเรียนได้จัดทำประกันคุณภาพภายใน แต่งตั้งคณะครูทำการงานของตน และลงประเมินผลร่วมกัน..." (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

ทั้งนี้ทุกสถานศึกษาต้องพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการศึกษาปกติของสถานศึกษา ดังที่ผู้ให้ข้อมูลกล่าวไว้ว่า

"...มีการประเมินตนเองทุกปีการศึกษา นำผลมาปรับปรุงและพัฒนาปีการศึกษาต่อไป..." (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

หลักการประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของทุกคนในสถานศึกษาที่ต้องรับผิดชอบ และร่วมลงมือดำเนินการทุกขั้นตอนของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2) ระบบประเมินคุณภาพที่มีมาตรฐาน มีการปรับปรุงข้อกำหนด หรือมาตรฐานการศึกษาที่ใช้เป็นเป้าหมายและแนวทางในการจัดการศึกษา ให้สอดคล้องครอบคลุมกับภาระหน้าที่ในการจัดการศึกษาตามปกติของ สถานศึกษา ประกอบด้วยมาตรฐานด้านคุณภาพของผู้เรียน มาตรฐานด้านกระบวนการบริหารและการจัดการและมาตรฐานด้านการจัดการเรียนการสอน ซึ่งการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในของโรงเรียนพระปริยัติในจังหวัดลำพูนยังคงพบปัญหา ซึ่งผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ว่า

"...การพัฒนาทางคุณภาพภายในยังไม่ครอบคลุมและเหมาะสมกับนโยบาย ขาดการทำข้อมูลมาศึกษา วิเคราะห์วางแผนพัฒนา..." (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

ได้มีการกำหนดแนวทางในการประเมินคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมดังที่ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ว่า

"...พัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ควรมีการประเมินตามรูปแบบแผนงานจริง..." (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

ระบบการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาและการประเมินภายนอก กล่าวคือใน ระบบการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา มีการนำแนวคิดและกระบวนการ ประเมินแนวใหม่ที่สามารถสะท้อนคุณภาพสถานศึกษาได้ตรงตามความเป็นจริง สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลที่ได้กล่าวไว้ว่า

"...การประกันคุณภาพในสถานศึกษา จัดทำมาตรฐานตัวชี้วัดตามบริบทของสถานศึกษาเป็นไปตามระบบหลักเกณฑ์และวิธีการกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้กำหนดประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาจัดทำ SAR รายงานต้นสังกัดประจำทุกปีการศึกษา..." (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

"...มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตราฐานการศึกษา และดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้จัดให้มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพภายใน ติดตามผการดำเนินในการเพื่อพัฒนาสถานศึกษา และจัดส่งรายงานประเมินตนเองให้หน่วยงานต้นสังกัด..." (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

เน้นให้ความสำคัญของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และการประเมินคุณภาพภายนอกตามมาตรฐานของสถานศึกษา ดังที่ผู้ให้ข้อมูลกล่าวไว้ว่า

"...การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นไปตามกระบวนการที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด สถานศึกษามีความตระหนักและมีการพัฒนาอย่างตอเนื่องพลักดันสถานศึกษา ให้มีมาตรฐานและคุณภาพ..." (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

3) เรียนรู้จากบทเรียนที่เกิดขึ้น การตรวจสอบและยืนยันผลการประเมินภายในและการให้ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อการพัฒนาอย่างตรงประเด็น เพื่อเพิ่มโอกาสในการใช้ประโยชน์จากการประเมินเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ดังที่ผู้ให้ข้อมูลกล่าวไว้ว่า

"...มีคณะกรรมการจัดทำรวมถึงคุณครูทุกรูป/คน ร่วมกันจัดทำระบบประกันคุณภาพรวมถึงได้รับการอบรม แนะแนว นิเทศและติดตามกับโรงเรียนต่าง ๆ ภายในกลุ่ม..." (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

ทั้งนี้การประเมินคุณภาพการศึกษาจะมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้นจะต้องขึ้นอยู่กับการเรียนรู้ข้อผิดพลาดและปัญหาที่เกิดขึ้นตามสภาพความเป็นจริงมาเป็นบทเรียนเพื่อพัฒนาในปีถัดไปให้ดีขึ้น สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลอีกท่านที่ได้กล่าวไว้ว่า

"...การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ควรประเมินความสภาพจริง และสิ่งสำคัญคือการมาประชุมร่วมกันสรุปจุดเด่นจุดด้อย ปัญหาและอุปสรรคเป็นต้น เพื่อแก้ไขและพัฒนาโรงเรียน..." (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

สรุปได้ว่าการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นการจัดการระบบการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษาโดยมีการปรับปรุงมาตรฐาน จากการศึกษาพบประเด็นดังนี้ 1) ดำเนินการตามระเบียบสถานศึกษาเป็นการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการดำเนินงานตามภารกิจของสถานศึกษา 2) ระบบประเมินคุณภาพที่มีมาตรฐานเป็นการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มีมาตรฐานด้านการจัดการเรียนการสอน 3) เรียนรู้จากบทเรียนที่เกิดขึ้นเป็นการเรียนรู้ข้อผิดพลาดและปัญหาที่เกิดขึ้นตามสภาพความเป็นจริงมาเป็นบทเรียนเพื่อพัฒนาในปีถัดไปให้ดีขึ้น

4.2 รูปแบบอนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน

จากการศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน มีการจัดกิจกรรมยกระดับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีกระบวนการเรียนการสอนที่ เน้นการจัดการเรียนรู้แบบที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นักเรียนได้เรียนรู้จากวิธีการที่ หลากหลาย เน้นทักษะในการอ่าน การเขียน และการคิดคำนวณ โดยภาพรวมการบริหารจัดการหลักสูตรให้สอดคล้องความต้องการของผู้เรียนจัดทำระบบสารสนเทศการจัดประเมินผลเพื่อตรวจสอบและพัฒนาจัดหาแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกมาใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน ซึ่งรูปแบบในอนาคตในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูนประกอบไปด้วยปัจจัยสำคัญดังนี้

4.2.1. ด้านการวางแผนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

การวางแผนการพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างหนึ่งของการพัฒนาหลักสูตรที่จะทำให้หลักสูตรเกิดความสมบูรณ์ ดังนั้นก่อนที่จะพัฒนาหลักสูตรนักพัฒนาหลักสูตรจะต้องกำหนดแผนการพัฒนาหลักสูตร การวางแผนจัดทำหลักสูตรจึงมีการกำหนดบุคคลที่มีหน้าที่วางแผนจัดทำหลักสูตรต้องร่วมกันจัดทำแผนและจัดทำหลักสูตรตามขั้นตอนอย่างละเอียด การกำหนดแผนการเรียนการสอนในหลักสูตรจะช่วยให้ทราบระดับของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม ทั้งยังสามารถกำหนดสื่อการเรียนการสอนการประเมินผลเพื่อให้เหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ทั้งรายกลุ่ม และรายบุคคล การพัฒนาหลักสูตรเป็นสิ่งที่นักศึกษาต้องดำเนินการอยู่เสมอและจะกระทำทุกครั้งเมื่อสังคมมีสิ่งหนึ่งสิ่งใดเปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปโดยเฉพาะสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปนั้นจะทำให้ผู้เรียนได้เพิ่มพูนประสบการณ์ขึ้นมาใหม่และพร้อมที่จะนำประสบการณ์และความรู้ที่เกิดขึ้นมานั้นไปพัฒนาตนเองและสังคมต่อไป จากการศึกษารูปแบบอนาคตภาพด้านการวางแผนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาพบประเด็นสำคัญดังนี้

1.1 การเชื่อมโยงความร่วมมือทุกระดับโดยกำหนดแผนในการส่งเสริมความเข้มแข็งของเครือข่ายการศึกษาเพื่อร่วมพัฒนาหลักสูตร ต้องให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและการใช้หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ต้องมีการร่วมมือกันหลายฝ่ายเพื่อให้ผลงานออกมาตรงเป้าหมาย ได้แก่ นักบริหารหลักสูตร นักวิชาการ ครู อาจารย์ ศึกษานิเทศก์ นักบริหาร บุคคลภายนอกที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับหลักสูตร เป็นต้น ซึ่งการวางแผนเพื่อพัฒนาจำเป็น

อย่างยิ่งที่จะต้องสร้างการมีส่วนร่วมทุกระดับในการเข้ามามีบทบาทกับหลักสูตรเพื่อการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาที่เป็นไปตามบริบทของสถานศึกษาและชุมชน ดังที่ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ว่า

"...ต้องมีความร่วมมือกันกับทางเขตพื้นที่การศึกษาพระปริยัติธรรมตลอดถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน และเขตพื้นที่ของการประถมศึกษาในจังหวัด..." (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

ความร่วมมือจึงเปรียบเสมือนเครื่องมือที่ช่วยให้เกิดการขับเคลื่อนหลักสูตรไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลที่ได้กล่าวว่า

"...ควรมีการร่วมมือกันในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีหน่วยงานต้นสังกัดที่มีความชัดเจนในการกำหนดหลักสูตรเพื่อเป็นไปในทิศทางเดียวกัน..." (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

การวางแผนพัฒนาหลักสูตรจึงไม่สามารถจัดทำได้โดยปราศจากการมีส่วนร่วมจากหลายฝ่าย เนื่องจากการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรมีเป้าหมายเพื่อตอบโจทย์ความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษาและชุมชน ดังที่ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวว่า

"...การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาควรมีการวางแผนโดยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ให้มีความเหมาะสมกับความต้องการ..." (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

"...ควรมีการสร้างภาคีเครือข่ายการจัดทำ การพัฒนา การส่งเสริม การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรสถานศึกษารวมกับหน่วยงานหรือองค์กรเกี่ยวกับการศึกษาเพื่อเป็นการพัฒนาหลักสูตรที่ยั่งยืนเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน..." (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

2) การกำหนดเป้าหมายหลักสูตรที่ชัดเจนเป็นไปตามหลักสูตรแกนกลางศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อให้เขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานระดับท้องถิ่นและสถานศึกษาทุกสังกัดที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการพัฒนาหลักสูตร และจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีคุณภาพด้านความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับใช้เป็นเครื่องมือในการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง และแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งการวางแผนในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ตรงกันจะต้องมีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนเพื่อเป็นกรอบในการยึดถือและปฏิบัติ ดังที่ผู้ให้ข้อมูลกล่าวไว้ว่า

"...การพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนพระปริยัติธรรมควรมีความชัดเจนมากกว่านี้..." (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

โรงเรียนพระปริยัติธรรมได้ดำเนินการพัฒนาผู้เรียนด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้วยวิธีการที่หลากหลายเป็นไปตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาและบริบทของโรงเรียน สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลที่กล่าวไว้ว่า

"...จัดให้มีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง..." (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

ซึ่งกระบวนการในการกำหนดเป้าหมายของหลักสูตรจะต้องยึดหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐานเป็นกรอบเพื่อนำมากำหนดหลักสูตรของสถานศึกษา สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลอีกท่านที่กล่าวว่า

"...การวางแผนการวิเคราะห์และวิธีการนำมาใช้ควรใช้ควบคู่กับหลักสูตรแกนกลางไปด้วยและให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน..." (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

3) การวางแผนการเรียนรู้ที่ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบันและการปลูกฝังความรับผิดชอบต่อสังคม การจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 นั้น เป็นสิ่งที่ผู้สอนต้องตระหนักเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลกและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การพัฒนาหลักสูตรเป็นหลักการในการกำหนดกระบวนการหรือวิธีการที่ผู้สอนนำมาใช้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเกิดการพัฒนาตนในทุก ๆ ด้านอย่างเต็มศักยภาพ การจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาเพื่อพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้เรียน จึงเป็นแนวทางหนึ่งที่มุ่งพัฒนาพฤติกรรมให้ผู้เรียนตระหนักในสิทธิเสรีภาพ และหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี จึงจำเป็นอย่างยิ่งในการกำหนดหลักสูตรที่มีแผนในการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน ดังที่ผู้ให้ข้อมูลกล่าวไว้ว่า

"...จัดให้มีการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาวะความต้องการในปัจจุบัน..." (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

ทุกสิ่งที่อยู่รอบตัวเราเป็นแหล่งการเรียนรู้ได้ทั้งสิ้น การเรียนรู้จึงเกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ โรงเรียนที่มีฐานะรับผิดชอบโดยตรงในการจัดการศึกษาจึงต้องสร้างหรือจัดหาแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายขึ้นในโรงเรียน

"...ควรมีการจัดทำหลักสูตรให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในทศวรรษที่ 21 เน้นทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของนักเรียนในฐานะการเป็นพลเมืองโลก..." (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

หลักสูตรการศึกษาต้องมีลักษณะหลากหลายมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียนให้เหมาะสมตามสาระของหลักสูตรทั้งที่เป็นวิชาการและวิชาชีพ รวมไปถึงหน้าที่ของพลเมืองที่ดีที่แสดงถึงนคุณธรรมในตัวเอง ดังที่ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ว่า

“...ต้องมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีทั้งด้านความรู้ ความคิดความสามารถ ความดี และความรับผิดชอบต่อสังคม...” (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

“...มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ และความรับผิดชอบต่อสังคม...” (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

การวิเคราะห์เชื่อมโยงข้อมูลภูมิปัญญาและแหล่งเรียนรู้ในชุมชนมาบูรณาการการจัดกระบวนการทางการศึกษาการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลที่กล่าวว่า

“...ควรมีการบูรณาการให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและผู้เรียน ชุมชน สภาพแวดล้อม ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้รอบด้าน...” (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

สรุปการศึกษารูปแบบในอนาคตในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูนด้านการวางแผนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า การเชื่อมโยงความร่วมมือทุกระดับโดยกำหนดแผนในการส่งเสริมความเข้มแข็งของเครือข่ายการศึกษาเพื่อร่วมพัฒนาหลักสูตร ต้องให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและการใช้หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่น การกำหนดเป้าหมายหลักสูตรที่ชัดเจนเป็นไปตามหลักสูตรแกนกลางศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการวางแผนการวิเคราะห์และวิธีการนำมาใช้ควรใช้ควบคู่กับหลักสูตรแกนกลางไปด้วยและให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน การวางแผนการเรียนรู้ที่ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบันและการปลูกฝังความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นการมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถและความรับผิดชอบต่อสังคม

4.2.2. ด้านการนำหลักสูตรมาสร้างกระบวนการเรียนรู้

การนำหลักสูตรไปใช้เป็นขั้นตอนสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ ในการนำหลักสูตรไปสู่โรงเรียนและจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร การทำความเข้าใจและให้ความสำคัญกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาอย่างชัดเจนและถูกต้องถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยจะต้องมุ่งเน้นการพัฒนาผู้สอนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับหลักสูตรใหม่ เมื่อผู้สอนเข้าใจหลักสูตรอย่างดีย่อมจะทำให้การศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรเป็นไปโดยง่าย สามารถปรับประยุกต์ให้เหมาะสมกับสภาพที่เป็นจริงในห้องเรียนได้ ดังนั้นจึงต้องเตรียมผู้สอนให้มีความพร้อมทั้งความรู้และทักษะในการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเหมาะสม จากการศึกษารูปแบบในอนาคตในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูนด้านการนำหลักสูตรมาสร้างกระบวนการเรียนรู้พบประเด็นสำคัญดังนี้

1) การสร้างความรู้ ความเข้าใจในการนำหลักสูตรไปใช้เป็นกระบวนการที่สำคัญที่จะทำให้หลักสูตรที่สร้างขึ้นบรรลุผลตามจุดหมาย การนำหลักสูตรไปใช้จึงมีความสำคัญที่บุคคลผู้เกี่ยวข้องในการนำหลักสูตรไปใช้จะต้องทำความเข้าใจกับวิธีการขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อให้ความสามารถนำหลักสูตรไปใช้อย่างมีประสิทธิผลสูงสุด ดังที่ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ว่า

“...คณะผู้บริหารชี้แจงให้กับครูใช้หลักสูตรแกนกลางมาผสมผสานกับหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อสร้างความตระหนักและกระบวนการเรียนรู้...” (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

จะเห็นได้ว่ากลไกสำคัญในการขับเคลื่อหลักสูตรคือคนที่นำหลักสูตรไปใช้ที่จะต้องเข้าใจเป้าหมายหลักของหลักสูตรเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลที่กล่าวไว้ว่า

“...หลักสูตรต้องลงสู่การปฏิบัติของครู คือครูต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่กระบวนการการจัดการเรียนการสอน...” (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

ซึ่งนอกเหนือจากเป้าหมายของหลักสูตรก็ยังมีการนำมาใช้ที่จะต้องอยู่ในกรอบการปฏิบัติที่ยึดถือร่วมกัน

“...การนำหลักสูตรมาสร้างหรือนำมาใช้กับการเรียนรู้ควรมีทิศทางเดียวกันเพื่อให้มีการนำไปใช้ให้เกิดผลบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้...” (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

ดังนั้นการทำความเข้าใจในหลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้คนที่เป็นกลไกขับเคลื่อนให้เกิดการสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเพื่อบรรลุเป้าหมายของหลักสูตร

2) การพัฒนาองค์ความรู้ด้านการวิจัยให้บุคลากรเพื่อพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียน การพัฒนาการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จได้นั้นต้องอาศัยกระบวนการบริหาร การนิเทศ และกระบวนการเรียนการสอนที่มีความสอดคล้องกัน ผู้สอนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นพื้นฐาน เพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญของการทำวิจัยในชั้นเรียนที่จะนำมาเป็นฐานข้อมูลในการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน อนาคตของการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาคือ

“...ส่งเสริมให้ครูมีความสามารถในการทำวิจัย เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ระดับการศึกษา...” (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

“...สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูมีความสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ระดับการศึกษา...” (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

3) การออกแบบกิจกรรมที่หลากหลายและเข้าใจง่ายเพื่อสร้างแรงกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ การจัดการเรียนการสอนโดยคำนึงการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งผลทำให้ความหมายของการสอนเปลี่ยนแปลงไปจากการถ่ายทอด ความรู้ปรับเปลี่ยนเป็นการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างตื่นตัว การสอนที่จัดเนื้อหาและกิจกรรมที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิตที่เหมาะสมกับความสนใจของผู้เรียน เป็นการสอนที่ให้ผู้เรียนได้คิดค้นคว้าหาความรู้และลงมือปฏิบัติจริงทุกขั้นตอน ดังที่ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ว่า

“...มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนแต่ละบุคคลและมีความหลากหลาย ควรมีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลเป็นการมีส่วนร่วมละนำผลมาปรับปรุงแก้ไขวางแผนเพื่อพัฒนาต่อไป...” (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

“...ยึดหลักนำหลักสูตรมาสร้างกระบวนการเรียนการสอนโดยมีเป้าหมายในการพัฒนาศักยภาพผู้เรียน...” (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

การออกแบบกิจกรรมจะต้องมีความน่าสนใจทันสมัยและสามารถเข้าใจได้ง่าย ดังที่ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ว่า

“...ควรจัดให้มีความกระชับและเข้าถึงผู้เรียนได้ทุกระดับ...” (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

การนำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุดโดยการออกแบบกิจกรรมที่มีความเหมาะสมกับสภาพสังคมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมือง ดังที่ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ว่า

“...จัดนำหลักสูตรให้เหมาะสมกับความต้องการและกระบวนการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพมากที่สุด...” (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

“...จัดให้เหมาะสมกับความต้องการและปรับให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงตามสภาพสังคม...” (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

ขั้นตอนสุดท้ายในการจัดกระบวนการเรียนรู้คือการถอดบทเรียนเพื่อทบทวนผลของกิจกรรม ซึ่งจะนำมาเป็นบทเรียนในการกำหนดหลักสูตรร่วมกันของโรงเรียนพระปริยัติในจังหวัดลำพูน ดังที่ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ว่า

“...การถอดบทเรียนหลักสูตรสู่กระบวนการ การจัดการเรียนรู้จะต้องมีความทัดเทียมโดยการแบ่งบันเทคนิควิธีการ วัสดุอุปกรณ์บุคลากรร่วมกัน...” (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

4) การบูรณาการหลักการเรียนรู้ทางวิชาการและหลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์อย่างเหมาะสม การจัดการศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงกับกระแสความเปลี่ยนแปลงของสังคมมีความจำเป็นอย่างการจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูที่มีคุณภาพย่อมส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการฝึกฝน และเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการเรียนรู้บนวิถีชีวิตของสังคมไทยที่มุ่งเนในการปลูกฝังการปฏิบัติตนให้อยู่ในศีลธรรม และสำนึกในคุณธรรมจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของพลเมือง การบูรณาการหลักสูตรทางวิชาการและหลักพุทธธรรมจึงเป็นวิธีการสำคัญในการสร้างความรู้ควบคู่คุณธรรม ดังที่ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ว่า

“...ควรนำหลักสูตรวิชาสามัญกับหลักสูตรแผนกธรรม-บาลีมาบูรณาการร่วมกันให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น...” (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

การเรียนรู้แบบใฝ่รู้ ถือได้ว่าเป็นการเรียนรู้ที่ต้องการกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองผ่านการจัดการตนเองให้ความรู้และช่วยพัฒนาเพื่อนร่วมชั้นซึ่งจะก่อให้เกิดการสร้างสรรค์พัฒนาความรู้ความเข้าใจและทักษะที่หลากหลาย สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลที่กล่าวไว้ว่า

"...จัดการเรียนรู้ที่เน้นสร้างทักษะใหม่ ๆ ให้สอดคล้องกับสภาพสังคมของยุคให้สำคัญกับทักษะด้านสารสนเทศ การสื่อสารในการดำรงชีวิต..." (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

การเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะความคิดอย่างมีประสิทธิภาพช่วยให้ผู้เรียนวิเคราะห์สังเคราะห์และประเมินข้อมูลในสถานการณ์ใหม่ได้ดีเพื่อนำมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้ ดังที่ผู้ให้ข้อมูลกล่าวไว้ว่า

"...ควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ศึกษาได้ด้วยตนเองได้มากที่สุด และนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้..." (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

สรุปการศึกษารูปแบบในอนาคตในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูนด้านการนำหลักสูตรมาสร้างกระบวนการเรียนรู้มีดังนี้ การสร้างความรู้ความเข้าใจในการนำหลักสูตรไปใช้เป็นกระบวนการที่สำคัญที่จะทำให้หลักสูตรที่สร้างขึ้นบรรลุผลตามจุดหมายจะช่วยให้คนที่เป็นกลไกขับเคลื่อนให้เกิดการสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเพื่อบรรลุเป้าหมายของหลักสูตร การพัฒนาองค์ความรู้ด้านการวิจัยให้บุคลากรเพื่อพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเป็นการส่งเสริมให้ครูมีความสามารถในการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ระดับการศึกษา การออกแบบกิจกรรมที่หลากหลายและเข้าใจง่ายเพื่อสร้างแรงกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจเป็นการนำหลักสูตรให้เหมาะสมกับความต้องการและกระบวนการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพมากที่สุด และสุดท้ายคือการบูรณาการหลักการเรียนรู้ทางวิชาการและหลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์อย่างเหมาะสม

4.2.3. ด้านการวัดผล ประเมินผลการบริหารงานวิชาการ

การดำเนินการวัดและประเมินผลการศึกษาทำให้ผู้บริหาร ครูและ บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติตาม หลักการและขั้นตอนการบริหารการดำเนินการวัดและประเมินผลการศึกษาสามารถปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนได้อย่างเป็นรูปธรรม การวิเคราะห์ผลหลังจากที่ได้ข้อมูลจากการวัดแลประเมินผล รวมทั้งการนำผลจากการวัดและประเมินมาใช้ปรับปรุงและพัฒนาผู้เรียนเป็นวิธีการส่งผลให้ผู้บริหาร ครูและบุคลากรได้เข้าใจประเด็นและลำดับความสำคัญของการดำเนินด้านการบริหารหลักสูตร ซึ่งอนาคตการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในด้านการวัดผลและประเมินผลพบประเด็นสำคัญดังนี้

1) การใช้เทคโนโลยีเข้ามาใช้ให้มากขึ้นเพื่อความสะดวก รวดเร็วในการวัดผลและประเมินผล เทคโนโลยีในปัจจุบันมีความก้าวหน้าค่อนข้างมากที่ใกล้ตัวของผู้เรียนที่สุดเห็นจะหนีไม่พ้นโทรศัพท์มือถือที่เป็นสมาร์ทโฟนทั้งหลาย ซึ่งปฏิเสธไม่ได้ว่านักเรียนในปัจจุบันแทบทุกคนจะมีโทรศัพท์มือถือเป็นอุปกรณ์ขั้นพื้นฐานที่จำเป็น นอกจากการนำเทคโนโลยีมาใช้ในกระบวนการจัดการ

เรียนรู้แล้ว เรายังสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในกระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ซึ่งช่วยให้ครูสามารถประเมินผล การเรียนรู้ได้สะดวก รวดเร็ว ลดเวลา ดังที่ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ว่า

"...การวัดผลประเมินผลในอนาคตอาจมีเทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้องการบริหารจัดการตามยุคสมัยที่เปลี่ยนไป..." (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

อีกทั้งยังสามารถนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาและแก้ไข ข้อบกพร่องในการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ทันที โดยการสนับสนุนให้มี

"...การนำเทคโนโลยีมาร่วมใช้ในการวัดผล ประเมินลการบริหารงานวิชาการให้มากขึ้น..." (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นกระบวนการเก็บรวบรวม ตรวจสอบ ตีความผลการเรียนรู้ และพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน โดยการใช้ช่องทางออนไลน์เพื่อให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว ดังที่ผู้ให้ข้อมูลกล่าวไว้ว่า

"...นำเทคโนโลยีมาใช้ให้เข้ากับยุคสมัยปัจจุบันในการบริหารงานวิชาการ ควรใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ในการวัดผลประเมินผล..." (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

2) การเพิ่มประสิทธิภาพในการวัดผลและประเมินผลที่ครอบคลุมทั้งความรู้ ทักษะและคุณธรรม การเพิ่มประสิทธิภาพให้กับการวัดผลประเมินผลเริ่มจากการที่ผู้สอนจำเป็นต้องมีเครื่องมือวัดที่ หลากหลาย ใช้เทคนิคการประเมินเพื่อการเรียนรู้ผ่านการตั้งคำถาม การสังเกต การบันทึกการเรียนรู้ การประเมินตนเองและการประเมินโดยสมาชิก ซึ่งการเพิ่มประสิทธิภาพในการประเมินผลจากพฤติกรรมของผู้เรียนที่ครอบคลุมทั้งด้านความรู้และคุณธรรม ดังที่ผู้ให้ข้อมูลกล่าวไว้ว่า

"...การประเมินผลการเรียนรู้ เมื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียนมีความก้าวหน้าทั้งด้านความรู้ทักษะกระบวนการ คุณธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์..." (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

ในแต่ละรายวิชาก็มีวิธีการประเมินที่มีความเฉพาะตามการออกแบบของผู้สอน

"...ครูส่วนหลักสูตรรายวิชาส่งแผนการจัดการเรียนรู้ รวมถึงงานวิจัยในชั้นเรียนของคณะครูที่ส่งงานตลอดแต่ละภาคเรียน..." (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

ซึ่งข้อมูลจากการประเมินผลนำไปใช้ในการสร้างกิจกรรมที่ตอบโจทย์ต่อการพัฒนาผู้เรียน

"...ครูผู้สอนมีการประเมินในรายวิชาเพื่อค้นหาแนวทางจัดกิจกรรมการเรียนรู้และวิธีแก้ปัญหาให้เหมาะสมได้..." (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

การประเมินเพื่อการเรียนรู้จึงเป็นการรวบรวมข้อมูลที่มีการวางแผนและการคิดอย่างรอบคอบเพื่อให้ได้สารสนเทศจากผู้เรียนอย่างสมบูรณ์เพียงพอที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้เข้าใจถึงสิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนรู้

“...การวัดผลประเมินผลจะสะท้อนตามคุณภาพมาตราฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนดในการประเมินผล...” (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

ดังนั้นสิ่งสำคัญจึงเป็นการที่ต้องพัฒนาบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทั้งกระบวนการพัฒนาหลักสูตรโดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะในการประเมินผู้เรียน ดังที่ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ว่า

“...ควรจัดให้มีการจัดอบรมในฝ่ายงานวิชาการภายในกลุ่มให้มีความสอดคล้องเหมือนกันทุกโรงเรียนเพื่อให้เกิดผลในการใช้และเหมาะสมตามรูปแบบที่กำหนดมา...” (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

3) การเน้นประเมินผลตามจริงที่มาจากการปฏิบัติในกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อเป็นแนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้ การประเมินผลตามสภาพจริงเป็นกระบวนการสังเกต บันทึกและการรวบรวมข้อมูลจากผลงาน วิธีการ หรือสิ่งที่ผู้เรียนปฏิบัติ การประเมินผลตามสภาพจริงจะเน้นประเมินทักษะการคิดที่ซับซ้อนในการทำงาน ความสามารถในการแก้ปัญหาและการแสดงออกที่เกิดจาการปฏิบัติในสภาพจริง สิ่งที่วัดได้นั้นเป็นข้อมูลเป็นการแสดงพฤติกรรมที่สะท้อนความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน ดังที่ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ว่า

“...ควรมีการพัฒนาเครื่องมือวัดผลประเมินผลเน้นการประเมินตามสภาพจริงมีการประเมินด้วยวิธีที่หลากหลาย มีการจัดนิเทศติดตามผลงานครูทั้งแบบเป็นทางการ และไม่เป็นทางการแล้วนำผลนั้นมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อพัฒนา...” (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

“...เน้นวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง เน้นการปฏิบัติ และการนำความรู้ไปใช้เพื่อให้เกิดการพัฒนาสถานศึกษา...” (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

ซึ่งควรให้ความสำคัญกับผลที่เป็นรูปธรรมชัดเจนที่จะเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรต่อไปในอนาคต ดังที่ผู้ให้ข้อมูลกล่าวไว้ว่า

“...ควรเน้นผลสัมฤทธิ์ที่เป็นรูปธรรมอันเกิดจากผู้เรียน และไม่ควรยึดติดในเอกสารมากเกินไป...” (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

ทั้งนี้ผลที่เกิดจากการประเมินตามจริงก็ยังต้องอยู่บนกฎระเบียบของหน่วยงานต้นสังกัดสอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า

“...การวัดผลประเมินผลต้องเป็นไปตามรูปแบบที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด...” (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

จึงสรุปได้ว่าการประเมินตามสภาพจริงจะทำให้ได้มาซึ่งผลการเรียนรู้ที่แท้จริงของผู้เรียนมาจากการใช้วิธีการเก็บข้อมูลหลาย ๆ วิธีรวมกัน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลาย และครอบคลุมพฤติกรรมทุกด้าน จึงจะถือว่าเป็นการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อการกำหนดหลักสูตรต่อไปในอนาคต

สรุปได้ว่ารูปแบบในอนาคตในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูนด้านการวัดผล ประเมินผลการบริหารงานวิชาการ มีดังนี้ การใช้เทคโนโลยีเข้ามาใช้ให้มากขึ้นเพื่อความสะดวก รวดเร็วในการวัดผลและประเมินผลเป็นการวัดผลประเมินผลที่ในอนาคตนำเทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้องการบริหารจัดการตามยุคสมัยที่เปลี่ยนไป การเพิ่มประสิทธิภาพในการวัดผลและประเมินผลที่ครอบคลุมทั้งความรู้ ทักษะ และคุณธรรม และสุดท้ายคือการเน้นประเมินผลตามจริงที่มาจากการปฏิบัติในกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อเป็นแนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้ ซึ่งปัจจัยที่ได้กล่าวมาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูนในด้านการวัดผล ประเมินผลการบริหารงานวิชาการ

4.2.4. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้สอนจะต้องทำการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้พร้อม ๆ ไปกับการผลิตและการใช้สื่อการเรียนรู้ ผู้ที่รับผิดชอบซึ่งรวมทั้งผู้บริหารและครูผู้สอน จำเป็นต้องมีความรู้ในเรื่องของการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสม อาจจะหาวิธีการสร้างและดัดแปลงทรัพยากรในท้องถิ่นเป็นสื่อเพื่อนำมาใช้ประกอบการสอน นวัตกรรมที่ช่วยให้การศึกษาและการเรียนการสอนประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วมีประสิทธิผลสูงกว่าเดิมและเกิดแรงจูงในการเรียนด้วย จากการศึกษารูปแบบในอนาคตในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูนในด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา มีประเด็นสำคัญดังนี้

1) การเสริมสร้างความรู้ด้านสื่อและเทคโนโลยีเพื่อให้เกิดนวัตกรรมทางการศึกษา การส่งเสริมให้สถานศึกษา ผลิต พัฒนา และใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา รวมทั้งการจัดบริการสื่อ เผยแพร่นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา จะต้องเริ่มจากการพัฒนาความรู้และทักษะของผู้ใช้ก่อนซึ่งก็คือบุคลากรในสถานศึกษาที่เป็นผู้สอน เพื่อบุคลากรในสถานศึกษามีความรู้ความสามารถในการพัฒนา การใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ว่า

“...พัฒนาขีดความสามารถในการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของครูและผู้เรียน...” (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

นอกจากการเน้นพัฒนาตัวผู้สอนยังต้องพัฒนาตัวผู้เรียนด้วยเพื่อการใช้ที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า

“...ด้านพัฒนานวัตกรรมสื่อและเทคโนโลยีควรมีการจัดอบรมและผู้เรียนต้นแบบได้นำเทคนิควิธีการนำไปใช้...” (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

การทำความเข้าใจเพื่อให้เกิดความรู้ในการใช้สื่อและเทคโนโลยีที่เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการต่าง ๆ เรียนรู้จากประเด็นที่ว่า

"...มีการจัดแสดงสื่อ/นวัตกรรมเทคโนโลยีใหม่มาจัดแสดงว่ามีการใช้อย่างไรที่มีผลต่อการเรียนรู้นักเรียน และได้อะไรจาการจัดนวัตกรรมนั้น ๆ..." (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

ซึ่งการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีในปัจจุบันที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว จากคำกล่าวที่ว่า

"...อนาคต สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีจะมีความสำคัญมาก ที่ครูจะต้องนำมาจัดกระบวนการการเรียนการสอนตามยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลง จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้อง มีการจัดหลักสูตรเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่มีมาตรฐานเทียบเท่าระดับสากล..." (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

2) การสนับสนุนอุปกรณ์ เทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้มากขึ้น สื่อเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือสำคัญอีกรูปแบบหนึ่ง ที่ช่วยให้ครูจัดการเรียนการสอน รวมไปถึงเป็นการพัฒนาผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น เนื่องจากปัจจุบันเด็ก ๆ มีความรู้ ความสามารถทางด้านเทคโนโลยีมากขึ้น อีกทั้งอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่รองรับการเรียนรู้ของนักเรียนค่อนข้างหลากหลาย และเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดสมรรถนะต่าง ๆ การนำเทคโนโลยีมาบูรณาการร่วมกับการจัดการเรียนการสอน ดังที่ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ว่า

"...จัดหาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาให้ทันสมัยและจัดหางบประมาณสนับสนุนเพิ่มเติม..." (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

การสนับสนุนงบประมาณและเครื่องมือที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ในยุคปัจจุบัน สอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า

"...ควรสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์เทคโนโลยีให้กับสถานศึกษา..." (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

การกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการใช้เทคโนโลยีส่วนหนึ่งต้องเกิดจากการสนับสนุนอย่างเพียงพอ ดังคำกล่าวที่ว่า

"...มีการสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ตลอดจนองค์ความรู้ในการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมการศึกษา..." (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

ซึ่งต้องมีการปรับเปลี่ยนการใช้สื่อโดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับผู้เรียน ดังที่ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ว่า

"...การใช้สื่อให้เท่าทันกับยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลง การใช้สื่อเพื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับผู้เรียน..." (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

3) การสร้างสรรค์สื่อที่เข้าใจง่ายและสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน พฤติกรรมการใช้งานเทคโนโลยีของคนรุ่นใหม่ที่สูงขึ้น ทำให้การเรียนการสอนในห้องเรียนแบบเดิมไม่สามารถดึงดูดความสนใจได้มากพอ จนเป็นผลให้ผู้เรียนไม่สามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ซึ่งการเข้ามาใช้สื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีจะตอบโจทย์การเรียนรู้ได้ดีกว่า ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความต้องการในการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังที่ผู้ให้ข้อมูลกล่าวไว้ว่า

“...การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาจะเป็นไปตามความสนใจของผู้เรียน มีการพัฒนาและใช้สิ่งที่ผู้เรียนสนใจมามีส่วนร่วมในการเรียนการสอน...” (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

“...ควรใช้สื่อที่เกิดขึ้นใหม่ในอนาคตเพื่อให้เกิดความสนใจผู้เรียน...” (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

การสร้างสื่อที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ชัดเจนขึ้น ดังคำกล่าวที่ว่า

“...การใช้สื่อที่เป็นปัจจุบันเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เข้าใจได้ง่ายขึ้น...” (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

การส่งเสริมผู้เรียนให้มีการคิดค้นหรือค้นหาแนวทางการพัฒนาสื่อในรูปแบบของตนเองเพื่อให้เป็นกระบวนการในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง จากคำกล่าวที่ว่า

“...เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษา ค้นคว้าจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้ผู้เรียนมีอิสระในการคิดแก้ปัญหา...” (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

การสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ผ่านการแลกเปลี่ยนของผู้เรียนเพื่อให้เกิดการพัฒนาตนเอง ดังที่ผู้ให้ข้อมูลกล่าวไว้ว่า

“...ควรมีการประชุมเพื่อดำเนินการจัดทำสื่อ นวัตกรรมใหม่ ส่งเสริมให้มีการประกวดสื่อมีการนิเทศติดตามการใช้สื่อในชั้นเรียนแล้วนำผลไปพัฒนาต่อไป...” (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

สรุปได้ว่า รูปแบบในอนาคตในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูนด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา มีดังนี้ การเสริมสร้างความรู้ด้านสื่อและเทคโนโลยีเพื่อให้เกิดนวัตกรรมทางการศึกษาเป็นการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของครูและผู้เรียน การสนับสนุนอุปกรณ์ เทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้มากขึ้นเป็นการสนับสนุนงบประมาณและเครื่องมือที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ในยุคปัจจุบัน การสร้างสรรค์สื่อที่เข้าใจง่ายและสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียนเป็นการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาจะเป็นไปตามความสนใจของผู้เรียน

ซึ่งประเด็นดังกล่าวเป็นการพัฒนาศักยภาพทั้งบุคลากรและผู้เรียน เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อสร้างนวัตกรรมทางการศึกษา

4.2.5. ด้านปรับปรุงและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ติดตาม ผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตาม มาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษา โดยหน่วยงานต้นสังกัดหรือ หน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษามีหน้าที่ในการให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ และแนะนำสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การประเมินคุณภาพภายในเป็นการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา และการตรวจสอบคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษากระทำโดยบุคลากรของสถานศึกษานั้น จากการศึกษารูปแบบในอนาคตในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูนในด้านปรับปรุงและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีประเด็นสำคัญดังนี้

1) การเสริมสร้างองค์ความรู้ในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้กับบุคลากรของสถานศึกษา การสร้างความรู้ ความเข้าใจให้เกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา กำหนดวิธีดำเนินงานที่มีหลักวิชาหรือผลการวิจัยหรือข้อมูลเชิงประจักษ์ที่อ้างถึงให้ครอบคลุมการพัฒนาด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การพัฒนาบุคลากรและการบริหารจัดการเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังที่ผู้ให้ข้อมูลกล่าวไว้ว่า

“...ส่งคณะครูไปเข้ารับการอบรมแล้วกลับมาช่วยกันทำแบบประกันคุณภาพภายในสถาบันศึกษาทุก ๆ ปีการศึกษา...” (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

นอกจากการให้ความรู้เกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษากับบุคลากรแล้ว การให้ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศก็จำเป็นเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ร่วมกับการประกันคุณภาพการศึกษา

“...ควรส่งเสริมความรู้ให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาให้มีความทันสมัยมากยิ่งขึ้น...” (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

2) การผลักดันให้ชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาทในระบบประกันคุณภาพการศึกษา ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นระบบที่สถานศึกษาร่วมกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การกำกับดูแลและสนับสนุนส่งเสริมของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อสร้างความมั่นใจที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักวิชา ข้อมูลหลักฐานที่ตรวจสอบได้ สถานศึกษาจะต้องจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะอย่างยิ่งชุมชนที่เป็นที่ตั้งของสถานศึกษา ดังที่ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ว่า

“...จัดทำระบบประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาร่วมมือกับชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน...” (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

“...มีการร่วมมือกับชุมชนผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนเพื่อพัฒนาระบบการศึกษา...” (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

การประกันคุณภาพการศึกษาที่ดีจะต้องมีการชีแจงผลกระประเมินเพื่อสร้างการรับรู้ร่วมให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จากคำกล่าวที่ว่า

“...นำประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ควรจัดทำรายงานประจำปี SAR เสนอต่อหน่อยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน...” (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

3) การกำหนดนโยบายปรับปรุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่สะท้อนถึงคุณภาพอย่างแท้จริง ประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษา โดยมีนโยบายปรับปรุงมาตรฐานและตัวชี้วัดให้มี. จำนวนน้อยลง กระชับและสะท้อนถึงคุณภาพอย่างแท้จริง เน้นการประเมินตามสภาพจริง ดังที่ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ว่า

“...อนาคตการปรับปรุงและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อาจมีการประเมินแผนเฉพาะตามจุดเน้นของสถานศึกษา ตลอดถึงภาพรวมตามสภาพจริง...” (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

การมีนโยบายที่ให้ความสำคัญกับบทเรียนที่เกิดจากการประกันคุณภาพการศึกษาที่เป็นที่ประจักษ์ จากคำกล่าวที่ว่า

“...การปรับปรุงและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาควรเป็นไปตามสภาพจริงและตามสภาพที่เกิดขึ้นจริง...” (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

“...เน้นเรื่องสภาพจริงของการเรียนการสอนในปัจจุบันให้ครอบคลุมทุกด้านให้มากที่สุด...” (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

นอกจากนั้นการประเมินที่มีการทำอยู่อย่างสม่ำเสมอจะช่วยให้เกิดการปรับปรุงหลักสูตรให้มีความทันสมัยด้วย จากคำกล่าวที่ว่า

“...ควรมีการประเมินตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนารองรับประเมินภายในและภายนอกที่มีความทันสมัยมากยิ่งขึ้น...” (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

4) การสร้างมาตรฐานระบบการประเมินคุณภาพการศึกษาที่มีความชัดเจนและครอบคลุมตามหลักสูตรของสถานศึกษา กำหนดในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นที่ยึดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ดังที่ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ว่า

“...วางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องด้วยการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาในระยะยาวที่ชัดเจน และวางแผนพัฒนาเป็นลำดับต่อไป...” (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

การมีระบบการประเมินคุณภาพการศึกษาที่มีความชัดเจนเป็นผลให้เกิดความมั่นคงต่อการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา จากคำกล่าวที่ว่า

"...ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาต้องเป็นไปตามความต้องการของสถานศึกษาและเป็นไปตามที่กระทวงศึกษาธิการกำหนดรูปแบบการเรียนการสอน นอกจากการระบบที่มีมาตรฐานแล้ว ควรเน้นการพัฒนารอบด้านไม่ควรยึดเอกสารมากเกินไป..." (สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน 2565)

สรุปได้ว่ารูปแบบในอนาคตในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูนด้านปรับปรุงและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีดังนี้ การเสริมสร้างองค์ความรู้ในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้กับบุคลากรของสถานศึกษา การผลักดันให้ชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาทในระบบประกันคุณภาพการศึกษา การกำหนดนโยบายปรับปรุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่สะท้อนถึงคุณภาพอย่างแท้จริง เป็นการเน้นเรื่องสภาพจริงของการเรียนการสอนในปัจจุบันให้ครอบคลุมทุกด้านให้มากที่สุด การสร้างมาตรฐานระบบการประเมินคุณภาพการศึกษาที่มีความชัดเจนและครอบคลุมตามหลักสูตรของสถานศึกษา

<u>การวิจัยระยะที่ 2</u> ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยใช้เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR

รอบที่ 1 จากการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 20 คน สรุปประเด็นสำคัญได้ทั้งหมดจำนวน 5 ด้าน ดังนี้

1) ด้านการวางแผนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ได้จำนวน 3 ตัวแปรย่อย
2) ด้านการนำหลักสูตรมาสร้างกระบวนการเรียนรู้ ได้จำนวน 4 ตัวแปรย่อย
3) ด้านการวัดผล ประเมินผลการบริหารงานวิชาการ ได้จำนวน 3 ตัวแปรย่อย
4) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ได้จำนวน 3 ตัวแปรย่อย
5) ด้านปรับปรุงและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ได้จำนวน 4 ตัวแปรย่อย

จากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิมเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็น แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลหาค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ในแต่ละข้อคำถามเพื่อนำไปใช้ในการพิจารณาความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ค่ามัธยฐาน (Md.) มีค่าตั้งแต่ 3.5 ขึ้นไป (Md. ≥ 3.5) แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากขึ้นไป ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Q.R.) ไม่เกิน 1.5 (IQR≤ 1.5) แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ผู้วิจัยนำเสนอ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยใช้เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR รอบที่ 2 แสดงเป็นตารางประกอบคำบรรยาย ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 รูปแบบอนาคตภาพการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม ด้านการวางแผนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม	ระดับความคิดเห็นความเป็นไปได้			อนาคตภาพ ร้อยละ	
	Median	IQR	แปลผล	พึงประสงค์	ไม่พึงประสงค์
1. การเชื่อมโยงความร่วมมือทุกระดับโดยกำหนดแผนในการส่งเสริมความเข้มแข็งของเครือข่ายการศึกษาเพื่อร่วมพัฒนาหลักสูตร	4.00	0.75	มาก	100.00	0.00
2. การกำหนดเป้าหมายหลักสูตรที่ชัดเจนเป็นไปตามหลักสูตรแกนกลางศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.00	0.00	มาก	95.00	5.00
3. การวางแผนการเรียนรู้ที่ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบันและการปลูกฝังความรับผิดชอบต่อสังคม	4.00	0.00	มาก	95.00	5.00
รวม	4.17	0.33	มาก	90.00	10.00

จากผลการศึกษา รูปแบบอนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม จังหวัดลำพูน ด้านการวางแผนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีทิศทางในการให้ข้อมูล ในการตอบแบบสอบถาม อยู่ในทิศทางเดียวกัน ซึ่งมีค่ามัธยฐาน (Median) อยู่ในระดับ 4.00 ในประเด็นต่อไปนี้ การเชื่อมโยงความร่วมมือทุกระดับโดยกำหนดแผนในการส่งเสริมความเข้มแข็งของเครือข่ายการศึกษาเพื่อร่วมพัฒนาหลักสูตร การกำหนดเป้าหมายหลักสูตรที่ชัดเจนเป็นไปตามหลักสูตรแกนกลางศึกษาขั้นพื้นฐาน และการวางแผนการเรียนรู้ที่ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบันและการปลูกฝังความรับผิดชอบต่อสังคม

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อข้อคำถามอยู่ในระดับมาก คือ Md. = 4.17 ($4.00 \leq Md. \leq 4.33$) ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันทั้ง 3 ประเด็น คือ IQR = 0.33 ($IQR \leq 1.5$) อนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน ในด้านการวางแผนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเป็นประเด็นที่มีความพึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นจริงในอนาคตทุกประเด็น และค่ามัธยฐาน (Median) รวมอยู่ที่ระดับ 4.17 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) รวมอยู่ที่ระดับ 0.33

อนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน ด้านการวางแผนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เป็นประเด็นที่มีความพึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นจริงในอนาคตทุกประเด็น และค่ามัธยฐาน (Median) รวมอยู่ที่ระดับ 4.17 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) รวมอยู่ที่ระดับ 0.33

ตารางที่ 4.2 รูปแบบอนาคตภาพการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม ด้านการนำหลักสูตรมาสร้างกระบวนการเรียนรู้

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม	ระดับความคิดเห็นความเป็นไปได้			อนาคตภาพ ร้อยละ	
	Median	IQR	แปลผล	พึงประสงค์	ไม่พึงประสงค์
1. การสร้างความรู้ ความเข้าใจในการนำหลักสูตรไปใช้เป็นกระบวนการที่สำคัญที่จะทำให้หลักสูตรที่สร้างขึ้นบรรลุผลตามจุดหมาย	4.00	0.00	มาก	95.00	5.00
2. การพัฒนาองค์ความรู้ด้านการวิจัยให้บุคลากรเพื่อพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียน	4.00	1.00	มาก	100.00	0.00
3. การออกแบบกิจกรรมที่หลากหลายและเข้าใจง่ายเพื่อสร้างแรงกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ	4.00	0.00	มาก	95.00	5.00
4. การบูรณาการหลักการเรียนรู้ทางวิชาการและหลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์อย่างเหมาะสม	4.00	2.00	มาก	95.00	5.00
รวม	4.12	0.50	มาก	85.00	15.00

จากผลการศึกษา รูปแบบอนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน ด้านการนำหลักสูตรมาสร้างกระบวนการเรียนรู้ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่ มีทิศทางในการให้ข้อมูล ในการตอบแบบสอบถาม อยู่ในทิศทางเดียวกัน ซึ่งมีค่ามัธยฐาน (Median) อยู่ในระดับ 4.00 ในประเด็นต่อไปนี้ การสร้างความรู้ ความเข้าใจในการนำหลักสูตรไปใช้เป็นกระบวนการที่สำคัญที่จะทำให้หลักสูตรที่สร้างขึ้นบรรลุผลตามจุดหมาย การพัฒนาองค์ความรู้ด้านการวิจัยให้บุคลากรเพื่อพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียน การออกแบบกิจกรรมที่หลากหลายและเข้าใจ

ง่ายเพื่อสร้างแรงกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ และการบูรณาการหลักการเรียนรู้ทางวิชาการและหลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์อย่างเหมาะสม

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อข้อคำถามอยู่ในระดับมาก คือ Md. = 4.12 (3.75 ≤ Md. ≤ 4.25) ประเด็นส่วนใหญ่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน คือ IQR = 0.50 (IQR≤ 1.5) มีเพียง 1 ประเด็น พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกัน โดยพิจารณาจากค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR= 2) จำนวน 1 ตัวแปรย่อย ได้แก่ การบูรณาการหลักการเรียนรู้ทางวิชาการและหลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์อย่างเหมาะสม

อนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน ด้านการนำหลักสูตรมาสร้างกระบวนการเรียนรู้ เป็นประเด็นที่มีความพึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นจริงในอนาคตทุกประเด็น และค่ามัธยฐาน (Median) รวมอยู่ที่ระดับ 4.12 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) รวมอยู่ที่ระดับ 0.50

ตารางที่ 4.3 รูปแบบอนาคตภาพการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม ด้านการวัดผล ประเมินผลการบริหารงานวิชาการ

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม	ระดับความคิดเห็นความเป็นไปได้			อนาคตภาพร้อยละ	
	Median	IQR	แปลผล	พึงประสงค์	ไม่พึงประสงค์
1. การใช้เทคโนโลยีเข้ามาใช้ให้มากขึ้นเพื่อความสะดวกรวดเร็วในการวัดผลและประเมินผล	4.00	0.00	มาก	95.00	5.00
2. การเพิ่มประสิทธิภาพในการวัดผลและประเมินผลที่ครอบคลุมทั้งความรู้ ทักษะ และคุณธรรม	4.00	1.00	มาก	100.00	0.00
3. การเน้นประเมินผลตามจริงที่มาจากการปฏิบัติในกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อเป็นแนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้	4.00	0.75	มาก	100.00	0.00
รวม	4.00	0.58	มาก	95.00	5.00

จากผลการศึกษา รูปแบบอนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน ด้านการวัดผล ประเมินผลการบริหารงานวิชาการ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่

มีทิศทางในการให้ข้อมูล ในการตอบแบบสอบถาม อยู่ในทิศทางเดียวกัน ซึ่งมีค่ามัธยฐาน (Median) อยู่ในระดับ 4.00 ในประเด็นต่อไปนี้ การใช้เทคโนโลยีเข้ามาใช้ให้มากขึ้นเพื่อความสะดวก รวดเร็ว ในการวัดผลและประเมินผล การเพิ่มประสิทธิภาพในการวัดผลและประเมินผลที่ครอบคลุมทั้งความรู้ ทักษะ และคุณธรรม การเน้นประเมินผลตามจริงที่มาจากการปฏิบัติในกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อข้อคำถามอยู่ในระดับมาก คือ Md. = 4.00 (4.00 ≤ Md. ≤ 4.58) ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน คือ IQR = 0.58 (IQR≤ 1.5)

อนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน ในด้านการวัดผล ประเมินผลการบริหารงานวิชาการ เป็นประเด็นที่มีความพึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นจริงในอนาคตทุกประเด็น และค่ามัธยฐาน (Median) รวมอยู่ที่ระดับ 4.00 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) รวมอยู่ที่ระดับ 0.58

ตารางที่ 4.4 รูปแบบอนาคตภาพการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม	ระดับความคิดเห็นความเป็นไปได้			อนาคตภาพร้อยละ	
	Median	IQR	แปลผล	พึงประสงค์	ไม่พึงประสงค์
1. การเสริมสร้างความรู้ด้านสื่อและเทคโนโลยีเพื่อให้เกิดนวัตกรรมทางการศึกษา	4.00	0.75	มาก	95.00	5.00
2. การสนับสนุนอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้มากขึ้น	4.00	0.00	มาก	95.00	5.00
3. การสร้างสรรค์สื่อที่เข้าใจง่ายและสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน	4.00	0.00	มาก	100.00	0.00
รวม	4.00	0.33	มาก	90.00	10.00

จากผลการศึกษา รูปแบบอนาคตภาพการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา พบว่า ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีทิศทางในการให้ข้อมูล ในการตอบแบบสอบถาม อยู่ในทิศทางเดียวกัน ซึ่งมีค่ามัธยฐาน (Median) อยู่ในระดับ 4.00 ในประเด็นต่อไปนี้ การเสริมสร้างความรู้ด้านสื่อและเทคโนโลยีเพื่อให้เกิดนวัตกรรมทางการศึกษา การสนับสนุนอุปกรณ์ เทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้มากขึ้น และการสร้างสรรค์สื่อที่เข้าใจง่ายและสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อข้อคำถามอยู่ในระดับมาก คือ Md. = 4.00 (4.00 ≤ Md. ≤ 4.33) ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน คือ IQR = 0.33 (IQR≤ 1.5)

อนาคตภาพการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา เป็นประเด็นที่มีความพึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นจริงในอนาคตทุกประเด็น และค่ามัธยฐาน (Median) รวมอยู่ที่ระดับ 4.00 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) รวมอยู่ที่ระดับ 0.33

ตารางที่ 4.5 รูปแบบอนาคตภาพการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม ด้านปรับปรุงและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม	ระดับความคิดเห็นความเป็นไปได้			อนาคตภาพ ร้อยละ	
	Median	IQR	แปลผล	พึงประสงค์	ไม่พึงประสงค์
1. การเสริมสร้างองค์ความรู้ในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้กับบุคลากรของสถานศึกษา	4.00	0.00	มาก	95.00	5.00
2. การผลักดันให้ชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาทในระบบประกันคุณภาพการศึกษา	4.00	0.75	มาก	95.00	5.00
3. การกำหนดนโยบายปรับปรุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่สะท้อนถึงคุณภาพอย่างแท้จริง	4.00	0.00	มาก	100.00	0.00
4. การสร้างมาตรฐานระบบการประเมินคุณภาพการศึกษาที่มีความชัดเจนและครอบคลุมตามหลักสูตรของสถานศึกษา	4.00	0.75	มาก	95.00	5.00
รวม	4.00	0.88	มาก	90.00	10.00

จากผลการศึกษา รูปแบบอนาคตภาพการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม ด้านปรับปรุงและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่ มีทิศทางในการให้ข้อมูล ในการตอบแบบสอบถาม อยู่ในทิศทางเดียวกัน ซึ่งมีค่ามัธยฐาน (Median) อยู่ในระดับ 4.00 ในประเด็นต่อไปนี้ การเสริมสร้างองค์ความรู้ในระบบการประกันคุณภาพ

การศึกษาให้กับบุคลากรของสถานศึกษา การผลักดันให้ชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาทในระบบประกันคุณภาพการศึกษา การกำหนดนโยบายปรับปรุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่สะท้อนถึงคุณภาพอย่างแท้จริง การสร้างมาตรฐานระบบการประเมินคุณภาพการศึกษาที่มีความชัดเจนและครอบคลุมตามหลักสูตรของสถานศึกษา

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อข้อคำถามอยู่ในระดับมาก คือ Md. = 4.00 (3.63 ≤ Md. ≤ 4.50) ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน คือ IQR = 0.88 (IQR≤ 1.5)

อนาคตภาพการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม ด้านปรับปรุงและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นประเด็นที่มีความพึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นจริงในอนาคตทุกประเด็น และค่ามัธยฐาน (Median) รวมอยู่ที่ระดับ 4.00 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) รวมอยู่ที่ระดับ 0.88

4.3 แนวโน้มการพัฒนารูปแบบอนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน

ผลจากการวิเคราะห์อนาคตภาพการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) จากการวิจัยระยะที่ 2 ทั้งรอบที่ 1 และรอบที่ 2 ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตารางเปรียบเทียบ ดังนี้

ตารางที่ 4.6 วิเคราะห์เปรียบเทียบแนวโน้มแนวโน้มการพัฒนารูปแบบอนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน ด้านการวางแผนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

แนวโน้มการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน	ระดับความคิดเห็นความเป็นไปได้						อนาคตภาพ ร้อยละ			
	รอบที่ 1			รอบที่ 2			รอบที่ 1		รอบที่ 2	
	Median	IQR	แปลผล	Median	IQR	แปลผล	พึงประสงค์	ไม่พึงประสงค์	พึงประสงค์	ไม่พึงประสงค์
1. การเชื่อมโยงความร่วมมือทุกระดับโดยกำหนดแผนในการส่งเสริมความเข้มแข็งของเครือข่ายการศึกษาเพื่อร่วมพัฒนาหลักสูตร	4.00	0.75	มาก	4.00	0.75	มาก	100.00	0.00	95.00	5.00

ตารางที่ 4.6 วิเคราะห์เปรียบเทียบแนวโน้มแนวโน้มการพัฒนารูปแบบอนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน ด้านการวางแผนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (ต่อ)

แนวโน้มการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน	ระดับความคิดเห็นความเป็นไปได้						อนาคตภาพร้อยละ			
	รอบที่ 1			รอบที่ 2			รอบที่ 1		รอบที่ 2	
	Median	IQR	แปลผล	Median	IQR	แปลผล	พึงประสงค์	ไม่พึงประสงค์	พึงประสงค์	ไม่พึงประสงค์
2. การกำหนดเป้าหมายหลักสูตรที่ชัดเจนเป็นไปตามหลักสูตรแกนกลางศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.00	0.00	มาก	4.00	0.00	มาก	95.00	5.00	100.00	0.00
3. การวางแผนการเรียนรู้ที่ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบันและการปลูกฝังความรับผิดชอบต่อสังคม	4.00	0.00	มาก	4.00	0.00	มาก	95.00	5.00	95.00	5.00
	4.17	**0.33**	**มาก**	**4.17**	**0.33**	**มาก**	**90.00**	**10.00**	**90.00**	**10.00**

จากผลการศึกษา การพัฒนารูปแบบอนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน ด้านการวางแผนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในทศวรรษหน้า พบว่า ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีทิศทางในการให้ข้อมูล ในการตอบแบบสอบถามอยู่ในทิศทางเดียวกันทั้ง 2 รอบ คือมีค่ามัธยฐาน (Median) อยู่ในระดับ 4.17 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) อยู่ที่ระดับ 0.33 มีค่าเท่ากันทั้ง 2 รอบ ซึ่งเป็นค่าที่ IQR≤ 1.5 หมายความว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน

มีการยอมรับของแนวโน้มรูปแบบอนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูนในด้านการวางแผนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในทศวรรษหน้า อยู่ที่ร้อยละ 90 ทั้ง 2 รอบ หมายความว่ามีความประสงค์ให้เกิดขึ้น

ตารางที่ 4.7 วิเคราะห์เปรียบเทียบแนวโน้มการพัฒนารูปแบบอนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน ด้านการนำหลักสูตรมาสร้างกระบวนการเรียนรู้

แนวโน้มการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน	ระดับความคิดเห็นความเป็นไปได้						อนาคตภาพร้อยละ			
	รอบที่ 1			รอบที่ 2			รอบที่ 1		รอบที่ 2	
	Median	IQR	แปลผล	Median	IQR	แปลผล	พึงประสงค์	ไม่พึงประสงค์	พึงประสงค์	ไม่พึงประสงค์
1. การสร้างความรู้ความเข้าใจในการนำหลักสูตรไปใช้เป็นกระบวนการที่สำคัญที่จะทำให้หลักสูตรที่สร้างขึ้นบรรลุผลตามจุดหมาย	4.00	0.00	มาก	4.00	0.00	มาก	95.00	5.00	95.00	5.00
2. การพัฒนาองค์ความรู้ด้านการวิจัยให้บุคลากรเพื่อพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียน	4.00	1.00	มาก	4.00	0.00	มาก	100.00	0.00	100.00	0.00
3. การออกแบบกิจกรรมที่หลากหลายและเข้าใจง่ายเพื่อสร้างแรงกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ	4.00	0.00	มาก	4.00	0.00	มาก	95.00	5.00	95.00	5.00
4. การบูรณาการหลักการเรียนรู้ทางวิชาการและหลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์อย่างเหมาะสม	4.00	2.00	มาก	4.00	0.00	มาก	95.00	5.00	95.00	5.00
	4.12	**0.50**	**มาก**	**4.00**	**0.69**	**มาก**	**90.00**	**10.00**	**85.00**	**15.00**

จากผลการศึกษา การพัฒนารูปแบบอนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน ด้านการนำหลักสูตรมาสร้างกระบวนการเรียนรู้ ในทศวรรษหน้า พบว่า ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีทิศทางในการให้ข้อมูล ในการตอบแบบสอบถามอยู่ในทิศทางเดียวกันทั้ง 2 รอบ คือมีค่ามัธยฐาน (Median) อยู่ในระดับ 4.12 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range)

อยู่ที่ระดับ 0.50 ในรอบที่ 1 และมีค่ามัธยฐาน (Median) อยู่ในระดับ 4.00 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) อยู่ที่ระดับ 0.69 ซึ่งเป็นค่าที่ IQR≤ 1.5 หมายความว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน

มีการยอมรับของแนวโน้มรูปแบบอนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูนในด้านการนำหลักสูตรมาสร้างกระบวนการเรียนรู้ ในทศวรรษหน้า อยู่ที่ร้อยละ 90 ในรอบที่ 1 และอยู่ที่ร้อยละ 85 ในรอบที่ 2 หมายความว่ามีความประสงค์ให้เกิดขึ้น

ตารางที่ 4.8 วิเคราะห์เปรียบเทียบแนวโน้มการพัฒนารูปแบบอนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน ด้านการวัดผล ประเมินผลการบริหารงานวิชาการ

แนวโน้มการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน	ระดับความคิดเห็นความเป็นไปได้						อนาคตภาพร้อยละ			
	รอบที่ 1			รอบที่ 2			รอบที่ 1		รอบที่ 2	
	Median	IQR	แปลผล	Median	IQR	แปลผล	พึงประสงค์	ไม่พึงประสงค์	พึงประสงค์	ไม่พึงประสงค์
1. การใช้เทคโนโลยีเข้ามาใช้ให้มากขึ้นเพื่อความสะดวกรวดเร็วในการวัดผลและประเมินผล	4.00	0.00	มาก	4.00	0.00	มาก	95.00	5.00	95.00	5.00
2. การเพิ่มประสิทธิภาพในการวัดผลและประเมินผลที่ครอบคลุมทั้งความรู้ ทักษะ และคุณธรรม	4.00	1.00	มาก	4.00	1.00	มาก	100.00	0.00	100.00	0.00
3. การเน้นประเมินผลตามจริงที่มาจากการปฏิบัติในกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อเป็นแนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้	4.00	0.75	มาก	4.00	0.00	มาก	100.00	0.00	100.00	0.00
รวม	4.00	0.58	มาก	4.00	0.33	มาก	95.00	5.00	95.00	5.00

จากผลการศึกษา การพัฒนารูปแบบอนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน ด้านการวัดผล ประเมินผลการบริหารงานวิชาการ ในทศวรรษหน้า พบว่าผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีทิศทางในการให้ข้อมูล ในการตอบแบบสอบถามอยู่ในทิศทางเดียวกันทั้ง 2

รอบ คือมีค่ามัธยฐาน (Median) อยู่ในระดับ 4.00 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) อยู่ที่ระดับ 0.58 ในรอบที่ 1 และอยู่ที่ระดับ 0.33 ในรอบที่ 2 ซึ่งเป็นค่าที่ IQR≤ 1.5 หมายความว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน

มีการยอมรับของแนวโน้มรูปแบบอนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูนในด้านการวัดผล ประเมินผลการบริหารงานวิชาการ ในทศวรรษหน้า อยู่ที่ร้อยละ 95 ทั้ง 2 รอบ หมายความว่ามีความประสงค์ให้เกิดขึ้น

ตารางที่ 4.9 วิเคราะห์เปรียบเทียบแนวโน้มการพัฒนารูปแบบอนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

แนวโน้มการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม	ระดับความคิดเห็นความเป็นไปได้						อนาคตภาพร้อยละ			
	รอบที่ 1			รอบที่ 2			รอบที่ 1		รอบที่ 2	
	Median	IQR	แปลผล	Median	IQR	แปลผล	พึงประสงค์	ไม่พึงประสงค์	พึงประสงค์	ไม่พึงประสงค์
1. การเสริมสร้างความรู้ด้านสื่อและเทคโนโลยีเพื่อให้เกิดนวัตกรรมทางการศึกษา	4.00	0.75	มาก	4.00	0.00	มาก	95.00	5.00	95.00	5.00
2. การสนับสนุนอุปกรณ์ เทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้มากขึ้น	4.00	0.00	มาก	4.00	0.00	มาก	95.00	5.00	95.00	5.00
3. การสร้างสรรค์สื่อที่เข้าใจง่ายและสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน	4.00	0.00	มาก	4.00	0.00	มาก	100.00	0.00	100.00	0.00
รวม	4.00	0.33	มาก	4.00	0.33	มาก	90.00	10.00	90.00	10.00

จากผลการศึกษา การพัฒนารูปแบบอนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ในทศวรรษหน้า พบว่า ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีทิศทางในการให้ข้อมูล ในการตอบแบบสอบถามอยู่ในทิศทางเดียวกันทั้ง 2 รอบ คือมีค่ามัธยฐาน (Median) อยู่ในระดับ 4.00 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile

Range) อยู่ที่ระดับ 0.33 เหมือนกันทั้ง 2 รอบ ซึ่งเป็นค่าที่ IQR≤ 1.5 หมายความว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน

มีการยอมรับของแนวโน้มรูปแบบอนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูนในด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ในทศวรรษหน้า อยู่ที่ร้อยละ 90 ทั้ง 2 รอบ หมายความว่ามีความประสงค์ให้เกิดขึ้น

ตารางที่ 4.10 วิเคราะห์เปรียบเทียบแนวโน้มการพัฒนารูปแบบอนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน ด้านปรับปรุงและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

แนวโน้มการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม	ระดับความคิดเห็นความเป็นไปได้						อนาคตภาพร้อยละ			
	รอบที่ 1			รอบที่ 2			รอบที่ 1		รอบที่ 2	
	Median	IQR	แปลผล	Median	IQR	แปลผล	พึงประสงค์	ไม่พึงประสงค์	พึงประสงค์	ไม่พึงประสงค์
1. การเสริมสร้างองค์ความรู้ในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้กับบุคลากรของสถานศึกษา	4.00	0.00	มาก	4.00	0.00	มาก	95.00	5.00	100.00	0.00
2. การผลักดันให้ชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาทในระบบประกันคุณภาพการศึกษา	4.00	0.75	มาก	4.00	0.00	มาก	95.00	5.00	95.00	5.00
3. การกำหนดนโยบายปรับปรุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่สะท้อนถึงคุณภาพอย่างแท้จริง	4.00	0.00	มาก	4.00	0.00	มาก	100.00	0.00	95.00	5.00

ตารางที่ 4.10 วิเคราะห์เปรียบเทียบแนวโน้มการพัฒนารูปแบบอนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน ด้านปรับปรุงและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (ต่อ)

แนวโน้มการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม	ระดับความคิดเห็นความเป็นไปได้						อนาคตภาพร้อยละ			
	รอบที่ 1			รอบที่ 2			รอบที่ 1		รอบที่ 2	
	Median	IQR	แปลผล	Median	IQR	แปลผล	พึงประสงค์	ไม่พึงประสงค์	พึงประสงค์	ไม่พึงประสงค์
4. การสร้างมาตรฐานระบบการประเมินคุณภาพการศึกษาที่มีความชัดเจนและครอบคลุมตามหลักสูตรของสถานศึกษา	4.00	0.75	มาก	4.00	0.00	มาก	95.00	5.00	95.00	5.00
รวม	**4.00**	**0.88**	**มาก**	**4.00**	**0.38**	**มาก**	**90.00**	**10.00**	**85.00**	**15.00**

จากผลการศึกษา การพัฒนารูปแบบอนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน ด้านปรับปรุงและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในทศวรรษหน้า พบว่า ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีทิศทางในการให้ข้อมูล ในการตอบแบบสอบถามอยู่ในทิศทางเดียวกันทั้ง 2 รอบ คือมีค่ามัธยฐาน (Median) อยู่ในระดับ 4.00 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) อยู่ที่ระดับ 0.88 ในรอบที่ 1 และอยู่ที่ระดับ 0.38 ในรอบที่ 2 ซึ่งเป็นค่าที่ IQR≤ 1.5 หมายความว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน

มีการยอมรับของแนวโน้มรูปแบบอนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูนในด้านปรับปรุงและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในทศวรรษหน้า อยู่ที่ร้อยละ 90 ในรอบที่ 1 และร้อยละ 85 ในรอบที่ 2 หมายความว่ามีความประสงค์ให้เกิดขึ้น

บทที่ 5
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง รูปแบบอนาคตภาพโดยใช้เทคนิค EDFR เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน (2565-2574) เป็นการวิจัยเชิงอนาคต (Future Research) ด้วยเทคนิค EDFR (Ethnographic Delphi Future Research) ผู้วิจัยขอนำเสนอ สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 สภาพการบริหารสถานศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญ 4 ประการคือ 1) ความเข้าใจในการจัดการหลักสูตรคือสร้างความเข้าใจการจัดทำหลักสูตรทั้งในโรงเรียนและชุมชนในเขตบริการ 2) พัฒนาการของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับกฎระเบียบของต้นสังกัดและการเปลี่ยนแปลงของสังคมเป็นตัวกำหนดแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร 3) อัตลักษณ์ของสถานศึกษาที่เป็นการบริหารสถานศึกษาด้วยลักษณะเฉพาะตัวที่นอกจากต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของต้นสังกัดยังได้มีการกำหนดเป้าหมายในการบริหารของตนเองด้วย เพื่อให้ตอบโจทย์ของการพัฒนาหลักสูตรตามบริบทของพื้นที่ 4) การบูรณาการหลักสูตรเป็นการจัดหลักสูตรที่มีการเชื่อมโยงสาระสำคัญของวิชาโดยกำหนดการบูรณาการหลักสูตรขั้นพื้นฐานกับการเชื่อมโยงหลักสูตรการสอนทางพระพุทธศาสนา

ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้มีแนวทางเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้านทั้งทางความประพฤติ จิตใจ และปัญญา ซึ่งองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้มีดังนี้ เสริมสร้างบุคลากรเด่นเป็นการพัฒนาครูให้มีทักษะที่โดดเด่นในการสร้างการเรียนรู้เพื่อสื่อสารต่อผู้เรียนให้เกิดความรู้และทักษะได้อย่างเหมาะสม เน้นการมีส่วนร่วมเป็นการสร้างกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่อาศัยกระบวนการที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง พร้อมด้วยสิ่งแวดล้อมที่ดีเป็นการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ในชั้นเรียนเป็นวิธีการดำเนินการให้ชั้นเรียนได้อยู่ในสภาพความพร้อมที่จะดำเนินการเรียนการสอนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีการแนะนำอย่างเหมาะสมเป็นกระบวนการหนึ่งที่ทำให้เกิดการทบทวนและแลกเปลี่ยนเพื่อให้เกิดการพัฒนาวิธีการใหม่ ๆ ในการเรียนรู้

ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนเป็นการแสดงผลของกิจกรรมเรียนรู้โดยการสังเกตจากพฤติกรรมของผู้เรียน การประเมินตามสภาพจริงเป็นการประเมินที่ผูกโยงกับการจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ที่ใกล้เคียงกับสถานการณ์ที่ผู้เรียนอาจได้พบจริงในชีวิตประจำวัน ซึ่งปัจจัยสำคัญในการการวัดผลและประเมินผลมีดังนี้ 1) ยึดตามหลักความจริง

เป็นการสังเกตและการรวบรวมข้อมูลจากสิ่งที่ผู้เรียนปฏิบัติ นำมาประเมินผลตามสภาพจริงเน้นการประเมินทักษะการคิดจากการเรียนรู้ 2) ดำเนินการตามกฎระเบียบเป็นเกณฑ์ในการชี้วัดคุณภาพในการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาโดยมีการวัดผลและประเมินผลอยู่ 4 ระดับคือ การประเมินผลในชั้นเรียน การประเมินผลระดับสถานศึกษา ประเมินผลระดับเขตการศึกษา ประเมินผลระดับชาติ

ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาเป็นการที่ผู้สอนจะต้องทำการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พร้อม ๆ ไปกับการผลิตและการใช้สื่อการเรียนรู้ ซึ่งจากการศึกษาการบริหารสถานศึกษาในด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูนพบประเด็นสำคัญดังนี้ 1) การสนับสนุนเทคโนโลยีในการเรียนรู้ร่วมกันเป็นการนำเทคโนโลยีมาบูรณาการร่วมกับการจัดการเรียนการสอน 2) สร้างสื่อการสอนที่เป็นนวัตกรรมเป็นการนำนวัตกรรมมาใช้จัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนเพื่อปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน 3) การส่งเสริมประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีเป็นการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติและการนำเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้ด้วย

การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นการจัดการระบบการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษาโดยมีการปรับปรุงมาตรฐาน จากการศึกษาพบประเด็นดังนี้ 1) ดำเนินการตามระเบียบสถานศึกษาเป็นการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการดำเนินงานตามภารกิจของสถานศึกษา 2) ระบบประเมินคุณภาพที่มีมาตรฐานเป็นการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มีมาตรฐานด้านการจัดการเรียนการสอน 3) เรียนรู้จากบทเรียนที่เกิดขึ้นเป็นการเรียนรู้ข้อผิดพลาดและปัญหาที่เกิดขึ้นตามสภาพความเป็นจริงมาเป็นบทเรียนเพื่อพัฒนาในปีถัดไปให้ดีขึ้น

5.1.2 รูปแบบในอนาคตในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน ประกอบไปด้วยปัจจัยสำคัญดังนี้

ด้านการวางแผนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า การเชื่อมโยงความร่วมมือทุกระดับโดยกำหนดแผนในการส่งเสริมความเข้มแข็งของเครือข่ายการศึกษาเพื่อร่วมพัฒนาหลักสูตรต้องให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและการใช้หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่น การกำหนดเป้าหมายหลักสูตรที่ชัดเจนเป็นไปตามหลักสูตรแกนกลางศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการวางแผนการวิเคราะห์และวิธีการนำมาใช้ควรใช้ควบคู่กับหลักสูตรแกนกลางไปด้วยและให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน การวางแผนการเรียนรู้ที่ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบันและการปลูกฝังความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นการมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ และความรับผิดชอบต่อสังคม

ด้านการนำหลักสูตรมาสร้างกระบวนการเรียนรู้ มีดังนี้ การสร้างความรู้ความเข้าใจในการนำหลักสูตรไปใช้เป็นกระบวนการที่สำคัญที่จะทำให้หลักสูตรที่สร้างขึ้นบรรลุผลตามจุดหมายจะช่วยให้คนที่เป็นกลไกขับเคลื่อนให้เกิดการสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเพื่อบรรลุเป้าหมายของหลักสูตร การพัฒนาองค์ความรู้ด้านการวิจัยให้บุคลากรเพื่อพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเป็นการส่งเสริมให้ครูมีความสามารถในการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ระดับการศึกษา การออกแบบกิจกรรมที่หลากหลายและเข้าใจง่ายเพื่อสร้างแรงกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจเป็นการนำหลักสูตรให้เหมาะสมกับความต้องการและ

กระบวนการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพมากที่สุด และสุดท้ายคือการบูรณาการหลักการเรียนรู้ทางวิชาการและหลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์อย่างเหมาะสม

ด้านการวัดผล ประเมินผลการบริหารงานวิชาการ มีดังนี้ การใช้เทคโนโลยีเข้ามาใช้ให้มากขึ้นเพื่อความสะดวก รวดเร็วในการวัดผลและประเมินผลเป็นการวัดผลประเมินผลที่ในอนาคตนำเทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้องการบริหารจัดการตามยุคสมัยที่เปลี่ยนไป การเพิ่มประสิทธิภาพในการวัดผลและประเมินผลที่ครอบคลุมทั้งความรู้ ทักษะ และคุณธรรม และสุดท้ายคือการเน้นประเมินผลตามจริงที่มาจากการปฏิบัติในกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อเป็นแนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้ ซึ่งปัจจัยที่ได้กล่าวมาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูนในด้านการวัดผล ประเมินผลการบริหารงานวิชาการ

ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา มีดังนี้ การเสริมสร้างความรู้ด้านสื่อและเทคโนโลยีเพื่อให้เกิดนวัตกรรมทางการศึกษาเป็นการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของครูและผู้เรียน การสนับสนุนอุปกรณ์ เทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้มากขึ้นเป็นการสนับสนุนงบประมาณและเครื่องมือที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ในยุคปัจจุบัน การสร้างสรรค์สื่อที่เข้าใจง่ายและสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียนเป็นการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาจะเป็นไปตามความสนใจของผู้เรียน ซึ่งประเด็นดังกล่าวเป็นการพัฒนาศักยภาพทั้งบุคลากรและผู้เรียน เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อสร้างนวัตกรรมทางการศึกษา

ด้านปรับปรุงและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีดังนี้ การเสริมสร้างองค์ความรู้ในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้กับบุคลากรของสถานศึกษา การผลักดันให้ชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาทในระบบประกันคุณภาพการศึกษา การกำหนดนโยบายปรับปรุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่สะท้อนถึงคุณภาพอย่างแท้จริงเป็นการเน้นเรื่องสภาพจริงของการเรียนการสอนในปัจจุบันให้ครอบคลุมทุกด้านให้มากที่สุด การสร้างมาตรฐานระบบการประเมินคุณภาพการศึกษาที่มีความชัดเจนและครอบคลุมตามหลักสูตรของสถานศึกษา

<u>การวิจัยระยะที่ 2</u> ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยใช้เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR

รอบที่ 1 จากการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 20 คน สรุปประเด็นสำคัญได้ทั้งหมดจำนวน 5 ด้าน ดังนี้

1) ด้านการวางแผนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เป็นประเด็นที่มีความพึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นจริงในอนาคตทุกประเด็น และค่ามัธยฐาน (Median) รวมอยู่ที่ระดับ 4.17 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) รวมอยู่ที่ระดับ 0.33 อนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน ด้านการวางแผนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เป็นประเด็นที่มีความพึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นจริงในอนาคตทุกประเด็น

2) ด้านการนำหลักสูตรมาสร้างกระบวนการเรียนรู้ ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อข้อคำถามอยู่ในระดับมาก คือ Md. = 4.12 (3.75 ≤ Md. ≤ 4.25) ประเด็นส่วนใหญ่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน คือ IQR = 0.50 (IQR≤ 1.5) มีเพียง 1 ประเด็น พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็น

ไม่สอดคล้องกัน โดยพิจารณาจากค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR= 2) จำนวน 1 ตัวแปรย่อย ได้แก่ การบูรณาการหลักการเรียนรู้ทางวิชาการและหลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์อย่างเหมาะสม อนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน ด้านการนำหลักสูตรมาสร้างกระบวนการเรียนรู้ เป็นประเด็นที่มีความพึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นจริงในอนาคตทุกประเด็น

3) ด้านการวัดผล ประเมินผลการบริหารงานวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อข้อคำถามอยู่ในระดับมาก คือ Md. = 4.00 (4.00 ≤ Md. ≤ 4.58) ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน คือ IQR = 0.58 (IQR≤ 1.5) อนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน ในด้านการวัดผล ประเมินผลการบริหารงานวิชาการ เป็นประเด็นที่มีความพึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นจริงในอนาคตทุกประเด็น และค่ามัธยฐาน (Median) รวมอยู่ที่ระดับ 4.00 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) รวมอยู่ที่ระดับ 0.58

4) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อข้อคำถามอยู่ในระดับมาก คือ Md. = 4.00 (4.00 ≤ Md. ≤ 4.33) ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน คือ IQR = 0.33 (IQR≤ 1.5) อนาคตภาพการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา เป็นประเด็นที่มีความพึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นจริงในอนาคตทุกประเด็น และค่ามัธยฐาน (Median) รวมอยู่ที่ระดับ 4.00 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) รวมอยู่ที่ระดับ 0.33

5) ด้านปรับปรุงและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อข้อคำถามอยู่ในระดับมาก คือ Md. = 4.00 (3.63 ≤ Md. ≤ 4.50) ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน คือ IQR = 0.88 (IQR≤ 1.5) อนาคตภาพการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม ด้านปรับปรุงและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นประเด็นที่มีความพึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นจริงในอนาคตทุกประเด็น และค่ามัธยฐาน (Median) รวมอยู่ที่ระดับ 4.00 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) รวมอยู่ที่ระดับ 0.88

5.1.3 แนวโน้มการพัฒนารูปแบบในอนาคตในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน ประกอบไปด้วยปัจจัยสำคัญดังนี้

ด้านการวางแผนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในทศวรรษหน้า พบว่า ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีทิศทางในการให้ข้อมูล ในการตอบแบบสอบถามอยู่ในทิศทางเดียวกันทั้ง 2 รอบ คือมีค่ามัธยฐาน (Median) อยู่ในระดับ 4.17 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) อยู่ที่ระดับ 0.33 มีค่าเท่ากันทั้ง 2 รอบ ซึ่งเป็นค่าที่ IQR≤ 1.5 หมายความว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน มีการยอมรับอยู่ที่ร้อยละ 90 ทั้ง 2 รอบ หมายความว่ามีความประสงค์ให้เกิดขึ้น

ด้านการนำหลักสูตรมาสร้างกระบวนการเรียนรู้ ในทศวรรษหน้า พบว่า ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีทิศทางในการให้ข้อมูล ในการตอบแบบสอบถามอยู่ในทิศทางเดียวกันทั้ง 2 รอบ คือมีค่ามัธยฐาน (Median) อยู่ในระดับ 4.12 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) อยู่ที่ระดับ 0.50 ในรอบที่ 1 และมีค่ามัธยฐาน (Median) อยู่ในระดับ 4.00 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) อยู่ที่ระดับ 0.69 ซึ่งเป็นค่าที่ IQR≤ 1.5 หมายความว่าผู้เชี่ยวชาญมีความ

คิดเห็นสอดคล้องกัน มีการยอมรับอยู่ที่ร้อยละ 90 ในรอบที่ 1 และอยู่ที่ร้อยละ 85 ในรอบที่ 2 หมายความว่ามีความประสงค์ให้เกิดขึ้น

ด้านการวัดผล ประเมินผลการบริหารงานวิชาการ ในทศวรรษหน้า พบว่า ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีทิศทางในการให้ข้อมูล ในการตอบแบบสอบถามอยู่ในทิศทางเดียวกันทั้ง 2 รอบ คือมีค่ามัธยฐาน (Median) อยู่ในระดับ 4.00 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) อยู่ที่ระดับ 0.58 ในรอบที่ 1 และอยู่ที่ระดับ 0.33 ในรอบที่ 2 ซึ่งเป็นค่าที่ IQR≤ 1.5 หมายความว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน มีการยอมรับอยู่ที่ร้อยละ 95 ทั้ง 2 รอบ หมายความว่ามีความประสงค์ให้เกิดขึ้น

ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ในทศวรรษหน้า พบว่า ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีทิศทางในการให้ข้อมูล ในการตอบแบบสอบถามอยู่ในทิศทางเดียวกันทั้ง 2 รอบ คือมีค่ามัธยฐาน (Median) อยู่ในระดับ 4.00 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) อยู่ที่ระดับ 0.33 เหมือนกันทั้ง 2 รอบ ซึ่งเป็นค่าที่ IQR≤ 1.5 หมายความว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน มีการยอมรับอยู่ที่ร้อยละ 90 ทั้ง 2 รอบ หมายความว่ามีความประสงค์ให้เกิดขึ้น

ด้านปรับปรุงและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ในทศวรรษหน้า พบว่า ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีทิศทางในการให้ข้อมูล ในการตอบแบบสอบถามอยู่ในทิศทางเดียวกันทั้ง 2 รอบ คือมีค่ามัธยฐาน (Median) อยู่ในระดับ 4.00 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) อยู่ที่ระดับ 0.88 ในรอบที่ 1 และอยู่ที่ระดับ 0.38 ในรอบที่ 2 ซึ่งเป็นค่าที่ IQR≤ 1.5 หมายความว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน มีการยอมรับอยู่ที่ร้อยละ 90 ในรอบที่ 1 และร้อยละ 85 ในรอบที่ 2 หมายความว่ามีความประสงค์ให้เกิดขึ้น

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.2.1 สภาพการบริหารสถานศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญ 4 ประการคือ ความเข้าใจในการจัดการหลักสูตร พัฒนาการของสถานศึกษา อัตลักษณ์ของสถานศึกษา และการบูรณาการหลักสูตร ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เป็นการเสริมสร้างบุคลากรเด่นเป็นการพัฒนาครูให้มีทักษะที่โดดเด่นเน้นการมีส่วนร่วมเป็นการสร้างกระบวนการเรียนรู้พร้อมด้วยสิ่งแวดล้อมที่ดีเป็นการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้และมีการแนะนำอย่างเหมาะสม ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนเป็นการแสดงผลของกิจกรรมเรียนรู้โดยการสังเกตจากพฤติกรรมของผู้เรียนโดยยึดตามหลักความจริงและดำเนินการตามกฎระเบียบของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาเป็นการสนับสนุนเทคโนโลยีในการเรียนรู้ร่วมกันและสร้างสื่อการสอนที่เป็นนวัตกรรมเป็นการนำนวัตกรรมมาใช้ และสุดท้ายคือการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยดำเนินการตามระเบียบสถานศึกษาเพื่อสร้างระบบประเมินคุณภาพที่มีมาตรฐานภายใต้การเรียนรู้จากบทเรียนที่เกิดขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ ธนกฤต สิทธิราช (2558, หน้า 71-81) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “อนาคตภาพการจัดการมัธยมศึกษาของ ประเทศไทยในสองทศวรรษหน้า” ผลการวิจัยพบว่า อนาคตภาพการจัดการมัธยมศึกษาของประเทศไทย ในสองทศวรรษหน้า ตามฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญสรุปว่า ด้านสาระเนื้อหาหลักสูตรจะเป็นไปตาม ความสนใจ ความรู้ ความสามารถ

ของนักเรียน โดยสาระการเรียนเป็นการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ระบบ ดิจิทัล ด้านการบริหารการศึกษาเป็นระบบที่ดี คำนึงถึงภาวะผู้นำที่ดี กล้าตัดสินใจ มีการกระจาย อำนาจเต็มรูปแบบให้สถานศึกษา ด้านครูผู้สอนมีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้ทางเทคโนโลยี ด้านสถานศึกษาและสภาพแวดล้อมทางกายภาพสวยงาม ร่มรื่น ด้านการจัดการเรียนการสอนจะทำให้ ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์มากขึ้น ด้านสื่อการสอนใช้สื่อการสอนทันสมัยในระบบดิจิทัล ผ่านสื่อการสอนระบบออนไลน์ ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน เป็นนักคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหาเองได้ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ประสานความร่วมมือ และพัฒนาตนเองสู่การเป็นพลโลก ของนักเรียน

5.2.2 รูปแบบในอนาคตในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน ด้านการวางแผนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาการเชื่อมโยงความร่วมมือทุกระดับการกำหนดเป้าหมายหลักสูตรที่ชัดเจนด้วยการวางแผนการเรียนรู้ที่ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบันและการปลูกฝังความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านการนำหลักสูตรมาสร้างกระบวนการเรียนรู้คือการสร้างความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรด้วยการออกแบบกิจกรรมที่หลากหลายและเข้าใจง่าย และการบูรณาการหลักการเรียนรู้ทางวิชาการและหลักพุทธธรรมอย่างเหมาะสม ด้านการวัดผลประเมินผลการบริหารงานวิชาการคือ การใช้เทคโนโลยีเข้ามาใช้ให้มากขึ้นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการวัดผลและประเมินผลที่ครอบคลุมโดยการเน้นประเมินผลตามจริง ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาคือ การเสริมสร้างความรู้ด้านสื่อและเทคโนโลยีด้วยการสนับสนุนอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อการสร้างสรรค์สื่อที่เข้าใจง่ายและสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน ด้านปรับปรุงและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาคือ การเสริมสร้างองค์ความรู้ในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเน้นการผลักดันให้ชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาทเพื่อการกำหนดนโยบายที่สะท้อนถึงคุณภาพอย่างแท้จริงนำมาสู่การสร้างมาตรฐานระบบการประเมินคุณภาพการศึกษาที่มีความชัดเจนและครอบคลุม ทุกประเด็นที่ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีทิศทางในการให้ข้อมูลอยู่ในทิศทางเดียวกันคือมีความพึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นจริงในอนาคต ทุกประเด็น สอดคล้องกับการศึกษาของ สมศรี เณรจา และวัชรี ชูชาติ (2560, หน้า 10-20) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหาร สถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยพบว่า การวางระบบการบริหารและพัฒนา องค์กรอย่างมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้โดยมีวิจัยเป็นฐาน การบริหารจัดการทรัพยากรและงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียน มีสมรรถนะทางเทคโนโลยีและการสื่อสาร การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อบริหารจัดการ ทรัพยากรและงบประมาณ ส่วนรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของ ผู้เรียน ให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งรูปแบบที่มีความเหมาะสม

5.2.3 แนวโน้มการพัฒนารูปแบบในอนาคตในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน ประกอบไปด้วย ด้านการวางแผนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการนำหลักสูตรมาสร้างกระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผลประเมินผลการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ในทศวรรษหน้า พบว่า ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีทิศทางในการให้ข้อมูล และด้านปรับปรุงและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ในทศวรรษหน้า พบว่า ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีทิศทางในการให้ข้อมูล ในการตอบ

แบบสอบถามอยู่ในทิศทางเดียวกันทุกด้าน และได้รับการแสดงความประสงค์อยู่ที่ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 85 ในทุกด้านหมายความว่ามีความประสงค์ให้เกิดขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ ธนกฤต สิทธิราช (2558, หน้า 71-81) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “อนาคตภาพการจัดการมัธยมศึกษาของประเทศไทยในสองทศวรรษหน้า” ผลการวิจัยพบว่า อนาคตภาพการจัดการมัธยมศึกษาของประเทศไทย ในสองทศวรรษหน้า ตามฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญสรุปว่า ด้านสาระเนื้อหาหลักสูตรจะเป็นไปตาม ความสนใจ ความรู้ความสามารถของนักเรียน โดยสาระการเรียนเป็นการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ระบบ ดิจิทัล ด้านการบริหารการศึกษาเป็นระบบที่ดี คำนึงถึงภาวะผู้นำที่ดี กล้าตัดสินใจ มีการกระจาย อำนาจเต็มรูปแบบให้สถานศึกษา ด้านครูผู้สอนมีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้ทางเทคโนโลยี ด้านสถานศึกษาและสภาพแวดล้อมทางกายภาพสวยงาม ร่มรื่น ด้านการจัดการเรียนการสอนจะทำให้ ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์มากขึ้น ด้านสื่อการสอนใช้สื่อการสอนทันสมัยในระบบดิจิทัล ผ่านสื่อการสอนระบบออนไลน์ ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน เป็นนักคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหาเองได้ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ประสานความร่วมมือ และพัฒนาตนเองสู่การเป็นพลโลกของนักเรียน

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมลำพูน โดยภาพรวมการบริหารจัดการหลักสูตรให้สอดคล้องความต้องการของผู้เรียน ควรจัดหาแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกมาใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน ควรมีการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของโรงเรียน

การยกระดับมาตราฐานการศึกษาให้ดียิ่งขึ้นกว่าเดิม ควรจะมีการพัฒนาการเรียนรู้ให้ครอบคลุมทุกด้าน ทั้งผู้สอนและผู้เรียน เพื่อพัฒนาศักยภาพของโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น พัฒนาการบริหารงานวิชาการ และพร้อมพัฒนาระบบให้มีการทันกับรูปแบบที่มีการเปลี่ยนแปลงตามสมัยใหม่ให้ดียิ่งขึ้น จัดให้มีการทบทวนคุณภาพมาตรฐานการบริหารงานวิชาการโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยเรื่อง การพัฒนานโยบายการบริหารสถานศึกษาของกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในจังหวัดลำพูน

2. ควรวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในจังหวัดลำพูน

3. ควรวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งความเป็นเลิศของกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในจังหวัดลำพูน

บรรณานุกรม

1. ภาษาไทย

1) หนังสือทั่วไป

กมล ภู่ประเสริฐ. (2547). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : เสริมสินพรีเพรส ซิสเท็ม.

กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. (2546*). แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545.* กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าพัสดุภัณฑ์.

_____. (2546). *การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

_____. (2553). *แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.จำกัด.

กิติมา ปรีดีดิลก. (2542). *การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น.* กรุงเทพฯ : อักษรพิพัฒน์.

ขนิษฐา วิทยาอนุมาส. (2531). *การวิจัยแบบเดลฟาย : เทคนิคและปัญหาที่พบในการวิจัย.* กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.

คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้. (2543). *ปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด.* กรุงเทพฯ : สำนักงาน. คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

ชารี มณีศรี. (2538). *การนิเทศการศึกษา.* กรุงเทพฯ : โสภณการพิมพ์.

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2545). *การบริหารงานวิชาการ.* ปัตตานี : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2533). *เทคโนโลยีการศึกษา : ทฤษฎีและการวิจัย***.** กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

ถวัลย์ มาศจรัส. (2545). *คู่มือการเขียนและการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา.* กรุงเทพฯ : ธารอักษร.

ทัศนีย์ วงศ์ยืน. (2553). *การบริหารงานวิชาการ.* กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.

ธีระ รุญเจริญ. (2546). *การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา.* กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ แอล ที เพรส.

นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2545). *กระบวนการปฏิรูปเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ : การประเมินและการประกัน*. กรุงเทพฯ : วี ที ซี คอมมิวนิเคชัน.

บุญใจ ศรีสถิตย์นรากูร. (2550). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางพยาบาลศาสตร์***.** พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ยูแอนด์ไอ อินเตอร์มีเดีย.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). *การบริหารงานวิชาการ.* กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

_____. (2553). *การบริหารงานวิชาการ.* กรุงเทพฯ : บริษัท พิมพ์ดี จำกัด.

พระเทพเวที (ป.อ. ปยุตฺโต). (2529). *การศึกษาของคณะสงฆ์ : ปัญหาที่รอทางออก.* กรุงเทพฯ : มูลนิธิโกมลคีมทอง.

พิมพันธ์ เดชะคุปต์. (2550). *การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : แนวคิดวิธีและเทคนิคการสอน 1.* กรุงเทพฯ : เดอะมาสเตอร์กรุ๊ปแมเนจเม้นท์.

ไพศาล หวังพานิช. (2526). *การวัดผลการศึกษา.* กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ. (2550). *การจัดและการบริหารงานวิชาการ.* กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ภิญโญ สาธร. (2552). *หลักบริหารการศึกษา.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การค้าคุรุสภา.

มนูญ อรุณไพโรจน์. (2550). *พื้นฐานของการนิเทศการสอน.* ในประมวลสาระชุดวิชาการนิเทศการสอนในระดับประถมศึกษา หน่วยที่ 1 หน้า 1-92 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์.

รุจิร์ ภู่สาระ และจันทรานี สงวนนาม. (2545). *การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา.* กรุงเทพฯ : บุ๊คพอยท์.

วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2545). *การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.

_____. (2542). *การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง.* กรุงเทพฯ : เลิฟ. แอนด์ เลิฟเพรส.

วันเพ็ญ จันทร์เจริญ. (2542). *การเรียนการสอนปัจจุบัน.* สกลนคร : สถาบนราชภัฏสกลนคร.

วิชัย ธรรมเจริญ. (2541). *คู่มือปฏิบัติการงานโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา.* กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร.

วินิจ เกตุขำ. (2542). *มนุษยสัมพันธ์สำหรับผู้บริหารยุคใหม่.* กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

สงัด อุทรานันท์. (2530). *การนิเทศการศึกษา : หลักการทฤษฎีและปฏิบัติ (ฉบับปรับปรุง เพิ่มเติม)*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม.

สันติ บุญภิรมย์. (2553). *การบริหารงานวิชาการ.* (พิมพ์ครั้งที่2). กรุงเทพฯ : บุ๊ค พอยท์.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 2. (2550). *ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3.* นราธิวาส : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 2.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). *แนวทางการพัฒนาคุณภาพการเรียน.* การสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา. ขั้นพื้นฐาน.

_____. (2550). แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการการศึกษา. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). *ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด.* กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2553). *แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ การพัฒนาการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา (พ.ศ.2553-พ.ศ.2562)*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

สุวิมล ว่องวาณิช. (2548). *การวิจัยการประเมินความต้องการจำเป็น.* กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุวิมล ว่องวานิช. (2543). *แนวคิดและหลักการของการวิจัยในชั้นเรียน.* กรุงเทพฯ: ภาควิชา. การศึกษาคณะคุรุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

หวน พินธุพันธ์. (2549). *นักบริหารมืออาชีพ.* นนทบุรี : สุพรรณพินธุพันธ์การพิมพ์.

อมรชัย ตันติเมธ. (2542). *การบริหารสถานศึกษาปฐมวัย.* นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

อุทุมพร จามรมาน. (2537). *การวิจัยของครู.* กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

2) วิทยานิพนธ์ /สารนิพนธ์ /งานวิจัย

เฉลิมชัย สมท่า. (2547). *การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูปฏิบัติการสอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลยเขต 1*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ชมพูนุท ร่วมชาติ. (2548). *อนาคตภาพของหลักสูตรวิชาชีพครูในทศวรรษหน้า (พ.ศ 2550 - 2559).* วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ทนง ทองภูเบศร และคณะ. (2562). *อนาคตภาพของรูปแบบการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษาภายนอกระดับอุดมศึกษาในทศวรรษหน้า.* รายงานการวิจัย. สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).

ธนกร เชื้อจำรูญ. (2554). *อนาคตภาพการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ในทศวรรษหน้า พ.ศ. 2554-2563*. ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

นิรมล ตู้จินดา. (2557). *อนาคตภาพหลักสูตรพลเมืองศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า (ช่วงระหวางปี พ.ศ. 2555 – พ.ศ. 2565)*. ดุษฎีนิพนธ์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.

ประนอมศรี จันทนวงษ์. (2547). *การจัดระบบบริหารราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 3.* จังหวัดชายแดนภาคใต้. วิทยานิพนธ์. นราธิวาส : มหาวิทยาลัยนราธิวาส.

ศันสนีย์ เครือชะเอม. (2546). *ความสัมพันธ์ ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารกับคุณภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา.* วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒน์.

สมบุญ ศิลป์รุ่งธรรม. (2547). *อนาคตภาพหลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า (ช่วงระหว่างปี พ.ศ 2547-2557).* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุทธิศักดิ์ นันทวิทย์ และสจีวรรณ ทรรพวสุ. (2558). *รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในศตวรรษที่ 21 ของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2*. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สุวัลภา จงพีรเดชานนท์. (2562). *อนาคตภาพการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในทศวรรษหน้า*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

3) วารสาร

จุมพล พูลภัทรชีวิน. (2551). การวิจัยอนาคต. *วารสารสมาคมนักวิจัยในความอุปถัมภ์ของสภาวิจัยแห่งชาติ.* 13(2), 257-260.

ธนกฤต สิทธิราช. (2558). ศึกษาอนาคตภาพการจัดการมัธยมศึกษาของประเทศไทยในสองทศวรรษหน้า. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.* 17(3), 71-81.

ประยูร ศรีประสาธน์. (2523). เทคนิคการวิจัยแบบเดลฟาย. *วารสารการศึกษาแห่งชาติ.* 14(2), 48.

พรรณี ชุติวัฒนธาดา. (2545). เครือขายเสมือนอีกหนึ่งนวัตกรรมที่ชวยการเรียนการสอน. *วารสารวิชาการ.* 5(2), 45.

ยาใจ พงษ์บริบูรณ์. (2537). การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research). *วารสารศึกษาศาสตร์.* 17(2), 35.

สมบัติ บุญประเคน. (2544). ผู้บริหารยุคปฏิรูปการศึกษาตามลักษณะ 6 ป. *วารสารครูขอนแก่น.* 44(2), 20-21.

สมศรี เณรจาที และวัชรี ชูชาติ. (2560). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในศตวรรษ ที่ 21. *วารสารบริหารการศึกษา มศว.* 14(27), 10-20.

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2545). การบริหารตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา. *วารสารวิชาการ.* 45(2), 23-30.

สุพล วังสินธ์. (2543). การบริหารโรงเรียนตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา. *วารสารวิชาการ.* 43(2), 29-30.

4) บทความจากเว็บไซต์

กองพุทธศาสนศึกษา. (2564). *ประกาศคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ว่าด้วยขนาดของโรงเรียน และกรอบอัตรากำลังพนักงานศาสนการด้านการศึกษา พ.ศ. 2563.* สืบค้นเมื่อ 10 เมษายน 2565 เข้าถึงได้จาก https://deb.onab.go.th/th/page/item/index/id/13.

ยาเบ็น เรืองจรูญศรี. (2552). *แนวคิดทฤษฎีการบริหารเชิงสถานการณ์ (The Contingency Approach).* สืบค้นเมื่อ 10 เมษายน 2565 เข้าถึงได้จาก http://www.kroobannok.com/blog/20420.

สำนักงานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5. (2564). *คู่มือการจัดการเรียนรู้.* สืบค้นเมื่อ 10 เมษายน 2565 เข้าถึงได้จาก http://www.bdh5.com/th/?file=Home.

สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดลำพูน. (2564). *ข้อมูลสารสนเทศ.* สืบค้นเมื่อ 10 เมษายน 2565 เข้าถึงได้จาก https://lpn.onab.go.th/th/page/item/index/id/18.

เอกชัย เอกขุนฤทธิ์. (2560). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา.* สืบค้นเมื่อ 10 เมษายน 2565 เข้าถึงได้จาก https://www.gotoknow.org/posts/518295.

5) เอกสารอื่น ๆ ที่ไม่ได้ตีพิมพ์

โรงเรียนตะโกดอนหญ้านาง. (2555). *คู่มือการปฏิบัติงาน กลุ่มบริหารวิชาการ โรงเรียนตะโกดอนหญ้านาง*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขตสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (เอกสารอัดสำเนา).

เสาวลักษณ รัตนวิชช์. (2551). *หลักการและกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ได่ผล*. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. (เอกสารอัดสำเนา).

2. ภาษาอังกฤษ

Carr J.F. & Harris D.E. (2001). *Succeeding with standards: Linking curriculum, assessment, andactionplanning*.Associationfor Supervisionand Curriculum Development, Virginia, U.S.A.

Carroll, John B. (1974). *Learning Theory for the Classroom teacher In Jarvis G.A*. (ed.), The Challenge of Communication, Illinois: National Textbook Company.

Codd, J., Gordon, L., & Harker, R. (1990). *Education and the role of state: Devolution and control post-Picot, in H.* Lauder & C. Wylie (Ed) Toward successful schooling. London, Palmer Press.

Delors, J. (1998). *Learning : The Treasure Within. UNESCO Department of Employment, Education and Training, Canberra*. Teaching English Literacy. A Project of National Significance on the Preservice Preparation of Teachers for Teaching English Literacy, Vol. 1.

Hoy. Wayne K. & Cecil. Masker G. (1996). *Educational Administration Theory.* Research. and Practice. New York : McGraw – Hill Inc.

Joseph. Coates F. (1994). *Normative Forecasting.* สืบค้นเมื่อ 10 เมษายน 2565 เข้าถึงได้จาก Avaliable : http://www. futurovenezuela.org/_curso/16-normativ.pdf.

Kemmis, S. & Mc Taggart, R. (1990). *The Action Research Planner*. (3 rd ed.) Victoria: Brown Prior Anderson Nation library of Australia Cataloging in Publication Data.

Linstone, H. and Turoff, M. (1975). *The Delphi Method*. Reading, Mass : Addison Wesley Publishing Company.

Linstone. Harold Al. & Turoff. Murray. (1975). *The Delphi Methos : Techniques and Applications*. Massachusetts : Addison Wesley.

Macmillan, T.T (1971). *The Delphi Techniques*. In Paper presented at the Annual Meeting of the California Junior Colleges Association Committee on Research and Development.California : Monterey.

Murgatroyd, Stephen & Morgan, Colin. (1994). *Quality management and the school*. Buckingham: Open University Press.

Nanthachai, Yupa. (2002). *Desirable competencies for hospitality educators in Thailand: a Delphi Approach.* Thesis (Ph.D.), Ilinois State University.

Trusty, F.M. (1987). *Managing the Tensions that Go with the Planning Process*. R.G. Sinerly et al., Strategic Planning and Leadership in Containing Education. San Francisco : Prentice- Hall.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสัมภาษณ์
การวิจัยระยะที่ 1
เรื่อง รูปแบบอนาคตภาพโดยใช้เทคนิค EDFR เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน (2565-2574)

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้เชี่ยวชาญที่ตอบแบบสัมภาษณ์

โปรดเติมข้อความลงในช่องว่าง

ชื่อ – สกุล .....

อายุ.....ปี การศึกษาสูงสุด .....

สาขาวิชา.....

ตำแหน่งงานปัจจุบัน .....

สถานที่ปฏิบัติงาน .....

ประสบการณ์การทำงาน .....ปี .....เดือน เบอร์โทรติดต่อ.....

ตอนที่ 2 ตอบคำถามตามความคิดเห็นของท่าน

2.1 สภาพการบริหารสถานศึกษาในด้านการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน ในปัจจุบันเป็นอย่างไร ในแต่ละด้านดังนี้

1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในปัจจุบันเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ในปัจจุบันเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

3. การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอน ในปัจจุบันเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

4. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ในปัจจุบันเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

5. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ในปัจจุบันเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

2.2 รูปแบบอนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน ควรเป็นอย่างไร

1) ด้านการวางแผนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ด้านการนำหลักสูตรมาสร้างกระบวนการเรียนรู้ ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ด้านการวัดผล ประเมินผลการบริหารงานวิชาการ ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. ด้านปรับปรุงและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.3 แนวโน้มการพัฒนารูปแบบอนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน

1) ถ้าผลลัพธ์ของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน (พ.ศ. 2565-2574) เป็นไปตามที่คาดการณ์จะเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

2. ถ้าผลลัพธ์ของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน (พ.ศ. 2565-2574) ไม่เป็นไปตามที่คาดการณ์ไว้จะเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

3. ถ้าผลลัพธ์ของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน (พ.ศ. 2565-2574) ได้มากกว่าที่คาดการณ์ไว้จะเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ขอเจริญพรขอบคุณผู้ให้ข้อมูลทุกท่าน

แบบสอบถาม
การวิจัยระยะที่ 2
เรื่อง รูปแบบอนาคตภาพโดยใช้เทคนิค EDFR เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน (2565-2574)

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม	ระดับความคิดเห็นความเป็นไปได้					อนาคตภาพ ร้อยละ	
	5	4	3	2	1	พึงประสงค์	ไม่พึงประสงค์
ด้านการวางแผนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา							
1. การเชื่อมโยงความร่วมมือทุกระดับโดยกำหนดแผนในการส่งเสริมความเข้มแข็งของเครือข่ายการศึกษาเพื่อร่วมพัฒนาหลักสูตร							
2. การกำหนดเป้าหมายหลักสูตรที่ชัดเจนเป็นไปตามหลักสูตรแกนกลางศึกษาขั้นพื้นฐาน							
3. การวางแผนการเรียนรู้ที่ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบันและการปลูกฝังความรับผิดชอบต่อสังคม							
ด้านการนำหลักสูตรมาสร้างกระบวนการเรียนรู้							
1. การสร้างความรู้ ความเข้าใจในการนำหลักสูตรไปใช้เป็นกระบวนการที่สำคัญที่จะทำให้หลักสูตรที่สร้างขึ้นบรรลุผลตามจุดหมาย							
2. การพัฒนาองค์ความรู้ด้านการวิจัยให้บุคลากรเพื่อพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียน							
3. การออกแบบกิจกรรมที่หลากหลายและเข้าใจง่ายเพื่อสร้างแรงกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ							
4. การบูรณาการหลักการเรียนรู้ทางวิชาการและหลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์อย่างเหมาะสม							

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม	ระดับความคิดเห็นความเป็นไปได้					อนาคตภาพร้อยละ	
	5	4	3	2	1	พึงประสงค์	ไม่พึงประสงค์
ด้านการวัดผล ประเมินผลการบริหารงานวิชาการ							
1. การใช้เทคโนโลยีเข้ามาใช้ให้มากขึ้นเพื่อความสะดวก รวดเร็วในการวัดผลและประเมินผล							
2. การเพิ่มประสิทธิภาพในการวัดผลและประเมินผลที่ครอบคลุมทั้งความรู้ ทักษะ และคุณธรรม							
3. การเน้นประเมินผลตามจริงที่มาจากการปฏิบัติในกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อเป็นแนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้							
ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา							
1. การเสริมสร้างความรู้ด้านสื่อและเทคโนโลยีเพื่อให้เกิดนวัตกรรมทางการศึกษา							
2. การสนับสนุนอุปกรณ์ เทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้มากขึ้น							
3. การสร้างสรรค์สื่อที่เข้าใจง่ายและสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน							
ด้านปรับปรุงและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา							
1. การเสริมสร้างองค์ความรู้ในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้กับบุคลากรของสถานศึกษา							
2. การผลักดันให้ชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาทในระบบประกันคุณภาพการศึกษา							
3. การกำหนดนโยบายปรับปรุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่สะท้อนถึงคุณภาพอย่างแท้จริง							
4. การสร้างมาตรฐานระบบการประเมินคุณภาพการศึกษาที่มีความชัดเจนและครอบคลุมตามหลักสูตรของสถานศึกษา							

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ

- หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ
- หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อมูล

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
เลขที่ ๑๐๓ ถ.พระปกเกล้า ต.พระสิงห์ อ.เมืองเชียงใหม่
จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐ โทรศัพท์ ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๗๕ - ๖
โทรสาร ๐๕๓ ๘๑๔ ๗๕๒

ที่ อว ๗๙๑๕/๐๘๑๒

๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม

เรียน พระสิงห์ทอง ขนฺติจิตฺโต ผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง

ด้วย พระสมคิด ติกฺขปญฺโญ (คำนวณพนาไพร) เป็นนักศึกษาปริญญาโท รหัสนักศึกษา ๖๓๒๐๕๔๐๔๑๒๐๐๗ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบอนาคตภาพโดยใช้เทคนิค EDFR เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน 2565-2574" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) โดยมี ดร.ฉัตรชัย ศิริกุลพันธ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ด้วย ทั้งนี้ ทางบัณฑิตวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(พระครูสุนทรมหาเจติยานุรักษ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
ปฏิบัติหน้าที่แทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
โทร. ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๗๕-๖ ต่อ ๑๖

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ๐๕๓-๒๗๐-๙๗๕ ต่อ ๑๑

ที่ อว ๗๙๑๕/๐๒๒๕ **วันที่** ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม

เรียน พระมหาสกุล มหาวีโร, ผศ.ดร. ผู้อำนวยการสำนักงานวิทยาเขตล้านนา

ด้วย พระสมคิด ติกฺขปญฺโญ (คำนวณพนาไพร) เป็นนักศึกษาปริญญาโท รหัสนักศึกษา ๖๓๒๐๕๔๐๔๑๒๐๐๗ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบอนาคตภาพโดยใช้เทคนิค EDFR เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน 2565-2574" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) โดยมี ดร.ฉัตรชัย ศิริกุลพันธ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ด้วย ทั้งนี้ ทางบัณฑิตวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

(พระครูสุนทรมหาเจติยานุรักษ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี วิทยาเขตล้านนา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
เลขที่ ๑๐๓ ถ.พระปกเกล้า ต.พระสิงห์ อ.เมืองเชียงใหม่
จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐ โทรศัพท์ ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๗๕ - ๖
โทรสาร ๐๕๓ ๘๑๔ ๗๕๒

ที่ อว ๗๙๑๕/๐๘๑๑

๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม

เรียน พระสงกรานต์ ปญฺญาวชิโร ผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา

ด้วย พระสมคิด ติกฺขปญฺโญ (คำนวณพนาไพร) เป็นนักศึกษาปริญญาโท รหัสนักศึกษา ๖๓๒๐๕๔๐๔๑๒๐๐๗ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบอนาคตภาพโดยใช้เทคนิค EDFR เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน 2565-2574" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) โดยมี ดร.ฉัตรชัย ศิริกุลพันธ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ด้วย ทั้งนี้ ทางบัณฑิตวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(พระครูสุนทรมหาเจติยานุรักษ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
ปฏิบัติหน้าที่แทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
โทร. ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๗๕-๖ ต่อ ๑๖

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
เลขที่ ๑๐๓ ถ.พระปกเกล้า ต.พระสิงห์ อ.เมืองเชียงใหม่
จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐ โทรศัพท์ ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๗๕ - ๖
โทรสาร ๐๕๓ ๘๑๔ ๗๕๒

ที่ อว ๗๙๑๕/๐๘๑๗

๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถาม

เรียน พระครูสาทรธรรมพิเนต ผู้อำนวยการโรงเรียนพรหมจักรสังวร

ด้วย พระสมคิด ติกฺขปญฺโญ (คำนวณพนาไพร) เป็นนักศึกษาปริญญาโท รหัสนักศึกษา ๖๓๒๐๕๔๐๔๑๒๐๐๗ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบอนาคตภาพโดยใช้เทคนิค EDFR เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน 2565-2574" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) โดยมี ดร.ฉัตรชัย ศิริกุลพันธ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ด้วย ทั้งนี้ทางบัณฑิตวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(พระครูสุนทรมหาเจติยานุรักษ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
ปฏิบัติหน้าที่แทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
โทร. ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๗๕-๖ ต่อ ๑๖

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
เลขที่ ๑๐๓ ถ.พระปกเกล้า ต.พระสิงห์ อ.เมืองเชียงใหม่
จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐ โทรศัพท์ ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๗๕ - ๖
โทรสาร ๐๕๓ ๘๑๔ ๗๕๒

ที่ อว ๗๙๑๕/๐๘๑๘

๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถาม

เรียน พระไพโรจน์ ปญฺญาวชิโร ผู้อำนวยการโรงเรียนพระเจ้าตนหลวง

ด้วย พระสมคิด ติกฺขปญฺโญ (คำนวณพนาไพร) เป็นนักศึกษาปริญญาโท รหัสนักศึกษา ๖๓๒๐๕๔๐๔๑๒๐๐๗ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบอนาคตภาพโดยใช้เทคนิค EDFR เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน 2565-2574" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) โดยมี ดร. ฉัตรชัย ศิริกุลพันธ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ด้วย ทั้งนี้ ทางบัณฑิตวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(พระครูสุนทรมหาเจติยานุรักษ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
ปฏิบัติหน้าที่แทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
โทร. ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๗๕-๖ ต่อ ๑๖

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
เลขที่ ๑๐๓ ถ.พระปกเกล้า ต.พระสิงห์ อ.เมืองเชียงใหม่
จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐ โทรศัพท์ ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๗๕ - ๖
โทรสาร ๐๕๓ ๘๑๔ ๗๕๒

ที่ อว ๗๙๑๕/๐๘๒๑

๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถาม

เรียน พระสงกรานต์ ปญฺญาวชิโร ผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา

ด้วย พระสมคิด ติกฺขปญฺโญ (คำนวณพนาไพร) เป็นนักศึกษาปริญญาโท รหัสนักศึกษา ๖๓๒๐๕๔๐๔๑๒๐๐๗ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบอนาคตภาพโดยใช้เทคนิค EDFR เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน 2565-2574" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) โดยมี ดร. ฉัตรชัย ศิริกุลพันธ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ด้วย ทั้งนี้ ทางบัณฑิตวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(พระครูสุนทรมหาเจติยานุรักษ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
ปฏิบัติหน้าที่แทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
โทร. ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๗๕-๖ ต่อ ๑๖

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
เลขที่ ๑๐๓ ถ.พระปกเกล้า ต.พระสิงห์ อ.เมืองเชียงใหม่
จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐ โทรศัพท์ ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๗๕ - ๖
โทรสาร ๐๕๓ ๘๑๔ ๗๕๒

ที่ อว ๗๙๑๕/๐๘๒๒

๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถาม

เรียน พระเกรียงศักดิ์ โชติธมฺโม ผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดทุ่งหัวช้าง

ด้วย พระสมคิด ติกฺขปญฺโญ (คำนวณพนาไพร) เป็นนักศึกษาปริญญาโท รหัสนักศึกษา ๖๓๒๐๕๔๐๔๑๒๐๐๗ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบอนาคตภาพโดยใช้เทคนิค EDFR เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน 2565-2574" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) โดยมี ดร. ฉัตรชัย ศิริกุลพันธ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ด้วย ทั้งนี้ ทางบัณฑิตวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(พระครูสุนทรมหาเจติยานุรักษ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
ปฏิบัติหน้าที่แทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
โทร. ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๗๕-๖ ต่อ ๑๖

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
เลขที่ ๑๐๓ ถ.พระปกเกล้า ต.พระสิงห์ อ.เมืองเชียงใหม่
จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐ โทรศัพท์ ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๗๕ - ๖
โทรสาร ๐๕๓ ๘๑๔ ๗๕๒

ที่ อว ๗๙๑๕/๐๘๑๙

๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถาม

เรียน พระครูปริยัติรังสรรค์ ดร. ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโฮ่งหลวง

ด้วย พระสมคิด ติกฺขปญฺโญ (คำนวณพนาไพร) เป็นนักศึกษาปริญญาโท รหัสนักศึกษา ๖๓๒๐๕๔๐๔๑๒๐๐๗ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบอนาคตภาพโดยใช้เทคนิค EDFR เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน 2565-2574" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) โดยมี ดร. ฉัตรชัย ศิริกุลพันธ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ด้วย ทั้งนี้ ทางบัณฑิตวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(พระครูสุนทรมหาเจติยานุรักษ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
ปฏิบัติหน้าที่แทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
โทร. ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๗๕-๖ ต่อ ๑๖

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
เลขที่ ๑๐๓ ถ.พระปกเกล้า ต.พระสิงห์ อ.เมืองเชียงใหม่
จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐ โทรศัพท์ ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๗๕ - ๖
โทรสาร ๐๕๓ ๘๑๔ ๗๕๒

ที่ อว ๗๙๑๕/๐๘๒๐

๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถาม

เรียน พระสิงห์ทอง ขนฺติจิตฺโต ผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง

ด้วย พระสมคิด ติกฺขปญฺโญ (คำนวณพนาไพร) เป็นนักศึกษาปริญญาโท รหัสนักศึกษา ๖๓๒๐๕๔๐๔๑๒๐๐๗ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบอนาคตภาพโดยใช้เทคนิค EDFR เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน 2565-2574" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) โดยมี ดร. ฉัตรชัย ศิริกุลพันธ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ด้วย ทั้งนี้ ทางบัณฑิตวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(พระครูสุนทรมหาเจติยานุรักษ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
ปฏิบัติหน้าที่แทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
โทร. ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๗๕-๖ ต่อ ๑๖

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
เลขที่ ๑๐๓ ถ.พระปกเกล้า ต.พระสิงห์ อ.เมืองเชียงใหม่
จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐ โทรศัพท์ ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๗๕ - ๖
โทรสาร ๐๕๓ ๘๑๔ ๗๕๒

ที่ อว ๗๙๑๕/๐๘๑๔

๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถาม

เรียน พระมหาโฆษิต โฆษิตธมฺโม ผู้อำนวยการโรงเรียนโสภณวิทยา

ด้วย พระสมคิด ติกฺขปญฺโญ (คำนวณพนาไพร) เป็นนักศึกษาปริญญาโท รหัสนักศึกษา ๖๓๒๐๕๔๐๔๑๒๐๐๗ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบอนาคตภาพโดยใช้เทคนิค EDFR เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน 2565-2574" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) โดยมี ดร.ฉัตรชัย ศิริกุลพันธ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ด้วย ทั้งนี้ ทางบัณฑิตวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(พระครูสุนทรมหาเจติยานุรักษ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
ปฏิบัติหน้าที่แทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
โทร. ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๗๕-๖ ต่อ ๑๖

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
เลขที่ ๑๐๓ ถ.พระปกเกล้า ต.พระสิงห์ อ.เมืองเชียงใหม่
จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐ โทรศัพท์ ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๗๕ - ๖
โทรสาร ๐๕๓ ๘๑๔ ๗๕๒

ที่ อว ๗๙๑๕/๐๘๑๓

๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถาม

เรียน พระมหาพิสดาร ปิยวณฺโณ ผู้อำนวยการโรงเรียนหอปริยัติศึกษา

ด้วย พระสมคิด ติกฺขปญฺโญ (คำนวณพนาไพร) เป็นนักศึกษาปริญญาโท รหัสนักศึกษา ๖๓๒๐๕๔๐๔๑๒๐๐๗ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบอนาคตภาพโดยใช้เทคนิค EDFR เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน 2565-2574" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) โดยมี ดร.ฉัตรชัย ศิริกุลพันธ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ด้วย ทั้งนี้ ทางบัณฑิตวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(พระครูสุนทรมหาเจติยานุรักษ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
ปฏิบัติหน้าที่แทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
โทร. ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๗๕-๖ ต่อ ๑๖

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
เลขที่ ๑๐๓ ถ.พระปกเกล้า ต.พระสิงห์ อ.เมืองเชียงใหม่
จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐ โทรศัพท์ ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๗๕ - ๖
โทรสาร ๐๕๓ ๘๑๔ ๗๕๒

ที่ อว ๗๙๑๕/๐๘๑๕

๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถาม

เรียน พระครูนิวิฐวิริยคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนอินทวิทยา

ด้วย พระสมคิด ติกขปญฺโญ (คำนวณพนาไพร) เป็นนักศึกษาปริญญาโท รหัสนักศึกษา ๖๓๒๐๕๔๐๔๑๒๐๐๗ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบอนาคตภาพโดยใช้เทคนิค EDFR เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน 2565-2574" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) โดยมี ดร.ฉัตรชัย ศิริกุลพันธ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ด้วย ทั้งนี้ ทางบัณฑิตวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(พระครูสุนทรมหาเจติยานุรักษ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
ปฏิบัติหน้าที่แทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
โทร. ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๗๕-๖ ต่อ ๑๖

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
เลขที่ ๑๐๓ ถ.พระปกเกล้า ต.พระสิงห์ อ.เมืองเชียงใหม่
จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐ โทรศัพท์ ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๗๕ - ๖
โทรสาร ๐๕๓ ๘๑๔ ๗๕๒

ที่ อว ๗๙๑๕/๐๘๓๓

๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถาม

เจริญพร นางสาว ภัทรจาริน ช่างหล่อ รองผู้อำนวยการโรงเรียนปริยัติสามัญสามัคคีวิทยา

ด้วย พระสมคิด ติกฺขปญฺโญ (คำนวณพนาไพร) เป็นนักศึกษาปริญญาโท รหัสนักศึกษา ๖๓๒๐๕๔๐๔๑๒๐๐๗ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบอนาคตภาพโดยใช้เทคนิค EDFR เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน 2565-2574" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) โดยมี ดร. ฉัตรชัย ศิริกุลพันธ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ด้วย ทั้งนี้ทางบัณฑิตวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในครั้งนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระครูสุนทรมหาเจติยานุรักษ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
ปฏิบัติหน้าที่แทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
โทร. ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๗๕-๖ ต่อ ๑๖

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
เลขที่ ๑๐๓ ถ.พระปกเกล้า ต.พระสิงห์ อ.เมืองเชียงใหม่
จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐ โทรศัพท์ ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๗๕ - ๖
โทรสาร ๐๕๓ ๘๑๔ ๗๕๒

ที่ อว ๗๙๑๕/๐๘๒๗

๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถาม

เจริญพร นายเกรียงศักดิ์ มณี รองผู้อำนวยการโรงเรียนพรหมจักรสังวร

ด้วย พระสมคิด ติกฺขปญฺโญ (คำนวณพนาไพร) เป็นนักศึกษาปริญญาโท รหัสนักศึกษา ๖๓๒๐๕๔๐๔๑๒๐๐๗ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบอนาคตภาพโดยใช้เทคนิค EDFR เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน 2565-2574" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) โดยมี ดร.ฉัตรชัย ศิริกุลพันธ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ด้วย ทั้งนี้ ทางบัณฑิตวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในครั้งนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระครูสุนทรมหาเจติยานุรักษ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
ปฏิบัติหน้าที่แทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
โทร. ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๗๕-๖ ต่อ ๑๖

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
เลขที่ ๑๐๓ ถ.พระปกเกล้า ต.พระสิงห์ อ.เมืองเชียงใหม่
จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐ โทรศัพท์ ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๗๕ - ๖
โทรสาร ๐๕๓ ๘๑๔ ๗๕๒

ที่ อว ๗๙๑๕/๐๘๒๔

๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถาม

เรียน พระทวีศักดิ์ เทวสิริ รองผู้อำนวยการโรงเรียนพระเจ้าตนหลวง

ด้วย พระสมคิด ติกฺขปญฺโญ (คำนวณพนาไพร) เป็นนักศึกษาปริญญาโท รหัสนักศึกษา ๖๓๒๐๕๔๐๔๑๒๐๐๗ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบอนาคตภาพโดยใช้เทคนิค EDFR เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน 2565-2574" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) โดยมี ดร.ฉัตรชัย ศิริกุลพันธ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ด้วย ทั้งนี้ทางบัณฑิตวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(พระครูสุนทรมหาเจติยานุรักษ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
ปฏิบัติหน้าที่แทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
โทร. ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๗๕-๖ ต่อ ๑๖

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
เลขที่ ๑๐๓ ถ.พระปกเกล้า ต.พระสิงห์ อ.เมืองเชียงใหม่
จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐ โทรศัพท์ ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๗๕ - ๖
โทรสาร ๐๕๓ ๘๑๔ ๗๕๒

ที่ อว ๗๙๑๕/๐๘๓๑

๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถาม

เจริญพร นายอนันท สาขามูละ รองผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา

ด้วย พระสมคิด ติกฺขปญฺโญ (คำนวณพนาไพร) เป็นนักศึกษาปริญญาโท รหัสนักศึกษา ๖๓๒๐๕๔๐๔๑๒๐๐๗ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบอนาคตภาพโดยใช้เทคนิค EDFR เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน 2565-2574" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) โดยมี ดร. ฉัตรชัย ศิริกุลพันธ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ด้วย ทั้งนี้ ทางบัณฑิตวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในครั้งนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระครูสุนทรมหาเจติยานุรักษ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
ปฏิบัติหน้าที่แทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
โทร. ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๗๕-๖ ต่อ ๑๖

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
เลขที่ ๑๐๓ ถ.พระปกเกล้า ต.พระสิงห์ อ.เมืองเชียงใหม่
จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐ โทรศัพท์ ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๗๕ - ๖
โทรสาร ๐๕๓ ๘๑๔ ๗๕๒

ที่ อว ๗๙๑๕/๐๘๓๒

๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถาม

เจริญพร นายธีรวุฒิ คำตุมมี รองผู้อำนวยการโรงเรียนปริยัติธรรมวัดทุ่งหัวช้าง

ด้วย พระสมคิด ติกฺขปญฺโญ (คำนวณพนาไพร) เป็นนักศึกษาปริญญาโท รหัสนักศึกษา ๖๓๒๐๕๔๐๔๑๒๐๐๗ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบอนาคตภาพโดยใช้เทคนิค EDFR เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน 2565-2574" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) โดยมี ดร. ฉัตรชัย ศิริกุลพันธ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ด้วย ทั้งนี้ ทางบัณฑิตวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในครั้งนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระครูสุนทรมหาเจติยานุรักษ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
ปฏิบัติหน้าที่แทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
โทร. ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๗๕-๖ ต่อ ๑๖

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
เลขที่ ๑๐๓ ถ.พระปกเกล้า ต.พระสิงห์ อ.เมืองเชียงใหม่
จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐ โทรศัพท์ ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๗๕ - ๖
โทรสาร ๐๕๓ ๘๑๔ ๗๕๒

ที่ อว ๗๙๑๕/๐๘๒๙

๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถาม

เจริญพร นายประสิทธิ์ เสาร์ศรีจันทร์ รองผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ้านโฮ่งหลวง

ด้วย พระสมคิด ติกฺขปญฺโญ (คำนวณพนาไพร) เป็นนักศึกษาปริญญาโท รหัสนักศึกษา ๖๓๒๐๕๔๐๔๑๒๐๐๗ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบอนาคตภาพโดยใช้เทคนิค EDFR เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน 2565-2574" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) โดยมี ดร.ฉัตรชัย ศิริกุลพันธ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ด้วย ทั้งนี้ทางบัณฑิตวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในครั้งนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระครูสุนทรมหาเจติยานุรักษ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
ปฏิบัติหน้าที่แทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
โทร. ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๗๕-๖ ต่อ ๑๖

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
เลขที่ ๑๐๓ ถ.พระปกเกล้า ต.พระสิงห์ อ.เมืองเชียงใหม่
จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐ โทรศัพท์ ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๗๕ - ๖
โทรสาร ๐๕๓ ๘๑๙ ๗๕๒

ที่ อว ๗๙๑๕/๐๘๓๐

๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถาม

เจริญพร นางสมพร บุญมี รองผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุห้าดวง

ด้วย พระสมคิด ติกฺขปญฺโญ (คำนวณพนาไพร) เป็นนักศึกษาปริญญาโท รหัสนักศึกษา ๖๓๒๐๕๔๐๔๑๒๐๐๗ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบอนาคตภาพโดยใช้เทคนิค EDFR เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน 2565-2574" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) โดยมี ดร.ฉัตรชัย ศิริกุลพันธ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ด้วย ทั้งนี้ทางบัณฑิตวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในครั้งนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระครูสุนทรมหาเจติยานุรักษ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
ปฏิบัติหน้าที่แทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
โทร. ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๗๕-๖ ต่อ ๑๖

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
เลขที่ ๑๐๓ ถ.พระปกเกล้า ต.พระสิงห์ อ.เมืองเชียงใหม่
จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐ โทรศัพท์ ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๗๕ - ๖
โทรสาร ๐๕๓ ๘๑๔ ๗๕๒

ที่ อว ๗๙๑๕/๐๘๒๖

๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถาม

เจริญพร นายคะนอง กันพยอม รองผู้อำนวยการโรงเรียนโสภณวิทยา

ด้วย พระสมคิด ติกฺขปญฺโญ (คำนวณพนาไพร) เป็นนักศึกษาปริญญาโท รหัสนักศึกษา ๖๓๒๐๕๔๐๔๑๒๐๐๗ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบอนาคตภาพโดยใช้เทคนิค EDFR เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน 2565-2574" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) โดยมี ดร.ฉัตรชัย ศิริกุลพันธ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ด้วย ทั้งนี้ ทางบัณฑิตวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในครั้งนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระครูสุนทรมหาเจติยานุรักษ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
ปฏิบัติหน้าที่แทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
โทร. ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๗๕-๖ ต่อ ๑๖

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
เลขที่ ๑๐๓ ถ.พระปกเกล้า ต.พระสิงห์ อ.เมืองเชียงใหม่
จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐ โทรศัพท์ ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๗๕ - ๖
โทรสาร ๐๕๓ ๘๑๔ ๗๕๒

ที่ อว ๗๙๑๕/๐๘๒๕

๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถาม

เจริญพร นายเกียรตินิยม คำจินา รองผู้อำนวยการโรงเรียนหอปริยัติศึกษา

ด้วย พระสมคิด ติกฺขปญฺโญ (คำนวณพนาไพร) เป็นนักศึกษาปริญญาโท รหัสนักศึกษา ๖๓๒๐๕๔๐๔๑๒๐๐๗ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบอนาคตภาพโดยใช้เทคนิค EDFR เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน 2565-2574" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) โดยมี ดร.ฉัตรชัย ศิริกุลพันธ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ด้วย ทั้งนี้ทางบัณฑิตวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในครั้งนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระครูสุนทรมหาเจติยานุรักษ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
ปฏิบัติหน้าที่แทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
โทร. ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๗๕-๖ ต่อ ๑๖

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
เลขที่ ๑๐๓ ถ.พระปกเกล้า ต.พระสิงห์ อ.เมืองเชียงใหม่
จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐ โทรศัพท์ ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๗๕ - ๖
โทรสาร ๐๕๓ ๘๑๔ ๗๕๒

ที่ อว ๗๙๑๕/๐๘๒๓

๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถาม

เรียน พระอธิการเฉลิมชัย สุจิตฺโต รองผู้อำนวยการโรงเรียนอินทวิทยา

ด้วย พระสมคิด ติกขปญฺโญ (คำนวณพนาไพร) เป็นนักศึกษาปริญญาโท รหัสนักศึกษา ๖๓๒๐๕๔๐๔๑๒๐๐๗ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบอนาคตภาพโดยใช้เทคนิค EDFR เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน 2565-2574" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) โดยมี ดร.ฉัตรชัย ศิริกุลพันธ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ด้วย ทั้งนี้ ทางบัณฑิตวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(พระครูสุนทรมหาเจติยานุรักษ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
ปฏิบัติหน้าที่แทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
โทร. ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๗๕-๖ ต่อ ๑๖

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
เลขที่ ๑๐๓ ถ.พระปกเกล้า ต.พระสิงห์ อ.เมืองเชียงใหม่
จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐ โทรศัพท์ ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๗๕ - ๖
โทรสาร ๐๕๓ ๘๑๔ ๗๕๒

ที่ อว ๗๙๑๕/๐๘๑๖

๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถาม

เรียน พระครูวีรกิจสถาพร ผู้อำนวยการโรงเรียนปริยัติสามัญสามัคคีวิทยา

ด้วย พระสมคิด ติกฺขปญฺโญ (คำนวณพนาไพร) เป็นนักศึกษาปริญญาโท รหัสนักศึกษา ๖๓๒๐๕๔๐๔๑๒๐๐๗ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบอนาคตภาพโดยใช้เทคนิค EDFR เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน 2565-2574" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) โดยมี ดร.ฉัตรชัย ศิริกุลพันธ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ด้วย ทั้งนี้ ทางบัณฑิตวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(พระครูสุนทรมหาเจติยานุรักษ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
ปฏิบัติหน้าที่แทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
โทร. ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๗๕-๖ ต่อ ๑๖

ภาคผนวก ค
ผลการพิจารณาแบบตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC)

ผลการพิจารณาแบบตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC)
ของร่างรูปแบบอนาคตภาพการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม

ข้อที่	รูปแบบอนาคตภาพการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม	คะแนนความคิดเห็น			รวม	ค่า IOC	สรุป
		1	2	3			
ด้านการวางแผนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา							
1	การเชื่อมโยงความร่วมมือทุกระดับโดยกำหนดแผนในการส่งเสริมความเข้มแข็งของเครือข่ายการศึกษาเพื่อร่วมพัฒนาหลักสูตร	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2	การกำหนดเป้าหมายหลักสูตรที่ชัดเจนเป็นไปตามหลักสูตรแกนกลางศึกษาขั้นพื้นฐาน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3	การวางแผนการเรียนรู้ที่ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบันและการปลูกฝังความรับผิดชอบต่อสังคม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ด้านการนำหลักสูตรมาสร้างกระบวนการเรียนรู้							
1	การสร้างความรู้ ความเข้าใจในการนำหลักสูตรไปใช้เป็นกระบวนการที่สำคัญที่จะทำให้หลักสูตรที่สร้างขึ้นบรรลุผลตามจุดหมาย	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2	การพัฒนาองค์ความรู้ด้านการวิจัยให้บุคลากรเพื่อพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3	การออกแบบกิจกรรมที่หลากหลายและเข้าใจง่ายเพื่อสร้างแรงกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4	การบูรณาการหลักการเรียนรู้ทางวิชาการและหลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	รูปแบบอนาคตภาพการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม	คะแนนความคิดเห็น			รวม	ค่า IOC	สรุป
		1	2	3			
ด้านการวัดผล ประเมินผลการบริหารงานวิชาการ							
1	การใช้เทคโนโลยีเข้ามาใช้ให้มากขึ้นเพื่อความสะดวก รวดเร็วในการวัดผลและประเมินผล	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2	การเพิ่มประสิทธิภาพในการวัดผลและประเมินผลที่ครอบคลุมทั้งความรู้ ทักษะ และคุณธรรม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3	การเน้นประเมินผลตามจริงที่มาจากการปฏิบัติในกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อเป็นแนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา							
1	การเสริมสร้างความรู้ด้านสื่อและเทคโนโลยีเพื่อให้เกิดนวัตกรรมทางการศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2	การสนับสนุนอุปกรณ์ เทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้มากขึ้น	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3	การสร้างสรรค์สื่อที่เข้าใจง่ายและสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ด้านปรับปรุงและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา							
1	การเสริมสร้างองค์ความรู้ในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้กับบุคลากรของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2	การผลักดันให้ชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาทในระบบประกันคุณภาพการศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3	การกำหนดนโยบายปรับปรุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่สะท้อนถึงคุณภาพอย่างแท้จริง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4	การสร้างมาตรฐานระบบการประเมินคุณภาพการศึกษาที่มีความชัดเจนและครอบคลุมตามหลักสูตรของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก ง
หนังสือตอบรับการลงตีพิมพ์บทความวิจัย

โครงการวารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช หมู่ ๖ ต.นาพรุ
อ.พระพรหม จ.นครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐

ที่ พสป. ๐๐๔/๒๕๖๗

๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

เรื่อง ตอบรับการตีพิมพ์บทความลงในวารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์

เรียน พระสมคิด ติกฺขปญฺโญ

ตามที่ท่านได้ส่งบทความวิจัย เรื่อง **"รูปแบบอนาคตภาพโดยใช้เทคนิค EDFR เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน (๒๕๖๕-๒๕๗๔)"** เพื่อลงตีพิมพ์ในวารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์นั้น

ในการนี้ ทางกองบรรณาธิการวารสาร ได้พิจารณากลั่นกรองบทความของท่านเป็นการเบื้องต้นแล้ว จึงขอแจ้งการตอบรับการตีพิมพ์บทความวิจัยเรื่องดังกล่าว ลงตีพิมพ์ในวารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์ ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๔ ประจำเดือนตุลาคม - ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๗ โดยดำเนินการขั้นตอนของบทความผ่านระบบ Thai Journal Online System (ThaiJO) และบทความของท่านเมื่อแล้วเสร็จจะได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ลงในวารสารผ่านเว็ปไซต์ https://so06.tci-thaijo.org/index.php/BSJ

อนึ่ง วารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์ ได้รับการจัดอยู่ในวารสารกลุ่มที่ ๒: วารสารที่ผ่านการรับรองคุณภาพโดยศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย Thai Citation Index (TCI) และอยู่ในฐาน TCI เป็นระยะ ๔ ปี ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๔ จนถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(พระเมธีวชิราภิรัต, ผศ.ดร.)
บรรณาธิการ
วารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์

กองบรรณาธิการ
ติดต่อสอบถามเพิ่มเติม พระเมธีวชิราภิรัต, ผศ.ดร. โทร. ๐๘๖-๖๔๔ ๔๙๓๔
ผศ.ดร.ทิพมาศ เศวตวรโชติ โทร. ๐๘๖-๖๒๙ ๙๑๑๕
E-mail: thammarat.yo@mbu.ac.th

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	พระสมคิด ติกฺขปญฺโญ
วัน เดือน ปีเกิด	30 มีนาคม 2539
สถานที่เกิด	83 หมู่ที่ 5 ตำบลแม่หละ อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก 63150
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	499 หมู่ที่ 8 ตำบลนาทราย อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน 51110
ตำแหน่งและประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2563	เลขานุการรองเจ้าคณะอำเภอลี้
พ.ศ. 2563-ปัจจุบัน	เจ้าหน้าที่การศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม (จศป.) โรงเรียนพระปริยัติธรรมพระชัยยะวงศาพัฒนา ตำแหน่งครูสอน
พ.ศ.2564	ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระพุทธบาทห้วยต้ม
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2557	นักธรรมชั้นเอก
พ.ศ. 2563	ศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา